

CORN. **NEPOTIS**
Quæ extant.
EDITIO
NOVISSIMA.

*Ad imperas editiones
diligenter requegata, atque
locupletissimo Brecleri Indica
Aucta.*

Francij. M. J. H.

ONDINI apud Joannem Sprint. 1704.

L n 4. 123*

1857, Apr. 25.

Gift of

Mrs. N. A. Haven
of Portsmouth N. H.

D E

H

rosque

lla H

ero p

ecce

cujus

nelio

xi.

ustrib

Nepo

ctore

Annib

Sibri f

re imp

rumqu

possit p

termo

vum c

tam,

non p

quenti

James Obit

DE HUIUS LIBRI
AUCTORE,

Ex Savarone.

21/326

HUnc librum Corn. Nepoti asserit
ipsa præfatio, *Non dubito fore ple-
rosque, Attice, &c. & ex vita Catonis,
Huius de vita & moribus, plura in eo
prosecuti sumus, quem separatim de-
scripsimus, rogatu T. Pomp. Attici, &c.*
cujus quidem libri fragmentum ex Cor-
nelio Nepote laudare videtur A. Gellius
xi. c. viii. Præterea libros de viris il-
lustribus, veterum scriptis celebres, qui
Nepoti tribuuntur, ab huius libri au-
ctore confectos esse satis apparet ex fine
Annibalis vitæ: Sed nos tempus est huius
libri facere finem, & Romanorum explica-
re imperatores, quo facilius, collatis utro-
rumque factis, qui viri præferendi sint,
possit judicari. Tanta etiam suavitas est
sermonis Latini, ut appareat in eo nati-
vum quendam leporem esse, non ascitum,
& jam ævo Theodosii desitum, quo
non parum inclinata erat Latialis elo-
quentia. Æmilium autem Probum cu-
jus

jus nomine circumfertur hic liber, Theodosio regnante vixisse, & hujusce libri exscriptorem potius esse, quam auctorem, patet ex his versibus :

*Vade, liber noster, fato meliore, memento
Cum leget hæc dominus te sciat esse me-
um.*

*Ne timeas fulvo strictos diademate crines
Ridentes blandum vel pietate oculos.*

*Communis cunctis, hominem se regna tene-
re,*

*Sed meminit, vincit hinc magis ille ho-
mines.*

*Ornentur steriles : facilis tectura libelli
Theodosio, & doctis carmina nuda pla-
cent.*

*Si regat auctorem, paulatim detege me-
strum*

*Tunc domino nomen : me sciat esse Pri-
bum.*

*Corpore in hoc, manus est genetricis, au-
que, meaue.*

Felices, Domini quæ meruere manus.

Hic ergo suo auctori reddatur, quem
bi Cornelius Nepos justo titulo vindic-
quemve coævo suo & familiari P. A-
co dedit, cujus etiam rogatu, vitam

Caro

er, Theo-
 asce libr
 n aucto-
 mement
 t esse me-
 ate crine
 ate oculos
 eigna tene
 is ille ho
 a libelli
 nuda pla
 detege m
 at esse P
 tricis, at
 e manus.
 er, quem
 lo vindic
 ari P. A
 , vitam
 Caton

Catonis separatim scripsit, & illi super-
 stes, elegantissimam ejusdem vitæ con-
 suetudinem, elegantiâ pari profecutum
 est. Præter Chronica, libros exemplo-
 rum, de viris illustribus, & de vita Ca-
 tonis, librum se de historicis Græcis con-
 scripsisse testatur in Dione, (sic enim ex
 MIs bona fide supplevi) atque alterum
 edidit de Latinis historicis, ex quo ex-
 cerpta esse fragmenta Corneliæ Graccho-
 rum matris, Gifanii codice probatur.
 Quod ad Daretis Phrygii historiam,
 quam à Corn. Nepote Latine redditam,
 Volaterranus & alii tradiderunt, elegan-
 tia styli potius ducti, quam certa rati-
 one, dispar stylus est, & dissimilis geni-
 us, & si quid in me iudicii, Cor. Ne-
 pos illo interprete, ut annis, sic nitore
 sermonis, longe superior, quod collatis
 utriusque scriptis, facile potest judicari.
 De hoc auctore ita mihi visum est, sal-
 vo tuo (eruditè lector) iudicio.

A 3

GER-

GER. JOANNES VOSSIUS
DE
CORNELIO NEPOTE.

CORNELIUS NEPOS & ante Caesaris dictaturam, & eo dictatore, & postea vixit Hieronymus in Chronico Eusebiano refert illum ad annum Augusti quartum. Nec enim quam repugnem colligenti inde, tum demum de vulgare ea capisse opera, quibus maxime inclauit. Padi erat accola, teste Plinio, lib. 1. cap. XVIII : unde Catullo epigrammate primus Italus; Ausonio autem, epist. XXIV. Gallus vocatur. Nempe quia Italia Transpadana dicebatur Gallia Togata. De urbe patria quicquam se habere comperti, negat Elias Vinetus in Auson. Idyll. VII. At Veronensem fuisse, in Leandro Alberti Italia lego: uti & in Cosmographia optimi atque amicissimi quondam viri, Pauli Merule. Imò ex Veronensium historicorum Sylabo (quem doctissimus amplissimusque Alexander Becellus, Veronensis Urbis Cancellarius, fecit, ac illustrissimus Comes, Fernandus Nogarola, vir ut genere, ita literarum studio nobilissimus, cum V. Cl. Laurentio Pignorio, atque is mecum communicauit) intelligo, natum fuisse

fuisse Ne-
cus est,
in Itiner
Veronensi
hic Cicer
lib. xv.
testis est
his, pro
isoxenq
bro de ar
fisse libro
nem esse
potem, q
quido test
Nec histor
tum, ina
tiani, &
logos (na
ad nobili
Tertullian
ubi eum
sertim re
quam hon
stantius t
praterea
lius mexi
1. En.
Charisius.
gentium in
manis bac
ibalis vi
bri facere

fuisse Nepotem in Hostilia : qui Veronensium vicus est, Tacito, Plinio, Cassiodoro, & Antonio in Itinerario memoratus, hodieque Ecclesiastica Veronensium jurisdictioni subditus. Historicus hic Cicronis amicus familiaris à Gellio vocatur lib. xv. cap. xxviii. Chronica scripsisse ; testis est idem Gellius lib. xxvi. cap. xx. In his, pro triplici tempore, ἀρχαῖα, μεσσηνία, καὶ ἰστορικά, (de quibus ex Varrone, & aliis, libro de arte historica diximus,) tres videtur scripsisse libros : ac singulis unius temporis narrationem esse complexus. Sanè tres libros fecisse Nepotem, quibus omne ævum comprehenderit, liquido testatur Catullus initio Hendecasyllaborum. Nec historicum tempus ab eo solum esse tractatum, indicio est illud Ausonii : Apologus Titiani, & Nepotis Chronica, quasi alios apologos (nam & ipsa instar fabularum sunt) ad nobilitatem tuam misi. Item ex eo, quod Tertullianus in Apologetico adversus gentes (ubi eum inter antiquitatum commentatores disertim reponit) dicit, haut aliud Saturnum, quam hominem, promulgasse. Quod etiam Lactantius tradit, lib. i. cap. xiii. Reliquit præterea libros illustrium virorum, quorum Gellius meminit lib. xi. cap. viii. & Servius in 1. Æn. eorum librum i. xv. & xvi. citat Charisius. Ex his habem⁹ viginti duos exterarum gentium imperatores. Cæteris libris egisse de Romanis hac ejus verba ostendunt in extrema Hannibalis vita ; Sed nos tempus est hujus libri facere finem, & Romanorum explicare

imperatores: quo facilius, collatis utro-
rumque factis, qui viri præferendi sint
possit judicari. Operis ejus genuina inscriptio
patet ex ultimis hisce præfationis verbis: Quare
ad propositum veniemus, & in hoc expone-
mus libro **VITAS EXCELLENTIUM**
IMPERATORUM. Præter imperatores, so-
rsum exarasse librum de regibus, argumento ha-
erunt, quæ Timoleontis vitæ subdit: Hi fere fu-
ere Græciæ gentis duces, qui memoria digni
videantur, præter reges. Namque eos at-
tingere nolumus, quòd omnium res gesta
separatim, sunt relatæ: neque tamen hi ad-
modum sunt multi. Externi Imperatores, quos
habemus, Æmilii esse Probi, à multis creduntur.
Qui error inde provenit, quod librario id fuerit
nomen, qui vitas eas partim sua, partim patris
& matris manu scriptas, Theodosio obtulit. Hoc
ita esse, ostendunt versiculi, qui vitis istis que
mitti in MSS. solent. Ac nec Æmilium, nec Theo-
dosiani ævi quemquam, eorum esse librorum
auctorem, abunde arguit pura & Romana di-
ctio. Opinetur aliquis, ut Trogus ab Justino,
ita ab Æmilio, qui sub Theodosio vixit, in com-
pendium esse redactum Nepotem. Sed aliud sua-
det operis concinnitas, & illa præfandi ratione,
quæ est in Epaminondæ vita, ac in Pelopida in-
primis, ubi brevitatem justam pollicetur. Atta-
men sententia hæc, licet erronea, minus pericu-
li habeat, dummodo extra controversiam maneat,
Æmilium omnia de purissimis Nepotis fontibus
hausisse. Sane Tulliani esse ævi scriptorem, ne-
quit

que alii
quot li
quod ad
tu de v
bantur:
suorum
potis præ
tera rat
opus hoc
peius, &
Rep. exp
nihil att
de viris
res imper
clares. S
præfatio
potem in
sit de iis
tem Nep
Latinis.
nis vita
historici
listo histo
rima.
mus in T
Ad hæc
ut citat
fragment
machiur
vitam T
tam Cato
de vita

que aliam quam Nepotem ; tum veterum aliquot librorum indicio cognoscitur ; tum etiam, quod ad Pomponium Atticum (cujus idem rogatu de vita Catonis librum fecit) vitæ istæ scribantur : utcumque id in quarto miscellaneorum suorum n. get Hieronymus Magius ; qui ipsa Nepotis præfatione satis refellitur. Accedit & altera ratio. Nam his in libris ea legere est quæ opus hoc scriptum esse clamant, quo tempore Pompeius, & Caesar, plus poterant, quam libera in Rep. expediret. Ea Lambinius loca congeffit, ut nihil attineat illa hic reponere. Nec libris istis de viris illustribus solum persecutus est excellentes imperatores : sed etiam commentationibus claros. Quod argumentum signat B. Hieronymus, præfatione de scriptoribus Ecclesiasticis, ubi Nepotem inter eos refert, quorum exemplo acturus sit de iis, qui scribendo claruerunt. Egrotatem Nepos, tum de Græcis auctoribus ; tum de Latinis. De Græcis colligo inde, quod in Dionis vita dicat, librum se fecisse de illustribus historicis : in quo inter alia tractat de Philisto historico. De Latinis, argumento sunt plurima. Nam de Terentio egisse, ex Suetonio scimus in Terentii vita, Donato perperam tributa. Ad hæc primum de vita Ciceronis librum Gellius citat lib. xv. cap. xxviii. Eoque ex opere fragmentum Hieronymus adfert, epist. ad Pammachium. Imo verisimile est, inde esse, tum vitam T. Pomponii Attici, quæ exstat, tum vitam Catonis, quam istis claudit verbis : Hujus de vita, & moribus, plura in eo libro

persecuti sumus, quem separatim de eo fecimus, rogatu Titi Pomponii Attici. Quare studiosos Catonis ad illud volumen relegamus: Aperte indicat, eo nunc de Catone brevius se agere, quia separatim de eodem scripserit. Ergo vita illa Catonis, quam paucis perstrictam habemus, majoris pars est voluminis, in quo Romanorum complurium vitæ continentur. Et sane in antiquissimo codice Oberti Gifanii ante vitam Attici legebantur hæc verba: Ex libro Cornelii Nepotis de Latinis historicis. Reliquit etiam Exemplorum liberos, quos citant Gellius lib. VII. cap. XVIII. & Charisius lib. 1. Alia quoque ejusdem laudant veteres: sed non item quæ ad historiam pertineant. Nam ex epistola ejus ad Ciceronem quædam Lactantius adfert lib. III. Instit. Divin. cap. XV. Quænammodum & Ciceronis ad Nepotem epistolæ meminit Tranquillus in Julio cap. IV. Ammianus Marcellinus initio libri XXVI. ac Priscianus lib. VII. Imo & secundum Ciceronis epistolarum librum ad Nepotem Macrobius citat lib. II. Saturn. cap. I. Quod si quis fragmenta omnia Nepotis desideret, longe iis colligendis priorum vicit industriam Andreas Schottus. Hermolaus Barbarus, castigationibus in Plinii lib. XV. cap. XXIX censet libellum de viris illustribus, qui Plinio tribui solet, Cornelii Nepotis esse, haut Plinii. atque id veteribus codd. adstrui posse, asseverat. Etiam Jani hæc Parrhasii sententia fuit. Utrius sit, dubitari ait Vinetus, nec ea de re statuere quicquam ausus est. Imo aliqui, aut Suetonium, aut

Tacitum

Tacitum
valdas
Aurelii
Andree
raque
Ludovic
Nepotem
satis re
Vir doct
in Plini
rum scri
pote tra
vulgari
ret Vine
qui cert
re. At
judiciu
genuinu
etatem
Cas. Au
cap. XX
fortasse
nato ja
cobum
Chronog
Sed Nep
temere
minis
fuisse co

Tacitum, esse auctorem putarunt : ut indicat Giraldus dialogismo xxvi. Sed omnino sunt Sexti Aurelii Victoris : ut satis nunc constat ex editione Andree Schotti. Non dubito interim, quin pleraque ex Nepote Victor desumeret. Nam quod Ludovicus Vives lib. v. de tradendis disciplinis, Nepotem ait de Græcis solum ducibus scripsisse : id satis refellitur verbis Nepotis antea adductis. Vir doctissimus, Jo. Maria Cataneus, commentario in Plinii lib. iv. epist. xxviii. quæ ad Severum scripta est, etiam Daretem Phrygium à Nepote translatum arbitratur. Nempe decepit eum vulgaris ἐπρυγγῆν. Attamen & hic aqua hæret Vineto, notis in Auson. l. xlv. vii. Negat esse, qui certi aliquid de translatione hac, ausit affirmare. Atqui omnes, quibus ullum in hisce litteris judicium est, satis vident, nec Daretem illum esse genuinum : nec dictionem ejus Augustæ æm sapere ætatem ; sed recentiore multo. Nepotem autem Cas. Augusti obiisse ævo, Plinius testatur, lib. ix. cap. xxxix. & lib. ix. c. xxiii. Atque hoc fortasse impulit Genebrardum, ut putaret, eum nato jam Christo superstitem fuisse : qui & Jacobum Gualterium, cum primum tabulas edere Chronographicas, in eam sententiam pertraxit. Sed Nepotem eo usque ætatem prorogasse, nemo temere dixerit, qui tanti eum in litteris nominis jam Tullii, Attici, Catulli temporibus fuisse cogitarit.

Series Excellentium Virorum.

- I. Miltiades.
- II. Themistocles.
- III. Aristides.
- IV. Pausanias.
- V. Cimon.
- VI. Lysander.
- VII. Alcibiades.
- VIII. Thrasybulus.
- IX. Conon.
- X. Dion.
- XI. Iphicrates.
- XII. Chabrias.
- XIII. Timotheus.
- XIV. Datames.
- XV. Epaminondas.
- XVI. Pelopidas.
- XVII. Agesilaus.
- XVIII. Eumenes.
- XIX. Phocion.
- XX. Timolcon.
- XXI. Reges.
- XXII. Hamilcar.
- XXIII. Hannibal.
- XXIV. Cato.
- XXV. Atticus.

COR

CO

D

nondan
rari, fa
tibiis ca
pertes li
nisi quo
tabunt.
nibus e
majoru
buntur,
nendis
Cimoni
viro, so
monio:
rentur i
ribus ne
citur ad
amatore
bilis vid

CORNELII NEPOTIS

LIBER

DE VITA

EXCELLENTIUM
IMPERATORUM.

On dubito fore plerosque, ^r
Attice, qui hoc genus scrip-
 turæ, leve & non satis
 dignum summorum viro-
 rum personis judicent,
 cum relatum legent, quis
 musicam docuerit Epami-

nondam ; aut in ejus virtutibus commemo-
 rari, saltasse eum commode, scienterque
 tibiis cantasse. Sed hi erunt fere, qui ex-
 pertes literarum Græcarum, nihil rectum,
 nisi quod ipsorum moribus conveniat, pu-
 tabunt. Hi, si didicerint, non eadem om-
 nibus esse honesta atque turpia, sed omnia
 majorum institutis judicari : non admira-
 buntur, nos in Grajorum virtutibus expo-
 nendis mores eorum secutos. Neque enim
 Cimoni fuit turpe Atheniensium summo
 viro, sororem germanam habere in matrimo-
 nio : quippe cum ejus cives eodem ute-
 rentur instituto. At id quidem nostris mo-
 ribus nefas habetur. Laudi in Græcia du-
 citur adolescentulis, quamplurimos habere
 amatores. Nulla Lacedæmoni tam est no-
 bilis vidua, quæ non ad scenam eat mercede

COR

- 5 de conducta. Magnis in laudibus tota fuit Græcia, victorem Olympiæ citari. In scenam vero prodire, & populo esse spectaculo, nemini in eisdem gentibus fuit turpitudini. quæ omnia apud nos partim infamia, partim humilia atque ab honestate remota, ponuntur.
- 6 Contra ea pleraque nostris moribus, sunt decora, quæ apud illos turpiâ putantur. Quem enim Romanorum pudet uxorem ducere in convivium? aut cuius materfamilias non primum locum tenet ædium, atque in celebritate versatur? quod multo fit aliter in Græcia.
- 7 Nam neque in convivium adhibetur, nisi propinquorum: neque sedet, nisi in interiore parte ædium, quæ *gynaconitis* appellatur. quo nemo accedit, nisi propinqua cognatione conjunctus. Sed
- 8 plura persequi tum magnitudo voluminis prohibet, tum festinatio, ut ea explicem, quæ exorsus sum. Quare ad propositum veniemus, & in hoc exponemus libro *Vitas excellentium Imperatorum*.

I. MILTIADES.

CAP. I.

1 **M**ILTIADES CIMONIS F. ATHENIENSIS, cum & antiquitate generis, & gloria majorum & sua modestia, unus omnium maxime floreret; eaque esset ætate, ut non jam solum de eo bene sperare, sed etiam confidere cives possent sui, talem futurum

turum
cidit, u
vellent
nus nu
tionis
Delpho
lerent
tur. Na
nebant
dum. E
præcep
merent.
Hoc or
manu c
accessi
sub pot
um, idq
lasser, i
se factu
vento ac
ventus,
tenet A
morand
quo te

I Bi b
disj
potitur
multitu
agris co
locuple

turum, qualem cognitum judicarunt: accidit, ut Athenienses Chersonesum colonos vellent mittere. Cujus generis cum magnus numerus esset, & multi ejus demigrationis peterent societatem: ex his delecti Delphos deliberatum missi sunt (qui consulerent Apollinem) quo potissimum duce uterentur. Namque tum Thraces eas regiones tenebant, cum quibus armis erant dimicandum. His consulentibus nominatim Pythia præcepit, ut Miltiadem sibi imperatorem sumerent. Id si fecissent, incepta prospera futura. Hoc oraculi responso Miltiades cum delecta manu classe Chersonesum profectus, cum accessisset Lemnum, & incolas ejus insulæ sub potestatem redigere vellet Atheniensium, idque ut Lemnii sua sponte facerent, postulasset, illi irridentes responderunt: tum id se facturos, cum ille domo navibus proficiscens vento aquilone venisset Lemnum. Hic enim ventus, à septentrionibus oriens, adversum tenet Athenis proficiscentibus. Miltiades morandi tempus non habens cursum direxit quo tenebat, pervenitque Chersonesum.

CAP. II.

IBi brevi tempore, barbarorum copiis disjectis, tota regione, quam petierat, potitur, loca castellis idonea communivit: multitudinem, quam secum duxerat, in agris collocavit: crebrisque excursionibus locupletavit. Neque minus in ea re prudentia,

- dentia, quam felicitate, adjutus est. nam cum virtute militum hostium devicisset exercitus, summa æquitate res constituit, atque ipse ibidem manere decrevit. erat enim inter eos dignitate regia, quamvis carebat nomine, neque id magis imperio quam justitia, consecutus, neque eo secius Atheniensibus, à quibus erat profectus, officia præstabat. Quibus rebus fiebat, ut non minus eorum voluntate perpetuò imperium obtineret, qui miserant, quàm illorum, cum quibus erat profectus. Chersoneso tali modo constituta Lemnum revertitur, & ex pacto postulat, ut sibi urbem tradant, illi enim dixerant, cum vento borea domo profectas eo pervenisset, sese dedituros; se autem domum Chersonesi, habere. Cares, qui tum Lemnum incolebant, etsi præter opinionem res ceciderat, tamen non dicto, sed secunda fortuna adversariorum capti, resistere ausi non sunt, atque ex insula demigrarunt. Pari felicitate cæteras insulas, quæ Cyclades nominantur, sub Atheniensium redegit potestatem.

CAP. III.

- I **E**isdem temporibus Persarum rex Darius ex Asia in Europam exercitu trajecto Scythis bellum inferre decrevit. pontem fecit in Istro flumine, quà copias traduceret, ejus pontis, dum ipse abesset, custodes reliquit principes, quos secum ex Ionia

& Æo
urbium
putav
Asiam
si amic
se oppr
hoc fu
custod
rent nu
miquæ
pontis
nem lib
his copi
isset Da
etiam c
liberos a
culo. I
regem v
interitur
que acc
conficer
ipsi, qu
& multi
retur don
pulsos, c
se abhor
ipsis utili
Hujus cu
Miltiade
scis, ad
Cherson
demigra

& Æolide duxerat, quibus singulis ipsarum urbium perpetua dederat imperia. sic enim ² putavit facillime se Græca lingua loquentes, qui Asiam incoherent, sub sua retenturum potestate, si amicis suis oppida tuenda tradidisset: quibus, se oppressi, nulla spes salutis relinqueretur. in hoc fuit tum numero Miltiades. cui illa custodia crederetur. Hic cum crebri affer- ³ rent nuntii, male rem gerere Darium, premique ab Scythis, Miltiades hortatus est pontis custodes: ne à fortuna datam occasio- nem liberandæ Græciæ dimitterent, nam si cum ⁴ his copiis, quas secum transportaverat, inter- isset Darius, non solum Europam fore tutam, sed etiam eos; qui Asiam incoherent Græci genere, liberos à Persarum futuros dominatione & peri- culo. Id & facile effici posse. ponte enim rescisso, regem vel hostium ferro, vel inopia paucis diebus interiturum. Ad hoc consilium cum pleri- ⁵ que accederent, Histiaeus Milesius, ne res conficeretur, obstitit: dicens: Non idem ipsi, qui summas imperii tenerent, expedire, & multitudini: quod Darii regno ipsorum nite- retur dominatio, quo extincto ipsos potestate ex- pulsos, civibus suis pœnas daturus. itaque adeò se abhorre à cæterorum consilio, ut nihil putet ipsis utilius, quam confirmari regnum Persarum. Hujus cum sententiam plurimi essent secuti, ⁶ Miltiades non dubitans, tam multis con- sciis, ad regis aures consilia sua perventura, Chersonesum reliquit, ac rursus Athenas demigravit. Cujus ratio etsi non valuit, tamen.

tamen magnopere est laudanda : cum amicior omnium libertati, quam suæ fuerit dominationi.

CAP. IV.

- 1 **D**Arius autem, cum ex Europa in Asiam redisset, hortantibus amicis, ut, *Græciam in suam redigeret potestatem*, classem quingentarum navium comparavit, ei-que Datim præfecit, & Arraphernem : hisque ducenta peditum millia, & decem millia equitum dedit : causam interserens, *se hostem esse Atheniensibus, quod eorum auxilio Iones Sardis expugnassent, suaque præsidia interfecissent.*
- 2 Præfecti regii, classe ad Eubœam appulsa, celeriter Eretriam ceperunt, omnesque ejus gentis cives abieptos in Asiam ad regem miserunt. Inde ad Articam accesserunt, ac suas copias in campum Marathona deduxerunt. Is abest ad oppido circiter millia
- 3 passuum decem. Hoc tumultu Athenienses tam propinquo, tamque magno permoti, auxilium nusquam, nisi à Lacedæmoniis petiverunt : Philippidemque, cursorem ejus generis, qui *hemeredromi* vocantur, Lacedæmonem miserunt, ut nunciaret, *quam*
- 4 *celeri opus esset auxilio.* Domi autem creati decem prætores, qui exercitui præessent, in eis Milciades. Inter quos magna fuit contentio, *utrum mœnibus se defenderent, an ob-*
- 5 *viâ irent hostibus, acieque decernerent.* Unus Milciades maximè nitebatur, *ut primo quo-*

que te
b- cin
eorum
fore ta
versus
Præ
H
ses : e
adven
sant :
nandi
quam
aucto
urbe
cerun
cibus,
vi fun
arbore
lio, ut
borum
multit
quum
mero
bat :
monii
batur
equite
que c
value
nume

que tempore castra fierent. Id si factum esset, & civibus animum accessurum, cum viderent de eorum virtute non desperari: & hostes eadem re fore tardiores, si animadvertenterent, auderi adversus se tam exiguis copiis dimicare.

Prælium CAP. V, *Marathonis.*

HOc in tempore nulla civitas Atheniensibus auxilio fuit præter Plataenses: ea mille misit militum. Itaque horum adventu decem millia armatorum completa sunt: quæ manus mirabili flagrabat pugnandi cupiditate, quo factum est, ut plus, quam collegæ Miltiades valuerit: ejus enim auctoritate impulsæ Athenienses, copias ex urbe eduxerunt, locoque idoneo castra fecerunt: deinde postero die sub montis radicibus, acie è regione instructo, nova arte, vi summa prælium commiserunt. Namque arbores multis locis erant strata, hoc consilio, ut & montium tegerentur altitudine, & arborum tractu equitatus hostium impediretur, ne multitudine clauderentur. Datis, etsi non æquum locum videbat suis, tamen fretus numero copiarum suarum, configere cupiebat: eoque magis quod priusquam Lacedæmonii subsidio venirent, dimicare utile arbitrabatur. Itaque in aciem peditum centum, equitum decem millia produxit, præliumque commisit. In quo tanto plus virtute valuerunt Athenienses, ut decemplicem numerum hostium profligarent: adeoque perter-

perterruerunt, ut Persæ non castra, sed naves peterent. Qua pugna nihil adhuc est nobilius. nulla enim unquam tam exigua manus tantas opes prostravit.

CAP. VI.

¹ **C**Ujus victoriæ non alienum videtur, quale præmium Miltiadi sit tributum docere: quo facilius intelligi possit, eandem omnium civitatum esse naturam. Ut enim populi nostri honores quondam fuerunt rari & tenues, ob eamque causam gloriosi, nunc autem effusi atque obsoleti: sic olim apud Athenienses fuisse reperimus. namque huic Miltiadi, qui Athenas totamque Græciam liberarat, talis honos tributus est in porticu, quæ *Pæcile* vocatur, cum pugna depingeretur Marathonia: ut in decem prætorum numero prima ejus imago poneretur, isque hortaretur milites, præliumque committeret. Idem ille populus, posteaquam majus imperium est nactus, & largitione magistratum corruptus est, trecentas statuas Demetrio Phalereo decrevit.

CAP. II.

² **P**OST hoc prælium classem septuaginta navium Athenienses eidem Miltiadi dederunt, ut insulas, quæ barbaros adjuverant, bello persequeretur. quo imperio plebasque ad officium redire coegit, nonnullas vi expugnavit. Ex his Parum insulam, opibus

pibus
non p
bem o
privav
consti
jam in
incont
ebatur
incen
& opp
in opi
tum.
one d
classis
quæ s
erat p
sione
ergo
posset,
discess
quæ i
que o
verba
Caus
tus es
est, qu
pecun
poter
ibiqu

pibus elatam, cum oratione reconciliare
 non posset; copias è navibus eduxit, ur-
 bem operibus clausit, omnique comœatu
 privavit: deinde vineis ac testudinibus
 constitutis, propius muros accessit. Cum 3
 jam in eo esset, ut oppido potiretur, procul
 incontinenti lucus, qui ex insula conspici-
 ebatur, nescio quo casu, nocturno tempore
 incensus est: cujus flamma, ut ab oppidanis
 & oppugnatoribus est visa, utrisque venit
 in opinionem signum à classariis regiis da-
 tum. quo factum est, ut & Parii à dediti- 4
 one deterrentur, & Miltiades, timens ne
 classis regia adventaret, incensis operibus,
 quæ statuerat, cum totidem navibus atque
 erat profectus, Athenas magna cum offen-
 sione civium suorum rediret. Accusatus 5
 ergo proditiōis, quod, cum Parum expugnare
 posset, à rege corruptus infectis rebus à pugna
 discessisset. Eo tempore æger erat vulneribus,
 quæ in oppugnando oppido acceperat. Ita-
 que quoniam ipse pro se dicere non posset,
 verba pro eo fecit frater ejus Tisagoras.
 Causa cognita, capitis absolutus pecunia multa- 6
 tus est. eaque lis quinquaginta talentis æstimata
 est, quantus in classem sumptus factus erat. Hanc
 pecuniam quod solvere in præsentia non
 poterat, in vincula publica coniectus est,
 ibique diem obiit supremum.

Hic etsi crimine Pario est accusatus, ta-
 1 men alia fuit causa damnationis :
 nam Athenienses propter Pisistrati tyranni-
 dem, quæ paucis annis ante fuerat, omnium
 suorum civium potentiam extimescebant.
 2 Miltiades multum in imperiis magistratibus-
 que versatus non videbatur posse esse priva-
 tus; præsertim cum consuetudine ad impe-
 3 rii cupiditudine trahi videretur. Nam Cher-
 sonesi omnes illos, quos habitaret annos,
 perpetuam obtinuerat dominationem, *tyran-*
nusque fuerat appellatus; sed justus. non e-
 rat enim vi consecutus, sed suorum volun-
 tate; eamque potestatem bonitate retinue-
 rat. Omnes autem & habentur & dicuntur
 tyranni, qui potestate sunt perpetua in ea
 civitate, quæ libertate usa est. Sed in Mil-
 4 tiade erat cum summa humanitas, tum mi-
 ra comitas; ut nemo tam humilis esset, cui
 non ad eum aditus pateret; magna aucto-
 ritas apud omnes civitates, nobile nomen
 laus rei militaris maxima. Hæc populus re-
 spiciens, *maluit eum innoxium plecti, quam se-*
diutius esse in timore.

II. THE MISTOCLES.

CAP. I.

THEMISTOCLES Neocli filius Atheni-
 1 ensis. Hujus vitia ineuntis adole-
 scentia magnis sunt emendata virtutibus
 adeo

adeo ut
 potentu
 Pater ei
 rem Ac
 est Th
 probatu
 bat, &
 exharec
 git eum
 sine fun
 gui, tot
 tuis ami
 judiciis
 onem p
 eo gere
 reperiē
 Neque
 quam e
 nibus (u
 & de
 factum

PRi
 re
 gerend
 lum pr
 pore fe
 cum pe
 bat, larg
 teriret,
 classis c

adeo ut anteferatur huic nemo, pauci pares
 putentur. Sed ab initio est ordiendum.
 Pater ejus Neoclus generosus fuit is uxo- 2
 rem Acarnanam civem duxit, ex qua natus
 est Themistocles. Qui cum minus esset
 probatus parentibus, quod & liberius vive-
 bat, & rem familiarem negligebat, à patre
 exheredatus est. Quæ contumelia non fre-
 git eum, sed erexit. Nam cum judicasset, 3
 sine summa industria non posse eam extin-
 gui, totum se dedit reipublicæ, diligen-
 tius amicis, famæque serviens. Multum in
 judiciis privatis versabatur, sæpe in conci-
 onem populi prodibat, nulla res major sine
 eo gerebatur, celeriterque quæ opus erant,
 reperiebat, faciliè eadem oratione explicabat. 4
 Neque minus rebus gerendis promptus,
 quam excogitandis, erat : quod & *de instan-*
tibus (ut ait Thucydides) *verissime* judicabat,
 & *de futuris callidissime* conjiciebat. Quo
 factum est, ut brevi tempore illustraretur.

CAP. II.

Primus autem gradus fuit capeffendæ 1
 reipublicæ bello Corcyraeo : ad quod
 gerendum prætor à populo factus ; non so-
 lum præfenti bello, sed etiam reliquo tem-
 pore ferociorem reddidit civitatem. Nam 2
 cum pecunia publica, quæ ex metallis redi-
 bat, largitione magistratuum quotannis in-
 cretaret, ille persuasit populo, ut eâ pecuniâ
 classis centum navium ædificaretur. Quæ 3
 celeriter

Celeriter effecta, primum Corcyraeos fregit, deinde maritimos prædones conſectando mare tutum reddidit. In quo cum divitiis ornavit, tum etiam peritiſſimos belli navalis fecit Athenienſes. Id quantæ ſaluti fuerit univerſæ Græciæ, bellò cognitum eſt.

4 Perſico. Nam cum Xerxes & mari & terra bellum univerſæ inferret Europæ, cum tantis eam copiis invaſit, quantas neque antea,

5 neque poſtea habuit quiſquam. hujus enim classiſ, mille & ducentarum navium longarum fuit, quam duo millia onerariarum ſequébantur : terreſtres autem exercitus ſeptingentorum millium peditum, equitum

6 quadringentorum millium fuerunt. Cujus de adventu cum fama in Græciam eſſet perlata, & maxime Athenienſes peti dicerentur, propter pugnam Marathoniam ; miſerunt Delphos conſultum, *quidnam facerent de rebus ſuis.* Deliberantibus Pythia reſpon-

7 dit, *ut mœnibus ligneis ſe munirent.* Id reſponſum quo valeret, cum intelligeret nemo, Themisto- cles perſuaſit, *conſilium eſſe Apollinis, ut in naves ſe ſuaq; conſerrent.* eum enim à deo ſignificari murum ligneum. Tali conſilio

8 probato addunt ad ſuperiores totidem naves triremes : ſuaque omnia quæ moveri poterant, partim Salaminem, partim Træzenem aſportant ; arcem ſacerdotibus pauciſque majoribus natu, ac ſacra procuranda tradunt, reliquum oppidum relinquunt.

H

gis plac

onida L

pylas oc

gredi no

ſuſtinuo

At claſ

navium

um, pri

bœam c

riis regi

ſto- cles

iretur.

tamen e

quod er

adverſa

premere

ab Arte

Athena

ſtitueren

A

T

p

defender

in arce i

fama pe

auderen

ſuas diſc

CAP. III.

HUjus consilium plerisque civitatibus ¹ displicebat, & in terra dimicari magis placebat. Itaque missi delecti cum Leonida Lacedæmoniorum rege, qui Thermopylas occuparent, longiusque barbaros progredi non paterentur. Hi vim hostium non sustinuerunt, eoque loco omnes interierunt. ^{Pugna Thermopyl.} At classis communis Græciæ trecentarum navium, in qua ducentæ erant Atheniensium, primum apud Artemisium, inter Eubœam continentemque terram cum classiariis regis confligit. angustias enim Themistocles quærebat, ne multitudine circumiretur. Hic etsi pari prælio discesserant, ³ tamen eodem loco non sunt ausi manere: quod erat periculum, ne, si pars navium adversariorum Eubœam superasset, ancipiti premerentur periculo. Quo factum est, ut ⁴ ab Artemisio discederent, & exadversum Athenas apud Salamina classem suam constituerent.

CAP. IV.

AT Xerxes, Thermopylis expugnatis, ¹ protinus accessit Astu, idque nullis defendentibus, interfecit sacerdotibus, quos in arce invenerat, incendio delevit: cujus ² fama perterriti classiarii cum manere non auderent, & plurimi hortarentur, ut domos suas discederent, manibusque se defenderent:

B

Themistocles

CAP.

Themistocles unus restitit, & *universos parcos posse aiebat, dispersos testabatur perituros.* Idque Eurybiadi regi Lacedæmoniorum, qui tum summæ imperii præerat, fore affirmabat. Quem cum minus, quam vellet, moveret, noctu de servis suis, quem habuit fidelissimum, ad regem milit, ut ei nuntiaret suis verbis, *adversarios ejus in fuga esse: qui si discessissent, majore cum labore, & longinquiore tempore, bellum confecturum, cum singulos consecrari cogeretur: quos si statim aggrediretur, brevi universos oppressurum.* Hoc eò valebat, ut ingratis ad depugnandum omnes cogerentur. Hac re audita, barbarus nihil doli subesse credens, postridie alienissimo sibi loco, contra opportunissimo hostibus, adeo angusto mari confligit, ut ejus multitudo navium explicari non potuerit. Victus est ergo magis consilio Themistoclis quàm armis Græciæ.

CAP. V.

Hic etsi barbarus malè rem gesserat, tamen tantas habebat reliquias copiarum, ut etiam cum his opprimere possent hostes. Interim ab eodem gradu depulsus est. Nam Themistocles verens, ne bellare perseveraret, certior eum fecit, *id agere ut pons, quem ille in Hellesponto fecerat, dissolveretur, ac reditu in Asiam excluderetur.* idque persuasit. Itaque, qua sex mensibus iter fecerat, eadem minus diebus triginta in Athenas

am re
peratur
us viri
ropæq
etoria,
rari tro
na par
minum

M
Phalere
nienses
Piræei
nibus ci
tate æqu
que mu
puo per
causam
excursio
ponnesum

sa, que
cantes pr
spectabat
ses enim
laminia, t
erant con
nil de prin
eos quam
quam au
tor Athen

am reversus est, *seque à Themistocle non superatum, sed conservatum* judicant. Sic unus viri prudentia Græcia liberata est, Europæque succubuit Asia. Hæc altera victoria, quæ cum Marathonio possit comparari tropæo, nam pari modo apud Salamina parvo numero navium maxima post hominum memoriam classis est devicta.

C A P. VI.

Magnus hoc bello Themistocles fuit; nec minor in pace. Cum enim Phalereo portu magno, neque bono Athenienses uterentur, hujus consilio triplex Piræei portus constitutus est: isque omnibus circumdatus, ut ipsam urbem dignitate æquipararet, utilitate superaret. Idemque muros Atheniensium restituit præcipuo periculo suo, namque Lacedæmonii causam idoneam nacti propter barbarorum excursions, quæ negarent oportere extra Peloponnesum ullam urbem haberi, ne essent loca munimenta, quæ hostes possiderent, Athenienses ædificantes prohibere sunt conati. Hoc longè aliò spectabat, atque videri volebant. Athenienses enim duabus victoriis, Marathoniam & Salaminiam, tantam gloriam apud omnes gentes erant consecuti, ut intelligerent Lacedæmonii de principatu sibi cum his certamen fore. quare eos quam infirmissimos esse volebant. Postquam autem audierunt muros instrui, legatos Athenas miserunt, qui id fieri vitarent.

his præsentibus desierunt, ac se de ea re legatos ad eos missuros dixerunt. Hanc legationem suscepit Themistocles, & solus primò profectus est. reliqui legati ut tum exirent, cum satis altitudo mari exstructa videretur, præcepit. interim omnes servi atque liberi opus facerent, neque ulli loco parcerent, siue sacer esset, siue profanus? siue privatus, siue publicus: & undique quod idoneum ad munendum putarent, congererent. Quo factum est, ut Atheniensium muri ex facellis sepulcrisque constarent.

C A P. VII.

- 1 **T**hemistocles autem, ut Lacedæmonem venit, adire ad magistratus noluit, & dedit operam, ut quàm longissimè tempus duceret: causam interponens, se
2 collegas exspectare. Cum Lacedæmonii quererentur, opus nihilominus fieri, eumque ea re conari fallere, interim reliqui legati sunt consecuti. A quibus cum audisset non multum superesse munitionis, ad Ephoros Lacedæmoniorum accessit, penes quos summum imperium erat: atque apud eos contendit, falsa his esse delata: quare æquum esse, illos bonos viros nobilesque mittere, quibus fides haberetur, qui rem explorarent, interea se obsidem retinerent. Gestus est ei mos, tresque legati,
3 functi summis honoribus, Athenas missi sunt. Cum his collegas suos Themistocles iussit proficisci: eisque prædixit, ut ne

proficisci

primi

*primi
ipse
perv
tum
eos
confi
sent,
quo
sepel
feciss
oppo
class
nios
intue
quod
suos
rant,
patri*

Tmore
starum
habita
multa
viver
serun
societa
primen
dition
non s

*tatar
iectus*

prius Lacedæmoniorum legatos dimitterent, quam ipse esset remissus. Hos postquam Athenas 4 pervenisse ratus est, ad magistratum senatumque Lacedæmoniorum adiit, & apud eos liberrime professus est: Athenienses suo consilio, quod communi jure gentium facere possent, Deos publicos, suosque patrios ac penates, quo facilius ab hoste possent defendere, muris sepsisse: neque eo, quod inutile esset Græciæ, 5 fecisse. nam illorum urbem ut propugnaculum oppositum esse barbaris, apud quam jam bis classem regiam fecisse naufragium. Lacedæmo- 6 nios autem male & injuste facere, qui id potius intuerentur, quod ipsorum dominationi, quam quod universæ Græciæ utile esset. Quare si suos legatos recipere vellent, quos Athenas miserant, se remitterent: aliter illos nunquam in patriam essent recepturi.

CAP. VIII.

TAmen non effugit civium suorum i invidiam, namque ob eundem timorem, quo damnatus erat Miltiades, testarum suffragius è civitate ejectis, Argos habitatum concessit. Hic cum propter 2 multas ejus virtutes magna cum dignitate viveret, Lacedæmonii legatos Athenas miserunt, qui eum absentem accusarent, quod societatem cum rege Persarum ad Græciam opprimendam fecisset. Hoc crimine absens prodicionis est, damnatus. Id ut audivit, quod 3 non satis tutum se Argis videbat, Corcy-

testarum suffragius B. 3 è civitate ram
ejectus?

ram demigravit. Ibi cum ejus principes civitatis animadvertisset timere, ne propter se bellum his Lacedæmonii & Athenienses indicerent, ad Admetum Molossorum regem, cum quo ei hospitium fuerat, confugit. Huc cum venisset, & in præsentia rex abesset, quo majore religione se receptum tueretur, filiam ejus parvulam arripuit, & cum ea se in sacrarium, quod summa colebatur ceremonia, conjecit. inde non prius egressus est, quam rex eum data dextra in fidem reciperet: quam præstitit, nam cum ab Atheniensibus & Lacedæmoniis exposceretur publice, supplicem non prodidit; monuitque, *ut consularet sibi, difficile enim esse, in tam propinquo loco tutum versari.* Itaque Pydnam eum deduci iussit, &, quod satis esset præsidii, dedit.

6 Hac re audita, hic in navem omnibus ignotus nautis ascendit: quæ cum tempestate maxima Naxum ferretur, ubi tum Atheniensium erat exercitus, sensit Themistocles, si eò pervenisset, sibi esse pereundum, hac necessitate coactus, domino navis, quis sit, aperit, multa pollicens, si se conservasset.

7 At ille clarissimi viri captus misericordia, diem noctemque procul ab insula in salo navem tenuit in ancoris, neque quenquam ex ea exire passus est. Inde Ephesum pervenit, ibique Themistoclem exponit: cui ille pro meritis gratiam postea retulit.

C A.

CAP. IX.

SCio plerosque ita scripsisse, Themisto-
 clem Xerxe regnante in Asiam tran-
 sisse. sed ego potissimum Thucydidi cre-
 do, quod ætate proximus de his, qui illo-
 rum temporum historiam reliquerunt, &
 ejusdem civitatis fuit. Is autem ait ad
 Artaxerxem eum venisse, atque his verbis
 epistolam misisse : *Themistocles veni ad te,* 1
qui plurima mala omnium Grajorum in domum
tuam intuli, cum mihi necesse fuit adversum pa-
trẽ tuum bellare, patriamque meam defende-
re. Idem multo plura bona feci, postquam in
tuto ipse, & ille in periculo esse cœpit. Nam 2
cum in Asiam reverti vellet, pralio apud Sala-
mina facto, litteris eum certiores feci, id agi,
ut pont, quem in Hellesponto fecerat, dissolve-
retur, atque ab hostibus circumiretur, quo nun-
tio ille periculo est liberatus. Nunc autem ad te 3
confugi, exagitatus à cuncta Græcia, tuam
petens amicitiam : quam si ero adeptus, non mi-
nus me bonum amicum habebis, quam fortem i-
nimicum ille expertus est. Ea autem rogo, ut
de his rebus, de quibus tecum loqui volo, an-
num mihi temporis des, eoque transacto, me ad
te venire patiaris. 4

CAP. X.

HUjus rex animi magnitudinem admi-
 rans, cupiensque talem virum sibi
 conciliari, veniam dedit. Ille omne illud
 B 4 tempus

tempus literis, sermonique Persarum dedit: quibus adeo eruditus est, ut multo commodius dicatur apud regem verba fecisse, quam hi poterant, qui in Perside erant nati. Hic cum multa regi esset pollicitus, gratissimumque illud si suis uti consiliis vellet, illum Græciam bello oppressurum: magnis muneribus ab Artaxerxe donatus in Asiam rediit, domiciliumque Magnesiæ sibi constituit. Namque hanc urbem ei rex donarat, his usus verbis; *qua ei panem praeberet: (ex qua regione quinquaginta [ei] talenta quotannis redibant) Lampfacum autem, unde vinum sumeret: Myuntem, ex qua opsonium haberet: Hujus ad nostram memoriam monumenta manserunt duo: sepulcrum prope oppidum, in quo est sepultus: statua in foro Magnesiæ. De cuius morte multimodis apud plerosque scriptum est: sed nos eundem potissimum Thucydidem auctorem probamus: qui illum ait Magnesiæ morbo mortuum: neque negat fuisse famam, venenum sua sponte sumpsisse, cum se, qua regi de Græcia opprimenda pollicitus esset, præstare posse desperaret. Idem ossa ejus clam in Attica ab amicis esse sepulta, quoniam legibus non concederetur, quod prodicionis esset damnatus, memoriæ prodidit.*

III. ARISTIDES.

CAP. I.

ARISTIDES LYSIMACHI F. ATHENIENSIS, æqualis fere fuit Themistocli. namque obtreclarunt inter se. In his autem cognitum est, quanto antistaret eloquentia innocentiae; quam enim adeo excellebat Aristides abstinentia, ut unus post hominum memoriam, quod quidem nos audierimus, cognomine *Iustus* sit appellatus, tamen à Themistocle collabefactus testulâ illâ, exilio decem annorum multatus est. Qui quidem cum intelligeret reprimi concitatam multitudinem non posse, cedensque animadverteret quendam scribentem, ut patria pelleretur, quæsisse ab eo dicitur: *quare id faceret, aut quid Aristides commisisset, cur tanta pœna dignus duceretur.* Cui ille respondit: *se ignorare Aristidem: sed sibi non placere, quod cupide elaborasset, ut præter ceteros Iustus appellaretur.* Hic decem annorum legitimam pœnam non pertulit, nam postquam Xerxes in Græciam descendit. sexto fere anno quam erat expulsus, populiscito in patriam restitutus est. Interfuit autem pugnae navali apud Salamina, quæ facta est prius, quam pœnâ liberaretur.

CAP. II.

- I**dem prætor fuit Atheniensium apud Plateas in prælio, quo Mardonius fusus, barbarorumque exercitus est interfectus. Neque aliud est ullum hujus in re militari illustre factum, quam hujus imperii memoria. Justitiæ vero & æquitatis, & innocentiae multa. Imprimis, quod ejus æquitate factum est, cum in communi classe esset Græciæ simul cum Pausania, quo duce Mardonius erat fugatus, ut summa imperii maritimi ab Lacedæmoniis
3 transferretur ad Athenienses, namque ante id tempus & mari & terra duces erant Lacedæmonii: tum autem & intemperantia Pausaniæ, & justitia factum est Aristidis, ut omnes fere civitates Græciæ ad Atheniensium societatem se applicarent, & adversus barbaros hos duces deligerent sibi, quo facilius repellerent, si forte bellum renovare conarentur.

CAP. III.

- A**D classes ædificandas, exercitusque
1 comparandos quantum pecuniæ quæque civitas daret, Aristides delectus est, qui constitueret. ejus arbitrio quadringenta & sexaginta talenta quotannis Delum sunt collata, id enim commune ærarium esse voluerunt. Quæ omnis pecunia postero tempore Athenas translata est. Hic qua
2 fuerit abstinentiâ, nullum est certius indicium,

cium
fuisse
efferr
ut fili
muni
Dece
quam

PA
gener
sic vi
est p
duce
Medu
Persa
cum
ritim
haud
eoque
storia
jora c
repre
reum
to, in
TU B
LE IO
POLI
Lace

cium, quam quodd, cum tantis rebus præfuisse, in tanta paupertate decessit, ut quæ efferreretur, vix reliquerit. Quo factum est, ut filiæ ejus publice alerentur, & de communis ærario dotibus datis collocarentur. Decessit autem fere post annum quartum quam Themistocles Athenis erat expulsus.

IV. PAUSANIAS.

CAP. I.

PAUSANIAS LACEDÆMONIUS, magnus homo, sed varius in omni genere vitæ fuit, nam ut virtutibus eluxit : sic vitiis est obrutus. Hujus illustrissimum est prælium apud Plataëas, namque illo duce Mardonius satrapes regius, natione Medus, regis gener, in primis omnium Persarum & manu fortis & consilii plenus, cum ducentis millibus peditum, quos viritum legerat, & viginti millibus equitum, haud ita magnâ manu Græciâ fugatus est, eoque ipse dux cecidit prælio. Qua victoria elatus plurima miscere cœpit & majora concupiscere. Sed primum in eo est reprehensus, quod ex præda tripodem aureum Delphis posuisset, epigrammate scripto, in quo erat hæc sententia ; **SUO DUCTU BARBAROS APUD PLATEAS ESSE DELEITOS, EJUSQUE VICTORIÆ ERGO APOLLINI DONUM DEDISSE.** hos versus 4 Lacedæmonii exsculperunt, neque aliud scrip-

scripserunt, quam nomina earum civitatum, quarum auxilio Persæ erant victi.

CAP. II.

Post id prælium, eundem Pausaniam cum classe communi Cyprum, atque Hellespontum miserunt, ut ex his regionibus barbarorum præsidia depelleret. Pari felicitate in ea re usus, elatius se gerere cœpit, majoresque appetere res. Nam cum, Byzantio oppugnato, cepisset complures Persarum nobiles, atque in his nonnullos regis propinquos, hos clam Xerxi remisit, simulans ex vinculis publicis effugisse; & cum his Gongylum Eretriensem, qui litteras Regi redderet, in quibus hæc fuisse scripta Thucydides memoriæ prodidit. *Pausanias dux Spartæ. quos Byzantii ceperat, postquam propinquos tuos cognovit, tibi muneri misit; sequetecum affinitate conjungi cupit. Quare, si tibi videtur, des ei filiam tuam nuptum.*

Id si feceris, & Spartam, & ceteram Græciam sub tuam potestatem, se adjuvante, te redaturum pollicetur. His de rebus si quid geri volueris, certum hominem ad eum mittas face, cum quo colloquantur. Rex tot hominum salute, tam sibi necessariorum, magnopere gavisus, confestim cum epistola Artabazum ad Pausaniam mittit. In qua eum collaudat, ac petit, ne cui rei pareat ad ea perficienda, quæ pollicetur. Si fecerit, nullius rei à se repulsam laturum. Hujus Pausanias voluntate

volunt
dum f
monio
tus, ac
tur ta
classen

A
sed d
Non e
cultun
regio
Medi
more l
tant p
conver
bat, &
dire n
Troad
cum p
postqu
tos ad
more i
vertere
nuntio
nâ &
peller
Ephori
licet e
ro hoc

voluntate cognita, alacrior ad rem gerendum factus, in suspicionem cecidit Lacedæmoniorum. In quo facto domum revocatus, accusatus capitis, absolvitur; multatur tamen pecunia, quam ob causam ad classem remissus non est.

C A P. III.

AT ille post non multò, sua sponte ad exercitum rediit, & ibi non callida, sed dementi ratione, cogitata patefecit. Non enim mores patrios solum, sed etiam cultum, vestitumque mutavit. Apparatu regio utebatur, veste Medica: satellites Medi & Ægyptii sequebantur: epulabatur more Persarum luxuriosius, quam qui aderant perpeti possent: aditum petentibus conveniendi non dabat; superbe respondebat, & crudeliter imperabat: Spartam redire nolebat: Colonas, qui locus in agro Troade est, se contulerat: ibi consilia cum patriæ, tum sibi inimica capiebat. Id postquam Lacedæmonii resciverunt, legatos ad eum cum scytalâ miserunt: in qua more illorum erat scriptum, *nisi domum reverteretur, se capitis eum damnaturos.* Hoc nuntio commotus, sperans se etiam pecuniâ & potentiâ instans periculum posse depellere, domum rediit. Huc ut venit, ab Ephoris in vincula publica coniectus est. licet enim legibus eorum cuivis Ephoro hoc facere regi: hinc tamen se expedivit.

divit, neque eo magis carebat suspitione. Nam opinio manebat, eum cum rege habere societatem. Est genus quoddam hominum, quod *Helotes* vocatur, quorum magna multitudo agros Lacedæmoniorum colit. fervorumque munere fungitur. Hos quoque sollicitare spe libertatis existimabatur, sed quod harum rerum nullum erat apertum crimen, quo argui posset, non putabant de tali tamque claro viro suspicionibus oportere judicari: sed expectandum, dum se ipsa res aperiret.

CAP. IV.

Interim Argilius quidam adolescentulus, quem puerum Pausanias amore Venero dilexerat, cum epistolam ab eo ad Artabazum accepisset, eique in suspitionem venisset, aliquid in ea de se esse scriptum, quod nemo eorum rediisset, qui super tali causa eodem missi erant: vincula epistolæ laxavit, signoque detracto cognovit, si pertulisset, sibi esse pereundum. Erant in eadem epistola, quæ ad ea pertinebant, quæ inter Regem Pausaniamque convenerant. Has ille literas Ephoris tradidit. Non est prætereunda gravitas Lacedæmoniorum hoc loco, nam hæc hujus quidem indicio impulsæ sunt, ut Pausaniam comprehenderent: neque prius vim adhibendam putaverunt, quam se ipse indicasset. Itaque huic indici quid fieri

fieri v
tuni e
Græc
confe
terra,
queret
quida
divit
turbat
Dei vi
quid f
quid e
to ma
pit, n
lo opt
sibi de
sublev

H
di, qu
placato
nem re
eo esse
iusdam
bat, in
paucis
in æde
tur, co
rim Ep
rectum

fieri vellent, præceperunt. Fanum Nep-
tuni est Tænari, quod violari nefas putant
Græci. Eo ille Index confugit: in ara
consedit; hanc juxta, locum fecerunt sub
terra, ex quo posset audiri, si quis quid lo-
queretur cum Argilio. huc ex Ephoris
quidam descenderunt. Pausanias, ut au-
divit Argilium confugisse in aram, per-
turbatus eò venit: quem cum supplicem
Dei videret in ara sedentem, quærit causæ
quid sit tam repentini consilii: huic ille,
quid ex litteris comperisset, aperit. Tan-
to magis Pausanias perturbatus orare cœ-
pit, ne enuntiaret, nec se, meritum de il-
lo optime, proderet: quod si eam veniam
sibi dedisset, tantisque implicitum rebus
sublevasset, magno esse ei præmio futurum.

CAP. V.

HIs rebus Ephori cognitis, satius pu-
taverunt in urbe eum comprehen-
di, quo cum essent profecti, & Pausanias
placato Argilio, ut putabat, Lacedæmo-
nem reverteretur, in itinere, cum jam in
eo esset, ut comprehenderetur, è vultu cu-
jusdam Ephori, qui eum admonere cupie-
bat, insidias sibi fieri intellexit. Itaque
paucis ante gradibus, quam qui sequebantur
in ædem Minervæ, quæ Chalcicæ voca-
tur, confugit. Hinc ne exire posset, sta-
tim Ephori valvas ejus ædis obstruxerunt,
tectumque sunt demoliti, quo facilius sub
divo

3 divo interiret. Dicitur eo tempore matrem Pausaniæ vixisse, eamque jam magnonatu, postquam de scelere filii comperit, in primis, ad filium claudendum, lapidem ad introitum ædis attulisse. Sic Pausanias magnam belli gloriam turpi morte maculavit. Hic cum semianimis de templo elatus esset, confestim animam efflavit. Cujus mortui corpus cum eodem nonnulli dicerent *inferri oportere, quò hi, qui ad supplicium essent dati*; displicuit pluribus; & procul ab eo loco infoderunt, in quo erat mortuus. Inde posterius Dei Delphici responso erutus, atque eodem loco sepultus, ubi vitam posuerat.

V. CIMON.

CAP. I.

1 **C**IMON MILTIADIS F. ATHENIENSIS, duro admodum initio usus est adolescentiæ, nam cum pater ejus litem æstimatam populo solvere non potuisset, ob eamque causam in vinculis publicis decessisset, Cimon eadem custodiâ tenebatur, neque legibus Atheniensibus emitti poterat, nisi pecuniam, qua pater multatus erat, solvisset. Habebat autem in matrimonio sororem germanam suam, nomine Elpínicen: non magis amore, quam patrio more, ductus; nam Atheniensibus licet eodem patre natas uxores ducere. Hujus conjugii cupidus Callias quidam, non tam

tam g
nas p
Cimon
impet
rum.
retur,
progen
amque
ta qu

THABEL
liberal
juris c
patre a
Itaque
nuit p
mum
tor ap
Thrac
consti
suum i
pud M
ducen
pit. e
usus e
statim
rum u
vit. C
cum d

tam generosus, quam pecuniosus, qui magnas pecunias ex metallis fecerat, egit cum Cimone, ut eam sibi uxorem daret: id si impetrasset, se pro illo pecuniam soluturum. Is cum talem conditionem aspernaretur, Elpinice *negavit se passuram Miltiadis progeniem in vinculis publicis interire, quoniamque prohibere posset, se Calliæ nupturam, si ea quæ polliceretur præstisset.*

CAP. II.

TAli modo custodia liberatus Cimon, i celeriter ad principatum pervenit. Habebat enim satis eloquentiæ, summam liberalitatem, magnam prudentiam cum juris civilis, tum rei militaris, quod cum patre à puero in exercitibus fuerat versatus. Itaque hic & populum urbanum in sua tenuit potestate, & apud exercitum plurimum valuit auctoritate. Primum imperator apud flumen Strymona magnas copias Thracum fugavit: oppidum Amphipolim constituit, eoque decem millia Atheniensium in coloniam misit. Idem iterum apud Mycalem Cypriorum & Phœnicum ducentarum navium classem devictam cepit. eodemque die pari fortuna in terra usus est. namque hostium navibus captis, 3 statim ex classe copias suas eduxit, barbarorum uno concursu maximam vim prostravit. Quâ victoriâ, magnâ prædâ potitus, 4 cum domum reverteretur, quod jam non nullæ

nullæ insulæ, propter acerbiteriam impe
 5 defecerant, bene animatas confirmavit, ab
 natas ad officium redire coegit. Scyrum
 quam eo tempore Dolopes incolebant, quæ
 contumacius se gesserat, vacuefecit, sessores
 veteres urbe insulaque eiecit, agros civibus
 divisit. Thasios opulentia fretos suo
 ventu fregit. His ex manubiis Athenarum
 arx, qua ad meridiem vergit, est ornata.

CAP. III.

1 **Q**uibuscumque rebus, cum unus in civitate
 maxime floreret, incidit in eandem
 invidiam, quam pater suus cæterique Athenien
 nensium principes, nam testarum suffragiis,
 2 quod illi *ostracismus* vocant, decem
 annorum exilio multatus est. Cujus facinus
 celerius Athenienses, quam ipsum, per
 tuit. nam cum ille forti animo invidiam
 gratorum civium cessisset, bellumque
 cedæmonii Atheniensibus indixissent, co
 3 festim notæ ejus virtutis desiderium con
 secutum est. Itaque post annum quintum
 quam, expulsus erat, in patriam revocatus
 est. Ille, quod hospitio Lacedæmoniorum
 utebatur, satius existimans, contendere
 cedæmonem, sua sponte est profectus
 cemque inter duas potentissimas civitates
 4 conciliavit. Post, neque ita multo in
 primum cum ducentis navibus imperator
 sus, cum ejus majorem partem insulæ
 vicisset, in morbum implicitus, in oppo
 sitio est mortuus.

H Fuit enim
 ribus
 nunqu
 Etus sen
 quo mi
 let, fru
 nummi
 indige
 differen
 aliquen
 bene v
 Quotid
 invocac
 ret: qu
 tebat.
 res fam
 complu
 ferrent
 tulit.
 dum, si
 cerba.

L Ys
 re
 quam v
 in Pel

C A

CAP. IV.

Hunc Athenienses non solum in bello, sed in pace, diu desideraverunt. Fuit enim tanta liberalitate, cum compluribus locis prædia, hortosque haberet, ut nunquam in eis custodem imposuerit fructus servandi gratia, ne quis impediretur, quo minus ejus rebus, quibus quisque vellet, frueretur. Semper eum pedissequi cum nummis sunt secuti, ut, si quis opis ejus indigeret, haberet, quod statim daret, ne differendo videretur negare. Sæpe, cum aliquem offensum fortunâ, videret minus bene vestitum, suum amiculum dedit. Quotidie sic cœna ei coquebatur, ut, quos invocatos vidisset in foro, omnes devocaret: quod facere nullum diem prætermittebat. Nulli fides ejus, nulli opera, nulli res familiaris defuit, multos locupletavit: complures pauperes mortuos, qui unde esserentur, non reliquissent, suo sumptu extulit. Sic se gerendo, minime est mirandum, si & vita ejus fuerit secura, & mors acerba.

VI. LYSANDER.

CAP. I.

LYSANDER LACEDÆMONIUS, magnam reliquit sui famam, magis felicitate, quam virtute partam. Athenienses enim in Peloponnesios sexto & vicesimo anno bellum

- mutiny*
 2 bellum gerentes confecisse, apparet. Id quod ratione consecutus sit, latet. non enim virtute sui exercitus, sed immodestiâ factum est adversariorum: qui quod dicto audientes imperatoribus suis non erant, dispales in agris, relictis navibus, in hostium venerunt potestatem, quo facto Athenienses se Lacedæmoniis dederunt. Hac victoria Lysander elatus, cum antea semper fructuosus, audaxque fuisset, sic sibi indulget ut ejus opera in maximum odium Græcorum Lacedæmonii pervenerint. Nam cum hanc causam Lacedæmonii dictitassent sibi esse belli, ut *tyranni* *cal.* Atheniensium impotentem dominationem refringerent, postquam apud Ægos flumen Lysander classis hostium est potitus nihil aliud molitus est, quam ut omnes civitates in sua teneret potestate, cum id Lacedæmoniorum causa facere simularet. namque undique, qui Atheniensium rebus steterant, ejectis, decem delegerat in unaquaque civitate, quibus summum imperium potestatemque omnium rerum committeret, horum in numerum nemo admitterebatur, nisi qui aut ejus hospitio contineretur, aut se illius fore proprium fide confirmarat.

CAP. II.

- 1 **I**TA decemvirali potestate in omnibus urbibus constituta, ipsius nutu omnia gerebantur, cujus de credulitate ac perfidia

factis est u
 re, ne d
 mus lect
 reretur,
 civitas p
 ses, pro
 esse ami
 eam per
 nisi in e
 ut Thal
 bus suis.

ITaque
 sui
 Quo d
 Lacedæ
 se sine
 Lacedæ
 suevera
 est con
 nam ac
 dixit se
 veret: c
 torum.
 African
 felleru
 potuer
 miseru
 sacerdos
 enfatus
 tus sen
 satis

et. Id quod facis est unam rem, exempli gratia, proferre, ne de eodem plura enumerando fatigemus lectores. Victor ex Asia cum reverteretur, Thasumque divertisset, quod ea civitas præcipua fide fuerat erga Athenienses, proinde ac si iidem firmissimi solerent esse amici, qui constantes fuissent inimici, eam pervertere concupivit. vidit autem, nisi in eo occultasset voluntatem, futurum, ut Thasii dilaberentur, consulerentque rebus suis. * * * *

CAP. III.

Itaque decemviralem suam potestatem sui ab illo constitutam sustulerunt. Quo dolore incensus iniit consilia, reges Lacedæmoniorum tollere. sed sentiebat id se sine ope eorum facere non posse, quod Lacedæmonii omnia ad oracula referre consueverant. Primùm Delphos corrumpere est conatus. Cum id non potuisset, Dodo-2 nam adortus est. Hinc quoque repulsus, dixit se vota suscepisse, quæ Jovi Ammoni solveret: existimans, se Afros facilius corrupturum. Hac spe cum profectus esset in 3 Africam, multum eum antistites Jovis fefellerunt. nam non solum corrumpi non potuerunt, sed etiam legatos Lacedæmona miserunt, qui Lysandrum accusarent, quod sacerdotes sani corrumpere conatus esset. Ac-4 cusatus hoc crimine, iudiciumque absolutus sententiis, Orchomeniis missus subsidio, occisus

occisus est à Thebanis apud Haliartum
 5 Quam verè de eo foret judicatum, oratio
 indicio fuit, quæ post mortem in domo
 ejus reperta est, in qua suadet Lacedæmo-
 niis, *ut regia potestate dissoluta, ex omnibus*
dux deligatur ad bellum gerendum: sed ita scri-
 pta, ut deorum videretur congruere sen-
 tentiæ, quam ille se habiturum, pecuniâ fi-
 dens, non dubitabat. Hanc ei scripsisse
 Cleon Halicarnasseus dicitur.

CAP. IV.

1 **A**Tque hoc loco non est prætereundum
 factum Pharnabazi, satrapis regii
 nam cum Lysander præfectus classis in bel-
 lo multa crudeliter avarèque fecisset, de-
 que his rebus suspicaretur ad cives suos es-
 se perlatum, petiit à Pharnabazo, *ut ad E-*
phoros sibi testimonium daret, quanta sanctita-
te bellum gessisset, sociosque tractasset, deque ea
re accurate scriberet. magnam enim ejus aucto-
 2 *ritatem in ea re futuram.* Huic ille liberali-
 ter pollicetur: librum gravem multis ver-
 bis conscripsit, in quo summis enim effert
 laudibus, quem cum legisset probassetque,
 dum obsignatur, alterum pari magnitudi-
 ne, tanta similitudine, ut discerni non pos-
 set, signatum subjecit: in quo accuratissimè
 ejus avaritiam, perfidiamque accusarat.
 3 Hinc Lysander domum cum redisset, post-
 quam de suis rebus gestis apud maximum
 magistratum, quæ voluerat, dixerat, testi-
 monii

cum

liartum monii loco librum à Pharnabazo datum tra-
 oratio didit. Hunc, summoto Lysandro, cum
 n domo Ephori cognossent, ipsi legendum dederunt.
 edæmo Ita ille imprudens ipse suus fuit accusator.

omnibus

ita scri-

ere sen-

cuniâ fi-

cripisse

VII. ALCIBIADES.

CAP. I.

ALCIBIADES CLINÆ F. ATHENIEN. I
 SIS. In hoc natura, quid efficere
possit, videtur experta. Constat enim in-
 ter omnes, qui de eo memoriæ prodiderunt,
 nihil eo fuisse excellentius, vel in vitiis,
 vel in virtutibus. Natus in amplissima ci-
 vitate, summo genere, omnium ætatis suæ
 multo formosissimus, ad omnes res aptus,
 consiliique plenus. Namque imperator fuit
 summus & mari & terra, disertus, ut in
 primis dicendo valeret : quod tanta erat
 commendatio oris atque orationis, ut nemo
 ei dicendo posset resistere, dives : cum tem-
 pus posceret, laboriosus, patiens, liberalis,
 splendidus, non minus in vita, quam victu:
 affabilis, blandus, temporibus callidissime
 inserviens. Idem simul ac se remiserat,
 neque causa suberat, quare animi laborem
 perferret, luxuriosus, dissolutus, libidino-
 sus, intemperans reperiebatur : ut omnes
 admirarentur, in uno homine tantam ines-
 se dissimilitudinem, tamque diversam na-
 turam.

eundum

s regii

s in bel-

et, de

suos es-

ut ad E-

sanctita-

deque ca

us aucto-

liberali-

ltis ver-

m effert

issetque,

gnitudi-

non pos-

ratissime

ccusarat.

et, post-

aximum

at, testi-

monii

CAP.

CAP. II.

- 1 **E**Ducatus est in domo Periclis, (privig-
nus enim ejus fuisse dicitur) eruditus
à Socrate, focerum habuit Hipponicum
omnium Græcæ linguæ eloquentia ditissi-
mum, ut si ipse fingere vellet, neque plura
bona reminisci, neque majora posset conse-
qui, quam vel fortuna vel natura tribue-
rat. Ineunte adolescentia amatus est à mu-
tis more Græcorum : in iis à Socrate, de quo
mentionem facit Plato in *Symposio*, namque
eum induxit commemorantem se pernoctasse
cum Socrate, neque aliter ab eo surrexisse, ac
2 *lius à parente debuerit*. Postea, quum robo-
rior est factus, non minus multos amavit
in quorum amore, quoad licitum est, odia
sua multa delicate jocoseque fecit : quæ nos
ferremus, nisi majora potioraque haberemus.

CAP. III.

- 1 **B**ello Peloponnesiaco, hujus consilio
que auctoritate Athenienses bellum
Syracusanis indixerunt : ad quod gerendum
ipse dux delectus est. Duo præterea collo-
2 gæ dati, Nicias & Lamachus. Id cum ap-
pareretur, prius quam classis exiret, acci-
dit, ut una nocte omnes Hermæ, qui in opo-
pido erant Athenis, dejicerentur, præter
3 unum, qui ante januam erat Andocidis. In-
que ille postea Mercurius Andocidis vocatus
est. hoc cum appareret, non sine magno
multo

multorum consensione esse factum, quod non ad privatam, sed ad publicam rem pertineret, magnus multitudini timor est injectus, ne qua repentina vis in civitate existeret, quæ libertatem opprimeret populi. Hoc maxime convenire in Alcibiadem videbatur, quod & potentior & major quam privatus, existimabatur. multos enim liberalitate devinxerat, plures etiam opera forensi suos reddiderat. Quare fiebat, ut omnium oculos, quotiescunque in publicum prodisset, ad se converteret, neque ei par quisquam in civitate poneretur. Itaque non solum spem in eo habebant maximam, sed etiam timorem, quod & obesse plurimum & prodesse poterat. Aspergebatur etiam infamia quod in domo sua facere mysteria dicebatur : quod nefas erat more Atheniensium : idque non ad religionem, sed ad conjurationem pertinere existimabatur.

CAP. IV.

HOC crimine in concione ab inimicis compellabatur. Sed instabat tempus ad bellum proficiscendi. Id ille metuens, neque ignorans civium suorum consuetudinem, postulabat, ut, si quid de se agerent, potius de præsentis quæstione haberetur, quam absens invidia crimine accusaretur. Inimici vero ejus quiescendum in præsentibus sine magis illud

illud tempus expectandum decreverunt,
 quo exisset: ut sic absentem aggrederen-
 3 tur. Itaque fecerunt. Nam postquam in
 Siciliam eum pervenisse crediderunt, ab-
 sentem, *quod sacra violasset*, reum fecerunt.
 Qua de re cum ei nuntius à magistratu in
 Siciliam missus esset, ut domum ad caus-
 sam dicendam rediret, essetque in magna
 spe provinciæ bene administrandæ, non
 4 parere noluit, & in triremem, quæ ad eum
 deportandum erat missa, ascendit ac Thu-
 rios in Italiam pervectus, multa secum re-
 putans de immoderata civium suorum li-
 centia, crudelitæque erga nobiles, utilis-
 simum ratus impendentem evitare tempe-
 statem, clam se à custodibus subduxit, &
 5 inde primum Elidem, deinde Thebas ve-
 nit. Postquam autem *se capitis damnatum*,
bonis publicatis audivit, &, id quod usu ve-
 nerat, *Enmolpidas sacerdotes à populo coactos*,
ut se devoverent, ejusque devotionis quo testa-
tior esset memoria, exemplum in pila lapidea
incisum, esse positum in publico, Lacedæmo-
 6 nem demigravit. Ibi, ut ipse prædicare
 consueverat, non adversus patriam, sed ini-
 micos suos, bellum gessit, quod iidem hostes es-
 sent civitati, nam cum intelligerent se plur-
 mum prodesse posse reipublicæ, ex ea eiecisse,
 plusque iræ suæ, quam utilitati communi pa-
 7 ruisse. Itaque hujus consilio Lacedæmon i-
 cum Persarum rege amicitiam fecerunt:
 deinde Deceliam in Attica munierunt, præ-
 sidioque

sidioque
 Athenas
 niam
 sium,
 esse cœ

N
 alienati
 rem pr
 scerent,
 ductus
 cum su
 pus eju
 Id Alci
 enim es
 præserti
 vendun
 Etum re
 in intim
 niensium
 senescer
 re vide
 qui apu
 internu
 facit me
 Alcibiad
 micus,
 stitutus,
 filium a

sidioque perpetuo ibi posito in obsidione Athenas tenuerunt. Ejusdem opera Ioniam à societate averterunt Atheniensium, quo facto, multo superiores bello esse cœperunt.

CAP. V.

NEque verò his rebus tam amici Alcibiadi sunt facti, quam timore ab eo alienati. Nam cum acerrimi viri præstantem prudentiam in omnibus rebus cognoscerent, pertimuerunt, ne charitate patriæ ductus aliquando ab ipsis descisceret, & cum suis in gratiam rediret. Itaque tempus ejus interficiendi quærere instituerunt. Id Alcibiadi diutius celari non potuit. erat enim ea sagacitate, ut decipi non posset, præsertim cum animum attendisset ad cavendum. Itaque ad Tissaphernem præfectum regis Darii se contulit. Cujus cum in intimam amicitiam pervenisset, & Atheniensium, male gestis in Sicilia rebus, opes senescere, contra Lacedæmoniorum crescere videret: initio cum Pisandro prætore, qui apud Samum exercitum habebat, per internuntios colloquitur, & de reditu suo facit mentionem. Erat enim eodem, quo Alcibiades, sensu, populi potentia non amicus, & optimatum fautor. Ab hoc constitutus, primum per Thrasybulum Lycei filium ab exercitu recipitur, prætorque fit

C 2

apud

apud Samum : pòst, suffragante Theramene populiscito restituitur, parique absens imperio præficitur, simul cum Thrasybulo & Theramene. Horum imperio tanta commutatio rerum facta est, ut Lacedæmonii, qui paulò ante victores viguerant, perterriti pacem peterent, victi enim erant quinque præliis terrestribus, tribus navalibus : in quibus ducentas naves triremes amiserant, quæ captæ in hostium venerant potestatem. Alcibiades simul cum collegis receperat Ioniam, Hellespontum, multas præterea urbes Græcas, quæ in ora sitæ sunt Asiæ : quarum expugnarant complures ; in his Byzantium, neque minus multas consilio ad amicitiam adjunxerant, quod in captos clementia fuerant usi. Inde præda onusti, locupletato exercitu, maximis rebus gestis, Athenas venerunt.

"

C A P. VI.

HIS cum obviam universa civitas in Pyræum descendisset, tanta fuit omnium expectatio visendi Alcibiadis, ut ad ejus triremem vulgus conflueret, perinde ac si solus advenisset. sic enim populo erat persuasum & adversas superiores, & præsentis secundas res accidisse ejus opera. Itaque & Siciliæ amissum, & Lacedæmoniorum victorias culpæ suæ tribuebant, quod talem virum ex civitate expulissent. Neque id sine causa arbitrari videbantur.

nam

nam
neque
potue
quam
rebus
Pyræ
seque
su ven
nis au
lacrym
orum
poris
concio
tam fe
marit,
rum o
ac si al
flebat,
ta ergo
illi Eu
sunt co
illæ, i
mare p

H
nes ho
domi b
reretur
collega
tus, ne

nam postquam exercitui præesse cœperat, neque terra, neque mari hostes pares esse potuerant. Hic ut navi egressus est, quamquam Theramenes & Thrasylbulus eisdem rebus præfuerant, simulque venerant in Pyræum, tamen illum unum omnes prosequiebantur, & id quod nunquam antea usu venerat. nisi Olympiæ victoribus, coronis aureis æneisque vulgò donabatur. Ille lacrymans talem benevolentiam civium suorum accipiebat, reminiscens pristini temporis acerbitatem. Postquam Asty venit. concione advocata sic verba fecit, ut nemo tam ferus fuerit, quin ejus casum lacrymarit, inimicumque his se ostenderit, quorum opera patria pulsus fuerat : proinde ac si alius populus, non ille ipse, qui tum flebat, eum sacrilegii damnaisset. Restituta ergo huic sunt publice bona : iidemque illi Eumolpidæ sacerdotes rursus resecrate sunt coacti, qui eum devoverant ; pilæque illæ, in quibus devotio fuerat scripta, in mare præcipitatae.

CAP. VII.

HÆC Alcibiadi lætitia minus fuit diuturna. nam cum ei essent omnes honores decreti, totaque respublica domi bellicque tradita, ut unius arbitrio gereretur ; & ipse postulasset, ut duo sibi collegæ darentur, Thrasylbulus & Adimantus, neque id negatum esset : classe jam in

- Asiam profectus, quod apud Cymen minus ex sententia rem gesserat, in invidiam re-
- ² cidit. nihil enim eum non efficere posse ducebant. ex quo fiebat, ut omnia minus prospere gesta ejus culpæ tribuerent, cum eum aut negligenter, aut malitiose fecisse loquerentur: sicut tum accidit. nam *corruptum à Rege capere Cymen noluisse*, argue-
- ³ bant. Itaque huic maxime putamus malo fuisse nimiam opinionem ingenii atque virtutis. timebatur enim non minus, quam diligebatur: ne secunda fortuna, magnisque opibus elatus tyrannidem concupisceret. Quibus rebus factum est, ut absenti magistratum abrogarent, & alium in ejus
- ⁴ locum substituerent. Id ille ut audivit, domum reverti noluit, & se Pactyen contulit, ibique tria castella communivit, Bornos, Bysanthen, Neontichos: manuque collecta primus Græciæ civitatis in Thraciam introiit, gloriosius existimans barbarorum præda locupletari, quam Grajorum.
- ⁵ Qua ex re creverat cum fama tum opibus: magnamque amicitiam sibi cum quibusdam regibus Thraciæ pepererat.

C A P. VIII.

- ¹ **N**Eque tamen à charitate patriæ potuit recedere. nam cum apud Ægos flumen Philocles prætor Atheniensium classem constituisset suam, neque longè abesset Lyfander prætor Lacedæmoniorum, qui in

eo er
sime
suppe
haust
super
exerc
pit:
dimic
nolle
plus q
facile
terra
consti
verè
men
bat, se
apud
cundi
tem f
disset
Ab h
quit,
juxta
est en
caso d
citus.
Lyfan
set, v
datun
etas,
que i
wan

eo erat occupatus, ut bellum quam diutissime duceret, quod ipsis pecunia à rege suppeditabatur, contra Atheniensibus exhaustis, præter arma & naves, nihil erat super : Alcibiades ad Atheniensium venit exercitum, ibique præsentem vulgo agere cœpit : *si velent, se coacturum Lylandrum aut dimicare aut pacem petere : Lacedæmonios eò nolle confligere classe, quod pedestribus copiis plus quam navibus valerent : sibi autem esse facile, Seuthen regem Thracum deducere, ut eos terra depelleret : quo factò necessario aut classe conficturos, aut bellum composituros.* Id, etsi verè dictum Philocles animadvertibat, tamen postulata facere noluit, quod sentiebat, se Alcibiade recepto, nullius momenti apud exercitum futurum : &, si quid secundi evenisset, nullam in ea re suam partem fore : contra ea, si quid adversi accidisset, se unum ejus delicti futurum reum, Ab hoc discedens Alcibiades, quoniam inquit, *victoriæ patriæ repugnas, illud moneo juxta hostes castra habeas nautica, periculum est enim, ne immodestiâ militum nostrorum occasio detur Lylandro nostri opprimendi exercitus.* Neque ea res illum fefellit. nam Lylander cum per speculatores comperisset, vulgum Atheniensium in terram prædatum exisse, navesque pene inanes relictas, tempus rei gerendæ non remisit, eoque impetu totum bellum delevit.

want of discipline

C A P. IX.

AT Alcibiades, victis Atheniensibus, non
 satis tuta eadem loca sibi arbitratus,
 penitus in Thraciam se supra Propontidem
 abdidit: sperans ibi facillime suam fortu-
 2 nam oculi posse. falso. nam Thraces post-
 quam eum cum magna pecunia venisse
 senserunt, insidias ei fecerunt. qui ea quæ
 apportavit abstulerunt, ipsum capere non
 3 potuerunt. Ille cernens nullum locum sibi
 tutum in Græcia, propter potentiam Lacedæ-
 moniorum, ad Pharnabazum in Asiam
 transiit. quem quidem adeo sua cepit hu-
 manitate, ut eum nemo in amicitia ante-
 cederet. namque ei Grunium dederat in
 Phrygia castrum, ex quo quinquaginta ta-
 4 lenta vestigalis capiebat. Qua fortuna Al-
 cibiades non erat contentus, neque Athe-
 nas victas Lacedæmoniis servire poterat
 5 pati. Itaque ad patriam liberandam omni
 ferebatur cogitatione. sed videbat id sine
 rege Persarum non posse fieri. ideoque
 eum amicum sibi cupiebat adjungi. neque
 dubitabat facile se consecuturum, si modo
 ejus conveniendi habuisset potestatem. nam
 Cyrum fratrem ei bellum clam parare La-
 cedæmoniis adjuvantibus, sciebat. id si ei
 aperuisset, magnam se (ab eo) initurum
 gratiam videbat.

C A P.

Htur, eo
 ranni A
 sandru
 tiorem
 nihil ea
 nis conf
 nere v
 rebus
 gendu
 nuncia
 irrita f
 tuum t
 violare
 nui, m
 Bagoa
 cum i
 compa
 tum A
 eum i
 gredi
 runt c
 eamqu
 ficeren
 deban
 excita
 miliar
 que e
 spes, q

CAP. X.

HÆC cum moliretur, peteretque à
Pharnabazo, ut ad regem mitteretur,
eodem tempore Critias ceterique tyranni
Atheniensium certos homines ad Ly-
sandrum in Asiam miserunt, qui eum cer-
tiores facerent, nisi Alcibiadem sustulisset,
nihil earum rerum fore ratum, quas ipse Athe-
nis constituisset. Quare si suas res gestas ma-
nere vellet, illum persequeretur. His Lacon
rebus commotus, statuit accuratius sibi a-
gendum cum Pharnabazo. Huic ergo re-
nunciat, quæ regi cum Lacedæmoniis essent,
irrita futura, nisi Alcibiadem vivum, aut mor-
tuum tradidisset. non tulit hoc satrapes, &
violare clementiam, quam regis opes mi-
nui, maluit. Itaque misit Sylamithren &
Bagoam ad Alcibiadem interficiendum,
cum ille esset in Phrygia, iterque ad regem
compararet. Missi, clam vicinitati, in qua
tum Alcibiades erat, dant negotium, ut
eum interficiant. Illi cum eum ferro ag-
gredi non auderent, noctu ligna contule-
runt circa casam eam, in qua quiescebat,
eamque succenderunt: ut incendio con-
ficerent, quem manu superari posse diffi-
debant. Ille autem ut sonitu flammæ est
excitatus, etsi gladius ei erat subductus, fa-
miliaris sui subalare telum eripuit. nam-
que erat cum eo quidam ex Arcadia ho-
spes, qui nunquam discedere voluerat. hunc

the side weapon ^C 5

sequi.

sequi se jubet, & id quod in præsentia vestimentorum fuit, arripit. his in ignem e-
 6 jectis, flammæ vim transiit. Quem ut barbari incendium effugisse (eminus) viderunt, telis missis interfecerunt, caputque ejus ad Pharnabazum retulerunt. At mulier, quæ cum eo vivere consuevit, muliebri sua veste contextum, ædificii incendio mortuum cremavit, quod ad vivum interimendum erat comparatum. Sic Alcibiades annos circiter quadraginta natus, diem obiit supremum.

CAP. XI.

¹ **H**unc infamatum à plerisque, tres gravissimi historici summis laudibus extulerunt: *Thucydides*, qui ejusdem ætatis fuit; *Theopompus*, qui fuit post aliquanto natus; & *Timeus*: qui quidem duo male-dicentissimi, nescio quo modo, in illo uno
² laudando consenserunt. Nam es, quæ supra diximus, de eo prædicarunt, atque hoc amplius, cum *Athenis* splendidissima civitate natus esset, omnes (*Athenienses*) splendore ac dignitate vitæ superasse: postquam inde ex-
³ pulsus *Thebas* vixerit, adeo studiis eorum inservisse, ut nemo eum labore corporisque viribus posset æquiparare. omnes enim *Bœotii* magis firmitati corporis, quam ingenii acumini inserviunt. Eundem apud *Lacedæmonios*,
⁴ quorum moribus summa virtus in patientia ponebatur, sic duritiæ se dedisse, ut parsimonia

nia vi
vincer
lentos,
in his
pud qu
curiose
dixem,
rentur.
cunque
carissim
diamu

VII

Tponder
omniu
minem
tudine
multi
tyrann
ut à tri
in libe
modo,
tibus,
mum
Alcibi
quæ il
fecit lu
nia in

nia victus atque cultus omnes Lacedæmonios
 vinceret: fuisse apud Thracas, homines vino-
 lentos, rebusque Veneris deditos; hos quoque
 in his rebus antecessisse; venisse ad Persas, a-
 pud quos summa laus esset fortiter venari, lu-
 xuriose vivere; horum sic imitatum consuetu-
 dinem, ut illi ipsi eum in his maxime admira-
 rentur. Quibus rebus effecisse, ut apud quos-
 cunque esset, princeps poneretur, habereturque
 carissimus. Sed satis de hoc: reliquos or-
 diamur.

VIII. THRASYBULUS.

CAP. I.

THRASYBULUS Lyci F. Atheni-
 ensis. Si per se virtus sine fortuna
 ponderanda sit, dubito an hunc primum
 omnium ponam: illi, sine dubio, ne-
 minem præfero, fide, constantia, magni-
 tudine animi, in patriam amore. nam quod
 multi voluerunt, pauci potuerunt, ab uno
 tyranno patriam liberare; huic contigit,
 ut à triginta oppressam tyrannis ex servitute
 in libertatem vindicaret. Sed nescio quo
 modo, cum eum nemo anteiret his virtu-
 tibus, multi nobilitate præcucurrerunt. Pri-
 mum Peloponesio bello multa hic sine
 Alcibiade gessit, ille nullam rem sine hoc:
 quæ ille universa naturali quodam bono
 fecit lucrî. Sed illa tamen omnia commu-
 nia imperatoribus cum militibus & for-
 tuna:

tunâ : quòd in prælii concursu abit res à con-
 filio ad * vires, vimque pugnantium. Ita-
 que jure suo nonnulla ab imperatore miles,
 plurima vero fortuna vindicat, seque his
 5 plus valuisse, quam ducis prudentiam,
 verè potest prædicare. Quare illud magni-
 ficentissimum factum proprium est Thra-
 sybuli. nam cum triginta tyranni, præ-
 positi à Lacedæmoniis, servitute oppres-
 sas tenerent Athenas, plurimos cives, qui-
 bus in bello parserat fortuna, partim patriâ
 expulissent, partim interfecissent, pluri-
 morum bona publicata inter se divisissent,
 non solum princeps, sed & solus initio bel-
 lum his indixit.

CAP. II.

1 **H**IC enim cùm Phylon confugisset,
 quod est castellum in Attica muni-
 tissimum, non plus habuit secum, quam
 triginta de suis. Hoc initium fuit salutis
 Aetæorum, hoc robur libertatis clarissimæ
 2 civitatis. Neque verò hic non contemp-
 tus est primò à tyrannis, atque ejus soli-
 tudo. quæ quidem res & illis contemnen-
 tibus, pernicipi; & huic despecto, saluti
 fuit. hæc enim illos ad persequendum seg-
 nes, hos autem, tempore ad comparandum
 3 dato, fecit robustiores. Quo magis præ-
 ceptum illud omnium in animis esse debet :
Nihil in bello oportere contemni. nec sine causâ
 dici: *Matrem timidi flere non solere.* Neque
 tamen

*On account of which, the
 great anger of the Athenians
 against the Lacedæmonians*

tamen
 opes.
 tius bo
 pugna
 Muny
 ranni
 turpiter
 imped
 sus est
 quam
 vetuit
 censeba
 nisi qu
 jacent
 arma c
 pertine
 Critias
 advers
 naret.

H
 inter
 neban
 ne qui
 postea
 tatis
 public
 redder
 sybul
 rimur

tamen pro opinione Thrasybuli auctæ sunt opes. nam jam tum illis temporibus fortius boni pro libertate loquebantur, quam pugnabant. Hinc in Piræum transiit, Munychiamque munivit. Hanc bis tyranni oppugnare sunt adorti: ab eaque turpiter repulsi, protinus in urbem, armis impeditis et amissis, refugerunt. Ufus est Thrasybulus non minus prudentia, quam fortitudine. nam cedentes violari vetuit. *cives enim civibus parcere æquum censebat.* neque quisquam est vulneratus, nisi qui prior impugnare voluit. neminem jacentem veste spoliavit: nil attigit, nisi arma quorum indigebat, & quæ ad victum pertinebant. In secundo prælio cecidit Critias dux tyrannorum, cum quidem ex adversus Thrasybulum fortissime pugnaret.

CAP. III.

HOC dejecto, Pausanias venit Atticis auxilio, rex Lacedæmoniorum. Is inter Thrasybulum & eos qui urbem tenebant, fecit pacem, his conditionibus: *ne qui præter triginta tyrannos, & decem, qui postea prætores creati, superioris more crudelitatis erant usi, afficerentur exilio: neve bona publicarentur: reipublicæ procuratio populo redderetur.* Præclarum hoc quoque Thrasybuli, quod reconciliata pace, cum plurimum in civitate posset, legem tulit: *ne quis*

quis ante actarum rerum accusaretur, neve multaretur: eamque illi (legem) oblivioni 3appellarunt. neque vero hanc tantum ferendam curavit, sed etiam, ut valeret, effecit. Nam cum quidam ex his, qui simul cum eo in exilio fuerant. eadem facere eorum vellent, cum quibus in gratiam reditum erat, publice prohibuit: & id quod pollicitus erat, præstitit.

CAP. IV.

¹ **H**Uic pro tantis meritis honoris corona à populo data est, facta è duabus virgulis oleaginis: quæ, quod amor civium non vis expresserat, nullam habuit ²invidiam magnaque fuit gloria. Bene ergo Pittacus ille, septem sapientum numero est habita, cum ei Mitylenæi multa millia jugerum agri muneri darent, *Nolite, oro vos* inquit, *id mihi dare, quod multi invideant, plures etiam concupiscant. quare ex istis nolo amplius, quam centum jugera, quæ & mei animi æquitatem & vestram voluntatem indicent.* nam parva munera, diutina: locupletia, non propria esse consueverunt. Illa igitur corona contentus Thrasybulus, neque amplius requisivit, neq; quenquam honore ⁴se antecessisse existimavit. Hic sequenti tempore cum prætor classem ad Ciliciam appulisset, neque satis diligenter in castris ejus agerentur vigilæ à barbaris, ex oppido, noctu eruptione factâ, in tabernaculo interfectus est. IX.

Cam, i
& pra
& pra
Quas
est. na
in qua
cedam
loponn
flumer
sunt d
jus res
rei m
Itaque
bium,
mitate

R
tutò v
civibu
nabazu
demqu
apud c
to labo
cum I

IX. CONON.

CAP. 1.

CONON ATHENIENSIS Peloponnesio bello accessit ad rempublicam, in eoque ejus opera magni fuit. nam & prætor pedestribus exercitibus præfuit & præfectus classis res magnas mari gessit. Quas ob causas præcipuus ei honos habitus est. namque omnibus unus insulis præfuit. in qua potestate Pheras cepit, coloniam Lacedæmoniorum. Fuit etiam extremo Peloponnesio bello prætor, cum apud Ægos flumen copiæ Atheniensium à Lyfandro sunt devictæ. Sed tum abfuit, eoque pejus res administrata est. nam & prudens rei militaris, & diligens erat imperator. Itaque nemini erat his temporibus dubium, si affuisset, illam Athenienses calamitatem accepturos non fuisse.

CAP. V.

REbus autem afflictis cum patriam ob- sideri audisset, non quæsit ubi ipse tutò viveret, sed unde præsidio posset esse civibus suis. Itaque contulit se ad Pharnabazum satrapen Ioniæ & Lydiæ, eundemque generum regis & propinquum: apud quem, ut multum gratia valeret, multo labore multisque effecit periculis. Nam cum Lacedæmonii Atheniensibus devictis

in

in societate non manerent, quam cum Artaxerxe fecerant, Agesilaumque bellatum misissent in Asiam, maxime impulsus à Tissapherne, qui ex intimis regis ab amicitia ejus defecerat, & cum Lacedæmoniis coierat societatem: hunc adversus Pharnabazus habitus est imperator; re quidem
³ vera exercitui præfuit Conon, ejusque omnia arbitrio gesta sunt. Hic mulcū ducem summum Agesilaum impedivit, sæpeque ejus consiliis obstitit. Neque verò non fuit apertum, si ille non fuisset, Agesilaum Asiam Tauro tenus regi fuisse erepturum. Qui posteaquam domum à suis civibus revocatus est, quod Bœotii & Athenienses Lacedæmoniis bellum indixerant, Conon nihilo secius apud præfectos regis versabatur, hisque omnibus maximo erat usui.

CAP. III.

¹ **D**efecerat à rege Tissaphernes, neque id tam Artaxerxi, quam ceteris, erat apertum. multis enim magnisque meritis apud regem, etiam cum in officio non maneret, valebat. neque id mirandum, si non facile ad credendum inducebatur, reminiscens ejus se opera Cyrum fratrem superasse. Hujus accusandi gratia Conon à Pharnabazo ad regem missus, posteaquam venit, primum ex more Persarum ad Chiliarchum, qui secundum gradum imperii tenebat,

tenebat,
 dit cum
 hoc ad
 mora est
 lis, an
 cesse est
 rari te r
 hoc si tib
 editis ma
 Conon:
 quem vis
 ne ci vita
 sim profe
 consueve
 more fun
 tradidit.

QU
 nem ho
 bello p
 quem v
 cuniam
 esse consi
 deberet
 gotii dan
 natus ac
 Phœnic
 bus na
 qua pro
 pararet

tenebat, Tithraustem accessit, *seque ostendit cum rege colloqui velle, nemo enim sine 3*
 hoc admittitur. Huic ille, *nulla, inquit, mora est : sed tu delibera utrum colloqui malis, an per literas agere, quæ cogitas. necesse est enim, si in conspectum veneris venerari te regem : quod βασιλευς illi vocant. hoc si tibi grave est, per me nihilo secius editis mandatis, conficies quod studes. Tum 4*
 Conon : *Enimvero, inquit, non est grave, quemvis honorem habere regi : sed vereor, ne civitati meæ sit opprobrio, si cum ex ea sum profectus, quæ ceteris gentibus imperare consueverit, potius barbarorum, quam illius more fungar. Ita quæ volebat, huic scripta tradidit.*

C A P. IV.

QUibus cognitis, rex tantum auctori-
 tate ejus motus est ut Tissapher-
 nem hostem judicaverit, & Lacedæmonios
 bello persequi jusserit, & ei permiserit,
 quem vellet eligere ad dispensandam pecuniam. Id arbitrium Conon *negavit sui esse consilii, sed ipsius, qui optime suos nosse deberet. sed se suadere, Pharnabazo id negotii daret. Hinc magnis muneribus do- 2*
 natus ad mare est missus, ut Cypriis, &
 Phœnicibus, ceterisque maritimis civitati-
 bus naves longas imperaret, classemque
 qua proxima æstate mare tueri posset, compararet : dato adjutore, Pharnabazo, sicut
 ipse

ipse voluerat. Id ut Lacedæmoniis e-
 nuntiatus, non sine cura rem administrarunt,
 quod majus bellum imminere arbitrabantur,
 quàm si cum barbaro solùm contenderent.
 nam ducem fortem & prudentem, regiis opibus præfuturum, ac se
 cum dimicaturum videbant: quem neque
 4 consilio, neque copiis superare possent.
 Hac mente magnam contrahunt classem
 proficiscuntur Pisandro duce. Hos Conon
 apud Cnidum adortus magno prælio fugit
 multas naves capit, complures deprimit.
 Qua victoria non solum Athenæ, sed etiam
 cuncta Græcia, quæ sub Lacedæmoniorum
 5 fuerat imperio, liberata est. Conon cum
 parte navium in patriam venit: muros diru-
 rutos à Lyfandro, utrosque & Piræei, &
 Athenarum, reficiendos curat: pecuniæque
 quinquaginta talenta, quæ à Pharnabazo ac-
 ceperat, civibus suis donat.

C A P. V.

1 **A**ccidit huic, quod cæteris mortali-
 bus, ut inconsideratior in secunda
 quam in adversa esset fortuna, nam classe
 Peloponnesiorum devicta, cum ultimum se
 injurias patriæ putaret, plura concupivit,
 2 quam efficere potuit. Neque tamen ea
 non pia & probanda fuerunt, quod potius
 patriæ opes augeri, quam regis maluit. nam
 cum magnam auctoritatem sibi pugnâ illâ
 navali, quam apud Cnidum fecerat, confisus
 fuisset,

tuisset, r
 tiam int
 dare ope
 stitueret
 ligenter
 dibus pr
 lans ad
 re. Huj
 vincula
 diu fuit
 ibique pe
 ea Dinor
 Perlicis
 illud ac
 impruden

D
 plicatu
 ille sup
 nis, h
 filios,
 vit; t
 synem
 nysio
 nuptu
 Dion
 tem, g
 alia ab

tuisset

onis e
 ministr
 ere arbi
 o solia
 a & pro
 m, ac se
 m nequ
 possent
 classen
 s Conon
 io fugie
 eprimi
 ed etia
 oniorum
 on cum
 uros di
 ræei, &
 uniaque
 bazo ad
 tuisset, non solum inter barbaros, sed etiam inter omnes Græciæ civitates, clam dare operam cœpit, ut Ioniam & Æoliam restitueret Atheniensibus. Id cum minus diligenter esset celatum, Tiribazus, qui Sardi-
 bus præerat, Cononem evocavit, simulans ad regem eum se mittere velle, magna de re. Hujus nuntio parens cum venisset, in vincula coniectus est: in quibus aliquandiu fuit. Nonnulli, eum ad regem abductum, ibique perisse, scriptum reliquerunt. Contra ea Dinon historicus, cui nos plurimum de Persicis rebus credimus, effugisse, scripsit: illud addubitat, utrum Tiribazo sciente, an imprudente sit factum,

X. DION.

CAP. I.

DION HIPPARINI F. SYRACUSANUS, I nobili genere natus, utraque implicatus tyranni Dionysiorum. namque ille superior Aristomachen, sororem Dionis, habuit in matrimonio: ex qua duos filios, Hipparinum & Nysæum, procreavit; totidemque filias, nomine Sophrosynem & Areten. quarum priorem Dionysio filio eidem, cui regnum reliquit, nuptum dedit; alteram, Areten, Dioni. Dion autem præter nobilem propinquitatem, generosamque majorum famam, multa ab natura habuit bona. in his ingenium docile,

docile, come, aptum ad artes optima-
 magnam corporis dignitatem, quæ non
 nimum commendatur: magnas præter
 divitias à patre relictas, quas ipse tyran-
 3 muneribus auxerat. Erat intimus Dion-
 sio priori, neque minus propter more
 quam affinitatem; namque etsi Dionysii
 crudelitas ei displicebat, tamen salvu
 (esse) propter necessitudinem, magis etia
 suorum causa studebat. Aderat in magn
 rebus: ejusque consilio multum moveb
 tur tyrannus, nisi qua in re major ip
 4 cupiditas intercesserat. Legationes ven
 quæ essent illustriores, per Dionem adm
 nistrabantur: quas quidem ille diligente
 obeundo, fideliter administrando, crude
 lissimum nomen tyranni sua humanitate te
 5 gebat. Hunc à Dionysio missum Cartha
 ginenses suspexerunt, ut neminem unquan
 Græca lingua loquentem magis sint ad
 mirati.

C A P. II.

1 **N**Eque vero hæc Dionysium fugie-
 bant. nam quanto esset sibi orna-
 mento sentiebat. quo fiebat, ut uni huius
 maxime indulgeret, neque eum secus di-
 ligeret ac filium. qui quidem, cum Plato-
 nem Tarentum venisse fama in Siciliam
 esset perlata, adolescenti negare non po-
 tuit, quin eum arcesseret, cum Dion ejus
 2 audiendi cupiditate flagraret. Dedit ergo
 huius

TA
 est: se
 quandiu
 sit. cum
 Dionysii
 ejus consi
 vellet p
 demque
 con

theophrastus

optima³ quic veniam, magnaue cum ambitione
 e non m³ Syracusas perduxit. quem Dion adeo ad-
 præter³ miratus est, atque adamavit, ut se totum
 tyran³ ei traderet. neque vero minus Plato dele-
 s Dion³ status est Dione. Itaque cum à Dionysio
 er more³ Tyranno crudeliter violatus esset, quippe
 Dionys³ quem *venundari* iussisset, tamen eodem re-
 a salvu³ diit, ejusdem Dionis precibus adductus.
 4 Interim in morbum incidit Dionysius:
 n magn³ quo cum graviter conflictaretur, quæsit
 moveb³ à medicis Dion, *quemadmodum se haberet?*
 or ipse³ simulque ab his petiit, *si forte majori esset*
 es ver³ periculo, *ut sibi faterentur, nam velle se cum*
 em adm³ eo colloqui de partiendo regno: quod sororis
 iligenti³ sue filios ex eo natos partem regni putabat
 , crude³ *debere habere.* id medici non tacuerunt, &
 nitate te³ ad Dionysium filium sermonem retulerunt.
 Carth³ quo ille commotus, ne agendi cum eo esset
 unguar³ Dion potestas, patri soporem medicos dare
 sint ac³ coëgit. Hoc æger sumpto, ut somno so-
 pitus, diem obiit supremum.

CAP. III.

m fugie¹ **T**ale initium fuit Dionis & Dionysii
 ibi orni¹ simultatis, eaque multis rebus aucta
 uni hui¹ est: sed tamen primis temporibus ali-
 secus di¹ quandiu simulata inter eos amicitia man-
 m Plato¹ fit. cumque Dion non desisteret obsecrare
 Sicilian¹ Dionysium, ut *Platonem Athenis arcefferet,*
 non po¹ *ejus consilio uteretur,* ille, qui in aliqua re
 ion ejus¹ vellet patrem imitari, morem ei gessit, eo-
 dit ergo¹ demque tempore *Philistum* historicum Sy-
 hui¹ *racusas*
complicd with his request

raculas reduxit, hominem amicum non magis tyranno, quam tyrannis. Sed de hoc in eo meo libro plura sunt exposita, qui *de historicis conscriptus est*. Plato autem tantum apud Dionysium autoritate potuit, valuitque eloquentia, ut ei persuaserit, tyrannidis facere finem, libertatemque reddere Syracusanis, à qua voluntate Philisti consilio deterritus, aliquanto crudelior esse cœpit.

CAP. IV.

1 **Q**UI quidem, cum à Dione se superari videret ingenio, auctoritate, amore populi, verens, ne si eum secum haberet, aliquam occasionem sui daret opprimendi, navem ei triremem dedit, qua Corinthum deveheretur, ostendens, se id *utriusque facere causa, ne, cum inter se timerent, alteruter alterum præoccuparet*. Id cum factum multi indignarentur, magnæque esset invidiæ tyranno, Dionysius omnia, quæ moveri poterant Dionis, in naves imposuit, ad eumque misit. Sic enim existimari volebat, *id se non odio hominis, sed sua salutis fecisse causa*. Postea verò quam audivit eum in Peloponneso manum comparare, sibi que bellum facere conari; Areten Dionis uxorem, alii nuptum dedit, filiumque ejus educari jussit, ut indulgendo *4* turpissimis imbueretur cupiditatibus. Nam puero, priusquam pubes esset, scorta adducebantur :

V
ceban
que ull
ls usque
non pot
ter, (na
eum à p
superior
interieri

P
&
dem exp
rat equi
rare cœ
bant, q
magnar
fam pau
bantur.
copiis,
nimo,
ginta ar
gentis
centum
pugna
rabile e
post di
rat, Sy
potest,
benevo
erat Di
batur,

cebantur: vino epulisque obruebatur, ne
 que ullum tempus sobrio relinquebatur.
 Is usque eò vitæ statum commutatum ferre
 non potuit, postquam in patriam rediit pa-
 ter, (namque appositi erant custodes, qui
 eum à pristino victu deducerent) ut se de
 superiore parte ædium dejecerit, atque ita
 interierit. Sed illuc revertor.

CAP. V.

POSTquam Corinthum pervenit Dion,¹
 & eodem perfugit Heraclides, ab eo-
 dem expulsus Dionysio, qui præfectus fue-
 rat equitum: omni ratione bellum compa-
 rare cœperunt. sed non multum proficie-²
 bant, quod multorum annorum tyrannis,
 magnarum opum putabatur. quam ob cau-
 sam pauci ad societatem periculi perduce-
 bantur. Sed Dion, fretus non tam suis³
 copiis, quam odio tyranni, maximo a-
 nimo, duabus onerariis navibus, quingua-
 ginta annorum imperium, munitum quin-
 gentis longis navibus, decem equitum,
 centum peditum millibus, profectus op-
 pugnatum: quod omnibus gentibus admi-
 rabile est visum, adeo facile perculit, ut
 post diem tertium, quàm Siciliam attige-
 rat, Syracusas introierit. Ex quo intelligi
 potest, nullum esse imperium tutum, nisi
benevolentia munitum. Eo tempore ab-⁴
 erat Dionysius, & in Italia classem opperie-
 batur, adversariorum ratus neminem, sine
 magnis

5 magnis copiis ad se venturum. quæ res eum
 fefellit. nam Dion iis ipsis, qui sub ad-
 versarii fuerant potestate, regiones spiritus
 repressit, totiusque ejus partis Siciliæ poti-
 tus est, quæ sub potestate Dionysii fuerat:
 6 parique modo urbis Syracusarum, præter
 arcem, & insulam adjunctam oppido; eo-
 que rem perduxit, ut talibus pactionibus
 pacem tyrannus facere vellet: *Siciliam*
Dion obtineret, Italiam Dionysius, Syracusas
Apollocrates, cui maximam fidem uni habebat
 Dion.

CAP. VI.

- sua* 1 **H**AS tam prosperas, tamque inopina-
 tas res consecuta est subita commu-
 tatio; quod fortuna sua mobilitate, quem
 paulo ante extulerat, demergere est adorta.
 2 Primum in filium, de quo commemoravi
 supra, sævitiam suam exercuit. nam cum
 uxorem reduxisset. quæ alii fuerat tradita
 filiumque vellet revocare ad virtutem &
 perdita luxuria; accepit gravissimum parentis
 3 vulnus morte filii: deinde orta dissensio
 est inter eum & Heraclidem: qui quidem
 principatum non concedens, factionem
 comparavit. neque is minus valebat apud
 optimates; quorum consensu præerat
 classi, cum Dion exercitum pedestrem te-
 4 neret. Non tulit hoc animo æquo Dion,
 & versum illum Homeri retulit ex secunda
 rhapsodia, in quo hæc sententia est, *Non*
posse

posse be
 quod d
 namqu
 sua pot
 obsequ
 Heracl
 interfic

Q
 terfecto
 versari
 quos so
 dispers
 diani
 pecuni
 porrige
 possesi
 milites
 Quarun
 suetus
 ferebat
 rum pa
 laudibu
 militun
 tyrannu

H
 evader

res eum
sub ad-
spiritus
æ poti-
fuerat:
præter
lo; eo-
tionibus
Siciliam
Syracusas
ni habet

posse bene geri rempublicam multorum imperiis;
quod dictum magna invidia consecuta est.
namque aperuisse videbatur, se omnia in
sua potestate esse velle, hanc ille non lenire ⁵H
obsequio, sed acerbitate opprimere studuit,
Heraclidemque, cum Syracusas venisset,
interficiendum curavit.

CAP. VII.

inopinat
commu-
e, quem
adorta
emoravi
m cum
tradita
tutem a
n parens
dissensio
quidem
ctionem
bat apud
præerat
rem te
o Dion,
secunda
est, *Non*
posse

QUOD factum omnibus maximum ti-
morem iniecit. nemo enim illo in-
terfecto se tutum putabat. Ille autem, ad-
versario remoto, licentius eorum bona,
quos sciebat adversus se sensisse, militibus
dispertivit. Quibus divisis, cum quoti-²
diani maximi fierent sumptus, celeriter
pecunia deesse cœpit: neque quo manus
porrigeret, suppetebat, nisi amicorum
possessions: id ejusmodi erat, ut, cum
milites reconciliasset, amitteret optimates.
Quarum rerum cura frangebatur, & in-³
suetus male audiendi non æquo animo
ferebat, de se ab iis male existimari, quo-
rum paulo ante in cœlum fuerat elatus
laudibus. [?] Vulgus autem, offensâ in eum
militum voluntate liberius loquebatur, &
tyrannum non ferendum dictitabat.

CAP. VIII.

HÆC ille intuens, cum, quemadmo-
dum sedaret, nesciret, & quorsum
evaderent, timeret; Callicrate quidam,
D
civis

civis Atheniensis, qui simul cum eo ex Peloponneso in Siciliam venerat, homo & callidus & ad fraudem acutus, sine ulla religione ac fide; adit ad Dionem, & ait:

2 eum (in) magno periculo esse propter offensio-
nem populi & odium militum: quod nullo modo
evitare posset, nisi alicui suorum negotium
daret, qui se simularet illi inimicum: quem
si invenisset idoneum, facile omnium animos
cogniturum, adversariosque sublaturum, quod
? inimici ejus dissidenti suos sensus aperturi

3 ferent. Tali consilio probato excipit has
partes ipse Callicrates, & se armat impru-
dentia Dionis: ad eum interficiendum so-
cios conquirat. adversarios ejus convenit,

4 conjurationem confirmat. Res multis con-
sciis quæ gereretur, elata refertur ad Ari-
stomachen sororem Dionis, uxoremque
Areten. Illæ timore perterritæ conveni-
unt, cujus de periculo timebant. At ille
negat à Callicrate fieri sibi insidias, sed
illa, quæ agerentur, fieri præcepto suo.

5 Mulieres nihilo secius Callicratem in a-
dem Proserpinæ deducunt, ac jurare co-
gunt: nihil ab illo periculi fore Dionem.
Ille hac religione non modo (ab incepto
non deterritus, sed ad maturandum con-
citatus est, verens ne prius consilium suum
aperiretur, quam conata perfecisset.

IXX CAP. IX.

HAC mente proximo die festo, cùm r
 à conventu remotum se Dion domi
 teneret, atque in conclavi edito recubu-
 isset; consciis loca munitiora oppidi tra-
 dit, domum custodibus sepit, à foribus
 qui non discedant, certos præficit: navem²
 triremem armatis ornat, Philistratoque
 fratri suo tradit: eamque in portu agitari
 jubet, ut si exercere remiges vellet: co-
 gitans, si forte consiliis obstitisset fortuna,
 ut haberet, qua fugeret ad salutem. Suo-³
 rum autem è numero Zacynthios adole-
 scentes quosdam eligit, cùm audacissimos,
 tum viribus maximis: hisque dat nego-
 tium, (ut) ad Dionem eant inermes, sic
 uti conveniendi ejus gratia viderentur ve-
 nire. Hi propter notitiam sunt intromissi.
 At illi, ut limen ejus intrarunt, foribus⁴
 obseratis in lecto cubantem invadunt:
 colligant, fit strepitus, adeo ut exaudiri
 posset foris. Hic, sicut ante dictum est,
 quam invisa sit singularis potentia, & mi-⁵
 seranda vita, qui se metui, quam amari
 malunt, cuius facile intellectu fuit. nam-⁶
 que illi ipsi custodes, si propitia fuissent
 voluntate, foribus effractis servare eum
 potuissent, quod illi inermes telum foris
 flagitantes vivum tenebant. cui cum suc-
 curreret nemo, Lyco quidam Syracusanus
 per fenestras gladium dedit, quo Dion in-
 terfectus est.

CAP. X.

- 1 **C**onfecta cæde, cùm multitudo vi-
fendi gratia introisset, nonnulli ab
insciis pro noxiis conciduntur. nam celeri
rumore dilato Dioni vim allatam, multi
concurrerant, quibus tale facinus displic-
cebat. Hi falsa suspitione ducti, imme-
2 rentes ut sceleratos occidunt. Hujus de
morte ut palam factum est, mirabiliter vul-
gi mutata est voluntas. Nam qui vivum
eum *tyannum* vocitarent, eundem *libera-*
torem patriæ tyrannique expulsores prædi-
cabant. Sic subito misericordia odio suc-
cesserat, ut eum suo sanguine, si possent,
3 ab Acheronte cuperent redimere. Itaque
in urbe celeberrimo loco elatus publice
sepulcri monumento donatus est. Dies
obiit circiter annos quinquaginta quinqu-
natus: quartum post annum, quam ex
Peloponneso in Siciliam redierat.

XI. IPHICRATES.

CAP. I.

- 1 **I**PHICRATES ATHENIENSIS
non tam magnitudine rerum gesta-
rum, quam disciplina militari nobilitatus
est. Fuit enim talis dux, ut non solum
ætatis suæ cum primis compararetur, se-
ne de majoribus natu quidem quisquam
2 anteponeretur. Multum vero in bellis
versatus

versatus
quam
per co
ut mu
lerit,
pedest
impera
hastis,
contra
postea
ad mo
hastæ
giores
travit,
dic. qu
dit. n
corpus

BEL
fo
tuit. Ap
citui pr
neq; ex
audient
rudinen
imperat
ordinat
mo imp
ercitu m
quod m
terum

versatus

versatus, sæpe exercitibus præfuit; nusquam culpa (sua) male rem gessit, semper consilio vicit, tantumque eo valuit, ut multa in re militari partim nova attulerit, partim meliora fecerit. namque ille³ pedestria arma mutavit, cum ante illum imperatorem maximis clypeis, brevibus hastis, minutis gladiis uterentur. Ille è⁴ contrario peltam pro parma fecit, à quo postea *peltastæ* pedites appellantur; ut ad morus concursusque essent leviores. hastæ modum duplicavit: gladios longiores fecit. Idem genus loricarum mutavit, & pro ferreis atque æneis lineas dedit. quo facto expeditiores milites reddidit. nam pondere detracto, quod æque corpus tegere, & leve esset, curavit.

C A P. II.

Bellum cum Thracibus gessit: Seuthen r socium Atheniensium in regnum restituit. Apud Corinthum tanta severitate exercitui præfuit, ut nullæ unquam in Græcia neq; exercitatiores copiae, neq; magis dicto audientes fuerint duci: in eamque consuetudinem adduxit, ut, cum prælii signum ab² imperatore esset datum, sine ducis opera sic ordinatæ consisterent, ut singuli ab peritissimo imperatore dispositi viderentur. Hoc exercitu³ moram Lacedæmoniorum interfecit: quod maxime tota celebratum est Græcia. Iterum eodem bello omnes copias eorum³ D 3 fugavit.

fugavit. quo facto magnam adeptus est
 4 gloriam. Cum Artaxerxes Ægyptio regi
 bellum inferre voluit, Iphicratem ab Athe-
 niensibus petivit ducem; quem præficeret
 exercitui conductitio, cujus numerus duo-
 decim millium fuit. Quem quidem sic
 omni disciplina militari erudit, ut quem-
 admodum quondam *Fabiani* milites Ro-
 mani appellati sunt; sic *Iphicratenses* apud
 5 Græcos in summa lande fuerint. Idem
 subsidio Lacedæmoniis profectus, Epami-
 nondæ retardavit inceptus: nam nisi ejus
 adventus appropinquasset, non prius The-
 bani Spartà abscessissent, quam captam in-
 cendio delēssent.

CAP. III.

1 **F**uit autem & animo magno, & cor-
 pore, imperatoriaque forma, ut ipso
 2 aspectu cuius iniecerit admirationem sui.
 Sed in labore remissus nimis, parumque
 patiens, ut *Theopompus* memoriæ prodidit:
 bonus vero civis, fideque magna. quod
 cum in aliis rebus declaravit, tum maxime
 in Amyntæ Madadonis liberis tuendis.
 namque Eurydice, mater Perdicæ & Phi-
 lippi, cum his duobus pueris, Amyntæ
 mortuo, ad Iphicratem confugit, ejusque
 3 opibus defensa est. Vixit ad senectutem
 placatis in se suorum civium animis. Cau-
 sam capitis semel dixit, bello sociali, simul
 cum Timotheo, eoque iudicio est absolu-
 tus.

tus. Menesthea filium reliquit, ex Thressa 4
natum, Coti regi filia. Is cum interroga-
retur, *utrum pluris patrem matremne faceret :*
matrem ; inquit. id cum omnibus mirum
videretur : at ille : *merito, inquit, facio.*
nam pater, quantum in se fuit, Thracem me
genuit : contra ea mater Atheniensem.

XII. CHABRIAS.

CAP. I.

CHABRIAS Atheniensis. Hic quo- 1
que in summis habitus est ducibus :
resque multas memoria dignas gessit. Sed
ex his elucet maxime inventum ejus in
prælio, quod apud Thebas fecit, cum Bœo-
tiis subsidio venisset. Namque in ea vi-
ctoria fidente summo duce Agesilao, fuga- 2
tis jam ab eo conductitiis catervis, reli-
quam phalangem loco vetuit cedere, ob-
nixoque genu scuto, projecta (que) hasta
impetum excipere hostium docuit. Id no-
vum Agesilaus contuens, progredi non est
ausus, suosque jam incurrentes tuba revo-
cavit. Hoc usque eo totâ Graciâ famâ
celebratum est, ut illo statu Chabrias sibi 3
statuam fieri voluerit, quæ publicè ei ab
Atheniensibus in foro constituta est. Ex
quo factum est, ut postea athletæ, ceteri-
que artifices his statibus in statuis ponendis
uterentur, in quibus victoriam essent a-
depti.

C A P. II.

- 1 **C**HABRIAS autem multa in Europâ bella
administravit, cum dux Athenien-
sium esset: in Ægypto sua sponte gessit.
2 nam Nectanebum adjutum profectus, reg-
num ei constituit. Fecit idem Cypri, sed
publice ab Atheniensibus Euagoræ adjutor
datus: neque prius inde discessit, quàm
3 totam insulam bello devinceret. qua ex re
Athenienses magnam gloriam sunt adepti.
Interim bellum inter Ægyptios & Persas
conflatum est: Athenienses cum Arta-
xerxe societatem habebant; Lacedæmonii
cum Ægyptiis. à quibus magnas prædas
Agésilas rex eorum faciebat. Id intuens
Chabrias, cum in re nulla Agesilao cederet,
sua sponte eos adjutum profectus Æ-
gyptiæ classi præfuit: pedestribus copiis
Agésilas.

C A P. III.

- 1 **T**U M præfecti regis Persiæ legatos
miserunt Athenas questum, quod
Chabrias, adversum regem bellum gereret
cum Ægyptiis. Athenienses diem certam
Chabriæ præstituerunt, *quam ante domum
nisi redisset, capitis se illum damnaturos de-
nunciarunt.* Hoc ille nuntio Athenas re-
diit, neque ibi diutius est moratus, quàm
fuit necesse. Non enim libenter erat ante
3 oculos civium suorum: quod & vivebat
laure,

laure, &
ut inv
enim ho
berisqu
mies sit
eminere
quo pau
tur fort
licebat,
solus il
nes fer
tantum
quantu
Itaque
crates i
res in
eorum
nis & h

C
Chium
sed on
Etorita
quam
ei ma
studer
jubet
ciei fu
non f
hostiu

laute, & indulgebat sibi liberaliùs, quam
 ut invidiam vulgi posset effugere. Est³
 enim hoc commune vitium in magnis li-
 berisque civitatibus, ut invidia gloriæ co-
 mès sit: & libenter de iis detrahunt, quos
 eminere videant altiùs: neque animo æ-
 quo pauperes alienam opulentiam intuen-
 tur fortunam. Itaque Chabrias, quoad ei⁴
 licebat, plurimum aberat. Neque vero
 solus ille aberat Athenis libenter, sed om-
 nes fere principes fecerunt idem: quod
 tantum se ab invidia putabant futuros,
 quantum à conspectu suorum recessissent.
 Itaque Conon plurimum Cypri vixit, Iphi-
 crates in Thracia, Timotheus Lebi, Cha-
 res in Sigæo. Dissimilis quidem Chares
 eorum factis & moribus, sed tamen Athe-
 nis & honoratus & potens.

CAP. IV.

CHabrias autem periit bello sociali tali
 modo. Oppugnabant Athenienses
 Chium. erat in classe Chabrias privatus;
 sed omnes, qui in magistratu erant, au-
 ctoritate anteibat; eumque magis milites,
 quam qui præerant, aspiciebant. quæ res
 ei maturavit mortem. nam dum primus
 studet portum intrare, & gubernatorem
 jubet eo dirigere navem, ipse sibi perni-
 ciei fuit, cum enim eo penetrasset, ceteræ
 non sunt secutæ, quo facto circumfusus
 hostium concursu, cum fortissimè pug-

- 3 naret, navis rostro percussa, cœpit fidere. hinc
refugere cum posset, si se in mare dejecisset,
quod suberat classis Atheniensium, quæ ex-
ciperet natantem: perire maluit, quam ar-
mis abjectis navem relinquere, in qua fuerat
vectus. Id cæteri facere noluerunt, qui nando
in tutum pervenerunt. At ille præstare ho-
nestam mortem existimans turpi vitæ, comi-
nus pugnans telis hostium interfectus est.

XIII. TIMOTHEUS.

CAP. I.

- T**IMOTHEUS, CONONIS F. ATHENI-
ENSIS. Hic à patre acceptam glo-
riam multis auxit virtutibus. Fuit enim
disertus, impiger, laboriosus, rei militaris
peritus, neque minus civitatis regendæ.
2 Multa hujus sunt præclarè facta, sed hæc
maxime illustria. Olynthios & Byzantios
bello subegit. Samum cepit. in qua op-
pugnanda superiore bello Athenienses mille
& ducenta talenta consumserant. id ille
sine ulla publica impensâ populo restituit.
Adversum Cotym bella gessit. ab eoque
mille & ducenta talenta prædæ in publi-
cum retulit. 3 Cyzicum obsidione liberavit.
Ariobarzani simul cum Agesilao auxilio
profectus est: à quo cum Laco pecuniam
numeratam accepisset, ille cives suos agro
atque urbibus augeri maluit, quam id
sumere cujus partem domum suam ferre
posset

posset. Itaque accepit Crithoten & Se-
stum.

CAP. II.

IDEM classi præfectus circumvehens,
Peloponnesum, Laconicam populatus,
classem eorum fugavit. Corcyram sub im-
perium Atheniensium redegit: socios-
que idem adjunxit Epirotas, Athamanas,
Chaonas, omnesque eas gentes, quæ mare
illud adjacent. Quo facto Lacedæmonii²
de diutina contentione destiterunt, & sua
sponte Atheniensibus imperii maritimi
principatum concesserunt; pacemque his
legibus constituerunt, *ut Athenienses mari
duces essent.* Quæ victoria tantæ fuit At-
ticis lætitiæ, ut tum primum aræ P A C I
publicè sint factæ, eique deæ pulvinar sit
institutum. Cujus laudis ut memoria ma-³
neret, Timotheo publicè statuam in foro
posuerunt: qui honos huic uni ante hoc
tempus contigit: ut cum patri populus
statuam posuisset, filio quoque daret. Sic
juxta posita recens filii, veterem patris re-
novavit memoriam..

CAP. III.

HIC cùm esset magno natu, & magi-
stratus gerere desisset, bello Athe-
nienses undique premi sunt cœpti, defece-
rat Samus: descierat Hellespontus: Phi-
lippus jam tunc valens (Macedo) multa
molie-

84 XIII. TIMOTHEUS. IV.

- moliebatur: cui oppositus Chares cum
esset, non satis in eo praesidii putabatur.
- 2 Fit Menestheus praetor, filius Iphicratis,
gener Timothei, & ut ad bellum profici-
scatur, decernitur. Huic in consilium
dantur duo usu sapientiaque praestantes
(quorum consilio uteretur) pater & so-
cer: quod in hista nta erat auctoritas, ut
magna spes esset, per eos amissa posse recu-
perari.
- 3 Hi cum Samum profecti essent,
& eodem Chares, adventu eorum cognito,
cum suis copiis proficisceretur, ne quid
absente se gestum videretur: accidit cum
ad insulam appropinquarent, ut magna
tempestas oriretur: quam evitare duo ve-
teres imperatores utile arbitrati, suam clas-
4 sem suppresserant. At ille temeraria usus
ratione non cessit majorum natu auctori-
tati; & ut in sua navi esset fortuna, quo
contenderat, pervenit: eodemque ut se-
querentur, ad Timotheum & Iphicratem
nuntium misit. Hinc male re gesta, com-
pluribus amissis navibus, eodem, unde erat
profectus, se recepit. literasque Athenas
publice misit, *sibi proclive fuisse Samum ca-
pere, nisi à Timotheo & Iphicrate desertus
esset.* * Ob eam rem in crimen vocaban-
3 tur. populus acer, suspicax, mobilis, ad-
versarius, invidus etiam potentiae, do-
mum revocat: accusantur proditiōis.
Hoc iudicio damnatur Timotheus, lisque
ejus aestimatur centum talentis. Ille odio
ingratæ

ingratæ
contulit

HU
partes de
filium e
ciendam
tas est a
non mu
tuerat,
minia fa
coactus
pientisq
proferre
quod ex
charus
secentulu
privatig
conven
nus, qu
tissimus
bus se
sine ull
tem feci
adire, q
deesse.
postea
que san
duxit.
rum A

ingratæ civitatis coactus, Chalcidem se contulit.

C A P. IV.

HUjus post mortem cum populum judicii sui pœniteret, multæ novem partes detraxit, & decem talenta Cononem filium ejus ad muri quandam partem reficiendam, jussit dare; in quo fortunæ varietas est animadversa. nam quos avus Conon muros ex hostium præda patriæ restituerat, eosdem nepos, cum summa ignominia familiæ, ex sua re familiari reficere coactus est. Timothei autem moderatæ sapientisq; vitæ cum pleraque possimus proferre testimonia, uno erimus contenti; quod ex eo facile conjici poterit, quam charus suis fuerit. Cum Athenis adolescentulus causam diceret, non solum amici privatique hospites ad eum defendendum convenerunt, sed etiam in eis Jason tyrannus, qui illo tempore fuit omnium potentissimus. Hic cum in patria sine satellitibus se tutum non arbitraretur, Athenas sine ullo præsidio venit: tantique hospitum fecit, ut mallet se capitis periculum adire, quàm Timotheo de fama dimicanti deesse. Hunc adversus tamen Timotheus postea populi jussu bellum gessit: patriæque sanctiora jura, quàm hospitii, esse duxit. Hæc extrema fuit ætas imperatorum Athenientium, Iphicratis, Chabriæ, Timothei.

Timothei: neque post illorum obitum quisquam dux in illa urbe fuit dignus memoria.

XIV. D A T A M E S.

C A P. I.

- 1** VEnio nunc ad fortissimum: virum maximique consilii, omnium barbarorum; exceptis ducibus Carthaginien-
bus, Hamilcare, & Hannibale. de quo hoc
2 plura referemus: quod & obscuriora sunt
ejus gesta pleraque, & ea quæ prospere
cesserunt, non magnitudine copiarum, sed
consilii, quo tum omnes superabat, accide-
runt. quorum nisi ratio explicata fuerit,
res apparere non poterunt. D A T A
3 M E S patre Camissare, natione Care, ma-
tre Scythissa natus, primum militum no-
mero fuit apud Artaxerxem, eorum, qui
regiam tuebantur. pater ejus Camissares
quod & manu fortis & bello strenuus,
regi multis locis fidelis erat repertus, ha-
buit provinciam partem Ciliciæ juxta Cap-
padociam, quam incolunt Leucosyri. D
4 tames militare munus fungens primum
qualis esset, aperuit in bello, quod rex ad
versus Cadusios gessit. namque hic multi-
millibus regionum interfectis, magni fuit
ejus opera. quo factum est, ut, cum in
bello cecidisset Camissares, paterna ei tra-
deretur provincia.

C A

P
sequer
ejus op
sent, p
confer
rebus
Thyus
nere n
Troico
regi di
sam b
rei pra
gonis
nati.
primu
pinqu
cum v
nullas
Nam
Erat m
ea, qu
nuit.
que in
barzan
Phrygi
severa
uxore

CAP. II.

PAri se virtute postea præbuit, cum ¹
 Autophradates jussu regis bello per-
 sequeretur eos, qui defecerant. namque
 ejus opera hostes, cum castra jam intras-
 sent, profligati sunt, exercitusque reliquus
 conservatus regis est. qua ex re majoribus
 rebus præesse cœpit. Erat eo tempore ²
 Thyus dynastes Paphlagoniæ, antiquo ge-
 nere natus à *Pylamene* illo, quem *Homerus*
Troico bello à Patroclo interfectum ait. Is ³
 regi dicto audiens non erat. quam ob cau-
 sam bello eum persequi constituit, eique
 rei præfecit Datamen, propinquum Paphla-
 gonis. namque ex fratre & sorore erant
 nati. Quam ob causam Datames omnia
 primum experiri voluit, ut sine armis pro-
 pinquum ad officium reduceret. Ad quem
 cum venisset sine præsidio, quoddam ab amico
 nullas vereretur insidias, penè interiit.
 Nam Thyus eum clam interficere voluit.
 Erat mater cum Datame, amita Paphlagonis ⁴
 ea, quid ageretur, rescit, filiumque mo-
 nuit. ille fuga periculum evitavit, bellum ⁵
 que indixit Thyo. In quo cum ab *Ario-*
barzane præfecto *Lydiæ* & *Ionîæ* totiusque
Phrygiæ desertus esset, nihilo segnius per-
 severavit, vivumque Thyum cepit cum
 uxore & liberis.

CAP.

CAP.

CAP. III.

- 1** C Ujus facti ne prius fama ad regem
quàm ipse, perveniret, dedit ope-
ram. Itaque omnibus insciis, eo, ubi erat
rex, venit: posteroque die Thyum, homi-
nem maximî corporis, terribilique facie,
quodd & niger & capillo longo, barbaque
erat promissa, optima veste textit, quam sa-
trapæ regii gerere consueverant: ornavit
etiam torque, & armillis aureis, ceteroque
- 2** regio cultu: ipse agresti duplicique ami-
culo circumdatus, hirtaque tunica, gerens
in capite galeam venatoriam, dextra manu
clavam, sinistra copulam, qua vinctum
- 3** ante se Thyum agebat, ut si feram be-
stiam captam duceret. Quem cum om-
nes prospicerent propter novitatem orna-
tus ignotamque formam, ob eamque rem
magnus esset concursus, fuit non nemo,
qui agnosceret Thyum, regique nuntiaret.
- 4** Primò non accredidit. Itaque Pharnaba-
zum misit exploratum: à quo ut rem ge-
stam comperit, statim admitti iussit, mag-
nopere delectatus cum facto, tum ornatu:
imprimis quodd nobilis rex in potestatem
- 5** inopinanti venerat. Itaque magnifice Data-
mem donatum ad exercitum misit, qui tum
contrahebatur duce Pharnabazo & Tithrau-
ste ad bellum Ægyptium, parique eum,
arque illos, imperio esse iussit. Postea vero
quàm

quàm P
ma im

H
cisci pa
missæ,
niam t
ciam,
saltuos
incolen
rebat;
bat, &
Datam
bus, &
regis v
ita cum
conscer
facilius
pressur
exercitu
sus inde
rum tra
quærit
haud lo
natum,
ejus cau
quos se
compar
sumit, si
citato a

quàm Pharnabazum rex revocavit, illi summa imperii tradita est.

CAP. IV.

HIC cum maximo studio compararet exercitum, Ægyptumque proficisci pararet: subito à rege litteræ sunt ei missæ, ut *Aspim aggredere* tur, qui Cataoniam tenebat. quæ gens jacet suprà Ciliciam, confinis Cappadociæ. namque Aspis saltuosam regionem, castellisque munitam incolens, non solum imperio regis non parebat; sed etiam finitimas regiones vexabat, & quæ regi portarentur, abripiebat. Datames, etsi longe aberat ab his regionibus, & à majore re abstrahebatur; tamen regis voluntati morem gerendum putavit. Ita cum paucis, sed viris fortibus, navem conscendit: existimans, id quod accidit, facilius se imprudentem parva manu oppressurum, quam paratum, quamvis magno exercitu. Hac delatus in Ciliciam, egressus inde, dies noctesque iter faciens, Taurum transiit, eoque quo studuerat venit: quærit quibus locis sit Aspis: cognoscit, haud longè abesse, profectumque eum venatum, quem dum speculatur, adventus ejus causa cognoscitur. Pisidas, cum iis quos secum habebat, ad resistendum Aspis comparat. Id Datames ubi audit, arma sumit, suosque sequi jubet: ipse equo concitato ad hostem vehitur. quem procul Aspis

Aspis conspiciens ad se ferentem. perterritus, atque à conatu resistendi deterritus, sese dedit. Hunc Datames victum ad regem ducendum tradit Mithridati.

CAP. V.

- I** HÆC dum geruntur, Artaxerxes reminiscens, à quanto bello ad quam parvam rem principem ducum misisset, se ipse reprehendit, & nuntium ad exercitum Acen misit, quòd nondum Datamem profectum putabat, qui diceret, *ne ab exercitu discederet*. Hic priusquam perveniret quòd erat profectus, in itinere convenit, qui
2 Aspidem ducebant. Qua celeritate cum magnam benvolentiam regis Datames consecutus esset, non minorem invidiam aulicorum excepit, qui illum unum pluris, quàm se omnes, fieri videbant. quo facto cuncti ad eum opprimendum consenserunt. Hæc Pandates, gazæ custos regia,
3 amicus Datami, perscripta ei mittit. in quibus docet, eum magno fore periculo, si quid illo imperante in Ægypto adversi accidisset. namque eam esse consuetudinem regiam ut casus adversos hominibus tribuant, secundos fortunæ suæ. quo fieri, ut facile impellantur ad eorum perniciem, quorum ductu res malè gestæ nuntientur. illum hoc majore fore in discrimine, quo quibus rex maxime obediat, eos habeat inimicissimos. Talibus ille litteris cognitis,
5 cum

cum jam
quòd no
ciscere
quicquam
num. nam
qui præfe
ciam di
phlagoni
esset in r
cit amic
munitas

SED
nū
Pisidas c
filium e
cadit in
pater no
quantur
ad hoste
malè g
cognita
militum
que loc
multitu
impedi
num ha
Mithro
rum.
transfu
si in tu

m. per
 ndi de
 nes vin
 dic Mi
 cum jam ad exercitum Acen venisset,
 quod non ignorabat ea verè scripta. de-
 sciscere à rege constituit. neque tamen
 quicquam fecit, quod fide sua esset indig- 6
 num. nam Mandrocleum Magnetem exerci-
 tui præfecit: ipse cum suis in Cappado-
 ciam discedit; conjunctamque huic Pa-
 phlagoniam occupat; celans qua voluntate
 esset in regem, clam cum Ariobarzane fa-
 cit amicitiam, manum comparat, urbes
 munias suis tuendas tradit.

CAP. VI.

SED hæc propter hiemale tempus mi- 1
 nus prosperè procedebant. Audit,
 Pisidas quasdam copias adversus se parare.
 filium eò Arsidaëum cum exercitu mittit.
 cadit in prælio adolescens. proficiscitur eo
 pater non ita cum magna manu, celans
 quantum vulnus accepisset; quod prius
 ad hostem pervenire cupiebat, quam de re
 malè gestâ fama ad suos perveniret: ne
 cognita filii morte animi debilitarentur
 militum. Quo contenderat pervenit, his- 2
 que locis castra ponit, ut neque circumiri
 multitudo adversariorum posset, neque
 impediri quo minus ad dimicandum ma-
 num haberet expeditam. Erat cum eo
 Mithrobarzanes socer ejus, præfectus equi-
 tum. Is desperatis generi rebus ad hostes 3
 transfugit. Id Datames ut audivit, sensit,
 si in turbam exisset, ab homine tam ne-
 cessario

- 4 cessario Te relictum, futurum ut ceteri
consilium sequerentur, in vulgus edit. *scilicet*
jussu Mithrobarzanem profectum pro perfugis
quo facilius receptus interficeret hostes. *quod*
relinqui eum non par esse, sed omnes confestim
sequi. quod si animo strenua fecissent, futurae
5 ut adversarii non possent resistere, cum *inter*
vallam & fortis cederentur. Hac te probat
exercitum educit, Mithrobarzanem perse-
6 quitur. qui tantum quod ad hostes per-
venerat, Datames signa inferri jubet. Pis-
dae nova re commoti, in opinionem addu-
cuntur, perfugas mala fide compositoque
fecisse, ut recepti, essent majori calamitati
7 primum eos adoriuntur. illi cum quid ad-
geretur, aut quare fieret, ignorarent, con-
acti sunt cum eis pugnare, ad quos trans-
fierant, ab hisque stare quos reliquerant
8 quibus cum neutri parcerent, celeriter
sunt concisi. Reliquos Pisidas resistentes
Datames invadit: primo impetu pellit,
fugientes persequitur, multos interficit.
castra hostium capit. Tali consilio uno
tempore & proditores perculit, & hostes
profligavit: & quod ad suam perniciem
fuerat cogitatum, id ad salutem convertit.
quo neque acutius ullius imperatoris cogi-
tatum, neque celerius factum usquam le-
gimus.

CAP. VII.

AB hoc tamen viro Scismas maximo
 natu filius descit, ad regemque
 transiit, & de defectione patris detulit.
 quo nuntio Artaxerxes commotus, quod
 intelligebat sibi cum viro forti ac strenuo
 negotium esse, qui, cum cogitasset, facere
 auderet, & prius cogitare, quam conari,
 consueffet; Autophradatem in Cappado-
 ciam mittit. Hic, ne intrare posset saltum
 in quo Ciliciæ portæ sunt sitæ, Datames
 præoccupare studuit. Sed tam subito co-
 piis contrahere non potuit. à qua re de-
 pulsus, cum ea manu, quam contraxerat
 locum delegit talem, ut neque circumi-
 retur ab hostibus, neque præteriret adver-
 sarius, quin ancipitibus locis premeretur:
 & si dimicare cum eo veller, non multum
 obesse multitudo hostium suæ paucitati
 posset.

CAP. VIII.

HÆC etsi Autophradates videbat,
 tamen statuit congrredi, quam cum
 tantis copiis refugere, aut tam diu uno
 loco sedere. Habebat barbarorum equi-
 rum viginti, peditum centum millia, quos
 illi *Cardacas* appellant. ejusdemque gene-
 ris III. funditorum. Præterea Cappado-
 cum octo, Armeniorum decem, Paphlago-
 num quinque, Phrygum decem, Lydo-
 rum

- rum quinque, Aspendiorum & Pisidiarum sidiis inter
 circiter tria, Cilicum duo, * Captianorumque vita
 totidem, ex Græcia conductorum tria (miseram
 lia): levis armaturæ maximum numerum erant nu
 3 Has adversus copias spes omnis consistebat regulat
 Datami in se locique natura. namque hujusmodi
 partem non habebat vicesimam militum assumen
 Quibus fretus conflixit, adversarios festus eff
 que multa millia concidit; cum de ipsorum
 exercitu non amplius hominum mille cecidisse
 dissent. quam ob causam postero die trepidum
 præsum posuit, quo loco pridie pugnatum erat. Ips
 erat. Hinc cum castra movisset, semper litari int
 4 que inferior copiis, superior omnibus præcepit.
 liis discederet: quod nunquam manus locum a
 confereret, nisi cum adversarios locorum que vest
 angustiis clausisset: quod perito regionum supposit
 5 callideque cogitanti sæpe accidebat: Artaxerxes c
 tophradates, cum bellum duci majore rege
 tis calamitate, quam adversariorum, videret, ut
 rer, ad pacem amicitiamque hortatus esset, ut
 6 ut cum rege in gratiam rediret. Quam illi
 et si non fidam fore putabat, tamen condi
 tionem accepit, *seque ad Artaxerxem legatum*
missurum dixit. Sic bellum, quod rex ad
 versus Datamen susceperat, sedatum. Au
 tophradates in Phrygiam se recepit.

CAP. IX.

- 1 **A**T rex, quod implacabile odium in
 Datamen susceperat, postquam bello
 eum opprimi non posse animadvertit, in
 sidiis

His
 datis, A
 pollicit
 rex pron
 pune fa

Pisidarum insidiis interficere studuit, quas ille plerasque vitavit. sicut cum nunciatum esset, quosdam sibi insidiari, qui in amicorum e-
 rant numero: de quibus, quod inimici
 consisterent, neque credendum, neque ne-
 que huiusmodi putavit. experiri voluit, verum
 militum assumpne esset relatum. Itaque eo pro-
 factus est, quo itinere futuras insidias dixe-
 rant. sed elegit corpore & statura similli-
 mum sui, eique vestitum suum dedit, at-
 que eo loci ire, quo ipse consueverat, ius-
 sit. Ipse autem ornatu (vestituque) mi-
 litari inter corporis custodes iter facere
 cepit. At insidiatores, postquam in eum
 locum agmen pervenit, decepti ordine at-
 que vestitu, in eum faciunt impetum, qui
 suppositus erat. Prædixerat autem his Da-
 tames cum quibus iter faciebat, ut pa-
 rati essent facere, quod ipsum vidissent.
 ipse, ut concurrentes insidiatores animad-
 vertit, tela in eos coniecit. hoc idem cum
 universi fecissent, priusquam pervenirent
 ad eum, quem aggredi volebant, confixi
 ceciderunt.

CAP. X.

HIC tamen tam calidus vir ex-
 tremo tempore captus est Mithri-
 datis, Ariobarzanis filii, dolo. namque is
 pollicitus est regi, se eum interfectorum, si ei
 rex promitteret, ut quodcumque vellet liceret im-
 pune facere: fidemque de ea re, more Persarum,
 dextrâ

- ² *dextrâ dedisset.* Hanc ut accepit, à rege missam, copias parat, & absens amicitiam cum Datame facit, regis provincias vexat, castella expugnat, magnas prædas capit, quorum partem suis dispertit, partem ad Datamem mittit. pari modo complura ca-
- ³ stella ei tradit. Hæc diu faciendo, persuasit homini, se infinitum adversus regem suscepisse bellum; cum nihilo magis, quam suspicionem illi præberet insidiarum, neque colloquium ejus petivit, neque in conspectum venire studuit. Sic absens amicitiam gerebat, ut non beneficiis mutui sed odio communi, quod erga regem susceperant, contineri viderentur.

CAP. XI.

- ¹ **I**D cùm satis se confirmasse arbitratus est, certiores facit Datamem, tempore esse majores exercitus parari, bellum cum ipso rege suscipi: de qua re, si ei videretur, quocumque loco vellet, in colloquium veniret. Probante colloquendi tempus sumitur, locus quo conveniretur.
- ² Huc Mithridates cum uno, cui maximam habebat fidem, ante alios quot dies venit, compluribusque locis separatim gladios obruit, eaque loca diligenter notat. ipso autem colloquendi die, obstruente, locum qui explorarent, atque ipsi scrutarentur, mittunt. Deinde ipsi sunt congressi.
- ³ Hic cum aliquandiu in colloquio fuissent, & diversi discessissent, jam

que pro
priusq
picion
verritu
tum, r
equies
mulans
tum.
it, nud
ami ve
rtisse,
pectu,
cum dig
aversum
quisqua
vir, qui
ceperat,

XV

EPA
N
hec præ
lenos n
quæ ipsi
tuos fui
scen no
sonâ; sa
cinnia ap
ducunt
nem con

que procul Datames. abesset. Mithridates priusquam ad suos perveniret, ne quam suspicionem pareret, in eundem locum revertitur, atque ibi, ubi telum erat positum, resedit, ut si à lassitudine cuperet quiescere: Datamemque revocavit, simulans se quiddam in colloquio esse oblitum. Interim telum, quod latebat, protulit, nudatumque vagina veste textit, ac Datami venienti ait, *digredientem se animadvertisse, locum quendam, qui erat in conspectu, ad castra ponenda esse idoneum*. Quem cum digito monstraret, & ille conspiceret, aversum ferro transfixit: priusque, quam quisquam posset succurrere, interficit. Ita vir, qui multos consilio, neminem perfidia ceperat, simulatâ captus est amicitia.

XV. EPAMINONDAS.

CAP. I.

EPAMINONDAS POLYMNI F. THEBANI NUS. De hoc priusquam scribamus, hæc præcipienda videntur lectoribus, ne alienos mores ad suos referant; neve ea, quæ ipsis leviora sunt, pari modo apud ceteros fuisse arbitrentur. Scimus enim multis nostris moribus abesse à principis personâ; saltare vero etiam in vitiis poni: quæ omnia apud Græcos & grata, & laude digna cunctantur. Cum autem exprimere imaginem consuetudinis atque vitæ velimus Epaminondæ,

minondæ, nihil videmur debere prætermittere, quod pertineat ad eam declarandam.

⁴ Quare dicimus, *primum de genere ejus : deinde quibus disciplinis & à quibus sit eruditus : tum de moribus, ingenique facultatibus ; & si qua alia digna memoria erunt : postremò de rebus gestis, quæ à plurimis omnium anteponuntur virtutibus.*

CAP. II.

¹ **N**atus igitur patre, quo diximus, honesto genere, pauper jam à majoribus relictus. Eruditus autem sic, ut nemo Thebanus magis. nam & citharizare, & cantare ad chordarum sonum doctus est à Dionysio : qui non minore fuit in musicis gloria, quam Damon, aut Lamprus ; quorum pervulgata sunt nomina : (carmina) cantare tibiis ab Olympiodoro, saltare à ² Calliphrone. At Philosophiæ præceptorum habuit Lysim Tarentinum, Pythagoreum : cui quidem sic fuit deditus, ut adolescens tristem & severum senem omnibus æqualibus suis in familiaritate anteposuerit : neque prius eum à se dimiserit, quàm in doctrinis tanto antecesserit condiscipulos, ut facile intelligi posset, pari modo superaturum omnes in ceteris artibus ³ Atque hæc ad nostram consuetudinem sunt levia, & potius contemnenda : at in Græcia utique olim magnæ laudi erant. ⁴ Postquam ephebus factus est, & palæstræ datus operam

opera
rium
nim
existi
exerc
stand
plecti
pluri

A
anim
bus
manu
ligen
Idem
miran
sed et
primi
dum
cere.
cillin
circul
dispu
beret
quam
pertat
repub
micon
fide a
ut po

operam cœpit: non tam magnitudini v.
rium servivit, quam velocitati, illam e-
nim ad athletarum usum; hanc ad belli
existimabat utilitatem pertinere. Itaque ⁵
exercebatur plurimum currendo & lu-
ctando, ad eum finem, quoad stans com-
plecti posset, atque contendere. In armis
plurimum studii consumebar.

CAP. III.

AD hanc corporis firmitatem plurima ¹
etiam animi bona accesserant. erat
enim modestus, prudens, gravis, temporib-
us sapienter utens, peritus belli, fortis
manu, animo maximo: adeo veritatis di-
ligens, ut ne joco quidem mentiretur. ²
Idem continens, clemens, patiensque ad-
mirandum in modum: non solum populi,
sed etiam amicorum ferens injurias: in-
primisque commissa celans; quod inter-
dum non minus prodest, quam diserte di-
cere. Studiosus audiendi. ex hoc enim fa- ³
cillime disci arbitratur. Itaque cum in
circulum venisset, in quo aut de republica
disputaretur, aut de philosophia sermo ha-
beretur, nunquam inde prius discessit,
quam ad finem sermo esset adductus. Pau- ⁴
pertatem adeo facile perpessus est, ut de
republica nihil præter gloriam ceperit. A-
micorum in se tuendo caruit facultatibus.
fide ad alios sublevandos sæpe sic usus est,
ut possit judicari, omnia ei cum amicis fu-
isse

5isse communia. Nam cum aut civium suorum aliquis, aut hostibus esset captus, aut virgo amici nubilus propter paupertatem collocari non posset, amicorum consilium habebat, & quantum quisque daret, pro cuiusque facultatibus imperabat, eamque summam cum faceret, priusquam acciperet pecuniam, adducebat eum qui quærebat, ad eos qui conferebant: eique ut ipsi numerarent, faciebat; ut ille, ad quem ea res perveniebat, sciret, quantum cuique deberet.

C A P. IV.

- 1 **T**entata autem ejus est abstinentia à Diomedonte Cyziceno. Namquam is rogatu Artaxerxis Epaminondam pecunia corrumpendum susceperat. Hic magno cum pondere auri Thebas venit; & Miccythum adolescentulum quinque talentis ad suam perduxit voluntatem: quem tum Epaminondas plurimum diligebat. Miccythus Epaminondam convenit, & causam adventus Diomedontis ostendit. At ille
- 2 Diomedonte coram, nihil, inquit, opus pecuniâ est. nam si ea rex vult, quæ Thebanis sint utilia, gratis facere sum paratus, sin autem contraria, non habet auri atque argenti satis. namque orbis terrarum divitias accipere nolo, pro patriæ caritate. Te qui me
- 3 incognitum tentasti, tuique similem existimasti, non miror: tibi que ignosco, sed egredere propere,

pere, n
Tu Mi
festim
Diome
que qu
quit, f
si tibi
ad me
pere no
deduci
præsid
que ve
violatu
am A
fecimu
tis test
possum
niam u
virorum
separat
plures

FU
conci
in per
treatat
dem T
strand
cendo
genti

pere, ne alios corrumpas: cum me non potueris.
Tu Micythe, argentum huic redde: nisi id con-
festim facis, ego te tradam magistratui. Hunc ⁴
 Diomedon cum rogaret, ut tuto exire, sua-
 que quæ attulisset, liceret efferre. Istud, in-
 quit, faciam: neque tua causa, sed mea: ne
 si tibi sit pecunia adempta, aliquis dicat, id
 ad me ereptum pervenisse, quod delatum acce-
 pere noluissem: à quo cum quæsisset, quo se ⁵
 deduci vellet; & ille, Athenas, dixisset:
 præsidium dedit, ut eò tuto perveniret: ne-
 que vero satis habuit, sed etiam ut in-
 violatus in navem ascenderet, per Chabri-
 am Atheniensem, de quo supra mentionem
 fecimus, effecit. Abstinentiæ erit hoc sa- ⁶
 tis testimonium. Plurima quidem proferre
 possumus, sed modus adhibendus est: quo-
 niam uno hoc volumine *vitas excellentium*
virorum concludere constituimus: quorum
 separatim multis millibus versuum com-
 plures scriptores ante nos explicarunt.

CAP. V.

Fuit & disertus, ut nemo Thebanus ei
 par esset eloquentiâ: neque minus
 concinnus in brevitate respondendi, quam
 in perpetua oratione ornatus. Habuit ob- ²
 trectatorem Meneclidem quendam indi-
 dem Thebis, & adversarium, in admini-
 stranda republica satis exercitatum, in di-
 cendo, ut Thebanum scilicet. namque illi
 genti plus inest virium quàm ingenii.

- 3 Is, quod in re militari florere Epaminondam videbat, hortari solebat Thebanos, ut pacem bello anteferrent, ne illius imperatoris opera desideraretur. Huic ille; fallis, inquit, verbo cives tuos, quod hos à bello arveas. otii enim nomine servitutem concilias.
- 4 Nam paritur pax bello. Itaque qui ea diutina volunt frui bello exercitati esse debent. Quare si principes Græciæ esse vultis, castris est vobis
- 5 utendum, non palastrâ. Idem ille Meneclides cum huic objiceret, quod liberos non haberet neque uxorem duxisset; maximeque insolentiam, quod sibi Agamemnonis belli gloriam videretur consecutus: at ille, desine, inquit, Meneclida, de uxore mihi exprobrare, nam nullius in ista uti consilio volo. Habebat enim Meneclides suspicionem adulterii. Quod autem me Agamemnonem æmulari putas; falleris. namque ille cum universa Græcia vix decem annis unam cepit urbem: ego contra ex una urbe nostra dieque uno, totam Græciam, Lacedæmoniiis fugatis, liberavi.

C A P. VI.

- 1 Idem cum in conventum venisset Arcadum, petens ut societatem cum Thebanis & Argivis facerent: contraque Callistratus Atheniensium legatus, qui eloquentia omnes eo præstabat tempore, postularer, ut potius amicitiam sequerentur Atticorum; & in oratione sua multa invehitus esset in Thebanos & Argivos, in eisque hoc posuisset,

animad.

anima
civitas
possent
& Al
natum
matre
Epami
postqu
admira
qui non
domi so
pulsu, r
xime e
ante p
nium
freque
Lacedæ
minus
quam
cit, qu
Lacedæ

F
rasci n
nia.
præfice
delectu
esset d
omnes
corum

animadvertere debere *Arcades*, quales utraque
civitas cives procreasset, ex quibus de ceteris
possent judicare. *Argivos* enim fuisse *Orestem*
& *Alcmaeonem*, matricidas : *Thebis* *OEdipum*
natum, qui cum patrem suum interfecisset, ex
matre liberos procreasse. Hic in respondendo
Epaminondas cum de ceteris perorasset,
postquam ad illa duo opprobria pervenit :
admirari se dixit stultitiam rhetoris *Attici*,
qui non animadverterit innocentes illos natos ;
domi scelere admissa, cura patria essent ex-
puli, receptos esse ab *Atheniensibus*. Sed ma-
xime ejus eloquentia eluxit *Spartæ*, legati
ante pugnam *Leustringam*) quò cum om-
nium sociorum convenissent legati, coram
frequentissimo legationum conventu, sic
Lacedæmoniorum tyrannidem coarguit, ut non
minus illa oratione opes eorum concusserit
quam *Leustringa* pugna. Tum enim perfec-
cit, quod post apparuit, ut auxilio sociorum
Lacedæmonii privarentur.

C A P. VII.

Fuisse patientem, suorumque injurias
ferentem civium, quod se patriæ i-
rasci nefas esse duceret, hæc sunt testimo-
nia. Cum eum propter invidiam cives
præficere exercitui nolissent, duxque esset
delectus belli imperitus, cujus errore eò
esset deducta illa multitudo militum, ut
omnes de salute pertimescerent. quod lo-
corum angustiis clausi ab hostibus obsi-
debant.

debantur: desiderari cœpta est Epami-
 nondæ diligentia. erat enim ibi priva-
 2 numero militis. à quo cum peterent
 pem, nullam adhibuit memoriam con-
 meliæ; & exercitum obsidione liberatu-
 3 domum reduxit incolumem. Neque ve-
 hoc semel fecit, sed sæpius: maxime au-
 tem fuit illustre, cum in Peloponnesum
 exercitum duxisset adversus Lacedæmo-
 nios, haberetque collegas duos, quorum
 alter erat Pelopidas, vir fortis ac strenuus;
 hic cum criminibus adversariorum omnes
 in invidiam venissent, ob eamque rem im-
 perium his esset abrogatum, atque in eo-
 4 rum locum alii prætores successissent, E-
 paminondas populiscito non paruit, idem-
 que ut facerent, persuasit collegis, & bel-
 lum, quod susceperat, gessit. namque ani-
 madvertebat nisi id fecisset, totum exer-
 citum propter prætorum imprudentiam in-
 scientiamque belli periturum. Lex erat
 5 Thebis, *quæ morte multabat, si quis imperium
 diutius retinisset, quam lege præfinitum foret.*
 hanc Epaminondas cum reip. conservanda
 causa latam videret, ad perniciem civitatis
 conferre noluit; & quatuor mensibus diu-
 tius, quam populus jusserrat, gessit imperium.

CAP. VIII.

1 **P**OSTquam domum reditum est, collegæ
 ejus hoc crimine accusabantur. qui-
 bus ille permisit, ut omnem causam in se
 trans-

transfer-
 derent.
 sione in-
 nondan-
 diceret,
 venit,
 sarii cri-
 legæ d-
 favit, q-
 sed unu-
 inscriber

Epami-
 est, quod
 Lacedæ-
 Bœotioru-
 quodque
 teritu re-
 ciam in-
 utrorum
 oppugna-
 salvi effe-
 quam
 ditione cla-

Hæc
 hilaritat-
 judex a-
 Sic à j-
 gloria.

XV. EPAMINONDAS. VIII. 105

transferrent, suaque opera factum contenderent, ut legi non obedirent. qua defensione illis periculo liberatis, nemo Epaminondam responsurum putabat, quòd quid diceret, non haberet. At ille in iudicium venit, nihil eorum negavit, quæ adversarii crimini dabant, omniaque quæ collegæ dixerunt, confessus est, neque recusavit, quo minus legis pœnam subiret; sed unum ab iis petivit, ut in periculo suo inscriberent:

Epaminondas à Thebanis morte multatus est, quod eos coegit apud Leuctra superare Lacedæmonios, quos ante se Imperatorum nemo Bœotiorum ausus fuit adspicere in acie: quodque uno prælio non solum Thebas ab interitu retraxit, sed etiam universam Græciam in libertatem vindicavit, eoque res utrorumque perduxit, ut Thebani Spartam oppugnarent, Lacedæmonii satis haberent, si salvi esse possent; neque prius bellare destitit, quam Messena constituta urbem eorum obsidione clausit.

Hæc cum dixisset, risus omnium cum hilaritate coortus est: neque quisquam iudex ausus est de eo ferre suffragium. Sic à iudicio capitis maxima discessit gloria.

C A P. IX.

- ¹ **H**I C extremo tempore imperator apud Mantineam, cum acie instructa audacius instaret hostes; cognitus à Lacedæmoniis, quod in unius perniciæ ejus, patriæ sitam putabant salutem, universi in unum impetum fecerunt, neque prius abscesserunt, quam magna cæde facta, multisque occisis, fortissime ipsum Epaminondam pugnantem, sparo eminus percussum, concidere viderunt. Hujus casus aliquantum retardati sunt Bæotii: neque tamen prius pugna exceßerunt, quam repugnantes profligarunt. At Epaminondas, cum animadverteret, mortiferum se vulnus accepisse, simulque si ferrum, quod ex hastili in corpore remanserat, extraxisset, animam statim emissurum: usque eo retinuit, quod renunciatum est, *vici*
² *Bæotios.* Id postquam audivit; *Satis, inquit, vixi: invictus enim morior.* Tum ferro extracto confestim exanimatus est.

C A P. X.

- ¹ **H**I C uxorem nunquam duxit. in quo cum reprehenderetur (quod liberos non relinqueret) à Pelopida, qui filium habebat infamem: *maleque eum in patria consulere diceret: Vide, inquit, ne te pejor consulas, qui talem ex te natum reliqueris sis. neque vero stirps mihi potest deesse.*

namque

namque
 cam, q
 immort
 duce P
 & præ
 puleru
 est cæ
 neque
 pugna
 entaret
 funesta
 Cadme
 pit, in
 vitaqu
 junxer
 & ant
 dem i
 imperi
 rit rei
 ex qu
 pluris

P
 de vi
 ponat
 incip
 histor
 sumo

Namque ex me natam relinquo pugnam Leuctricam, quæ non modo mihi superstes, sed etiam immortalis sit necesse est. Quo tempore, 3
duce Pelopida, exules Thebas occuparunt, & præsidium Lacedæmoniorum ex arce expulerunt, Epaminondas, quam diu facta est cædes civium, domo se tenuit: quod neque malos defendere volebat, neque impugnare, ne manus suorum sanguine cruentaret. namque omnem civilem victoriam funestam putabat. Idem, postquam apud Cadmeam pugnari cum Lacedæmoniis cœpit, in primis stetit. Hujus de virtutibus, 4
vitaque satis erit dictum; si hoc unum adjunxero, quod nemo eat inficias, Thebas & ante Epaminondam natum, & post ejusdem interitum, perpetuò alieno paruisse imperio. contrà ea, quam diu ille præfuerit reipublicæ, caput fuisse totius Græciæ. ex quo intelligi potest, unum hominem pluris quam civitatem fuisse.

XVI. PELOPIDAS.

CAP. I.

PELOPIDAS THEBANUS magis historicis. quam vulgo, notus, cujus de virtutibus dubito quemadmodum exponam, quod vereor, ne, si res explicare incipiam, non vitam ejus enarrare, sed historiam videar scribere: si tantummodo summas attigero, ne rudibus literarum Græca.

Græcarum minus lucidè appareat, quantus fuerit ille vir. Itaque utrique rei occurram, quantum potero; & medebor cum
 2 satietati tum ignorantiae, lectorum. Phœbidas Lacedæmonius, cum exercitum Olynthum duceret, iterque per Thebas faceret, arcem oppidi, quæ Cadmea nominatur, occupavit impulsu perpaucorum Thebanorum, qui adversariæ factioni quo facilius resisterent, Laconum rebus studebant: idque suo privato, non publico, fecit consilio. quo facto eum Lacedæmonii
 3 ab exercitu removerunt pecuniaque multarunt: neque eo magis arcem Thebanis reddiderunt quod susceptis inimicitiiis satius ducebant eos obsideri, quam liberari. nam post Peloponnesium bellum Athenasque devictas, cum Thebanis sibi rem esse existimabant: & eos esse solos, qui adversus resistere auderent. Hac mente amicis
 4 suis summas potestates dederant, alteriusque factionis principes partim interfecerant, alios in exilium ejecerant: in quibus Pelopidas hic de quo scribere exorſi sumus, pulsus patria carebat.

CAP. II.

1 **H**I omnes fere Athenas se contulerant, non quo sequerentur otium, sed, ut quemque ex proximo locum fors obtulisset, eo patriam recuperare niterentur. Itaque cum tempus est visum rei gerendæ,

rendæ,
 idem se
 micos
 dam.
 consuev
 ita mag
 nunqua
 sunt pr
 tuli coi
 tati, cu
 tum, q
 paucita
 potenti
 rum fac
 bellum
 tius G
 neque
 hoc ini
 duodec
 cum A
 scente
 canibu
 vestitu
 cerent
 stude
 nis dev
 rat da

H
 cia / qu

rendæ, communiter cum his, qui Thebis idem sentiebant, diem delegerunt, ad inimicos opprimendos civitatemque liberandam. eum, quo maximi magistratus simul consueverant epulari. Magnæ sæpe res non ita magnis copiis sunt gestæ: sed profecto nunquam ab tam tenui initio tantæ opes sunt profligatæ. nam duodecim adolescentuli coierunt ex his, qui exilio erant multati, cum omnino non essent amplius centum, qui tanto se offerrent periculo. quæ paucitate perculsa est Lacedæmoniorum potentia. Hi enim non magis adversariorum factioni, quam Spartanis, eo tempore bellum intulerunt: qui principes erant totius Græciæ. quorum imperii majestas, neque ita multo post, Leuctrica pugna, ab hoc initio perculsa, concidit. Illi igitur duodecim, quorum erat dux Pelopidas, cum Athenis interdium exissent, ut vesperscente cœlo Thebas possent pervenire, cum canibus venaticis exierunt, retia ferentes, vestitu agresti, quo minore suspicione facerent iter. qui cum tempore ipso, quo studuerant, pervenissent, domum Charonis devenerunt, à quo & tempus & dies erat datus.

CAP. III.

HOC loco libet interponere, etsi se junctum à re posita est, nimia fiducia quantæ calamitati soleat esse. Nam magistratum

magistratum Thebanorum statim ad aures pervenit, exules in urbem devenisse. id illi, vino epulisque dediti, usque eo despexerunt, ut ne quærere quidem de tanta re laborarent. accessit etiam, quod magis aperiret eorum dementiam. allata est enim epistola Athenis ab * Archia hierophante, Archiæ, qui tum maximum magistratum Thebis obtinebat: in qua omnia de profectioe exulum perscripta erant. quæ cum jam accubanti in convivio esset data
 3 sicut erat signata, sub pulvinum subjiciens; *In crastinum, inquit, differo res severas.* At illi omnes, cum jam nox processisset, vinolenti ab exulibus duce Pelopida sunt interfecti. Quibus rebus confectis, vulgo ad arma libertatemque vocato, non solum qui in urbe erant, sed etiam undique ex agris concurrerunt, præsidium Lacedæmoniorum ex arce pepulerunt, patriam obsidione liberaverunt. auctores Cadmeæ occupandæ partim occiderunt, partim in exilium ejecerunt.

CAP. IV

¹ **H**OC tam turbido tempore, sicut supra docuimus, Epaminondas, quoad cum civibus dimicatum est, domi quietus fuit. Itaque hæc liberandarum Thebarum propria laus est Pelopidæ: ceteræ fere omnes communes cum Epaminonda. namque
 2 in Leuctrica pugna, imperatore Epaminonda,

nonda
 prima
 mnibu
 Sparta
 cornu
 retur,
 nique
 tamen
 minon

C
 mus,
 liam i
 rediger
 se arbit
 sanctur
 dro Ph
 hensus
 Epamin
 Alexan
 is anim
 violatu
 subsidio
 nosque
 ei sum
 profectu
 spexit
 Alexan
 equum
 gressus

XVII. PELOPIDAS. V. III

nonda, hic fuit dux delectæ manûs, quæ
prima phalangem prostravit Laconum. om-
nibus præterea periculis affuit. sicut
Spartam cum oppugnavit, alterum tenuit ³
cornu: quoque Messena celerius restitue-
retur, legatus in Persas est profectus. de-
nique hæc fuit altera persona Thebis, sed
tamen secunda, ita ut proxima esset Epa-
minondæ.

C A P. V.

CONflictus autem est cum adversa for-
tuna. Nam & initio, sicut ostendi-
mus, exul patriâ caruit: & cum Thessa-
liam in potestatem Thebanorum cuperet
redigere, legationisque jure satis tectum
se arbitraretur, quod apud omnes gentes
sanctum esse consueffet, à tyranno Alexan-
dro Pheræo simul cum Ismenia compre-
hensus, in vincula coniectus est. Hunc ²
Epaminondas recuperavit, bello persequens
Alexandrum. Post id factum, nunquam
is animo placari potuit in eum, à quo erat
violatus. Itaque persuasit Thebanis, ut
subsidio Thessaliæ proficiscerentur, tyran-
nosque ejus expellerent. Cujus belli cum ³
ei summa esset dara, eoque cum exercitu
profectus esset, non dubitavit, simulac con-
spexit hostem, conflagere. In quo prælio ⁴
Alexandrum ut animadvertit, incensus ira
equum in eum concitavit, proculque di-
gressus à suis, conjectu telorum confossus
conci-

concidit. Atque hoc secunda victoria accidit. nam jam inclinatae erant tyrannorum 5 copiae. Quo facto, omnes Thessaliae civitates interfectum Pelopidam coronis aureis & statuis aeneis, liberosque ejus multo agro donarunt.

XVII. AGESILAVS.

CAP. I.

AGESILAUS LACEDAEMONIUS cum à ceteris scriptoribus tum eximie à Xenophonte Socratico collaudatus est. eo enim usus est familiarissime. Hinc primum de regno cum Leo tychide, fratris filio, habuit contentionem. Mos est enim à majoribus Lacedaemoniis traditus, ut duos haberent semper reges, nomine magis quam imperio, ex duabus familiis Procli & Eurysthenis; qui principes ex progenie Herculis Spartae reges fuerunt. harum ex altera in alterius familiae locum fieri non licebat, itaque utraque suum retinebat ordinem. Primum ratio habebatur, qui maximus natu esset ex liberis ejus, qui regnans decessisset. sin is virilem sexum non reliquisset, tunc eligebatur, qui proximus esset propinquitate. Mortuus erat 4 Agis rex, frater Agesilai. Filium reliquerat Leotychidem, quem ille natum non agnorat: eundem moriens suum esse dixerat. Is de honore regni cum Agesilao suo

X
suo patre
tivit, co
fragante
etioso, &
laus ante

H
tum, emi
rent, do
ropa dim
xem co
ercitus,
potestat
in Asian
gii satra
factum
tesque
phernes
ter prae
Lacone
ut Lace
autem v
que imp
uterque
rum. in
Agesilai
liud qu
sentieba
vabat,
quod Tiff

XVII. AGE S I L A U S. II. 113

suo patruo contendit : neque id quod petivit, consecutus est. Nam Lyfandro fuf-
fragante, homine, ut ostendimus supra fa-
ctiofo, & his temporibus potente, Agefi-
laus antelatus est.

C A P. II.

HIC simulatque imperii potitus est,¹
persuafit Lacedæmoniis, ut exerci-
tum, emitterent in Afiam, bellumque regi face-
rent, docens, *latius esse in Asia quàm in Eu-
ropa dimicari*. namque fama exierat, Artaxer-
xem comparare classem, pedestresque ex-
ercitus, quos in Græciam mitteret. Data²
potestate, tanta celeritate usus est, ut prius
in Afiam cum copiis perveniret, quam re-
gii satrapæ eum scirent profectum. Quo
factum est, ut omnes imparatos impruden-
tesque offenderet. Id ut cognovit Tiffa-³
phernes, qui summum imperium tum in-
ter præfectos habebat regios, inducias à
Lacone petivit, simulans, se dare operam,
ut Lacedæmoniis cum rege conveniret : re
autem vera, ad copias comparandas; eas-
que impetravit trimestres. Juravit autem⁴
uterque, se sine dolo inducias conservatu-
rum. in qua pactione summa fide mansit
Agefilaus: contra ea Tiffaphernes nihil al-
liud quam bellum comparavit. Id etsi
sentiebat Laco, tamen jusjurandum ser-
vabat, *multumque in eo se consequi, dicebat,*
quod Tiffaphernes perjurio suo & homines suis
rebus

rebus abalienaret, & deos sibi iratos redderet: se autem servata religione confirmare exercitum, cum animadverteret deorum numen facere secum, hominesque sibi conciliari amiciores, quod his studere consueissent, quos conservare fidem viderent.

C A P. III.

- 1** Postquam induciarum præterit dies, barbarus non dubitans, quod ipsi erant plurima domicilia in Caria, & ea regio his temporibus multo putabatur locupletissima, eo potissimum hostes impetum facturos: omnes suas copias eo contraxerat. At Agesilaus in Phrygiam se convertit, eamque prius depopulatus est, quam Tissaphernes usquam se moveret. Magna præda militibus locupletatis, Ephesum hibernatum exercitum reduxit: atque ibi officinis armorum institutis, magna industria bellum apparavit. & quo studiosius armentur, insigniusque ornarentur, præmia proposuit, quibus donarentur, quorum **2** gregia in ea re fuisset industria. Fecit idem in exercitationum generibus, ut qui ceteris præstitissent, eos magnis afficeret muneribus. His igitur rebus effecit, ut & ornatissimum & exercitatissimum haberet **3** exercitum. Huic cum tempus esset visum, copias extrahere ex hibernaculis: vidit, si quod esset iter facturus, palam pronuntiasset, hostes non credituros, aliasque regio-

nes

nes præsid
liud esse
que cum i
aphernes
utavir.
et, victu
uis præsid
venisset j
agnatis,
autem, c
are, nun
tem, & h
us plus p
ergo, quo
maiores a
versatus e
duceretur

HIC
pr
doriri, n
missu, be
dixisse L
dubitaret
as suscip
qui cum
namque
potiundi,
nullis abs
us in cor
olum utin

XVII. AGESILAUS. IV. 115

nes præfidiis occupaturos, nec dubitatos 5
 aliud esse facturum ac pronuntiasset. Ita-
 que cum ille Sardis iturum se dixisset, Tis-
 iophernes eandem Cariam defendendam
 curavit. In quo cum eum opinio fefellisset,
 victumque se vidisset consilio: sero
 suis præsidio profectus est. nam cum illò
 venisset jam Agesilaus, multis locis ex-
 agnatis, magna erat præda potitus. Laco 6
 autem, cum videret hostes equitatu supe-
 rare, nunquam in campo sui fecit potesta-
 tem, & his locis manum conferuit, qui-
 bus plus pedestres copiae valerent. Pepulit
 ergo, quotiescunque congressus est, multo
 majores adversariorum copias, & sic in Asia
 versatus est, ut omnium opinione victor
 duceretur.

C A P. IV.

HIC cum jam animo meditaretur
 proficisci in Persas, & ipsum regem
 adoriri, nuntius ei domo venit Ephorùm
 missu, bellum Athenienses & Bœotios in-
 dixisse Lacedæmoniis: quare venire non
 dubitaret. In hoc non minus (ejus) pie- 2
 tas suscipienda est, quàm virtus bellica:
 qui cum victori præesset exercitui, maxi-
 mamque haberet fiduciam regni Persarum
 potiundi, tanta modestia dicto audiens fuit
 assis absentium magistratuum, ut si priva-
 tus in comitio esset Spartæ. Cujus exem-
 plum utinam imperatores nostri sequi vo-
 luissent!

- 3 luissent! Sed illuc redeamus. Agesilaus o-
pulentissimo regno præposuit bonam existi-
mationem, multoque gloriosius duxit,
institutis patriæ paruisset, quam si bellum
4 superasset Asiam. Hac igitur mente Hel-
lespontum copias trajecit, tantaque usum
est celeritate, ut, quod iter Xerxes anno
vertente confecerat, hic transierit triginta
5 diebus. Cum jam haud ita longe abesse-
t à Peloponneso, obsistere ei conati sunt A-
thenienses & Bœotii, ceterique eorum soci-
cii, apud Coroneam: quos omnes gravi
6 prælio vicit. Hujus victoriæ vel maxi-
ma fuit laus, quod cum plerique ex fugi-
se in templum Minervæ coniecissent, qua-
rereturque ab eo, *quid his fieri vellet*; et
aliquot vulnera acceperat eo prælio, & in-
tus videbatur omnibus, qui adversus arma
tulerant; tamen antetulit iræ religionem
7 & eos vetuit violari. Neque vero hoc so-
lum in Græcia fecit, ut templa deorum
sancta haberet: sed etiam apud barbaros
summa religione omnia simulacra, arasque
8 conservavit. Itaque prædicabat, *mirari*
non sacrilegorum numero haberi, qui supplicibus
eorum nocuissent: aut non gravioribus poenis
affici, qui religionem minuerent, quam qui san-
cti spoliarent.

Post hoc
bellum
anthium et
agna dece
cidissent
in debilita
insolenti
nam Gra
tio adver
la multitu
dictum Per
ersarios in
corinthum
ur: nega
am esse di
geret, no
racia. n
erimus, q
runt, no
iescentib
erint, no

Interin
Etra I
retur, cu
meretur,
soluit.
appugna
alem se

CAP. V.

POST hoc prælium, collatum est omne bellum circa Corinthum, ideoque Corinthium est appellatum. Hic cum una magna decem millia hostium Agesilao duce occidissent: eoque facto opes adversariorum debilitatæ viderentur: tantum abfuit insipientia gloriæ, ut commiserat⁹ sit fortunam Græciæ, quod tam multi à se victi etio adversariorum concidissent: namque la multitudine, si sana mens esset, Græciæ supplicium Persas dare potuisset. Idem cum adversarios intra mœnia compulisset, & ut Corinthum oppugnaret, multi hortarentur: negavit id sua virtuti convenire. se enim esse dixit, qui ad officium peccantes redire geret, non qui urbes nobilissimas expugnaret Græciæ. nam si, inquit, eos extinguere vo-
verimus, qui nobiscum adversus barbaros stiterunt, nosmetipsi nos expugnaverimus, illis quiescentibus, quo facto, sine negotio, cum vo-
verint, nos oppriment.

CAP. IV.

INTERIM accidit illa calamitas apud Leuctra Lacedæmoniiis: quo ne proficisceretur, cum à plerisque ad exeundum premeretur, ut si de exitu divinaret, exire soluit. Idem cum Epaminondas Spartam oppugnaret, essetque sine muris oppidum, eum se imperatorem præbuit, ut eo tempore

- pore omnibus apparuerit, nisi ille fuisset. *istis, ci*
- 2 Spartam futuram non fuisse. In quo quinquam (*al de vic*
dem discrimine celeritas ejus consilii salu
fuit universalis. nam cum quidam adolevit. De
scntuli, hostium adventu perterriti, *arysthen*
Thebanos transfugere vellent, & locum erat usu
extra urbem editum cepissent, Agesilaus unum lib
qui perniciosissimum fore videret, si amiterat: c
madversum esset, quenquam ad hosti continentia
transfugere conari, cum suis eò venit, *ulla in re*
que, *ut si bono animo fecissent, laudavit* *privati.*
filium eorum quod eum locum occupassent,
- 3 *se id quoque fieri debere animadvertisse.* S
adulescentulos simulata laudatione recup
ravit, & adjunctis de suis comitibus locu
tutum reliquit. namque illi, aucto nume
eorum, qui expertes erant consilii, corpore finge
movere se non sunt ausi, eoque libentia corpore
quod latere arbitrabantur, quæ cogitarentur. *Quæ res e*

CAP. VII.

- 1 Sine dubio post Leuëtricam pugnam *ates nove*
Lacedæmonii senunquam refecerunt. Quod ei u
neque pristinum imperium recuperarunt. *inta subs*
cum interim Agesilaus non destitit, q *et in acta*
buscunque rebus posset, patriam juva *to: strate*
2 nam cum præcipue Lacedæmonii indi *ta esset f*
rent pecunia: ille omnibus, qui à rege *quam pell*
fecerant, præsidio fuit. à quibus magna *ites om*
3 natus pecunia, patriam sublevavit. *que obso*
que in hoc illud imprimis fuit admirabi *his rep*
cum maxima munera ei ab regibus, & *ominis n*

fuisse, ut civitatibusque conferrentur, nihil
 quo quinquam (in) domum suam contulit, ni-
 hil de victu, nihil de vestitu Laconum mu-
 lit. Domo eadem fuit contentus, qua
 Pericles, Aristophanes, progenitor majorum suorum,
 locum erat usus: quam qui intraret, nullum
 agensilium libidinis, nullum luxuriæ videre
 si ante erat: contrà, plurima patientiæ atque
 d' hostium continentia. sic enim erat instructa, ut
 venit, nulla in re differret à cujusvis inopis atque
 arvis accommodati.

assent, & *AGESILAUS*
 asse. S. *CINCAP. VIII.*

A Tque hic tantus vir, ut naturam fau-
 tricem habuerat in tribuendis animi
 o numero virtutibus, sic maleficam nactus est in cor-
 lili, corpore fingendo. nam & statura fuit humili,
 libentia corpore exiguo, & claudus altero pede.
 ogitarum quæ res etiam nonnullum afferebat defor-
 mitatem: atque ignoti faciem ejus cum in-
 tuerentur, contemnebant: qui autem vir-
 pugnantes noverant, non poterant admirari satis.
 fecerunt Quod ei usu venit, cum annorum octo-
 perarum tanta subsidio Thaco in Ægyptum ivisset,
 titit, quæ in acta cum suis accubisset, sine ullo te-
 n juvenis: stratumque haberet tale, ut terra te-
 ii indurata esset stramentis: neque huc amplius,
 à rege quam pellis esset injecta: eodemque co-
 magnæ mites omnes accubissent, vestitu humili,
 avit. Atque obsoleto, ut eorum ornatus non modò
 admirabili his regem neminem significaret; sed
 us, & hominis non beatissimi suspicionem præbe-
 ret.

- 3 ret. Hujus de adventu fama cum ad re-
gios esset perlata, celeriter munera eo cu-
jusque generis sunt allata. His quærenti-
bus Agesilaum, vix fides facta est, unum
4 esse ex his, qui tum accubabant. Qui cum
regis verbis, quæ attulerant, dedissent, ille
præter vitulina, & hujusmodi genera ob-
sonii quæ præsens tempus desiderabat, ni-
hil accepit; unguenta, coronas, secun-
damque mensam servis, dispertit; cetera
5 referri jussit. Quo facto eum barbari ma-
gis etiam contemserunt, quod eum igno-
rantia bonarum rerum illa potissimum
6 sumsisse arbitrabantur. Hic cum ex Æ-
gypto reverteretur, donatus à rege Necta-
nabe ducentis viginti talentis, quæ ille
muneri populo suo daret: venissetque in
portum, qui Menelai vocatur, jacens in-
ter Cyrenas & Ægyptum: in morbum
7 implicitus decessit. ibi eum amici, quo
Spartam facilius perferre possent, quod mel
non habebant, cera circumfuderunt: at-
que ita domum retulerunt.

XVIII. EUMENES.

CAP. I.

1 **E**UMENES CARDIANUS. Hu-
jus si virtuti par data esset fortuna,
non ille quidem major, sed multo illu-
strior, atque etiam honoratior: quod mag-
nos homines virtute metimur, non for-
tuna

tuna. Nam cùm ætas ejus cecidisset in ea 4
tempora, quibus Macedones florerent,
multum ei detraxit inter hos viventi, quodd
alienæ erat civitatis: neque aliud huic de-
fuit, quam generosa stirps. Etsi ille do-
mestico summo genere erat, tamen Mace-
dones eum sibi aliquando anteponi indignè
ferebant: neque tamen non patiebantur.
vincebat enim omnes cura, vigilantia, pa-
tientia, calliditate; & celeritate ingenii.
Hic peradolescens ad amicitiam acces-
sit Philippi, Amyntæ filii: brevique tem-
pore in intimam pervenit familiaritatem.
Fulgebat enim jam in adolescentulo indo-
les virtutis. Itaque eum habuit ad manum 5
scribæ loco: quod multo apud Graios ho-
norificentius est, quam apud Romanos. nam
apud nos revera, sicut sunt, mercenarii
scribæ existimantur: at apud illos con-
trariò nemo ad id officium admittitur, nisi
honesto loco, & fide, & industria cognita,
quod necesse est, omnium consiliorum eum
esse participem. Hunc locum tenuit ami- 6
citiae apud Philippum annos septem: illo
interfecto, eodem gradu fuit apud Ale-
xandrum annos tredecim. Novissimo tem-
pore præfuit etiam alteri equitum alæ, quæ
hetærice appellabatur. Utrique autem in
consilio semper affuit, & omnium rerum
habitus est particeps.

CAP. II.

- ¹ **A**lexandro Babylone mortuo, cum regna singulis familiaribus dispartirentur, & summa rerum tradita esset tuenda eidem cui Alexander moriens annuum suum dederat. Perdiccæ: ex quo omnes conjecerant, eum regnum ei commendasse. quoad liberi ejus in suam tutelam pervenissent: aberant enim Craterus & Antipater, qui antecedere hunc videbantur: mortuus erat Hephæstio, quem unum Alexander, quod facile intelligi posset, plurimi fecerat. Hoc tempore data est Eumeni Cappadocia, sive potius dicta, nam tum in hostium erat potestate. Hunc ³ sibi Perdiccas adjunxerat magno studio. quod in homine fidem & industriam magnam videbat: non dubitans, si eum pellexisset, magno usui fore sibi in his rebus, quas apparabat. Cogitabat enim, quod fere omnes in magnis imperiis concupiscunt, omnium partes corripere atque complecti. Neque verò hoc solus fecit: sed ⁴ ceteri quoque omnes, qui Alexandri fuerant amici. Primus Leonnatus Macedoniam præoccupare destinaverat. Is multis magnis pollicitationibus persuadere Eumeni studuit, ut Perdiccam defereret, ac secum faceret societatem. Cum perducere eum non posset, interficere conatus ⁵ est: & fecisset, nisi ille clam noctu ex præsidiis ejus effugisset.

CAP

INter
inte
gesta su
diccam
videbat
gebatur
que salu
fecerat
inter Ta
spontum
Europæi
pugnatu
fectus.
pias, ne
citata, &
adventar
tumque
gno cum
claritate
lones ver
unc Ro
habiti fun
potirentu
piæ suæ
entur, n
eum nun
fuit prude
luneribus
radire non
contra qu

CAP. III.

INterim conflata sunt illa bella, quæ ad internecionem post Alexandri mortem gesta sunt, omnesque concurrerunt ad Perdiccam opprimendum. quem etsi infirmum videbat, quod unus omnibus resistere cogebatur, tamen amicum non deseruit, neque salutis, quam fidei, fuit cupidior. Præfecerat eum Perdiccas ei parti Asiæ, quæ inter Taurum montem jacet atque Hellespontum: & illum unum opposuerat Europæis adversariis. Ipse Ægyptum oppugnatum adversus Ptolemæum erat profectus. Eumenes cum neque magnas copias, neque firmas haberet, quod in exercitæ, & non multo ante erant contractæ: adventare autem dicerentur, Hellespontumque transisse Antipater & Craterus magno cum exercitu Macedonum, viri cum claritate tum usu belli præstantes, (Macedones vero milites eâ tunc erant famâ, quæ nunc Romani feruntur: etenim semper habiti sunt fortissimi, qui summam imperiî potirentur:) Eumenes intelligebat, si copiæ suæ cognoscent, adversus quos ducerentur, non modo non ituras, sed simul cum nuntio dilapsuras. Itaque hoc ejus fuit prudentissimum consilium, ut deviis itineribus milites duceret, in quibus vera audire non possent: & his persuaderet, se contra quosdam barbaros proficisci. Ita-
que

que tenuit hoc propositum, & prius in aciem exercitum eduxit, praeliumque commisit, quam milites sui scirent, cum quibus arma conferrent. Effecit etiam illud locorum præoccupatione, ut equitatu potius dimicaret, quo plus valebat, quam pediatu, quo erat deterior.

CAP. IV.

- ¹ **Q**Uorum acerrimo concursu cum magnam partem diei esset pugnatum, cadit Craterus dux, & Neoptolemus, qui secundum locum imperii tenebar. Cum hoc concurrat ipse Eumenes. Qui cum ² inter se complexi, in terram ex equis decidissent, ut facile intelligi posset inimice mente contendisse, animoque magis etiam pugnasse, quam corpore: non prius distracti sunt, quam alterum anima reliquerit. Ab hoc aliquot plagis Eumenes vulneratur, neque eò magis ex praelio excelsit, sed acius hostibus institit. Hic equibus profligatis, interfecto duce Cratero multis præterea, & maxime nobilibus caputis, pedester exercitus, quod in ea loca erat deductus, ut invito Eumene elabi non posset, pacem ab eo petiit. quam cum impetrasset: in fide non mansit, & se, ⁴ ac potuit, ad Antipatrum recepit. Eumenes Craterum ex acie semivivum elatum recreare studuit. cum id non posset, hominis dignitate, proque pristina amicitia

(namq

(namq
miliar
in Ma
misit.

Hlum in
rerume
Hic, q
ferente
Eumen
succubi
nistravi
nem, e
nueban
cum or
sæpe in
quam a
locis, q
Sed ext
non pos
hinc tam
vit, & i
appellat
sedereru
nen's eq
cium no
us inve
mentum
libentius

(namque illo usus erat, Alexandro vivo, familiariter) amplo funere extulit, & in Macedoniam uxori ejus ac liberis misit.

CAP. V.

HÆC dum apud Hellespontum geruntur, Perdiccas apud flumen Nilum interficitur à Seleuco & Antigono: rerumque summa ad Antipatrum defertur. Hic, qui deseruerant, exercitu suffragium ferente, capitis absentes damnantur. in his Eumenes. Hac ille percussus plaga non succubuit, neque ed secius bellum administravit. sed exiles res animi magnitudinem, etsi non frangebant, tamen imminuebant. Hunc persequens Antigonus, cum omni genere copiarum abundaret, sæpe in itineribus vexabatur: neque unquam ad manum accedere licebat, nisi his locis, quibus pauci possent multis resistere. Sed extremo tempore cum consilio capi non posset, multitudine circumventus est. hinc tamen, multis suis amissis, se expedivit, & in castellum Phrygiæ, quod Nora appellatur, confugit. In quo cum circumfunderetur, & vereretur, ne uno loco manens equos militares perderet, quod spatium non esset agitando: callidum fuit ejus inventum, quemadmodum stans jumentum calefieri exerceique posset, quo libentius & cibo uteretur, & à corporis

- 5 motu non removeretur. Substringebat caput loro altius, quam ut prioribus pedibus plane terram posset attingere. deinde post verberibus cogebat exsultare, & calces remittere. qui motus non minus sudorem excutiebat, quàm si in spatio decurreret.
- 6 Quo factum est, quod omnibus mirabile est visum, ut iumenta æque nitida ex castello educeret, cùm complures menses in obsidione fuisset, ac si in campestribus ea
- 7 locis habuisset. In hac conclusione, quotiescunque voluit, apparatus & munitiones Antigoni alias incendit, alias disjecit. Tenuit autem se uno loco, quamdiu fuit hiems. quodd castrum subsidia habere non poterat, & ver appropinquabat, simulata deditione, dum de conditionibus tractat, præfektis Antigoni imposuit: seque ac suos omnes extraxit incolumes.

CAP. VI.

- 1 **A**D hunc Olympias, mater quæ fuerat Alexandri, cum literas & nuntios misisset in Asiam, consultum, *utrum repetitum Macedoniam veniret* (nam tum in Epiro habitabat) & *eas res occuparet*: huic ille primum suavit, *ne se moveret, & expectaret, quoad Alexandri filius regnum adipisceretur, si aliqua cupiditate raperetur in Macedoniam, omnium injuriarum obliuisceretur, & in neminem acerbior uteretur imperio.* Horum nihil ea fecit, nam & in Macedoniam profecta

fecta
tiit a
Philip
quoqu
xandr
mum
ceret.
fectus,
ei par
rebus
tulisse
tem g

ITac
sus
unà er
his Pe
Alexan
& Ant
rat Ma
tamen
alienig
alii Ma
tudo:
tuit tab
cum se
que or
summis
dens m
perii, i
bellum

fecta est, & ibi crudelissime se gessit. Petiit autem ab Eumene absente, ne pateretur, Philippi domus & familiae inimicissimos stirpem quoque interimere, ferretque opem liberis Alexandri. quam veniam si sibi daret, quam primum exercitus pararet, quos sibi subsidio adduceret. id quo facilius faceret, se omnibus praefectus, qui in officio manebat, misisse literas ut ei parerent, ejusque consiliis uterentur. His rebus Eumenes permotus satius duxit, si ita tulisset fortuna, perire bene meritis referentem gratiam, quam ingratum vivere.

C A P. VII.

Itaque copias contraxit, bellum adversus Antigonum comparavit. Quod una erant Macedones complures nobiles, in his Peucestes, qui corporis custos fuerat Alexandri, tum autem obtinebat Persidem: & Antigenes, cujus sub imperio phalanx erat Macedonum. Invidiam verens, (quam tamen effugere non potuit) si potius ipse alienigena summi imperii potiretur, quam alii Macedonum, quorum ibi erat multitudo: in principiis nomine Alexandri statuit tabernaculum, in eoque sellam auream cum sceptro ac diademate iussit poni, eoque omnes quotidie convenire, ut ibi de summis rebus consilia caperentur: credens minore se invidia fore, si specie imperii, nominisque simulatione Alexandri, bellum videretur administrare. quod & fe-

3 cit. nam cum non ad Eumenis principia, sed ad regia conveniretur, atque ibi de rebus deliberaretur, quodammodo latebat: cum tamen per eum unum gererentur omnia.

CAP. VIII.

1 **H**IC in Parætacis cum Antigono confligit, non acie instructa, sed in itinere: eumque male acceptum in Mediam hiematum coegit redire. ipse in finitima regione Persidis hiematum copias divisit, non ut voluit, sed ut militum cogebat voluntas. namque illa phalanx Alexandri Magni, quæ Asiam peragrarat, deviceratque Persas, inveterata cum gloria tum etiam licentia, non parere se ducibus, sed imperare postulabat: ut nunc veterani faciunt nostri. Itaque periculum est, ne faciant, quod illi fecerunt sua intemperantia nimiaque licentia, ut omnia perdant, neque minus eos, cum quibus steterint, quam adversus quos fecerint. Quodd si quis illorum veteranorum legat facta; paria horum cognoscat: neque rem ullam, nisi tempus, interesse judicet. Sed ad illos revertar. Hiberna sumserant non ad usum belli, sed ad ipsorum luxuriam: longaeque inter se decesserant. Hoc Antigonus cum comperisset, intelligeretque se per rem non esse paratis adversariis, statuit aliquid sibi consilii novi esse capiendum.

Dua

X

Dua er
mabat,
set perv
serta, q
inopiam
illa aute
tantò le
erat cop
hac si pr
versario
ipse tert
per loca
prudent
rem co
mos utr
post hæc
dierum
ret igni
omnes c

SIC
scit
fecerat,
spicio all
propinqu
tur, quia
am celer
posse, qua
dic om
mmis-d

Duæ erant viæ, qua ex Medis, ubi ille hibernabat, ad adversariorum hibernacula posset perveniri. quarum brevior per loca desertata, quæ nemo incolebat propter aquæ inopiam, ceterum dierum erat fere decem. illa autem, qua omnes commeabant, altero tantò longiorem habebat anfractum: sed erat copiosa, omniumque rerum abundans. hac si proficisceretur, intelligebat prius adversarios rescituros de suo adventu, quàm ipse tertiam partem confecisset itineris. sin per loca sola contenderet, sperabat se imprudentem hostem oppressurum. Ad hanc rem conficiendam, imperavit quamplurimos utres atque etiam culleos comparari: post hæc pabulum: præterea cibaria cocta dierum decem: utque quàm minime fieret ignis in castris. iter, quod habebat, omnes celat.

CAP. IX.

SIC paratus, qua constituerat, proficiscitur. Dimidium fere spatium confecerat, cùm ex fumo castrorum ejus suspicio allata est ad Eumenem, hostem appropinquare. conveniunt duces: quæritur, *quid opus sit facto.* intelligebant omnes tam celeriter copias ipsorum contrahi non posse, quam Antigonus affuturus videbatur. Sic omnibus titubantibus, & de rebus summis desperantibus, Eumenes ait, *si celeritatem*

leritatem velint adhibere, & imperata facere
 quod ante non fecerint, se rem expediturum.
 nam quod diebus quinque hostis transisse posset,
 se effecturum, ut non minus totidem dierum
 spatio retardaretur: quare circumirent, suas
 3 quisque copias contraheret. Ad Antigoni au-
 tem refrenandum impetum, tale capit con-
 siliū. Certos mittit homines ad infimos
 montes, qui obvii erant itineri adversario-
 rum: hisque præcipit, ut prima nocte
 quàm latissime possint, ignes faciant quàm
 maximos, atque hos secunda vigilia minu-
 ant, tertia perexiguos reddant: & assimu-
 4 lata castrorum consuetudine suspicionem
 injiciant hostibus, his locis esse castra, ac
 de eorum adventu prænuntiatum: idem-
 que postera nocte faciant. Quibus impe-
 ratum erat, diligenter præceptum curant.
 5 Antigonus, tenebris obortis, ignes conspi-
 catur: credit de suo adventu esse auditum
 & adversarios illuc suas contraxisse copias.
 mutat consilium, & quoniam imprudentes
 6 adoriri non posset, flectit iter suum, & il-
 lum anfractum longiorem copiosæ viæ ca-
 pit, ibique diem unum opperitur, ad lassitu-
 dinem sedandam militum, ac reficienda
 jumenta, quo integriori exercitu decer-
 neret.

L

C A P.

H
 divit ej
 nam in
 fidiaque
 norum,
 Antigo
 ante sep
 defensu
 tanta f
 tio, ut
 non pe
 cum ei
 per suo
 plus ad
 quas in
 Immine
 Ptolem
 bus ei
 sed non
 videban
 parvi f
 erat inc
 rum re

I Taq
 & p
 admodu

CAP. X.

HIC Eumenes callidum imperatorem i-
 vicit consilio, celeritatemque impe-
 divit ejus: neque tamen multum profecit:
 nam invidia ducum, cum quibus erat, per-
 fidiaque [militum] Macedonum vetera-
 norum, cum superior prælio decessisset,
 Antigono est deditus, cum exercitus ei ter-
 ante separatis temporibus jurasset, se eum
 defensurum, nec unquam deserturum. Sed
 tanta fuit nonnullorum virtutis obrecta-
 tio, ut fidem amittere mallent, quam eum
 non perdere. Atque hunc Antigonus,
 cum ei fuisset infestissimus, conservasset, si
 per suos esset licitum, quodd ab nullo se
 plus adjuvari posse intelligebat in his rebus,
 quas impendere jam apparebat omnibus.
 Imminebant enim Seleucus, Lyfimachus,
 Ptolemæus, opibus jam valentes: cum qui-
 bus ei de summis rebus erat dimicandum.
 sed non passi sunt hi, qui circa erant: quodd
 videbant, Eumene recepto omnes præ illo
 parvi futuros. ipse autem Antigonus adeo
 erat incensus, ut, nisi magna spe maxima-
 rum rerum, leniri non posset.

CAP. XI.

ITaque cum eum in custodiam dedisset, i-
 & præfectus custodum quæsisset, quem-
 admodum servari vult? ut acerrimum, inquit,
 leonem;

leonem; aut ferocissimum elephantum. nondum
 2 enim statuerat, servaret eum, necne. Veniebat autem ad Eumenem utrumque genus hominum: & qui propter odium fructum oculis ex ejus casu capere vellent: & qui propter veterem amicitiam colloqui, consolarique cuperent: multi etiam qui ejus formam cognoscere studebant, qualis esset, quem tamdiu, tamque valde timuissent, cujus in perniciem positam spem habuissent victoriae. At Eumenes, cum diutius in vinculis esset, ait Onomarcho, penes quem summa imperii erat custodia, se mirari quare jam tertium diem sic teneretur. non enim hoc convenire Antigoni prudentiae; ut sic deuteretur victo. quin aut interfici, aut
 4 missum fieri juberet. Hic cum ferocius Onomarcho loqui videretur, quid? tu, inquit, animo si isto eras, cur non in praelio cecidisti potius, quam in potestatem inimici venires?
 5 Huic Eumenes, utinam quidem istud evenisset! inquit: sed eo non accidit, quod nunquam cum fortiore sum congressus. non enim cum quoquam arma contuli, quin is mihi succubuerit. non enim virtute hostium, sed amicorum perfidia decidi. Neque id falsum. * nam & dignitate fuit honesta, & viribus ad laborem ferendum firmis, neque tam magno corpore, quam figura venusta.

D
 tulit.
 perturb
 suntum
 essent m
 forent a
 fecisset:
 quoad il
 interfect
 stremo,
 quibus a
 mene ap
 consilii
 mum d
 quit. tu
 qua sed
 eum que
 victum a
 vim alla
 cus. H
 duum, f
 rentur,
 custodib

SIC
 quae
 ut supra
 ippo app

CAP. XII.

DE hoc Antigonus cū solus consti-
 tuere non auderet, ad consilium re-
 tulit. Hic, cū plerique omnes primò
 perturbati admirarentur, non jam de eo
 sumtum esse supplicium, à quo tot annos adeo
 essent male habiti, ut sæpe ad desperationem
 forent adducti, quique maximos duces inter-
 fecisset: denique in quo uno esset tantum, ut, 2
 quoad ille viveret, ipsi securi esse non possent;
 interfecto, nihil habituri negotii essent. Po-
 stremo, si illi redderet salutem, quærebant,
 quibus amicis esset usus? sese enim cum Eu-
 mene apud eum non futuros. Hic cognita 3
 consilii voluntate, tamen usque ad septi-
 mum diem deliberandi sibi spatium reli-
 quit. tum autem, cū jam vereretur ne
 qua seditio exercitus oriretur, vetuit ad
 eum quemquam admitti, & quotidianum
 victum amoveri iussit. nam negabat se ei
 vim allaturum, qui aliquando fuisset ami-
 cus. Hic tamen non amplius, quam tri- 4
 duum, fame fatigatus, cum castra move-
 rentur, insciente Antigono jugulatus est à
 custodibus.

CAP. VIII.

SIC Eumenes annorum quinque & 1
 quadraginta, cum ab anno vigesimo
 (ut supra ostendimus) septem annos Phi-
 lippo apparuisset; & tredecim apud Alex-
 andrum

- xandrum, eundem locum obtinuiſſet, in his uni equitum alæ præſuiſſet, poſt autem Alexandri Magni mortem, imperator exercitus duxiſſet, ſummoſque duces partim repuliſſet, partim interfeciſſet: captus non Antigoni virtute, ſed Macedonum perju-
 2 rio, talem habuit exitum vitæ. In quo quanta fuerit omnium opinio eorum, qui poſt Alexandrum Magnum *reges* ſunt appellati, ex hoc facillimè poteſt judicari, quod nemo Eumene vivo *rex* appellatus eſt
 3 ſed *præſectus*: iidem poſt huius occaſum, ſtatim regium ornatum nomenque ſumſerunt: neque quod initio prædicarunt, ſe *Alexandri liberis regnum ſervare*, id præſtare voluerunt; & uno propugnatore ſublato, quod ſentirent, aperuerunt. Huius ſcleris principes fuerunt Antigonuſ, Ptolemæuſ, Seleucuſ, Lyſimachuſ, Caſſander.
 4 Antigonuſ autem Eumenem mortuum propinquuſ ejus ſepeliendum tradidit. hi militari honeſto funere, comitante toto exercitu humaverunt: oſſaque ejus in Cappadociam ad matrem atque uxorem liberoſque ejus deportanda curarunt.

XIX. PHOCION.

CAP. I.

- ¹ PHOCION ATHENIENſIſ, etſi ſæpe exercitibuſ præfuit, ſummoſque magiſtratuſ cepit; tamen multo ejus notior integritate

integritate
 bor.
 autem
 Bonus
 pauper
 pter fre
 que ſu
 Hic cu
 pecuni
 acciper
 facile
 quibus
 tam pa
 ſimile
 let, qui
 diſſimile
 ali auge

E Id
 m
 extremi
 perveni
 cum De
 conſenſ
 nes cum
 reri exiſ
 erant ex
 derat, q
 etiam q
 rar. nan
 moſthen

integritas est vitæ, quàm rei militaris labor. Itaque hujus memoria est nulla, illius autem magna fama : ex quo, cognomine *Bonus* est appellatus. Fuit enim perpetuò 2 pauper cum divitissimus esse posset propter frequentes delatos honores, potestatesque summas, quæ ei à populo dabantur. Hic cum à rege Philippo munera magnæ 3 pecuniæ repudiaret, legatique hortarentur accipere, simulque admonerent, *si ipse his facile careret, liberis tamen suis prospiceret, quibus difficile esset in summa paupertate tantam paternam tueri gloriam : his ille : si mei 4* *similes erunt, idem hic, inquit, agellus idos a-* *let, qui me ad hanc dignitatem perduxit : sin-* *dissimiles sunt futuri, nolo meis impensis illorum* *ali augerique luxuriam.*

C A P. II.

E Idem cùm prope ad annum octogesi- 1 mum prospera pervenisset fortuna, extremis temporibus magnum in odium pervenit suorum civium. Primò, quòd 2 cum Demade de urbe tradenda Antipatro consenserat : ejusque consilio, Demosthenes cum ceteris, qui bene de republica mereri existimabantur populiscito in exilium erant expulsi. Neque in eo solum offenderat, quòd patriæ male consuluerat, sed etiam quòd amicitiae fidem non præstiterat. namque auctus adjutusque à De- 3 mosthene, eum quem tenebat ascenderat gradum,

- gradum, cum adversus Charetem eum subornaret : ab eodem in judiciis, cum capitibus causam diceret, defensus, aliquoties liberatus discesserat. hunc non solum in periculis non defendit, sed etiam prodidit.
- 4 Concidit autem maxime uno crimine : quod, cum apud eum summum esset imperium populi, & *Nicanorem Cassandri praefectum insidiari Piræo Atheniensium à Dercyllo moneretur* : idemque postularet, ut *provideret, ne commeatibus civitas privaretur* : hic, audiente populo, Phocion *negavit esse periculum, seque ejus rei obsidem fore pollicitus est*. neque ita multa post Nicanor Piræo est potitus. ad quem recuperandum cum populus armatus concurrisset : ille non modo neminem ad arma vocavit, sed ne armatis quidem praesse voluit. sine quo Athenæ omnino esse non possunt.

C A P. III.

- 1 **E**Rant eo tempore Athenis duæ factiones : quarum una populi causam agebat, altera optimatum. in hac erat Phocion & Demetrius Phalereus, harum utraque Macedonum patrociniis nitebatur. nam populares Polysperchonti favebant : optimates cum Cassandro sentiebant. Interim à Polysperchonte Cassander Macedonia pulsus est. quo facto populus superior factus, statim duces adversariæ factionis capitibus damnatos patria pepulit : in his Phocionem.

cionem.
que e
misit, q
confirm
Phocion
lippum
Polyspe
que is t
ab Ag
ræum
sententi
deductu
dicium.

HU
ret, vel
cursus s
veteris
rimi ver
tionis s
quod ad
etute ste
quidem
causam.
dam con
decim vi
Athenier
lent. H
vius ei fu
fuerat u

cionem, & Demetrium Phalereum: de-
que ea re legatos ad Polysperchontem
misit, qui ab eo peterent, ut sua decreta
confirmaret. Huc eodem profectus est ³
Phocion. quo ut venit, causam apud Phi-
lippum regem verbo, reipsa quidem apud
Polysperchontem jussus est dicere. nam-
que is tum regis rebus præerat. Hic (cum) ⁴
ab Agnonida accusatus (esset,) quòd Pi-
ræum (Nicanori) prodidisset, ex consilii
sententia in custodiam conjectus, Athenas
deductus est, ut ibi de eo legibus fieret ju-
dicium.

CAP. IV.

HUC ubi perventum est, cum pro- ¹
pter ætatem pedibus jam non vale-
ret, vehiculoque portaretur, magni con-
cursus sunt facti: cum alii, reminiscences
veteris famæ, ætatis misererentur; plu-
rimi verò ita exacuerentur, propter prodi-
tionis suspicionem Piræci: maximèque,
quòd adversus populi commoda in fene-
stræ steterat. Qua de re ne perorandi ²
quidem ei data est facultas, & dicendi
causam. Inde judicio legitimis quibus-
dam confectis damnatus; traditus est un-
decim viris, quibus ad supplicium, more
Atheniensium, publice damnati tradi so-
lent. Hic cum ad mortem duceretur, ob- ³
vius ei fuit Emphyletus, quo familiariter
fuerat usus. Is cum lacrymans dixisset:
O

*O quam indigna perpeteris, Phocion ! huic ille,
At non inopinata, inquit ; hunc enim exitum
plerique clari viri habuerunt Athenienses.*
4 In hoc tantum fuit odium multitudinis,
ut nemo ausus sit eum liber sepelire. Ita-
que à servis sepultus est.

XX. TIMOLEON. XX

CAP. I.

1 **T**IMOLEON CORINTHIUS. sine
dubio magnus omnium iudicio hic
vir exstitit. Namque huic uni contigit,
quod nescio an ulli, ut & patriam, in qua
erat natus, oppressam à tyranno liberaret,
& à Syracusis, quibus auxilio erat missus,
inveteratam servitutem depelleret : totam-
que Siciliam, multos annos bello vexatam,
à barbarisque oppressam, suo adventu in-
2 pristinum restitueret. Sed in his rebus non
simplici fortunâ conflictatus est. &, id
quod difficilius putatur, multò sapientius
tulit secundam quàm adversam, fortunam.
3 Nam cum frater ejus Timophanes, dux à
Corinthiis delectus, tyrannidem per mili-
tes mercenarios occupasset; particepsque re-
gni posset esse : tantum abfuit à societate
sceleris, ut antetulerit, suorum civium li-
bertatem fratris salutem : & patriæ parere le-
4 gibus quàm imperare, satius duxerit. Hac
mente per haruspicem, communemque ab-
finem, cui soror ex eisdem parentibus nata

nupta

nupta erat, fratrem tyrannum interficiendum curavit. Ipse non modo manus non attulit, sed ne adspicere quidem fratrum sanguinem voluit. nam dum res conficeretur, procul in præsidio fuit, ne quis satelles posset succurrere. Hoc præclarissimum ejus facinus non pari modo probatum est ab omnibus. nonnulli enim læsam ab eo pietatem putabant, & invidia laudem virtutis obtinebant. Mater vero post id factum, neque domum ad se filium admisit, neque adspexit, quin eum *fratricidam* *impiumque* detestans compellaret. Quibus rebus ille adeo est commotus, ut nonnunquam vitæ finem facere voluerit, atque ex ingratorum hominum conspectu morte decedere.

CAP. II.

Interim Dione Syracusis interfecto, Dionysius rursus Syracusarum potitus est: cujus adversarii opem à Corinthiis petierunt, ducemque, quo in bello uterentur, postularunt. Huc Timoleon missus, incredibili felicitate Dionysium tota Sicilia depulit. cum interficere posset, noluit: tutòque ut Corinthum perveniret, effecit: quod utrorumque Dionysiorum opibus Corinthii sæpe adjuti fuerant, cujus benignitatis memoriam volebat exstare: eamque præclaram victoriam ducebat, in qua plus esset clementiæ, quam crudelitatis: postremo,

stremò, ut non solum auribus acciperetur, sed etiam oculis cerneretur, quem & ex quanto regno ad quam fortunam detrulisset. Post Dionysii decessum cum Hiceta bellavit, qui adversatus fuerat Dionysio: quem non odio tyrannidis dissensisse, sed cupiditate, indicio fuit, quod ipse expulso Dionysio imperium dimittere noluit. Hoc superato, Timoleon maximas copias Carthaginensium apud Crimessum flumen fugavit, ac satis habere coegit, si liceret Africam obtinere, qui jam complures annos possessionem Siciliae tenebant. Cepit etiam Mamercum, Italicum ducem; hominem bellicosum & potentem, qui tyrannos adjutum in Siciliam venerat.

C. A. P. III.

QUibus rebus confectis, cum propter diuturnitatem belli non solum regiones, sed etiam urbes desertas videret, conquirit, quos potuit, primum Siculos; deinde Corintho arcessivit colonos, quod ab his initio Syracusae erant conditae. Civibus veteribus sua restituit, novis bello vacuefactas possessiones divisit, urbium moenia disiecta, fanaque (deserta) refecit, civitatibus leges libertatemque reddidit: ex maximo bello tantum otium toti insulae conciliavit, ut hic conditor urbium earum, non illi qui initio deduxerant, videretur. Arcem Syracusis, quam munierat

muniera
à funda
propugn
peram,
servitut
pibus, u
tantum
Siculi or
tineret
Itaque c
posuit,
quum v
perite f
rio, po
Nullus
res ulla
prius si
tentia c
non me
quidem
factum

Hamilit
lit, ut
dierit,
que r
theatr
retur,
tis ju

munierat Dionysius ad urbem obsidendam,
 à fundamentis disjecit: cetera tyrannidis
 propugnacula demolitus est, deditque o-
 peram, ut quam minime, multa vestigia
 servitutis manerent. Cùm tantis esset o-
 pibus, ut etiam invitis imperare posset,
 tantum autem haberet amorem omnium
 Siculorum, ut nullo recusante regnum ob-
 tineret: maluit se diligi, quam metui.
 Itaque cum primùm potuit, imperium de-
 posuit, & privatus Syracusis, quod reli-
 quum vitæ fuit, vixit. neque vero id im-
 perite fecit. nam quod ceteri reges impe-
 rio, potuerunt, hic benevolentia tenuit.
 Nullus honos huic defuit: neque postea
 res ulla Syracusis gesta est publice, de qua
 prius sit decretum, quàm Timoleontis sen-
 tentia cognita. Nullius unquam consilium
 non modo antelatum, sed ne comparatum
 quidem est. Neque id magis benevolentia
 factum est, quam prudentia.

CAP. IV.

HIC cum ætate jam provectus esset,
 sine ullo morbo lumina oculorum
 amisit quam calamitatem ita moderate tu-
 lit, ut neque eum querentem quisquam au-
 dierit, neque eo minus privatis publicis-
 que rebus interfuit. Veniebat autem in
 theatrum, cum ibi concilium populi habe-
 retur, propter valetudinem vestus jumen-
 tis junctis, atque ita de vehiculo, quæ vi-
 debantur

debantur, dicebat: Neque hoc illi quicquam tribuebat superbiæ. nihil enim unquam neque insolens, neque gloriosum, ex ore ejus exiit: qui quidem cum suas laudes audiret prædicari, nunquam aliud dixit, quam se in ea re maximas diis gratias agere atque habere, quod cum Siciliam recreare constituissent, tum se potissimum ducem esse voluissent. nihil enim rerum humanarum sine deorum numine geri putabat. Itaque suæ domi sacellum *ἀντιπατρίας* constituerat, idque sanctissime colebat.

C A P. V.

AD hanc hominis excellentem bonitatem mirabiles accesserunt casus. Nam prælia maxima natali die suo fecit omnia: quo factum est, ut ejusdem natalis festum haberet universa Sicilia. Huic quidam Lamestius, homo petulans & ingratus, vadimonium cum vellet imponere, quod cum illo se lege agere diceret, & complures concurrissent, qui procacitatem hominis manibus coercere conarentur: Timoleon oravit omnes, ne id facerent. namque id ut Lamestio ceterisque liceret, se maximos labores summaque adiisse pericula. hanc enim speciem libertatis esse, si omnibus quod quisque vellet legibus experiri liceret. Idem, cum quidam Lamestii similis, nomine Demænetus in concione populi, de rebus ge-

his ejus
invehere
demum se
diis immo
libertatem
eis liceret
cum die
Syracusam
appellatur
us est.

XX

HI fe
qu
er R E G
nus, quod
sunt relat
sunt mult
bus, nom
eteri Spa
cum impe
fuerunt
Cyrus, &
interque p
tus. Pri
ælio cec
ut supren
em gene
Macrochi
lustre, qu

his ejus detrahère cœpisset, ac nonnulla
 inveheretur in Timoleonta: dixit, nunc
 demum se voti esse damnatum. namque hæc à
 diis immortalibus semper precatum, ut talem
 libertatem restituerent Syracusanis, in qua cui-
 vis liceret de quo vellet, impune dicere. Hic
 cum diem supremum obiisset, publice à
 Syracusanis in gymnasio, quod Timoleonteum
 appellatur, tota celebrante Sicilia, sepul-
 tus est.

XXI. DE REGIBUS.

CAP. I.

HI fere fuerunt Græciæ gentis duces,
 qui memoria digni videbantur, præ-
 ter REGES, namque eos attingere nolui-
 mus, quòd omnium res gestæ separatim
 sunt relatæ. neque tamen hi admodum
 sunt multi. Lacedæmonius autem Age-
 sius, nomine non potestate fuit rex: sicut
 ceteri Spartani. Ex his verò qui domina-
 tum imperio tenuerunt, excellentissimi
 fuerunt (ut nos judicamus) Persarum
 Cyrus, & Darius Hystaspis filius: quorum
 uterque privatus virtute regnum est ade-
 ptus. Prior horum apud Massagetas in
 bello cecidit. Darius senectute diem ob-
 iit supremum. Tres sunt præterea ejus-
 dem generis; Xerxes, & duo Artaxerxes,
 Macrochir & Mnemon. Xerxi maxime est
 illustre, quod maximis post hominum me-
 moriam

moriā exercitibus, terra marique bellum
 4 intulit Græciæ. At Macrochir præcipuam
 habet laudem amplissimæ pulcherrimæque
 corporis formæ: quam incredibili ornavit
 virtute belli. namque illo Persarum nemo
 fuit manu fortior. Mnemon autem justitiæ
 fama floruit. nam cum matris suæ scelere
 amisisset uxorem, tantum indulgit dolo-
 5 ri, ut eum pietas vinceret. Ex his duo
 eodem nomine, morbo naturæ debitum
 reddiderunt: tertius ab Artabano præfecto
 ferro interemptus est.

CAP. II.

1 **E**X Macedonum autem genere duo
 multo ceteros antecesserunt rerum
 gestarum gloria: Philippus Amyntæ filius,
 & Alexander Magnus. Horum alter Ba-
 bylone morbo consumtus est. Philippus
 Ægis à Pausania, cum spectatum ludos
 iret, juxta theatrum occisus est. Unus
 2 Epirotes Pyrrhus, qui cum Populo Ro-
 mano bellavit. is cum Argos oppidum op-
 pugnaret in Peloponneso, lapide ictus in-
 teriit. Unus item Sículus, Dionysius
 prior. nam & manu fortis, & belli peritus
 fuit, &, id quod in tyranno non facile re-
 peritur, minime libidinosus, non luxurio-
 sus, non avarus, nullius rei denique cupi-
 pidus; nisi singularis perpetuique imperii
 ob eamque rem crudelis. nam dum id stu-
 duit munire, nullius pepercit vitæ, quem
 ejus

ejus in-
 tute ry-
 tinuit f-
 natus,
 tam mu-
 funus v-
 ros pro-
 potes.

FUe
 ci-
 tum eju-
 nus, &
 chus, Se-
 conus, c-
 chumque
 Pari leto
 nam soc-
 gesserunt
 Seleuco
 eo magis
 tuisset: c-
 neri, per
 Seleucus
 fectus est
 alexandræ,
 peperat. i
 illo regnu
 privatus d
 is dictum
 letur, noi

ejus insidiatorem putaret. Hic cùm vir- 3
tute tyrannidem sibi peperisset, magna re-
tinuit felicitate: majorque annos sexaginta
natus, decessit florente regno. neque in
tam multis annis cujusquam ex sua stirpe
funus vidit, cùm ex tribus uxoribus libe-
ros procreasset, multique ei nati essent ne-
potes.

CAP. III.

Fuerunt præterea magni reges ex ami- 1
cis Alexandri Magni, qui post obi-
tum ejus imperia ceperunt. in his Antigo-
nus, & hujus filius Demetrius: Lysima-
chus, Seleucus, Ptolemæus. Ex his Anti- 2
gonus, cùm adversus Seleucum, Lysima-
chumque dimicaret, in prælio occisus est.
Pari leto affectus est Lysimachus à Seleuco;
nam societate dissoluta, bellum inter se
gesserunt. At Demetrius cùm filiam suam 3
Seleuco in matrimonia dedisset, neque
eo magis fida inter eos amicitia manere po-
tuisse: captus bello, in custodia focer ge-
neri, periit morbo. neque ita multo post 4
Seleucus à Ptolemæo Cerauno dolo inter-
fectus est: quem ille à patre expulsus A-
lexandrea, alienarum opum indigentem re-
ceperat. ipse autem Ptolemæus. cùm vivus
filio regnum tradidisset, ab illo eodem vita
privatus dicitur. De quibus quoniam sa- 5
tis dictum putamus, non incommodum vi-
detur, non præterire Hamilcarem & Han-
nibalem:

nibalem : quos & animi magnitudine & calliditate omnes in Africa natos præstitisse constat.

XXII. HAMILCAR.

CAP. I.

- ¹ **H**AMILCAR HANNIBALIS F. cognomine Barcas, Carthaginiensis, primo Pœnico bello, sed temporibus extremis, admodum adolescentulus in Sicilia præesse cœpit exercitui. Cùm ante ejus adventum & mari & terrâ male res gererentur Carthaginiensium, ipse ubi affuit, nunquam hosti cessit, neque locum nocendi dedit : sæpeque è contrario, occasione datâ lacessivit, semperque superior discessit. quo facto, cùm pene omnia in Sicilia Pœni amisissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum non videretur. Interim Carthaginienses classe apud insulas Ægates à C. Lutatio consule Romanorum superati, statuerunt belli finem facere, eamque rem arbitrio permisissent Hamilcaris. Ille etsi flagrabat bellicandi cupiditate, tamen pœci serviendum putavit, quòd patriam, exhaustam sumibus, diutius calamitatem belli ferre non posse intelligebat : sed ita, ut statim mentem agitarer, si paulum modò res essent refectæ, bellum renovare, Romanosque armis persequi, donicum aut certe vicissent, aut vid-

manum

manum
concili
cùm Ca
nisi ille
mis reli
patria, i
tum tan
ua esse
persus ho
percinaci

AT il
alit
abentem
externi ma
um, ut nu
ago, ni
arii milit
ant, desc
ginti mil
cam, ips
quibus ma
etiam au
te impetr
m ad desp
rem impe
m hostes
m ampliu
torum ;
um angu
ro, interin

ne & titisse
manum dedissent. Hoc consilio pacem 5
conciliavit : in qua tanta fuit ferocia, ut
cum Catulus negaret se bellum compositurum,
nisi ille cum suis, qui Erycem tenuerunt, ar-
mis relictis, Sicilia decederent : succumbente 6
patria, ipse periturum se potius dixerit, quam
cum tanto flagitio domum rediret. non enim
haec esse virtutis, arma à patria accepta ad-
versus hostes, adversariis tradere. Hujus
perstinaciæ cessit Catulus.

CAP. II.

18 F.
iensis,
us ex-
Sicilia
te ejus
s gere-
affuit,
m no-
occa-
uperior
nnia in
a sic de-
non vi-
classe
consule
belli fi-
permise-
bat bel-
viendum
m sumti-
erre non
m mento
t refecta
rmis per-
, aut vi-
manu

AT ille, ut Carthaginem venit, multò
aliter ac sperabat Rempublicam se
habentem cognovit. namque diuturnitate
externi mali tantum exarsit intestinum bel-
lum, ut nunquam pari periculo fuerit Car-
thago, nisi cum deleta est. Primò merce-
arii milites, qui adversus Romanos fue- 2
runt, desciverunt : quorum numerus erat
viginti millium. hi totam abalienarunt A-
fricam, ipsam Carthaginem oppugnarunt.
Quibus malis, adeo sunt Pœni perterriti, 3
ut etiam auxilia à Romanis petiverint, ea-
que impetrarint. Sed extremò, cum prope
ad desperationem pervenissent, Hamil-
car imperatorem fecerunt. Is non so- 4
lus hostes à muris Carthaginis removit,
sed amplius centum millia facta essent ar-
matorum ; sed etiam eo compulsi, ut lo-
cum angustiis clausi, plures fame, quam
periculo, interirent. omnia oppida abalienata
in

in his Uticam atque Hipponem, valentissimam totius Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines imperii propagavit, totam Africam tantum otium reddidit, ut nullum in ea bellum videretur multis annis fuisse.

CAP. III.

- R**ebus his ex sententia peractis, fidenter animo atque infesto Romanis, qui facilius causam bellandi reperiret, effecit ut imperator cum exercitu in Hispaniam mitteretur, eoque secum duxit filium Hannibalem, annorum novem. Erat praeterea cum eo adolescens illustris, formosus, Hannibal drubal: quem nonnulli diligi turpius, quam par erat, ab Hamilcare, loquebantur. non enim maledici tanto viro deesse poterant quo factum est, ut à praefecto morum Hannibal drubal cum eo vetaretur esse. Huic illi filiam suam in matrimonium dedit, quo moribus eorum non poterat interdici fieri cetero gener. De hoc ideo mentionem fecimus, quod Hamilcare occiso ille exercitum praefuit, resque magnas gessit: & principum largitione vetustos pervertit mores Carthaginiensium: ejusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium. At Hamilcar postea, quam mare transivit in Hispaniamque venit, magnas res cunctas gessit fortunam: maximas bellicasimasque gentes subegit: equis, armis, &

viris, pecunia, totam locupletavit Africam. Hic cum in Italiam bellum inferre medigaretur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in prælio pugnans adversus Vertones occisus est. Hujus perpetuum odium erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum Pœnicum. namque Hannibal, filius ejus, assiduis patris obtestationibus est eo perductus, ut interire quam non Romanos experiri, mallet.

XXIII. HANNIBAL

CAP. I.

HANNIBAL HAMILCARIS F. I. CARTHAGINIENSIS. Sive-
rum est, quod nemo dubitat, ut Populus Romanus inter gentes virtute superavit, non est inficiandum, Hannibalem (tanto) præstitisse ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus antecedit fortitudine cunctas nationes. nam quotiescum-
que cum eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset: Romanos videretur superare potuisse. sed multorum obrectatio devicit unius virtutem. Hic autem velut hæreditate relictum or-
bium paternum erga Romanos sic confir-
mavit, ut prius animam, quam id, depo-
neret: qui quidem cum patria pulsus esset, & alienarum opum indigeret, nun-
quam

quam destiterit animo bellare cum Romanis.

CAP. II.

- N**AM ut omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis: omnium his temporibus potentissimus rex Antiochus fuit. hunc tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque à rubro mari arma conatus sit inferre Italiæ. ad quem cum legati venissent Romani, qui de ejus voluntate explorarent, darentque operam consiliis clandestinis, ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tanquam ab ipsis corruptum, alia atque antea sentire: neque id frustra fecissent, idque Hannibal comperisset, seque ab interioribus consiliis segregari vidisset: tempore dato adiit ad regem, eique cum multa de fide sua & odio in Romanos commemorasset, hoc adjunxit: *Pater, inquit, meus Hamilcar puerulo me, utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam imperator proficiscens Carthaginæ, Jovi optimo maximo hostias immolavit. quæ divina res dum conficiebatur, quæsiuit à me, vellemne secum in castra proficisci? id cum libenter accepissem, atque ab eo petere cepissem, ne dubitaret ducere: tum ille: Faciam, inquit, si fidem mihi, quam postulo, dederis. simul me ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat: eamque ceteris remittis, tenentem jurare jussit, nunquam me in* amicitia

amicitia
randum
conserva
reliquo
si quid
prudente
bellum p
in eo prin

HA
cujus po
suffecto,
que inte
ad eum
publice
minor q
perator f
tes Hisp
deratam
ercitus n
in Africa
fratre in
liam sect
fiit. qua
incolis c
dimisit.
Italiam
unquam
Hercule
hodie. fa

amicitia cum Romanis fore. *Id ego iusju- 5*
randum patri datum usque ad hanc ætatem ita
conservavi, ut nemini dubium esse debeat, quin
reliquo tempore eadem mente sim futurus. quare 6
si quid amice de Romanis cogitabis; non im-
prudenter feceris, si me celaris. cum quidem
bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non me
in eo principem posueris.

CAP. III.

HAC igitur (qua diximus) ætate cum i
 patre in Hispaniam profectus est :
 cujus post obitum, Hasdrubale imperatore
 suffecto, equitatu omni præfuit. hoc quo-
 que interfecto exercitus summam imperii
 ad eum detulit. id Carthaginem delatum,
 publice comprobatum est. Sic Hannibal 2
 minor quinque & viginti annis natus, im-
 perator factus proximo triennio omnes gen-
 tes Hispaniæ bello subegit. Saguntum, fœ-
 deratam civitatem, vi expugnavit. tres ex-
 ercitus maximos comparavit. Ex his unum 3
 in Africam misit, alterum cum Hasdrubale
 fratre in Hispania reliquit, tertium in Ita-
 liam secum duxit. saltum Pyrenæum tran-
 siit. quacumque iter fecit, cum omnibus
 incolis conflixit : neminem, nisi victum,
 dimisit. Ad Alpes posteaquam venit, quæ 4
 Italiam ab Gallia sejungunt, quas nemo
 unquam cum exercitu ante eum, præter
 Herculem Graium, transierat: quo facto is
 hodie saltus Graius appellatur : Alpico
 G. 4. conantes

Conantes prohibere transitu concidit, loca patefecit, itinera minuit, effecit (que) ut ea elephante ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat repere. hac copias traduxit, in Italiamque pervenit.

C A P. IV.

- ¹ **C**onfluxerat apud Rhodanum cum P. Cornelio Scipione consule, eumque pepulerat. Cum hoc eodem Clastidio apud Padum decernit: faucium inde ac fugatum dimittit. Tertiò idem Scipio cum collega Tiberio Longo ad Trebiam adversus eum venit. cum his manum conseruit: utrosque prostravit. Inde per Ligures
- ² Apenninum transit, petens Etruriam. hoc itinere adeo gravi morbo afficitur oculorum, ut postea nunquam dextro æquè bene usus sit: qua valetudine cum etiam nunc premeretur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasimenum cum exercitu insidiis circumventum occidit. neque multò post C. Centenium, prætorem, cum delecta manu saltus occupantem. hinc in Apuliam pervenit. Ibi
- ⁴ obviam ei venerunt duo Consules, C. Terentius, & L. Paulus Æmilius. Utriusque exercitus uno prælio fugavit: Paulum consulem occidit, & aliquot præterea consulares. In his Cn. Servilium Geminum, qui anno superiore fuerat consul.

H A
quis urb
liquot ib
retur C
etator R
Hic clau
ullo de
Fabio cal
namque
nibus juv
que gene
latam im
tantum t
porum,
ausus. H
multis die
gistrum e
perio, do
vit. Tib
iterum C
insidias in
Marcellu
Vennsiam
st enume
tis erit d
quantus i
uit nemo
as eum po
astra pos

CAP. V.

HA C pugna pugnata, Romam pro-
fectus nullo resistente, in propin-
quis urbis montibus moratus est. Cùm a-
liquot ibi dies castra habuisset, & reverte-
retur Capuam: Q. Fabius Maximus di-
ctator Rom. in agro Falerno se ei objecit.
Hic clausis locorum angustiis, noctu sine
ullo detrimento exercitus se expedit. Fabio
callidissimo imperatori verba dedit.
namque obducta nocte, sarmenta in cor-
nibus juventorum deligata incendit, ejus-
que generis multitudinem magnam dispa-
latam immisit. quo repeatino objectu viso
tantum terrorem injecit exercitui Roma-
norum, ut egredi extra vallum nemo sit
ausus. Hanc post rem gestam non ita
multis diebus, M. Minucium Rufum ma-
gistrum equitum, pari ac dictatorem im-
perio, dolo productum in prælium fuga-
vit. Tiberium Sempronium Gracchum,
alterum Consulem, in Lucanis absens, in
insidias inductum sustulit. M. Claudium
Marcellum quinquies Consulem, apud
Venusiam pari modo interfecit. Longum
est enumerare prælia. Quare hoc unum
erit dictum, ex quo intelligi possit,
quantus ille fuerit: Quamdiu in Italia
fuit nemo ei in acie restitit, nemo adver-
sus eum post Cannensem pugnam in campo
castra posuit.

CAP. VI.

- 1 **H**IC invictus patriam defensum re-
 vocatus, bellum gessit adversus P.
 Scipionis filium, quem ipse primùm apud
 Rhodanum, iterum apud Padum, tertio a-
 2 pud Trebiam fugaverat. Cum hoc, ex-
 haustis jam patriæ facultatibus, cupivit in-
 præsentiarum bellum componere, quo va-
 lentior postea congredetur. In collo-
 quium convenit, conditiones non conve-
 3 nerunt. Post id factum paucis diebus a-
 pud Zamam cum eodem conflixit: pul-
 sus (incredibile dictu) biduo & duabus
 noctibus Adrumetum pervenit, quod abest
 à Zama circiter millia passuum trecenta. In
 4 hac fuga Numidæ, qui simul cum eo ex
 acie excefferant, insidiati sunt ei: quos
 non solum effugit, sed etiam ipsos oppres-
 sit. Adrumeti reliquos ex fuga collegit,
 novis delectibus paucis diebus multos con-
 traxit.

CAP. VII.

- 1 **C**UM in apparando acerrime esset oc-
 cupatus, Carthaginienses bellum
 cum Romanis composuerunt. Ille nihilo
 fecius exercitui postea præfuit, resque in
 Africa gessit (itemque Mago frater ejus)
 usque ad P. Sulpicium & C. Aurelium con-
 2 sules. His enim magistratibus legati Car-
 thaginienses Romam venerunt. qui Senatui
 Populo

X
 Populo
 cum his
 corona
 rent, us
 que red
 respons
 tumque
 ros: ca
 cujus op
 mum no
 apud ex
 jus Ma
 enses co
 gonem
 prætor
 secunde
 Consul
 bini rep
 pari dil
 rat in b
 galibus
 Roman
 superes
 inde an
 Furio
 veneru
 gratia
 daretur
 Syriam
 palam
 compre
 serunt

Populoque Romano gratias agerent, quòd cum his pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent, simulque peterent, ut *obsides eorum Fregellis essent, captivi- que redderentur.* His ex Senatus consulto 3 responsum est : *munus eorum gratum acceptumque esse : obsides, quo loco rogarent, futuros : captivos non remissuros, quòd Hannibalem cujus opera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano, & nunc cum imperio apud exercitum haberent, itemque fratrem ejus Magonem.* Hoc responso Carthaginenses cognito, Hannibalem domum, (Magonemque,) revocarunt. Hic, ut rediit, prætor factus est, postquam rex fuerat, anno secundo & vigesimo. Ut enim Romæ Consules, sic Carthagine quotannis annui bini reges creabantur. In eo magistratu 5 pari diligentia se Hannibal præbuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis vestigalibus non solùm ut esset pecunia, quæ Romanis ex fœdere penderetur, sed etiam superesset, quæ in ærario poneretur. De-6 inde anno post præturam, M. Claudio, L. Furio Coss. Romani legati Carthaginem venerunt. Hos Hannibal sui exposcendi gratia missos ratus, priusquam his senatus daretur, navem conscendit clam, atque in 7 Syriam ad Antiochum profugit. Hac re palam facta Pœni naves duas, quæ eum comprehenderent, si possent consequi, miserunt : bona ejus publicarunt : domum à funda-

fundamentis disjecerunt : ipsum exsulem
judicarunt.

CAP. VIII.

AT Hannibal anno tertio postquam
domo profugerat, L. Cornelio, Quin-
to Minutio Coss. cum quinque navibus
Africam accessit, in finibus Cyrenæorum si-
forte Carthaginienes ad bellum, Antiochi
spe fiduciaque, inducere posset : cui jam
persuaserat, ut cum exercitibus in Italiam
²proficisceretur. Huc Magonem fratrem
excivit. Id ubi Pœni resciverunt, Mago-
nem eâdem, quâ fratrem pœnâ affecerunt.
Illi desperatis rebus cum solvissent naves,
ac vela ventis dedissent, Hannibal ad An-
tiochum pervenit. De Magonis interitu
duplex memoria prodita est. Namque alii
naufragio, alii à servis ipsius interfectum
³eum, scriptum reliquerunt. Antiochus
autem, si tam in agendo bello parere vo-
luisset consiliis ejus, quam in suscipiendo
instituerat, propius Tiberi quam Thermo-
pylis, de summo imperii dimicasset. quem
etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla
deseruit in re. Præfuit paucis navibus,
⁴quas ex Syria jussus erat in Asiam ducere,
hisque adversus Rhodiorum classem in
Pamphylia mari confligit. quo cum mul-
titudine adversariorum sui superarentur :
ipse, quo cornu rem gessit, fuit superior.

CAP.

AN
fui fecit
nios ven
deraret.
diffimus
providis
magnam
de qua
pit tale
complet
argento.
nit in
fortunat
rem ind
portabat
que in
templum
à ceteris
inscienti
ret.

SIC
lusi
in Pontu
animo fu
quam egi
cuit adve
deret do

CAP. IX.

ANtiocho fugato, verens ne dedere-
 tur, quod sine dubio accidisset, si
 sui fecisset potestatem, Cretam ad Gorty-
 nios venit, ut ibi quo se conferret, confi-
 deraret. Vidit autem vir omnium calli-
 dissimus, magno se fore periculo, nisi quid
 providisset, propter avaritiā Cretensium.
 magnam enim secum pecuniam portabat.
 de qua sciebat exisse famam. Itaque ca-
 pit tale consilium. amphoras complures
 complet plumbo: summas operit auro &
 argento. has præsentibus principibus depo-
 nit in templo Dianæ; simulans, *se suas*
fortunas illorum fidei credere. His in erro-
 rem inductis, statuas æneas, quas secum
 portabat, omnes sua pecunia complet, eas-
 que in propatulo domi abjicit. Gortynii
 templum magnâ curâ custodiunt, nō tam
 à ceteris, quam ab Hannibale, ne quid ille,
 inscientibus his, tolleret, secumque duce-
 ret.

CAP. X.

SI C conservatis suis rebus Pœnus, il-
 lus Cretenſibus omnibus, ad Prusiam
 in Pontum pervenit, apud quem eodem
 animo fuit erga Italiam, neque aliud quic-
 quam egit, quàm regem armavit & exer-
 cuit adversus Romanos. Quem cū vi-
 deret domesticis rebus minus esse robu-
 stum

stum, conciliabat ceteros reges, adjugebatque bellicosas nationes. Dissidebat ab eo Pergamenus rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur & mari & terra: quò magis cupiebat eum
 3 Hannibal opprimi. sed utrobique Eumenes plus valebat propter Romanorum societatem: quem si removisset, faciliora sibi cetera fore arbitrabatur. Ad hunc interficiendum talem iniit rationem. Classe paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitudine. dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. Imperavit quamplurimas venenatas serpentes vivas colligi,
 5 easque in vasa fictilia conjici. Harum cum confecisset magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat navale prælium, classiarios convocat, hisque præcipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrant navem, à ceteris tantum satis habeant se defendere. id facile illos serpentium multitudine consecuturos. Rex autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem si aut cepissent, aut interfecissent, magno his pollicetur præmio fore.

CAP. XI.

TAli cohortatione militum facta, classis ab utrisque in prælium deducitur. quarum acie constitutâ, priusquam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco Eumenes esset, tabelarium

larium
 ubi ad
 stolam
 rere.
 quod n
 scriptu
 rata su
 At Eu
 repperi
 pertine
 neque
 commi
 concur
 univer
 rum vi
 salutem
 nisi int
 proxim
 Pergam
 rent ac
 quibus
 cœpta f
 nantibu
 poterat
 comple
 re perte
 rent no
 que ad
 Hannib
 peravit
 pedestri
 adversar

larium in scapha cum caduceo mittit : qui
 ubi ad naves adversariorum pervenit. epi-
 stolam ostendens, *se regem professus est qua-*
rere. Statim ad Eumenem deductus est, 2
 quod nemo dubitabat aliquid de pace esse
 scriptum. Tabellarius, ducis nave decla-
 rata suis, eodem unde ierat, se recepit.
 At Eumenes soluta epistola nihil in ea 3
 repperit, nisi quod ad irridendum eum
 pertineret, cujus etsi causam mirabatur,
 neque reperiebatur, tamen praelium statim
 committere non dubitavit. Horum in 4
 concursu Bithyni, Hannibalis praecepto,
 universi navem Eumenis adoriuntur : quo-
 rum vim cum rex sustinere non posset fugâ
 salutem petiit : quam consecutus non esset,
 nisi intra sua praesidia se recepisset, quæ in
 proximo littore erant collocata. Reliquæ 5
 Pergamenæ naves cum adversarios preme-
 rent acrius, repente in eas vasa fictilia, de
 quibus supra mentionem fecimus, conjici
 coepta sunt : quæ jacta initio risum pug-
 nantibus concitarunt, nec quare id fieret,
 poterat intelligi. Postquam autem naves 6
 completas conspexerunt serpentibus, nova
 re perterriti, cum quid potissimum vita-
 rent non viderent, puppes averterunt, se-
 que ad sua castra nautica retulerunt. Sic 7
 Hannibal consilio arma Pergamenorum su-
 peravit : neque tum solum, sed sæpe alias
 pedestribus copiis pari prudentiâ pepulit
 adversarios.

C A P. XII.

1 **Q**UÆdum in Asia geruntur, accidit
 casu, ut legati Prusiæ Romæ apud
 L. Quintium Flamininum consularem cœ-
 narent, atque ibi de Hannibale mentione
 facta, ex his unus diceret, *eum in Prusia*
 2 *regno esse.* id postero die Flamininus senatui
 detulit. Patres conscripti, qui Hannibale
 vivo nunquam se sine insidiis futuros ex-
 stimabant, legatos in Bithyniam miserunt,
 in his Flamininum, qui à rege peterent, *ut*
 3 *inimicissimum suum secum haberet, sibi que de-*
deret. His Prusias negare ausus non est.
 illud recusavit, *ne id à se fieri postularent,*
quod adversus jus hospitii esset : ipsi, si possent,
comprehenderent : locum, ubi esset facile in-
venturos. Hannibal enim uno loco se te-
 nebat in castello, quod ei ab rege datum
 erat muneri ; idque sic ædificarat, ut in
 omnibus partibus ædificii exitum sibi
 haberet ; semper verens, ne usu eveni-
 4 ret, quod accidit. Huc cùm legati Ro-
 manorum venissent, ac multitudine do-
 mum ejus circumdedissent, puer ab janua
 prospiciens Hannibali dixit, *plures præter*
consuetudinem armatos apparere. qui impe-
 ravit ei, ut omnes fores ædificii circumiret,
 ac propere sibi renunciaret, num eodem
 5 modo undique obsideretur. Puer cùm ce-
 leriter, quid esset, renunciasset, omnesque
 exitus occupatos ostendisset : sensit id non
 fortuito

fortuitò
 tius vi
 arbitrio
 tutum,
 bere co

SIC v
 fut
 ptuages
 non con
 Marcell
 tuum in
 Polybiu
 Tamphi
 nelio C
 Atque
 districtu
 namque
 sermone
 Cn. Man
 jus bella
 runt : se
 stris fue
 fortuna
 dæmonit
 terarum
 nunc ter
 & Roma
 facilius c
 præfere

fortuitò factum, sed se peti, neque sibi diutius vitam esse retinendam. quàm ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum, venenum, quod semper secum habere consueverat, sumsit.

CAP. XII.

SIC vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, anno acquievit septuagesimo. Quibus consulibus interierit, non convenit. nam Atticus Marco Claudio Marcello, Q. Fabio Labeone Coss. mortuum in annali suo scriptum reliquit. At Polybius L. Æmilio Paulo & Cn. Bæbio Tamphilo : Sulpitius autem, P. Cornelio Cerhego, M. Bæbio Tamphilo.² Atque hic tantus vir tantisque bellis districtus, nonnihil temporis tribuit literis. namque aliquot ejus libri sunt, Græco sermone confecti. in his ad Rhodios de³ Cn. Manlii Vulsonis in Asia rebus gestis. Hujus bella gesta multi memoriæ prodiderunt: sed ex his duo, qui cum eo in castris fuerunt simulque vixerunt, quando fortuna passa est, Silenus, & Sosilus Lacedæmonius. Atque hoc Sosilo Hannibal literarum Græcarum usus est doctore. Sed⁴ nunc tempus est hujus libri facere finem, & Romanorum explicare imperatores: quo facilius collatis utrorumque factis, qui viri præferendi sint, possit judicari.

M. P O R.

XXIV.

M. PORCIUS CATO,

Ex Libro secundo

ÆMILII PROBI,

SEU

CORNELII NEPOTIS.

CAP. I.

- 1** **C**ATO ortus municipio Tusculo, adolescens, prius quam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi hæredium à patre relictum habebat. Hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perperna Censorius narrare solitus est. Romam
- 2** demigravit, in foro (que) esse cœpit. Primum stipendium meruit annorum decem septemque, Q. Fabio Maximo, M. Claudio Marcello Coss. Tribunus militum in Sicilia fuit. Inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis : magnique ejus opera existimata est in prælio apud Senam, quo
- 3** cecidit Mædrubal frater Hannibalis. Quæstor obtigit P. Cornelio Scipioni Africano, consuli : cum quo non pro sortis necessitudine vixit. Namque ab eo perpetua dissensit vita. Ædilis pl. factus est cum C. Helvio. Prætor provinciam obtinuit Sardiniam, ex qua quæstor superiore tempore ex Africa

Africa duxerat quam y sem triu

C O
spaniam
deporta
P. Scipio
prior
eum de
cedere :
potuit.
cipatum
sed jure
re iratus
mansit.
factus,
& in co
multas r
luxuria
piebat p
usque ac
tia, reip
destitit.
lum det
quoad v

Africa decedens, Q. Ennium poetam deduxerat: quod non minoris existimamus, quam quemlibet amplissimum Sardinien- sem triumphum.

CAP. II.

Consulatum gessit cum L. Valerio¹ Flacco, sorte provinciam nactus Hispaniam citeriorem, exque ea triumphum deportavit. Ibi cum diutius moraretur,² P. Scipio Africanus consul iterum, cujus in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provincia depellere, & ipse ei succedere: neque hoc per senatum efficere potuit. cum quidem Scipio in civitate principatum obtineret, quod tum non potentia, sed jure respubl. administrabatur. Qua ex re iratus, senatu peracto, privatus in urbe mansit. At Cato, censor cum eodem Flacco³ factus, severe praefuit ei potestati. Nam & in complures nobiles animadvertit, & multas res novas in edictum addidit, quae re luxuria reprimeretur, quae jam tum incipiebat pullulare. Circiter annos octoginta⁴ usque ad extremam aetatem, ab adolescentia, reipub. causa suscipere inimicitias non destitit. A multis tentatus, non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed quoad vixit, virtutum laude crevit.

CAP. III.

- 1 **I**N omnibus rebus singulari fuit prudentiâ & industriâ. Nam & agricola solers, & reip. peritus, & jurisconsultus, & magnus imperator, & probabilis orator, & cupidissimus literarum fuit. Quarum studium etsi senior arripuerat, tamen tantum (in eis) progressum fecit, ut non facile reperire possis, neque de Græcis, neque de Italicis rebus, quod ei fuerit incognitum. Ab adolescentia confecit orationes. Senex
- 2 scribere historias instituit. quarum sunt libri septem. Primus continet res gestas Regum Populi Romani. Secundus & tertius, unde quæque civitas orta sit Italica. Ob quam rem omnes *Origines* videtur appellasse. In quarto autem bellum Pœnicum primum: in quinto secundum. Atque hæc omnia capitulatim sunt dicta. Reliquaque bella pari modo persecutus est, usque ad præturam Ser. Galbæ, qui diripuit
- 3 Lusitanos. Atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. In iisdem exposuit, quæ in Italia, Hispaniisq; viderentur admiranda. In quibus multa industria & diligentia comparet,
- 4 multa doctrina. Hujus de & vita moribus plura in eo libro persecuti sumus quem separatim de eo fecimus rogatu T. Pomponii Attici. Quare studiosos Catonis ad illud volumen delegamus.

T. PC

CO

Po
gi
tus, pe
stem o
diligen
pora, d
Hic p
doctrin
bet, fil
præter
tas oris
ciperet
lenter
tia, no
que ex
scipuli
incital
fuerun
Cicer
vinxi
rior.

CVI

XXV.

V I T A

T. POMPONII ATTICI,

EX

CORNELIO NEPOTE.

CAP. I.

POMPONIUS ATTICUS, ab origine ultima stirpis Romanæ generatus, perpetuò à majoribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. Patre usus est diligente, indulgente, & ut tum erant tempora, diti, in primisque studioso literarum. Hic prout ipse amabat literas, omnibus doctrinis, quibus puerilis ætas impertiri debet, filium erudit. Erat autem in puero. 3 præter docilitatem ingenii, summa suavitas oris ac vocis, ut non solum celeriter acciperet quæ tradebantur, sed etiam excellenter pronuntiaret. Qua ex re, in pueritia, nobilis inter æquales ferebatur, clariusque exsplendescibat, quàm generosi discipuli animo æquo ferre possent. Itaque 4 incitabat omnes studio suo: quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero: quos consuetudine sua sic sibi devinxit, ut nemo iis perpetuo fuerit cærior.

CAP.

XXV.

CAP. II.

¹ **P**ater mature decessit, ipse adolescentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus pleb. interfectus est, non expers fuit illius periculi. Namque Anicia Pomponii consobrina nupserat M. Servio,
² fratri P. Sulpicii. Itaque interfecto P. Sulpicio, posteaquam vidit, Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam, neque sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram partem offenderet, dissociatis animis, civium cum alii Syllanis, alii Cinnanis faverent partibus: idoneum tempus ratus studiis obsequendi suis, Athenas se contulit. neque eò secius adolescentem Marium hostem judicatum juvit opibus
³ suis: cujus fugam pecuniâ sublevavit. At ne illa peregrinatio detrimentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem fortunarum trajecit suarum. Hic ita vixit, ut universis Atheniensibus merito
⁴ esset carissimus. Nam, præter gratiam, quæ jam in adolescentulo magna erat, sæpius suis opibus inopiam eorum publicam levavit. Quum enim versuram facere publice necesse esset, neque ejus conditionem æquam haberent: semper se interposuit, atque ita, uti neque usuram unquam ab iis acceperit, neque longius, quam dictum
⁵ esset, eos debere passus sit. Quod utrumque erat iis salutare, Nam neque indulgendo

gendo inveterascere eorum æs alienum par-
 tiebatur, neque multiplicandis usuris cre-
 scere. Auxit hoc officium alia quoque li- 6
 beralitate. Nam universos frumento do-
 navit, ita ut singulis sex modii tritici
 largirentur : qui modus mensuræ, *medimnus*
 Athenis appellatur.

C A P. III.

H I C autem sic se gerebat, ut com- 1
 munis infimis, par principibus vi-
 deretur. Quo factum est, ut huic omnes
 honores, quos possent, publice haberent,
 civemque facere studerent, quo beneficio
 ille uti noluit. Quod nonnulli ita inter-
 pretantur, *amitti civitatem Romanam alia*
adscita. Quamdiu affuit, ne qua sibi statua 2
 poneretur ; restitit : absens prohibere non
 potuit. Itaque aliquot ipsi & Piliæ, lo-
 cis sanctissimis posuerunt. Hunc enim in
 omni procuratione reipubl. actorem au-
 ctoremque habebant. Igitur primum il- 3
 lud munus fortunæ, quod in ea potissi-
 mum urbe natus est, in qua domicilium
 orbis terrarum esset imperii, ut eandem &
 patriam haberet & domum. Hoc speci-
 men prudentiæ, quod cum in eam civita-
 tem se contulisset, quæ antiquitate, huma-
 nitate, doctrinâ præstaret omnes, unus ei
 ante alios fuerit carissimus.

C A P. IV.

- 1 **H**UC ex Asia Sulla decedens cum
venisset, quamdiu ibi fuit, secum
habuit Pomponium, captus adolescentis &
humanitate, & doctrinâ. Sic enim Græce
loquebatur, ut Athenis natus videretur.
Tanta autem suavitas erat sermonis Latini,
ut appareret, in eo nativum quendam le-
porem esse, non adscitum. Idem poemata
pronuntiabat & Græce & Latine, sic ut su-
2 pra nihil posset addi. Quibus rebus factum
est, ut Sulla, nunquam (eum) ab se dimit-
teret, cuperetque secum deducere. cui
cum persuadere tentaret, *noli oro te, inquit
Pomponius, adversum eos me velle ducere,
cum quibus ne contra te arma ferrem, Italiam
reliqui.* At Sulla, adolescentis officio col-
laudato, omnia munera ei, quæ Athenis
3 acceperat, proficiscens iussit deferri. Hic
complures annos moratus, cum & rei fa-
miliari tantum operæ daret, quantum non
indiligens deberet paterfamilias, & omnia
reliqua tempora aut literis, aut Athenien-
sium reipub. tribuerat, nihilominus, ami-
4 cis urbana officia præstitit. Nam & ad co-
mitia eorum ventitavit, & si qua res major
acta est, non defuit. sicut Ciceroni in om-
nibus (ejus) periculis singularem fidem
præbuit: cui ex patria fugienti L.L.S. du-
centa & quinquaginta millia donavit.
5 Tranquillitas autem rebus Romanis, remi-
gravit

gravit Ro-
Torquato
civitas A-
crymis d-
caret.

HAb
q
culi, div
sic asperi
ferre poss
mam sen
Quo fact
lius enim
eum, hæ
qua hære
Erat nup
roni: ead
rat; cum
conjunct
quam cum
amicitia
quam aff
ime Q.
principat
ligi non
Cicero an
ficillimun
audis eff
obtrectati
pula.

gravit Romam, ut opinor, L. Cotta & L. Torquato Coss. quem diem sic universa civitas Atheniensium persecuta est, ut lacrymis desiderii futuri dolorem indicaret.

CAP. V.

H Abebat avunculum Q. Cæcilium, equitem Rom. familiarem L. Luculli, divitem, difficillima natura. cujus sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, hujus sine offensione ad summam senectutem retinuerit benevolentiam. Quo facto tulit pietatis fructum. Cæcilius enim moriens, testamento adoptavit eum, hæredemque fecit ex dodrante. ex qua hæreditate accepit circiter centies lss. Erat nupta soror Attici Q. Tullio Cicero: easque nuptias M. Cicero conciliavit; cum quo à condiscipulatu vivebat conjunctissimè, multò etiam familiarius, quam cum Q. ut judicari possit, plus in amicitia valere similitudinem morum, quam affinitatem. Utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis temporibus principatum eloquentiæ tenebat: ut intelligi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius: & id, quod erat difficillimum efficiebat, ut inter quos tantæ laudis esset æmulatio, nulla intercederet obrectatio, essetque talium virorum copula.

H

CAP.

CAP. VI.

- 1** IN republica ita versatus est, ut semper optimatum partium & esset & existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se iis dedissent, quam qui maritimis jactarentur.
- 2** Honores non petiit, cum ei paterent, propter vel gratiam vel dignitatem : quod neque peti more majorum, neque capi possent conservatis legibus, id tam effusis ambitus largitionibus, neque * geri è republica sine periculo, corruptis civitatis moribus.
- 3** Ad hastam publicam nunquam accessit. Nullius rei neque præs, neque maniceps factus est. Neminem (neque) suo nomine, neque subscribens, accusavit. in ius de sua re nunquam iit : iudicium nullum habuit.
- 4** Multorum consulum prætorumque præfecturas delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus : honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum. Qui ne cum Q. quidam Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. Non enim decere se arbitrabatur, cum præturam gerere noluisset, assèclam esse prætoris.
- 5** qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspensiones quoque vitaret criminum, quo fiebat, ut ejus observantia omnibus esset ca-

rior, cùn
spei, trib

Incidit
haber
us est æ
quam mo
pus fuerat
omnia ex
Pompeius
Nullum e
nt ceteri,
divitias co
limi castra
ejus offer
fici autem
ut victor
las impera
non fueri
Cicerone
sic veter
ricula.

Secutu
reipu
& Cassi
convertiss
ullo ille

rior,

rior, cùm eam officio, non timori neque
spei, tribui viderent.

C A P. VII.

Incidit Cæsarianum civile bellum, cùm
haberet annos circiter sexaginta. U-
sus est ætatis vacatione, neque (se) quo-
quam movit ex urbe. Quæ amicis suis o-
pus fuerant ad Pompeium proficiscentibus,
omnia ex sua re familiari dedit. Ipsum
Pompeium conjunctum non offendit.
Nullum enim ab eo habebat ornamentum,
ut ceteri, qui per eum aut honores, aut
divitias ceperant : quorum partim invitifi-
simi castra sunt secuti, partim summa cum
ejus offensione domi remanserunt. At-
que autem quies tantopere Cæsari fuit grata,
ut victor cum privatis pecunias per episto-
las imperaret, huic non solum molestus
non fuerit, sed etiam sororis filium & Q.
Ciceronem ex Pompeii castris concesserit.
Sic vetere instituto vitæ, effugit nova pe-
ricula.

C A P. VIII.

Secutum est illud, occiso Cæsare, cùm
res publica penes Brutos videretur esse,
& Cassium, ac tota civitas se ad eum
convertisset. Sic M. Bruto usus est, ut
nullo ille adolescens æquali familiaris,
quam

quam hoc sene : neque solum eum principem consilii haberet, sed etiam in convictu. Excogitatum est à quibusdam, ut
 3 privatum ærarium Cæsaris intersectoribus ab equitibus Romanis constitueretur. Id facile effici posse arbitrati sunt, si & principes illius ordinis pecunias contulissent. Itaque appellatus est à C. Flavio, Bruti familiari, Atticus, ut ejus rei princeps esse
 4 vellet. At ille, qui officia amicis præstanda sine factione existimaret, semperque à talibus se consiliis removisset, respondit : *si quid Brutus de suis facultatibus uti voluisset, usurum, quantum ea peterentur : se neque cum quoquam de ea re collocuturum, neque coiturum.* Sic ille consensionis globus, hujus unius dissensione disiectus est. Neque multò post superior esse cœpit Antonius : ita ut Brutus & Cassius provinciarum, quæ iis necis causa datae erant à consulibus, desperatis rebus, in exilium profiscerentur. Atticus, qui pecuniam simul cum ceteris conferre noluerat florenti illi parti, abjecto Bruto, Italiâque cedenti Ls. centum milia muneri misit, eidem in Epiro absens trecenta jussit dari : Neque eo magis potenti adulatus est Antonio, neque desperatos reliquit.

SECU
 tin
 dentem
 dicem,
 si divin
 turalis
 augetur
 judicatu
 nulla er
 tum era
 tiam qu
 eo læde
 rabant c
 liares in
 omnibu
 ros etia
 cum Cic
 tur, an
 nihil iis
 sed è con
 fugiente
 bus indi
 ea tribui
 potuerin
 distingere
 tantâ dil
 nullum
 co : hic s
 etiam, c

CAP. IX

SEcutum est bellum gestum apud Mu-
tinam. In quo si tantum eum pru-
dentem dicam, minus quam debeam, præ-
dicem, cum ille potius divinus fuerit :
si divinatio appellanda est perpetua na-
turalis bonitas, quæ nullis casibus neque
augetur, neque minuitur. Hostis Antonius
judicatus Italia cesserat ; spes restituendi
nulla erat. non solum ejus inimici, qui
tum erant potentissimi & plurimi, sed e-
tiam qui adversariis ejus se dabant, & in
eo lædendo se aliquam consecuturos spe-
rabant commendationem. Antonii fami-
liares insequiebantur ; uxorem Fulviam
omnibus rebus spoliare cupiebant ; libe-
ros etiam extinguere parabant. Atticus,
cum Ciceronis intima familiaritate utere-
tur, amicissimus esset Bruto : non modò
nihil iis indulsit ad Antonium violandum,
sed è contrario familiares ejus ex urbe pro-
fugientes, quantum potuit, texit : quibus re-
bus indiguerunt, adjuvit. P. verò Volumnio
ea tribuit, ut plura à parente proficisci non
potuerint. Ipsi autem Fulviæ, cum litibus
distineretur, magnisq; terroribus vexaretur,
tantâ diligentia officium suum præstitit, ut
nullum illa stiterit vadimonium sine Atti-
co : hic sponsor omnium rerum fuerit. Quin
etiam, cum illa fundum (secundâ fortunâ)

emisset in diem, neque post calamitatem
versuram facere potuisset : ille se inter-
posuit, pecuniamque sine fœnore, sine-
que ulla stipulatione ei credidit : ma-
ximum existimans quæstum, memorem
gratumque cognosci ; simulque aperire,
se non fortunæ, sed hominibus solere esse
6 amicum. Quæ cum faciebat, nemo eum
temporis causâ facere poterat existimare.
Nemini enim in opinionem veniebat,
7 Antonium rerum potiturum. Sed sensim
is à nonnullis optimaribus reprehende-
batur, quod parum odisse malos cives vi-
deretur.

C A P. II.

¹ **I**lle autem sui iudicii, potius quid se
facere pat esset, intuebatur, quàm
² quid alii laudaturi forent. Conversa su-
bito fortuna est. Ut Antonius rediit in
Italiam, nemo non magno (in) periculo
Atticum (futurum) putarat propter in-
timam familiaritatem Ciceronis & Bruti.
Itaque ad adventum imperatorum de foro
decesserat, timens proscriptionem. late-
batque apud P. Volumnium, cui, ut o-
stendimus paulo ante, opem tulerat :
(tanta varietas iis temporibus fuit for-
tunæ, ut modo hi, modo illi in summo
essent aut fastigio, aut periculo :) ha-
bebatque secum Q. Gellium Canum, æ-
qualem, simillimumque sui. Hoc quo-
que

que sit A
cum eo
verat, ad
tremam
Antonius
tur in C
omnibus
cus, eos
hortantib
officii, &
set, sua
que ad se
(Gellium
eximisse.
incideret
ei misit.
non solu
rissimum
enim su
tiit salu
ret null
esse forti
cipuâ la
marique
gularis
ex tor,
libus ad

que sit Attici bonitatis exemplum, quòd cum eo, quem puerum in ludo cognoverat, adeo conjunctè vixit, ut ad extremam ætatem amicitia eorum creverit. Antonius autem etsi tanto odio ferebatur in Ciceronem, ut non solùm ei, sed omnibus etiam ejus amicis esset inimicus, eosque vellet proscribere: multis hortantibus tamen, Attici memor fuit officii, & ei, cum requisisset ubinam esset, sua manu scripsit, *ne timeret statimque ad se veniret: se eum & illius causam* (Gellium) *Canum de proscriptorum numero eximisse.* Ac ne quod (in) periculum incideret, quod noctu fiebat, præsidium ei misit. Sic Atticus in summo timore non solùm sibi, sed etiam ei, quem carissimum habebat, præsidio fuit. Neque enim suæ solum à quoquam auxilium petiit salutis, sed conjunctim: ut apparet nullam sejunctam sibi ab eo velle esse fortunam. Quod si gubernator præcipuâ laude fertur, qui navem ex hieme marique scopuloso servat: cur non singularis ejus existimetur prudentia, qui ex tor, tamque gravibus procellis civilibus ad incolumitatem pervenit.

CAP. IX.

Quibus ex malis ut se emerferat, nihil aliud egit, quam ut plurimis, quibus rebus posset, esset auxilio. Cum proscriptos præmiis imperatorum vulgus conquireret, nemo in Epirum venit, cui res ulla defuerit. nemini non ibi perpetuū manendi potestas facta est. Qui etiam post prælium Philippense, interitumque C. Cassii & M. Bruti, L. Julium Mucillam prætorium, & ejus filium, Augustumque Torquatum, ceterosque pari fortuna perculsos, instituerit tueri: atque ex Epiro his omnia Samothraciam superportari jusserit. Difficile (enim) est omnia persequi, & non necessaria. Illud unum intelligi volumus: illius liberalitatem neque temporariam, neque callidam fuisse. Id ex ipsis rebus ac temporibus judicari potest: quod non florentibus se venditavit, sed afflictis semper succurrit. qui quidem Serviliam Bruti matrem, non minus post mortem ejus, quam florente, coluerit. Sic liberalitate utens, nullas inimicitias gessit: quoddam neque lædebat quemquam, neque si quam injuriam acceperat, non malebat ulcisci, quam oblivisci. Idem immortali memoria præcepta retinebat beneficia: quæ autem ipse tribuerat, tam diu

diu men
 accepera
 videatur
 Neque
 se ipse,
 jure ple

H
 tate cor
 propter
 tiam, n
 testatem
 nitatem
 liam ge
 ptiarum
 landum
 licæ con
 gere po
 fuit à c
 usus sic
 aut peri
 dem sul
 nam cū
 qualis
 studio d
 bebatqu
 triumvi
 dine ea
 labore

diu meminerat, quoad ille gratus erat qui acceperat. Itaque hic fecit, ut vere dictum 6 videatur : *sui cuique mores fingunt fortunam.* Neque tamen prius ille fortunam, quam se ipse, finxit : qui cavet ne qua in re jure plecteretur.

CAP. XII.

HIS igitur rebus effecit, ut M. Vipsanius Agrippa, intimâ familiaritate conjunctus adolescenti Cæsari cum propter suam gratiam, & Cæsaris potentiam, nullius conditionis non haberet potestatem, potissimum ejus deligeret affinitatem, præoptaretque equitis Romani filiam generosam nuptiis, atque harum nuptiarum consiliator fuit (non enimcelandum) M. Antonius triumvir reipublicæ constituendæ : cujus gratiâ cum augere possessiones posset suas, tantum abfuit à cupiditate pecuniæ, ut nulla in re usus sit eâ nisi in deprecandis amicorum aut periculis, aut incommodis. quod quidem sub ipsa proscriptione perillustre fuit. nam cum L. Sausæii equitis Romani, æqualis sui, qui cum eo complures annos studio ductus philosophiæ, habitabat, habebatque in Italia pretiosas possessiones, triumviri bona vendidissent, consuetudine ea, qua tum res gerebantur : Attici labore atque industriâ factum, ut eodem

nuntio Saufeius fieret certior, se patri-
 4 monium amisisse & recuperasse. Idem
 L. Julium Calidum, quem post Lucre-
 tii Catulique mortem multo elegantissi-
 mum poëtam nostram tulisse ætatem vere
 videor posse contendere, neque minus
 virum bonum, optimisque artibus erudi-
 tum, post proscriptionem equitum, pro-
 pter magnas ejus Africanas possessiones,
 in proscriptorum numerum à P. Volum-
 nio, præfecto fabrûm Antonii, absen-
 5 tem, relatum, expedivit, Quod in præ-
 senti utrûm ei laboriosius, an gloriosius
 fuerit, difficile fuit judicare : quod id eo-
 rum periculis, non secus absentes, quam
 præsentis, amicos Attico esse curæ cog-
 nitum est. Neque vero minus ille vir,
 bonus paterfamilias habitus est quam ci-
 vis.

CAP. VIII.

1 **N**AM cùm esset pecuniosus, nemo
 illo minus fuit emax, minus æ-
 dicator. Neque tamen non in primis
 bene habitavit, omnibusque optimis re-
 2 bus usus est. Nam domum habuit in
 colle Quirinali Tamphilanæ, ab avun-
 culo hæreditatem relictam : cujus amœni-
 tas non ædificio, sed silva constabat. Ip-
 sum enim tectum antiquitus constitutum,
 plus salis, quam sumtus habebat : in quo
 nihil commutavit, nisi si quid vetustate
 coactus

coactus
 tate jud
 vix med
 literatissi
 rimi lib
 quisquam
 rum pul
 artifices
 desiderat
 rum qu
 mique f
 non solû
 gentiæ.
 cupiscere
 tinentis
 gentia, c
 cris est in
 ficus ; sp
 diligentia
 seſtabat.
 ut in ne
 Nec hoc
 lis leve v
 lautus est
 liberaliter
 num hor
 olius, qu
 in singul
 expensum
 hoc non a
 camus.
 tem, dom

coactus est. Usus est familiâ, si utili-
 3 tate judicandum est, optimâ: si forma,
 vix mediocri, namque in ea erant pueri
 literatissimi, anagnostæ optimi, & plu-
 rimi librarii, ut ne pedisequus quidem
 quisquam esset, qui non utrumque ho-
 rum pulchre facere posset. Pari modo 4
 artifices ceteri, quos cultus domesticus
 desiderat, apprimè boni. nequetamen ho-
 rum quemquam, nisi domi natum, do-
 mique factum habuit: quod est signum
 non solum continentiae, sed etiam dili-
 gentiae. Nam & non intemperanter con-
 cupiscere, quod à plurimis videas, con-
 tinentis debet duci: & (potius) dili-
 gentia, quam pretio, parare non medio-
 cris est industriæ. Elegans, non magni-
 ficus; splendidus, non sumtuosus; omni
 diligentia munditiem non affluentem af-
 fectabat. supellex modica, non multa,
 ut in neutram partem conspici posset.
 Nec hoc præteribo, quanquam nonnul- 6
 lis leve visum ire putem. cum imprimis
 lautus esset eques Rom. & non parum
 liberaliter domum suam omnium ordi-
 num homines invitaret, scimus non am-
 plius, quam terna millia æris, peræque
 in singulos menses, ex ephemeride eum
 expensum sumtui ferre solitum, Atque 7
 hoc non auditum, sed cognitum prædi-
 camus. Sæpe enim, propter familiarita-
 tem, domesticis rebus interfuimus.

CAP. XIV.

1. **N**emo in convivio ejus aliud a-
creama audivit quam anagnosten:
quod nos quidem jucundissimum arbitra-
mur. Neque unquam sine aliqua lecti-
one apud eum cœnatum est: ut non
minus animo, quam ventre, convivæ de-
2. lectarentur. Namque eos vocabat, quo-
rum mores à suis non abhorrent.
Cum tanta pecuniæ facta esset accessio, ni-
hil de quotidiano cultu mutavit, nihil de
vitæ consuetudine: tantaque usus est mo-
deratione, ut neque in sestertio vices,
quod à patre acceperat, parum se splen-
dide gesserit: neque in sestertio centies
affluentius vixerit, quam instituerat: pa-
rique fastigio steterit in utraque fortuna.
3. Nullos habuit hortos, nullam suburba-
nam aut maritimam sumtuosam villam,
neque in Italia, præter Ardeatinum &
Nomentanum, rusticum prædium: om-
nisque ejus pecuniæ redditus constabat in
Epiroticis & urbanis possessionibus. Ex
quo cognosci potest, eum usum pecu-
niæ non magnitudine, sed ratione metiri
solum.

CAP.

ME
tas non
vitas fin
tellectu
rentur,
tur, rel
beralis,
quod p
tendo
curâ, u
videret
gotii
existim
qua n
ut om
Horten
terea e
Ex quo
judicio
nem.

H
quod
jucun
Bruto
Horte

CAP. XV.

MEndacium neque dicebat, neque
 pati poterat. Itaque ejus comi-
 tas non sine severitate erat, neque gra-
 vitas sine facilitate: ut difficile esset in-
 tellectu, utrum eum amici magis vere-
 rentur, an amarent. Quicquid rogaba-
 tur, religiose promittebat: quod non li-
 beralis, sed levis, arbitrabatur, polliceri
 quod præstare non posset. Idem in ni-
 tendo quod semel admisisset, tantâ erat
 curâ, ut non mandatam, sed suam rem
 videretur agere. Nunquam suscepti ne-
 gotii eum pertæsum est. Suam enim
 existimationem in ea re agi putabat:
 qua nihil habebat carius. Quo fiebat, 3
 ut omnia Ciceronum, Catonis, Marii, Q.
 Hortensii, Auli Toquati, multorum præ-
 terea equitum Rom. negotia procuraret.
 Ex quo judicari poterat, non inertia sed
 judicio, fugisse reipublicæ procuratio-
 nem.

CAP. XV.

Humanitatis vero nullum afferre ma-
 jus testimonium possum, quam
 quod adolescens idem seni Sullæ fuerit
 jucundissimus, senex adolescenti Marco
 Bruto: cum æqualibus autem suis, Q.
 Hortensio & M. Cicerone, sic vixerit, ut
 judicari.

- judicari difficile sit, cui ætati fuerit ap-
 2 tissimus. quanquam eum præcipue dile-
 xit Cicero, ut ne frater quidem ei *Quin-*
 3 *tus* carior fuerit aut familiarior. Ei rei
 sunt indicio præter eos libros, in quibus
 de eo facit mentionem, qui in vulgus
 (jam) sunt editi, sexdecim volumina e-
 pistolarum, ab consulatu ejus usque ad ex-
 tremum tempus ad Atticum missarum:
 quæ qui legat, non multum desideret
 historiam contextam illorum temporum.
 4 Sic enim omnia de studiis principum, vi-
 tiis ducum, mutationibus reipublicæ per-
 scripta sunt, ut nihil in iis non appareat,
 & facile existimari possit, prudentiam
 quodammodo esse divinationem. Non
 enim Cicero ea solùm, quæ vivo se ac-
 ciderunt, futura prædixit: sed etiam quæ
 nunc usu veniunt, cecinit ut vates.

C A P. XVII.

- 1 **D**E pietate autem Attici quid plura
 commemorem? eùm hoc ipsum
 vere gloriantem audierim in funere ma-
 tris suæ, quam extulit annorum nona-
 ginta, cum esset septem & sexaginta, *se-*
nunquam cum matre in gratiam redisse, nun-
quam cum sorore fuisse in similitate, quam
 2 prope æqualem habebat. Quod est sig-
 num, aut nullam unquam inter eos
 querinæ *etiam* intercessisse, aut hunc ea
 fuisse,

fuisse in-
 deberet.
 id fecit
 ei parem
 principu
 habuit
 dam, no

M
 tor: q
 nitam,
 exposue
 enim le
 que res
 non in
 quod c
 origine
 virorum
 Fecit h
 ut M.
 stirpe a
 vit, no
 nores q
 modo
 Scipion
 biorum
 libris
 aliquan
 rorum

fuisse in suos indulgentia, ut quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque³ id fecit naturâ solum, quanquam omnes ei paremus; sed etiam doctrinâ. nam & principum philosophorum ita percepta habuit præcepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem, uteretur.

C A P. XVIII.

MOris etiam majorum summus imitator fuit, antiquitatisque amator: quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ornavit. Nulla² enim lex, neque pax, neque bellum, neque res illustris est populi Romani, quæ non in eo suo tempore sit notata: &, quod difficillimum fuit, sic familiarum originem subtexit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. Fecit hoc idem separatim in aliis libris: 2 ut M. Bruti rogatu Juniam familiam à stirpe ad hanc ætatem, ordine enumeravit, notans, qui à quo ortus, quos honores quibusque temporibus cepisset: pari⁴ modo Marcelli Claudii, Marcellorum; Scipionis Cornelii, & Fabii Maximi, Fabiorum & Æmiliorum quoque: quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiæ clarorum virorum. Attigit quoque poëti-
cen:

cen: credimus, ne ejus expers esset suavitatis. Namque versibus, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros Romani populi præstiterunt, exposuit: 6 ita ut sub singulorum imaginibus facta, magistratusque eorum non amplius quaternis quinisque versibus descripserit, quod vix credendum sit, tantas res tam breviter potuisse declarari. Est etiam liber Græce confectus, *de consolatu Ciceronis*. Haftenus Attico vivo edita hæc à nobis sunt.

CAP. XIX.

1. **N**unc quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua persequemur: & quantum poterimus, rerum exemplis lectores docebimus, sicut supra significavimus, suos cuique mores plerumque conciliare fortunam. Namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affinitatem pervenit imperatoris Divi (Julii) filii: cum jam ante familiaritatem ejus esset consecutus nullâ aliâ re, quam elegantia vitæ, quâ ceteros ceperat principes civitatis, dignitate pari, fortunâ humiliore. Tanta enim prosperitas Cæsarem eum est consecuta, ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerit; & conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus

quivit

quivit co
neptis ex
collocaret
Tiberio
privigno
necessitud
tem redd

QUa
lū
quam ad
sit, quin
primis, q
quandiu
esset in
occupatio
tico fruer
intercessi
cum mo
requirere
poëticam
ejus ver
quo accio
Capitolio
te atque
Attici ad
curaret.
nus abse
accuratè

quirit consequi. Nata autem est Attico³ neptis ex Agrippa, qui virginem filiam collocaret. Hanc Cæsar, vix anniculam, Tiberio Claudio Neroni, Drusilla nato privigno suo, despondit, quæ conjunctio necessitudinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiore.

CAP. II.

QUAMVIS ante hæc sponsalia non solum, cum ab urbe abesset, nunquam ad suorum quenquam literas misit, quin Attico mitteret, *quid ageret, imprimis, quid legeret; quibusque in locis & quamdiu esset moraturus*: sed etiam cum² esset in urbe, & propter suas infinitas occupationes minus sæpe quam vellet Attico frueretur; nullus dies tamen temere intercessit, quo non ad eum scriberet: cum modò aliquid de antiquitate ab eo requireret: modò aliquam ei quæstionem poëticam proponeret: interdum jocans ejus verbosiores eliceret epistolas. Ex³ quo accidit, cum ædes Jovis Feretrii, in Capitolio ab Romulo constituta, vetustate atque incuriâ detecta prolaberetur, ut Attici ad monitum, Cæsar eam reficiendam curaret. Neque verò ab M. Antonio minus absens litteris colebatur: adeo, ut accuratè ille ex ultimis terris, *quid ageret,*

ret, quid curæ sibi haberet, certio-
 5 ceret Atticum. Hoc quale sit, facilius
 existimabit is, qui judicare poterit, quan-
 tæ sit sapientiæ, eorum retinere usum
 benevolentiamque, inter quos maximarum
 rerum non solum æmulatio, sed obtre-
 ctatio tanta intercedebat, quantum fuit
 incidere necesse inter Cæsarem atque An-
 tonium, cum se uterque Principem non
 solum urbis Romanæ, sed orbis terrarum
 esse cuperet.

CAP. XXI.

T Ali modo cum VII & LXX annos
 compleisset, atque ad extremam se-
 nectutem non minus dignitate, quam
 gratiâ fortunâque, crevisset: (multas e-
 nim hæreditates nullâ aliâ re quam bo-
 nitate est consecutus:) tantâque prospe-
 ritate usus esset valetudinis, ut annos
 triginta medicinâ non indiguisset: na-
 2 ctus est morbum, quem initio & ipse
 & medici contemserunt. nam putarunt
 esse tenesmon: cui remedia celerâ fa-
 3 ciliaque proponebantur. In hoc cum tres
 menses sine ullis doloribus, præterquam
 quos ex curatione capiebat, consumsisset:
 subito tanta vis morbi in unum inte-
 stinum prorupit, ut extremo tempore
 per lumbos fistula putris eruperit. At-
 que

que hoc
 quam in
 que accer
 ad se are
 nelium
 hos ut v
 xus, qua
 que in
 adhibueri
 necesse est
 bus quon
 reliqui f
 tineret,
 sulam.
 stat, alev
 bus quicq
 ut auxeri
 à vobis
 meum:
 umini.

HA
 ex vita,
 retur m
 flens,
 craret,
 quoque
 que poss

que hoc prius quam ei acciderat, postquam indies dolores accrescere, febremque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit, & cum eo L. Cornelium Balbum, Sextumque Peducæum. hos ut venisse vidit, in cubitum innixus, quantum, inquit, curam diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satis feci, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertinere, reliquum est, ut egomet mihi consulam. Id vos ignorare nolui. Nam mihi stat, alere morbum desinere. namque his diebus quicquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. Quare à vobis peto primum, ut consilium probetis meum: deinde, ne frustra dehortando cove-

CAP. XXII.

HAC oratione habitâ, tantâ constantiâ vocis atque vultus, ut non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens, atque osculans, oraret atque obsecraret, ne ad id quod natura cogeret, ipse quoque acceleraret: & quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque

que reservaret : preces ejus taciturnâ suâ
 3 obstinatione depressit. Sic cûm biduum
 cibo se abstinuisset, subitò febris decessit,
 leviorque morbus esse cœpit. tamen
 propositum nihilo secius peregit. Ita-
 que die quinto, postquam id consilium
 inierat, pridie Kal. Aprilis, Cn. Domi-
 tio, C. Sosio Coss. decessit. Elatus est
 in lecticula, ut ipse præscripserat, sine
 ulla pompa funeris, comitantibus omni-
 bus bonis, maximâ vulgi frequentiâ. Se-
 pultus est juxta vim Appiam, ad quin-
 tum lapidem, in monumento Q. Cæcili
 avunculi sui.

CORN.

COR

FR

Quæ rep
 collect
 alicub

D

tam, ut
 nicorum
 centum
 lib. 17. c

Nepot
 ditam O
 Solin. Pol
 Archi
 Tullo
 poëmati
 cap. 21.

M. M
 dione C

CORNELII NEPOTIS FRAGMENTA

*Quæ reperiri potuerunt omnia, studio
collecta : nunc passim emendata &
alicubi aucta.*

C A P. I.

Chronicorum Lib. I.

DE Homero & Hesiodo inter omnes
fere scriptores constitit, utrum-
que vixisse ante Romam condi-
tam, ut Cornelius Nepos in primo Chro-
nicorum de Homero dixit, annis circiter
centum & sexaginta. *A Gall. Noct. Attic.
lib. 17. cap. 12.*

Nepoti, & Lutatio Romam placet con-
ditam Olympiadis septimæ anno secundo.
Solin. Polyhist. c. 1. edit. Salmasii.

Archilochum Nepos Cornelius tradit
Tullo Hostilio Romæ regnante jam tunc
poëmatis clarum & nobilem. *A Gell. l. 17.
cap. 21.*

M. Manlius Romæ, qui Gallos in obsi-
dione Capitoli obrepentes per ardua depu-
lerat,

lerat, convictus est consilium de regno occupando iniisse : damnatusque capitis è saxo Tarpeio, ut M. Varro ait, præceptus datus est : ut Cornelius autem Nepos scriptum reliquit, verberando necatus est. *Ibid.*

Alexander magnus Pellæ oritur, ut Nepos edidit, M. Fabio Ambusto, Tito Quintio Capitolino, *Coss.* post Romam conditam anno trecentesimo octogesimo quinto. *Solin. c. 4. Polyhist. edit. Salmas.*

P. Terentius, maxime familiariter vixit cum Scipione Africano, & C. Lælio, &c. quamvis Cornelius Nepos omnes æquales fuisse tradat. *Donatus in vita Terentii.*

CAP. II.

Cornelii Nepotis Exemplorum, Lib. II.

A Virgine Vestali, *Fl. Charisimus. lib. i. Grammat.*

LIB. V.

Cornelius Nepos exemplorum quinto literis mandavit, multis in Senatu placuisse, ut ii qui redire nollent, datis custodibus ad Hannibalem deducerentur ; sed eam sententiam numero plurium ; quibus id non videretur, superatam, eos tamen, qui ad Hannibalem non redissent, usque adeo intestabiles invisosque fuisse, ut tedium vitæ ceperint, necemque sibi consciverint. *A. Gellius l. 7. c. 18.*

CAP.

CAP. III.

*Cornelii Nepotis Illustrium Virorum.**L I B. II.*Subinde. *Sospiter Charis. l. 1.**L I B. XV.*Harum partium. *Ibid.**L I B. XVI.*A fratre patruele. *Ibid.**Incerta quo Libro Virorum Illustr. posita.*

K Arthago antea speciem habuit duplicis oppidi, quasi aliud alterum amplecteretur, cujus interior pars Byrsa dicebatur, exterior Magalia. Hujus rei testis est C. Nepos in eo libro, qui vita Illustrium inscribitur. *Servius in 1 Æn.*

Propius Grammatico accessi. *Diomed. l. 1. Gram.*

Albinus, qui cum L. Lucullo consul fuit, res Romanas oratione Græca scriptitavit. In ejus historiæ principio scriptum est ad hanc sententiam: *neminem succensere sibi convenire, si quis in his Libris parum compositæ aut minus eleganter scriptum foret.* nam sum, inquit, homo Romanus, natus in Latio: Græca oratio à nobis alienissima est. Ideoque veniam gratiamque malæ existimationis, si quid esset erratum, postulavit. Ea quum legisset M. Cato: *Næ tu, inquit, Aule, nimium nugator es quum maluisti culpam deprecari*

precari, quam culpa vacare. Nam petere veniam solemus, aut quum imprudentes erravimus, aut quum compulsi peccavimus. Tibi, inquit, oro te, quis perpulit, ut id committeres, quod priusquam faceres, peteres, ut ignosceretur? Scriptum hoc est in libro Cornelii Nepotis de illustribus viris. *Agell. l. 11. c. 8. Noët. Attic. & Macrobius præfat. Saturn.*

C A P. IV.

Cornelii Nepotis, de Vita Ciceronis.

L I B. I.

Cornelius Nepos, & rerum memorie non indiligens, & M. Ciceronis, ut qui maxime amicus familiarisque fuit: atque is tamen in primo librorum, quos de vita illius composuit, errasse videtur, quum eum scripsit tres & viginti annos natus natum primam causam iudicii publici egisse: Sextumque Roscium parricidii reum defendisse. *A. Gell. l. 15. Noët. Attic. c. 28.*

Frustra Tullium suspicimus. Refert enim Cornelius Nepos, se præsentem, iisdem pœne verbis, quibus edita est, eam pro Cornelio seditioso Tribuno defensionem peroratam. *D. Hieron. ep. 71. ad Pamachium.*

C A P.

Corn. I

T An
pu
vita perfe
opus esse
qui in ea
magnam
pudore &
eisdem in
vivere. L

M. Tullii Ci

Itaque
dicta essen
cute locut
bellari di
Saturn:

Aa

Hoc res
erer doni
Qui hal
er, asper
Quid?
orum qui
is aut ac
mation a
p. 55.

CAP. V.

Corn. Nepotis Epistolarum ad Ciceronem,
LIB. I.

Tantum abest, ut ego magistrum esse
putem vitæ Philosophiam, beatæque
vitæ perfectricem; ut nullis magis existimem
opus esse magistris vivendi, quam plerisque
qui in ea disputanda versantur. Video enim
magnam partem eorum, qui in schola de
pudore & continentia præcipiant argutissime,
eosdem in omnium libidinum cupiditatibus
vivere. *Lactant. lib. 3. c. 15. divin. Institut.*

M. Tullii Ciceronis ad Corn. Nepotem Epistolarum,
LIB. II.

Itaque nostri, cum omnia quæ dixissemus
dicta essent: quæ facete, & breviter, & a-
cute locuti essemus, ea proprio nomine ap-
pellari dicta voluerunt. *Macrobius lib. 2. cap. 1*
Saturn.

Ad eundem, ex libro incerto.

Hoc restiterat etiam, ut à te fictis aggre-
derer donis. *Priscian. lib. 8. Gram.*

Qui habet, ultro appetitur: qui est pau-
per, aspernatur. *ibid.*

Quid? oratorum quem huic antepones
orum qui nihil aliud egerunt? quis senten-
tis aut acutior aut crebrior? quis verbis aut
ornatior aut elegantior? *Suetonius in Casare*
p. 55.

Ut Tullius docet, crudelitatis increpans Cæsarem in quadam ad Nepotem epistola. Neque enim quidquam aliud est felicitas, inquit, nisi honestarum rerum prosperitas. Vel, ut alio modo definiam, Felicitas est fortuna ad iutrix consiliorum bonorum: quibus qui non utitur, felix nullo pacto esse potest. Ergo in perditis impiisque consiliis, quibus Cæsar usus erat, nulla potuit esse felicitas: feliciorque meo iudicio Camillus exsulans, quam temporibus iisdem Manlius, etiam si, id quod cupiebat, regnare potuisset, *Am. Marcell. l. 2. fine.*

Hæc quidam veterum formidantes, cognitiones actuum variorum, stylis uberibus explicatas, non edidere superstites, ut in quadam ad Cornelium Nepotem epistola Tullius quoque testis reverendus adfirmat. *Am. Marcell. lib. 1. 16. initio.*

Sententiæ illius Tullianæ ignarus, docent infelices esse eos qui omnia sibi licere existimarunt. *Am. Marcell. lib. 26. in fine.*

Idem ad Atticum de Nepote.

Nepotis epistolam expecto, cupidus illorum, qui ea quibus maxime *γὰρ ἐγὼ*, legenda non putet? & *αἰς μὲν ἀμύμονα*: vero *ἀμύμων*, ille quidem *ἀμύμων*.

Male narras de Nepotis filio, valde me hunc cule moveor, & moleste fero, nescieram enim nino esse istum puerum. *Lib. 16. epist. 5.*

[Hic SCHOTTUS inseruit Catoem & Attici vitas.

C A

Cornelii
quo l

Nep
Kalend. M
porius ut
pellaretur
um dixiss
cessisse si
proferret

Satis po
dixerunt.

L. O. a

Cn. Pom
res gestas
bris expo
ut Corne
riam orsu
scribi so

Corne
literatum
appellari
te scient
ceterum
interpret
nentur.

CAP. VI.

*Cornelii Nepotis Fragmenta, incerta partim
quo libro posita, partim quibus verbis
concepta.*

NEpos auctore certo comperisse se ait,
C. Lælium quondam in Puteolano
Kalend. Martiis admonitum ab uxore, tem-
porius ut discumberet, petiisse ab ea ne inter-
pellaretur : serius tandem ingressum triclini-
um dixisse, non sæpe in scribendo magis suc-
cessisse sibi : deinde rogatum, scripta illa
proferret, pronuntiasse versus qui sunt in
ἐαυτοῦ τῆς μνημῆδος :

*Satis pol proterve me Syri promissa hac in-
duxerunt. Donatus in vita Terentii.*

L. Oacilius Pilitus Rhetoricam professus,
Cn. Pompeium Mag. docuit ; patris ejus
res gestas, nec minus ipsius, compluribus li-
bris exposuit : primus omnium libertinorum,
ut Cornelius Nepos opinatur, scribere histo-
riam orsus, non nisi ab honestissimo quoque
scribi solitam. *Suet. de claris Rhetorib. c. 3.*

Cornelius Nepos in libello, quo distinguit
literatum ab erudito, *litteratos* vulgo quidem
appellari ait eos, qui aliquid diligenter & ac-
te scienterque possint aut dicere aut scribere :
ceterum proprie sic appellandos poetarum
interpretes, qui à Græcis *ὑερμηνεύται* nomi-
nentur. *Suet. de illustr. Gram. cap. 4.*

CAP. VII.

PRæter Physicos, Homerumque, qui univ-
 niversum orbem mari circumfusum esse
 dixerunt, Cornelius Nepos, ut recentior, ira
 auctoritate certior (tradit:) Testem autem
 rei Q. Metellum Celerem adjicit, eumque ita
 retulisse commemorat. Cum Galliis procon-
 sul præesset, Indos quosdam à rege Bætorum
 dono sibi datos: unde in eas terras devenissent
 requirendo, cognovisse, vi tempestatum ex
 Indicis æquoribus abreptos emensosque que
 intererant, tandem in Germaniæ littora exiisse.
*Pomponius Mela lib. 3. c. 5. de situ orbis, &
 Plin. lib. 2. Cap. 67.*

Largitudo Carif. l. 1.

Eudoxus quidam avorum nostrorum tem-
 poribus cum Lathurum regem Alexandria
 profugeret, Arabico sinu egressus, per hoc pe-
 lagus, ut Nepos affirmat, Gades usque per-
 vectus est. *Mela l. 3. c. 9. & Plin. l. 2. c. 67.
 & Mart. Capella l. 6*

Paphlagonia insignis loco Heneto, à quo,
 ut Cornelius Nepos perhibet, Paphlagonες in
 Italiam transvecti, mox Veneti sunt nominati.
Solin. cap. 44. Salm. & Plin. 6. cap. 3.

Fauces Oceani T. Livius, ac Nepos Cor-
 nelius latitudinis tradiderunt, ubi minimum
 VII. M. pass. ubi vero plurimum, X. M. *Plin.
 lib. 3. præmio.]*

Melpum

Melpum
 Insulæ
 esse eo die
 pos Corn
 Ultra A
 nis, ab Rav
 auctus ter
 nominata
 ente à Da
 verso Pad
 mari inter
 falso, & N
 Plin. l. 3.

ALpes
 à fu
 dit: Tim
 tudinem,
 tria M. sta
 Plin. lib.
 Inter d
 merium,
 bius, IOM
 vero totiu
 quaginta
 res. Nep
 quaginta
 In ora C
 rantia, &
 Claudio
 Antæi, cer

Melpum opulentia præcipuum, quod ab Insubribus, & Boiis, & Senonibus deletum esse eo die, quo Camillus Vejos ceperit, Nepos Cornelius tradidit. *Plin. lib. 3. cap. 17.*

Ultra Aquilejam VI. M. pass. Formio amnis, ab Ravenna CLXXXIX pass. antiquus Italiae auctus terminus, nunc vero Istriae: quam cognominatam à flumine Istro in Adriam effluente à Danubio amne, eidemque Istro ex adverso Padi fauces, contrario eorum percussu mari interjecto dulcescente, plerique dixere falso, & Nepos (Cornelius) etiam Padi accola, *Plin. l. 3. c. 18. Natur.*

CAP. VIII.

Alpes in longitudinem x. M. pass. patere à supero mari ad inferum, Cælius tradit: Timagenes xx. M. pass. deductis in latitudinem, Cornelius Nepos c. M. T. Livius tria M. stadiorum: uterque diversis in locis. *Plin. lib. 3. c. 19.*

Inter duos Bosphoros, Thracium & Cimmerium, directo cursu, ut auctor est Polybius, IOM. passuum intersunt. Circuitu vero totius Ponti vicies semel centena quinquaginta M. ut auctor est Varro, & fere veteres. Nepos Cornelius trecenta millia quinquaginta adjicit. *Id. Lib. 4. cap. 12.*

In ora Oceani, colonia Augusti, Julia Constantia, &c. & ab ea xxxi. M. pass. colonia Claudio Cæsare facta Lixos. Ibi regia Antæi, certamenque cum Hercule, & Hesperidum

ridum Horti, &c. Extat in ea & ara Herculis, nec præter oleastros aliud ex narrato illo aufero nemore. Minus profecto mirentur portentosa Græciæ mendacia, de iis & amne Lixos prodita, qui cogitent, nostros nuper paullo minus monstriſtica quædam de iisdem tradidisse: prævalidam hanc urbem majoremque Carthagine magna: præterea ex adverso ejus sitam, & prope immenso tractu ab Tingi quæque alia Cornelius Nepos avidissime credidit. *Id. Lib. 5. cap. 1.*

Aliqui inter Pontum & Caspium mare cccxxxv. m. pass. non amplius interesse tradiderunt Cornelius Nepos cclm. l. 6. c. 11.

Polybius in extrema Mauritania contra montem Atlantem à terra stadia octo abesse prodidit Cernen. Nepos Cornelius ex adverso maxime Carthaginis à continente passus mille: non ampliorem circuitu duobus millibus. *Lib. 6. c. 31. de insulis Æthiopici maris.*

Nepos Cornelius, qui Divi Augusti principatu obiit: Me, inquit, juvene violacea purpura, vigeat, cujus libra denariis centum vendebat; nec multo post rubra Tarentina. Huius successit dibapha Tyria, quæ in libras denarii mille non poterat emi. Hac P. Lentulus Spinther Ædilis Curulis, primus in prætexta usu improbat: qua purpura quis non jam inquit, triclinaria facit? *Lib. 9. cap. 39.*

Onychem etiam tum in Arabiæ montibus ne cuiquam alibi nasci putavere nostri veteres: sed & in Germania potioriis & primus

vasis inde

que, Corn
raculo, cu
ex eo & u
disset: p
duorum
disse se.

Corn
sed à qu
ruptum.
Callisthen
ejusmodi
nasse &
facultate
cullo ex

Corn
ejus, qu
nuptum

Annib
ceres, M
cum ac
corporis
que su
vultu
qui tam
cisset) p
tum mi
no ha
amictum

vasis inde factis, dein pedibus lectorum sellisque, Cornelius Nepos tradit magno fuisse miraculo, cum P. Lentulus Spinther amphoras ex eo & urceos magnitudine cadorum ostendisset: post quinque annuum deinde, triginta duorum pedum longitudine columnas vidisse se. *Lib. 36. cap. 7.*

CAP. IX.

Cornelius Nepos ait: non senio, neque morbo alienata mente fuisse Lucullum, sed à quodam liberto Callisthene venenis corruptum. Datum autem esse venenum, ut Callisthenes impensius ab eo diligeretur, quod ejusmodi vi pollere id putaret. Ita vero alienasse & solvisse mentem ejus, ut adhuc viventis facultates frater procuraret. Plutarch. in Lucullo extremo, & An seni gerenda Respub.

Cornelius Nepos non Crassi, sed Bruti, ejus, qui de Lusitanis triumphavit, filiam nuptum Cajo datam, ait. In Graccho.

Annibal vero quum reliquos minimi faceres, Marcellum cecidisse audito. ipse ad locum accurrit: cadaverique adsistens, diuque corporis robur & formam contemplatus, neque superbam ullam emisit vocem, neque vultu letitiam (ut consentaneum erat eum qui tam molestum & gravem hostem interfecisset) præ se tulit, sed inopinatum viri exitum miratus, annulum ei abstulit, corpus digno habitu ornatum, vestibusque decentibus amictum cremavit, reliquias in urnam argenteam

genteam lectas, aurea super addita corona ad filium misit. Sed quidam Numidæ, cum inferentes ea incidissent, adimere vi conati sunt : illis reluctantibus ac vim vi repellentibus, ossa disjecta sunt. Annibal hoc audito, ad eos qui aderant, Nihil, inquit, utique Diis invitis fieri potest : sumto de Numidis supplicio, nullam præterea de Marcelli reliquiis colligendis curam habuit : ut qui Dei alicujus numinis Marcello hunc exitum vitæ, & sepulturæ privationem ita præter omnium opinionem evenisse crederet. Hæc Cornelius Nepos & Valerius Maximus nar rant. Livius & Augustus Cæsar, perlatam, ad filium Marcelli urnam, & honorifice sepultas ejus reliquias perhibent. Plutarch. in Marcell.

Annibalem Marcellus, ut Polybius narrat, ne semel quidem vicit, sed invictus hic vir fuisse videtur usque ad Scipionem. Nos autem Livio, & Cæsari, & Nepoti, & ex Græcis scriptoribus regi Juba credimus, aliquotiens Hannibalem à Marcello victum, & in fugam versum esse. In Marcello.

C A P. X.

CORN. Nepos, qui Divi Augusti principatu obiit cum scriberet turdospaulo ante cœptos saginari, addidit ciconias magis placere, quam grues : cum hæc nunc ales inter primas experatur, illam vero nemo velit attigisse. *Plin. l. 10. c. 23.*

Apud

Apud a
tus acipe
ratem fu
& Laberi
c. 17.

Magni
quam Ne
Vinum q
quod ult
Nepos ;
bos dolio
Scandu
ad bellu
Cornelius
Cornel
am duo
gentea.

Primu
runt trita
eodem no
nelius Ne
Tarquini
entem à
mox doc
Primu
operuisse
Corn. Ne
natum, e
brum C.
Nepos, e
nisi è ma
solidas è

Apud antiquos piscium nobilissimus habitus acipenser, &c. Postea præcipuam auctoritatem fuisse lupo & asellis, Cornelius Nepos & Laberius, poëta mimorum, tradidere. *l. 9. c. 17.*

Magnitudo *loto arbori*, quæ piro : quamquam Nepos Cornelius brevem tradat, &c. Vinum quoque exprimitur illi, simile mulso, quod ultra denos dies negat durare idem Nepos ; baccaque contusas cum alica ad cibos dolio condi, *Lib. 13. cap. 17*

Scandula contactam fuisse Romam usque ad bellum Pyrrhi annis quadringentis *LXX.* Cornelius Nepos auctor est, *Lib. 16. cap. 10.*

Cornelius Nepos tradit ante Sullæ victoriam duo tantum triclinia Romæ fuisse argentea. *Lib. 33. cap. 11.*

Primus invenit *lineas* colorare, ut testa ferunt trita, Cleophantus Corinthius. Hunc aut eodem nomine alium fuisse quem tradit Cornelius Nepos secutum in Italiam Demaratum Tarquinii Prisci Romani regis patrem, fugientem à Corintho injurias Cypseli tyranni, mox docebimus, *Lib. 35. cap. 3.*

Primum Romæ parietes crusta marmoris operuisse totius domus suæ in Cœlio monte Corn. Nepos tradidit Mamurram. Formis natum, equitem Romanum, præfectum fabrum C. Cæsaris in Gallia, &c. Adjecit idem Nepos, eum primum totis ædibus nullam, nisi è marmore, columnam habuisse, omnes solidas è Carystio, aut Lunensi. *Lib. 36. c. 6.*

C A P.

CAP. XI.

ÆDES Martis est in circo Flaminio architectata ab Hermodoro Salaminio *Priscian. l. 8*

Non amplius ter bibere Augustum solitum super cœnam in castris apud Mutinam, Cornelius Nepos tradit. *Suet. Aug. c. 77*

In extrema Britannia parte Memma, quam Cornelius etiam Annalium scriptor, narrat metallis plurimis copiosam, herbis frequentem, his & feraciorem omnibus, quia pecora magis, quam homines alat. Labi vero per eam multa quam maxima relabique flumina, gemmas margaritasque volventi. *Jordanus sive Jornandes de rebus Gothicis.*

CAP. XII.

Epistola Corneliae Matris Gracchorum.

DICES pulchrum esse inimicos ulcisci. Id neque majus neque pulchrius cuiquam atque esse mihi videtur ; sed si liceat republ. salva ea persequi. Sed quatenus id fieri non potest, multo tempore, multisque partibus inimici nostri non peribunt ; atque uti nunc sunt, erunt potius, quam res publ. profligetur atque pereat.

Eadem alio loco.

Verbis conceptis dejerare ausim, præterquam qui Tiberium Gracchum necarunt, neminem inimicum tantum molestiæ, tantumque

que labor
tradidisse
quos ant
lerare : a
licitudin
cung ; a
atq ; uti n
sum me
Præserti
ne id qui
lari, qui
fliges. I
do desin
modus e
nemus d
desistere
arque pe
fieri non
Tribuna
cum ego
rentabis
In eo te
preces e
relictos
Jupiter
dement
ras, ver
culpa t
tibi pla

que laboris, quantum te ob has res, mihi tradidisse : quem oportebat omnium eorum, quos ante habuerim liberos, partis eorum tolerare : atque curare, ut quam minimum sollicitudinis in senecta haberem, utique quæcunq; ageres, ea velles maxime mihi placere atq; uti nefas haberes rerum majorum adversum meam sententiam quicquam facere : Præsertim mihi, cui parva pars vitæ superest, ne id quidē tam breve spatium potest opitulari, quin & mihi adverferis, & republ. profliges. Denique quæ pausa erit ? * & quando desinet familia nostra insanire ? & quando modus ei rei haberi poterit ? & quando desinemus & habentes, & præbentes, molestiis desistere ? & quando perpudescet miscenda atque perturbanda republ. Sed si omnino id fieri non potest ; ubi ego mortua ero, petito Tribunatum ; post me facito quod libebit, cum ego non sentiam. Ubi mortua ero, parentabis mihi, & invocabis Deum parentem. In eo tempore, non pudet te eorum °Deum preces expetere, quos vivos atque præsentis, relictos atque desertos habueris ? Neille sinat Jupiter, te ea perseverare, nec tibi tantam dementia venire in animum ; & si perseveras, vereor in omnem vitam tantum laboris, culpa tua recipias, uti in nullo tempore tute tibi placere possis.

* fort. *Equando*, † *al. absentes & presentes*. ° *fort Deorum*.

*Andr. Schottus, epistola ad Cornel. Valerium
Fragmentis Nepotis præfixa.*

Quis horum, dicet aliquis, Fragmentorum usus? Nimirum navi tempestate amissa, factaque insigni jactura, consolationi esse solet, tabulas naufragii reliquas collegisse, & Neptuno maris Deo dedicasse: bonique consulenda fassamenta, cum deficimur cibo, juxta Græcorum proverbium. Quem equidem amissa colligendi laborem, non sine exemplo suscepi. Nam M. Varronis togatorum doctissimi, M. Catonis, reliquorumque *Vertranius Maurus, & Antoninus Riccobonus*: M. Tullii Fragmenta, *Car. Sigonius*: eoque diligentius *And. Patricius*: C. Cæsaris, *Fulvius Ursinus*: Sallustii Historiarum libros, *Aldus Manutius minor*: & accuratius *Lud. Carrio*, collegerunt. Virgilii vero catalecta, reliquorumque, *Jos. Scaliger*, Gallix ocellus: alii alia veterum deperdita contulerunt. Græcorum Poëtarum, Oratorum, & Philosophorum collectanea prætereo, in quibus *Hertelii, Ursini, & Stephani Douxa* singularis industria elucescit.

IN

In quo p
Ca

A Fu
2
A
A stirpe,
Ab tenui
2. 3.
Abdere
curitat
Abest à
1. 2. ab
vidia,
Abripere
Abripi,
1. 4. 2.
Accedere
5. 2.
Accedere
Accipere
Accepius
Acer, ôçú
Acerba m
Acerbuis
Acerbitas
Acerbitas
7. 6. 3.
Acheruna.
sepulchr

I N.

INDEX IN CORN. NEPOTEM SELECTISSIMUS.

*In quo primus numerus notat Vitam : Secundus,
Caput : Tertius, Versiculum capitis.*

A

A Fundamentis disjicere, ἐκ θεμελίων, funditus,
20. 3. 3.

A puero, inde à pueritia, 5. 7. 1.

A stirpe, ab initio familia & origine, 25. 18. 3.

Ab tenui initio, occasione & ope rei tam parva, 16
2. 3.

Abdere se in Thraciam, 7. 9. 1. Veluti in sinum se-
curitatis, de eo qui suam fortunam occultare studet.

Abest à persona Principis, non decet, non convenit, 15.

1. 2. ab invidia, remotum esse ab obtrahationibus in-
vidia, 12. 3. 4. ab Urbe, peregrè esse, 25. 20. 1.

Abripere, intercipere, 14. 4. 2.

Abripi, de iis qui ex solo patrio in aliud trahuntur,
1. 4. 2.

Accedere ad manum, collatis signis dimicare, 18,
5. 2.

Accedere ad Remp. capeßere rempublicam, 9. 1. 1.

Accipere conditionem, id quod offertur, 14. 8. 6.

Acceptus male, qui pralio susus, 18. 8. 1.

Acer, ὀξύθυμος, facitè irritabilis, 13. 3. 5.

Acerba mors, luctuosa tanquam prematura, 5. 4. 3.

Acerbius imperium, crudelitas, 18. 6. 2.

Acerbitas vigor, 10. 6. 5.

Acerbitas temporis pristini, indigna prist. temp. illata,
7. 6. 3.

Acheruna. Ab Acherunte redimere, ab inferis &
sepulchro, 10. 10. 2.

K

Acqui-

INDEX.

- Acquiescere, *significanter de morte, vitam laboriosam sequuta*, 23. 13. 1.
- Adducere aliquem alicui in suspicionem, *suspectum reddere*, 23. 2. 2. adduci precibus alicujus, *permoveri*, 10. 2. 3.
- Adhibere memoriam contumeliæ, *ea ad ultionem uti*, 15. 7. 2. in convivium, *secum ducere*, præf. 6.
- Adimantus, 7. 7. 1.
- Adire ad, 2. 7. 1.
- Adjungere, *addere iis quæ dicta*, 15. 10. 4.
- Adjutum venire, 10. 2. 4.
- Adjutor datus, *Collega gerendi belli*, 9. 4. 2.
- Admetus Rex Moloss. 2. 8. 3.
- Administrare bellum, *de Duca qui gerit bellum*, 12. 2. 1. Legationes, 10. 1. 4.
- Admirari quem, *venerationem notat*, 10. 2. 3. sic admiratio, *pro reverentia*, 11. 3. 1. admirabile fuit in eo, *insigne ad gloriam*, 17. 7. 3.
- Admiranda in Italia Hispaniisque, 24. 3. 4.
- Admittere ad se domum 20. 1. 4. admittere quid, *agendum suscipere*, 25. 15. 2. admittere scelus, *perpetrare*, 15. 6. 3.
- Admitti, *propria vox de admissionibus principum*, 14. 3. 4. *hinc de magistro admissionum apud Persas mentio*, 18. 1. 5. *in numerum præfectorum*, 6. 1. 5.
- Adolescens *de quadragenario*, 25. 8. 1. *ita solebant Romani*, apud Suet. Aug. 20. *de triginta annos habente*, admodum adolescentulus, 22. 1. 1. adolescentia iniens, 7. 2. 2. adolescentiæ initium, 5. 1. 1.
- Adorior, oppugnare, 8. 2. 5. *ut alias: Aggredior locum facere, conatum cuius effectum notat*. Adoriri Dodonam, *de conatu corrumpendi sacerdotes Dodonæos*, 6. 3. 2.
- Adrumetum, 23. 6. 3.
- Adscitus lepor, *opponitur nativo*, 25. 4. 1.
- Adversum tenere proficiscentibus *de vento qui proficiscentibus statum est contrarius, qui contra spirat* 1. 1. 5. adversum Athenas, *ex regione*, 2. 3. 4. exadversum.

Adversus

Adversus
16.
Adversus
Adversus
Adve
sive a
3. 5.
qui ad
16. 1.
Advocatus
Ædes Jo
Profer
Ædium
præf
Ædifican
Ædific
Ædilis p
Cereal.
Ægæ, pl
Ægates i
Æger vul
Ægos flu
Ægyptus
Ægypt
Æmilius
Æmulari
15. 5. 6
Æneæ sta
Æolia, 9.
Æqualis
Æquè be
Equipara
Æquus lo
Æquitas
dicis sc
Æris tern
terna n
jubandi
summa,

INDEX.

Adversus arma ferre, 17. 4. 6. adversus resistere
16. 1. 3.

Adversari alicui, de diffensione, 20. 2. 1.

Adversarius, de eo qui factionem comparat, 10. 7. 1.

Adversarius populus, hac voce notatur πειλαταιον,
sive adversandi premendique superiores, libido, 13.

3. 5. Adversarii, obrectatores, annuli 15. 7. 3.

qui accusant in judicio, 2. 4. 4. Adversaria factio,
16. 1. 2.

Advocare concionem, 7. 6. 4.

Ædes Jovis Feretrii, 25. 20. 3. Minervæ, 4. 5. 2.

Proserpinæ, 10. 8. 5.

Ædium locus primus πρῶτον, præf. 6. pars inter
præf. 7.

Ædificare classem, 2. 2. 2. efficere ædificandi jus.

Ædicator, qui studio adificandi ducitur, 25. 13. 1.

Ædilis plebis, ad differentiam Ædilium Curulium, &
Cereal. 24. 1. 3.

Ægæ, pl. Maced. opp. 21. 2. 1.

Ægates insula, 22. 1. 3.

Æger vulneribus, 1. 7. 5.

Ægos fluv. 6. 1. 4. 7. 8. 1.

Ægyptus, 18. 3. 2. Ægyptia Classis, 12. 2. 3.

Ægyptiorum munera Agesilao missa, 17. 8. 3.

Æmilius L. Paulus. occisus, 23. 4. 4.

Æmulari aliquem, contendere de gloria cum aliquo,
15. 5. 6.

Ænæ statuae, 23. 9. 3.

Æolia, 9. 5. 2. Æolis, 1. 3. 1.

Æqualis alicui, vel alicujus, ὀυζανον, 3. 1. 1.

Æquè bene, 23. 4. 3.

Equiparare quem labore, corporis viribus, 7. 11. 3.

Æquus locus, non æquus cui, incommodus, 1. 5. 4.

Æquitas, de civili formato statu, 1. 2. 2. animi, mo-
dicis scil. honoribus contenti, 8. 4. 2.

Æris terna millia, scutati triginta, 25. 13. 6. aris
terna millia sunt. 3000 assium. Si amittas æris,
jubaundi nummum ut sint 90 scutati, quæ verisimilior
summa, Manut.

INDEX.

- Æstimare**, Æstimata lis ejus tot talentis, 1. 7. 6. 5.
 1. 1. *Damnatus tot talentis, intelligitur enim ipsa pecunia multatitia. æstimatione delicti decreta* Hinc addi nosse, 1. 7. 6. tot talentis æstimatam Miltiadis' litem, quantus in classem sumptus factus erat.
- Ætas militaris**, 17 annor. 24. 1. 2. extrema senectus, 24. 2. 4. 25. 10. 3. ætas extrema imperatorum, ultimi tum imperatores erant, 13. 4. 4. ætatis vacatio, sentit immunitas à bello, 25. 7. 1.
- Afferre deformitatem**, addere, 17. 8. 1. manus alicui de interfectione, 20. 1. 4.
- Afficere quem morbo**, 23. 4. 3.
- Affluens**, abundans, 25. 13. 5.
- Africanæ possessiones**, qua in Africa, 25. 12. 4.
- Agellus**, de tenui possess. 19. 1. 4.
- Ager Troas**, 4. 3. 3.
- Agere causam populi**, studere demecratia, 19. 3. 1. egit nihil aliud quam ut, *Ἀχιλλεύς* magna contentionis & studii, 23. 10. 1.
- Agefilaus Lacedæm. Rex**, 17. 1. 1.
- Aggredi**, impugnare, 14. 9. 5. hostem, bello persequi, 2. 4. 4.
- Agis Rex Lacedæm.** 17. 1. 3.
- Agnonides sycophanta**, 19. 3. 4.
- Agrippa, M. Vespasianus**, 25. 12. 1.
- Ala equitum**, 18. 1. 6. *Ala dicta exercitus equitum ordines, quod circum legiones dextra sinistraq. tanquam ala in avium corporibus locabantur.* Cincius apud Gell. 16. 4.
- Alcibiades**, 7. 1. 1.
- Alcmeon matricida**, 15. 6. 2.
- Alere morbum**, fovere, 25. 21. 6. Nolo ali eorum luxuriam, *hæc instrumenta suppeditari lux.* 19. 1. 4. ali publicè, publica sustentatione, 3. 3. 3.
- Alexander M. Babylone moritur**, 18. 2. 1. 21. 2. 1.
- Alexander Pheræus, Tyran.** 16. 5. 1.
- Alienum non videtur**, intempestivum, *ἄκορον*, 1. 6. 1. alienari timore ab aliquo, favorem timore in odium mutare, 7. 5. 1. alienatæ insulæ, qua descenderant, 5. 2. 4.

Altera

Altera
 debet
 perior
 18. 8
 Ambitu
 per m
 tatur.
 Amici a
 Amicos
 Amicitia
 Amitter
 rem,
 'Αυγία
 Ammon
 Anceps
 loci,
 Andocid
 Androcl
 Anicia,
 Anima
 Animad
 16. 5.
 13. 4.
 Animata
 aliena
 Animus,
 pro fia
 esse, i
 proposit
 nation
 Annus v
 eodem
 Ante illu
 11. 1.
 Anteferr
 15. 5.
 impone
 Antigoni
 Antipate
 Antiquis

INDEX.

Altera persona, unus ex duobus, quibus Resp. plurimum debet, additur, secunda tamen, ut referatur ad superiorem & primum, 16. 4. 3. altero tanto longior, 18. 8. 5.

Ambitus largitiones. captatoria donationes in ambiendis, per malas artes, honoribus. id enim ambitus voce notatur, 2. 5. 6. 2.

Amici adjutores rerum gerendarum, 18. 12. 2.

Amicos tueri, opibus officioque adesse eis, 15. 3. 4.

Amicitia, pro societate, 15. 6. 1.

Amittere animam, 15. 9. 3. optimates, eorum favorem, 10. 7. 2.

Amplexa, 8. 3. 2.

Ammon, cognom. Jovis. 6. 3. 3.

Anceps periculum, utriusque host. 2. 3. 3. ancipites loci, 14. 7. 3.

Andocides, 7. 3. 2.

Androcles Magnes, 14. 5. 4.

Anicia, 25. 2. 1.

Anima, pro vita, 23. 1. 3.

Animadvertere, pro considerare, 15. 6. 3. conspicari, 16. 5. 4. animadversa varietas fortunæ, observata, 13. 4. 1.

Animatæ bene insulæ, in obsequio manentes, oppon. alienatæ, 5. 2. 4.

Animus, pro fiducia constantiaque, 1. 4. 5. maximus, pro fiducia sui constantiaque, 10. 5. 3. animo isto esse, id consilii habere, 18. 11. 4. animo bono facere, proposito non scelesto, 17. 6. 2. æquo ferre, sine indignatione, 10. 6. 4. sine obsecratione, 25. 1. 3.

Annus vertens, totus, cujus scil. cursus natura vertitur eodem, unde incipit, 17. 4. 4.

Ante illum imperatorem, antequam ille esset Imperator, 11. 1. 3.

Anteferre bello pacem, bellum deponere, pace mutare, 15. 5. 3. religionem iræ, illius respectu huic frenos imponere, 17. 4. 6.

Antigonus in prælio cadit, 21. 3. 2.

Antipater, 18. 2. 2.

Antiquitatis notitia in quibus, 25. 18. 1.

INDEX.

- Antistare cui, *præstare*, 3. 1. 2.
 Antistites Jovis, *Sacerdotes* 6. 3. 3.
 Antonius hostis Judicatus cedit Italia. 25. 9. 2.
 Apenninus mons. 23. 4. 2.
 Aperire, *ostendere, declarare*, 10. 6. 4. aperit se res
 ipsa, 4. 3. 7. apertum est mihi, *scil.* 9. 3. 1. aper-
 tum fuit, *apparuit reipsa*, 9. 2. 3.
 Apollo, 1. 1. 2.
 Apophthegmata Epaminondæ 15. 5. 3, 4, 5, 6.
 Apparare *moliri*, 18. 2. 3.
 Apparatus, *de operibus πολιορκητικοῖς*, 18. 5. 7. *regius*,
de cultu, 4. 3. 2.
 Apparere alicui, *ministrare, pro honoratiore cultu*, 18.
 13. 1. apparere, *clare cognosci*, 14. 1. 2.
 Appellatus est, ut vellet, *compellatus, rogatus*, 25. 8.
 3.
 Appetere majores res, *de incivili elatione*, 4. 2. 2.
 Appia via, 25. 22. 4.
 Apprimè bonus, 25. 13. 3.
 Apulia, 23. 4. 4.
 Aram tenent, *qui jurant*, 23. 2. 4.
 Aræ Paci factæ, 13. 2. 2.
 Arbitrium, *electio*, 9. 4. 1. arbitrio alicujus rem per-
 mittere, *tractationem rei penitus composuit*, 22. 1. 3.
 omnia geruntur, *de summo imperio*, 9. 2. 2. arbi-
 trio ejus sit, *door sijn beleyd*, 3. 3. 1.
 Arcadia, 2. 10. 3.
 Archias, 16. 3. 2.
 Ardeatinum prædium, 25. 14. 3.
 Arete 10. 1. 1.
 Argilius. 4. 4. 1.
 Argi, *pl. opp.* 21. 22.
 Arguere, *crimini dare*, 77. 2. argui crimine, *convinci*,
 4. 3. 7.
 Arideus, 14. 6. 1.
 Ariobarzanes, 14. 2. 5.
 Aristides justus cognom. 3. 1. 2.
 Aristomache, 10. 1. 1.
 Arma pedestria, *quibus pedites utuntur*, 11. 3. arma
 abjicere noluit Chabrias, *metu flagitii militaris*, 12.

4. 3. an
 ferre cu
 aliquem
 Armare q
 se impr
 alterius
 Armatura
 8. 2.
 Armenii,
 Armillæ a
 Arripere
 25. 1. 3.
 Ars nova,
 1. 5. 3.
 Artabanu
 Artemisiu
 Artifices,
 ad vols
 autem
 gitotor
 Ascender
 Asciscere
 3. 1.
 Asia, 1.
 vis (Pe
 buit, 2
 Aspendii
 Aspis Ca
 Affecta p
 Astu, vel
 Atheni
 Athaman
 Athenæ
 serviu
 Attender
 Atticus,
 Attinger
 25. 18
 Auctorita
 ipsis an

INDEX.

4. 3. arma capere, *armari in hostem*, 14. 4. 5. con-
ferre cum aliquo, *dimicare*, 18. 3. 6. ferre contra
aliquem, *esse in diversis partibus*, 25. 4. 2.
Armare quem, *ad arma instigare*, 23. 10. 1. armare
se imprudentia alterius, *suis consiliis ab imprudentia
alterius robur mutuari*, 10. 8. 2.
Armatura levis, *hoc est, militis levis armatura*, 14.
8. 2.
Armenii, 14. 8. 2.
Armilla aurea. 14. 3. 1.
Arripere celeriter quæ traduntur, *de solertia ingenii*,
25. 1. 3.
Ars nova, *singulare quoddam ad rem agendum supplex*,
1. 5. 3.
Artabanus Xerxem interfecit, 21. 1. 5.
Artemisium. promontorium Eubææ, 2. 3. 2.
Artifices, quos cultus domesticus desiderat, 25. 13. 4.
*ad voluptatem & lucrum locata eorum opera. sunt
autem ejusmodi servorum nomina: Gladiatores, A-
gittores, Fanambuli, Palæstritæ, Pictores, &c.*
Ascendere gradum eum, *ad eum honorem*, 19. 2. 3.
Asciscere civitatem, *jus civitatis, civem fieri*, 25.
3. 1.
Asia, 1. 3. 1. succubuit Europæ, *hoc est, Asiatica
vis (Persarum) Europæis (Græcorum) viribus succu-
buit*, 2. 5. 3.
Aspendii, 14. 8. 2.
Aspis Cataonia Dynastes 14. 4. 1.
Assella prætoris, *de legato ejus*, 25. 6. 4.
Astu, vel Afty: Græcum ἄστυ *urbs, oppidum, de
Athenis peculiariter*, 2. 4. 1.
Athamanes, 13. 2. 1.
Athenæ civitas clarissima, 8. 2. 1. Lacedæmoniis
serviunt, 7. 9. 4.
Attendere animum ad cavendum, 7. 5. 2.
Atticus, T. Pomponius, 25. 1. 1.
Attingere poëticen, *aliquid opera in illo studio ponere*,
25. 18. 5. regionem, *eò pervenire*, 10. 5. 3.
Auctoritas est in illo, 13. 3. 2. ejus est in hoc magna,
ipsis auctoritati magnopere creditur, 6. 4. 1. aucto-
ritate

INDEX.

ritate alicujus moveri, scil. ad habendam fidem, 9. 4. 1.
 Audiens dicto duci, 11. 2. 1. agro, urbibus augeri, donati, locupletari, 13. 1. 3.
 Aversus, corpore averso, 14. 11. 5.
 Avertere puppes, de recedentibus, 23. 11. 6.
 Aurelius, C. Cos. 23. 7. 1.
 Αὐτοματία, Dea nomen, 20. 4. 4.
 Autophrates, Lydiae Satrapes, 14. 2. 2.

B

Babylon, 19. 2. 1.
 Bageus, 7. 10. 3.
 Balbus, L. Cornelius, 25. 21. 4.
 Barcas, cognom. Hamilcaris, 22. 1. 1.
 Beatus, Homo non beatissimus, non admodum instructus copiis rei familiaris, 17. 8. 2.
 Bellum Ægyptium, 14. 3. 5. Civile Cæsarianum, 25. 7. 1. Corcyraeum, 2. 2. 1. Corinthium, 17. 5. 1. Peloponnesiacum, 7. 3. 1. 8. 1. 3. Persicum, 2. 2. 3. Punicum, I, 22. 1. 3. II. 22. 3. 6. III. 24. 3. 3. Sociale, 11. 3. 3. Troicum, 14. 2. 2. Hannibalis bella quis scripserit, 23. 13. 1. intestinum, 22. 2. 1. navale, 2. 2. 3. delere, eleganter de subito & insperato sine imposito hostibus impetu oppressis, 7. 8. 6. ducere, habere, per moram gerere, 7. 8. 1. facere cui, inferre, 10. 4. 2. parare cui, comparare adversus, 7. 9. 5.
 Bene meriti, qui nobis beneficia contulere, 18. 6. 5.
 Benevolentia, pro pignoribus & documentis benev. 7. 6. 3.
 Benignitas, de praestito auxilio, 20. 2. 2.
 Bithynii, 23. 11. 4.
 Bœotii bellum indicunt Lacedæmoniis, 9. 2. 4.
 Bonus civis. significanter de eo qui habitus statusque civilis amans officiis civilibus servit, 11. 3. 2. Cognomen in virtutis honorem datum, 19. 1. 1. bono animo facere, consilio non scalo, 17. 6. 2.
 Bonitas, pro aequitate civilis imperii, 1. 8. 3.

Borni

Borni castel
 Brutus pote
 Byzantium

CAdere
 maje
 præter o
 suspicio
 ejus ceci

Cadmea,
 Caduceus,
 Cadusii, in

I. 4.

Cæcilius Q

Cælo vespe

Cæremonia

religione

Cæsar (Jul

Cæsar (Oct

Cæsarianum

25. 7. 1.

Calidius, A

Callias 5.

Callicrates

Callidus vi

beralitas

& utilis

turis, pe

Calliphron

Callistratu

Camissares

Canere, u

16. 4.

Canius, 2.

Cannensis

Capere arm

Capere loc

cujus, 4.

INDEX.

Borni castelli nomen 7. 7. 4.
 Brutus potens, 25. 8. 4. interit, 25. 11. 2.
 Byzantium expugnatam, 4. 2. 2.

C.

CAdere de morte bellica, proprie, 4. 1. 2. cadit
 majestas, evertitur imperium, 16. 2. 4. res cadit
 præter opinionem, *h. e. evenit*, 1. 5. 2. cadere in
 suspicionem cujus, *suspectum fieri*, 4. 2. 6. ætas
 ejus cecidit, 18. 1. 2.

Cadmea, arx Thebana 15. 10. 3.

Caduceus, *κρυκεῖον*, 23. 11. 1.

Cadusii, inter mare Caspium & Pontum sua gens, 14.
 1. 4.

Cæcilius Q. eques Romanus, 25. 5. 1.

Cælo vesperscente, 16. 2. 5.

Cæremonia summa colitur hoc sacrarium, *sanctitas
 religione inviolabilis notatur*, 2. 8. 4.

Cæsar (Julius) occisus, 25. 8. 1.

Cæsar (Octavius) 25. 12. 1.

Cæsarianum Civile bellum, inter Cæsarem & Pompeium,
 25. 7. 1.

Calidius, L. Julius Poëta, 25. 12. 4.

Callias 5. 1. 3.

Callicrates, 10. 8. 1.

Callidus vir, qui consilio pollet, 14. 10. 1. callida li-
 beralitas, qua non honesti studio, sed tempori datur,
 & utilitati, 25. 11. 3. callidissime conjicere de fu-
 turis, *perspicacissime & providentissime*, 1. 1. 4.

Calliphron, saltator, 15. 2. 1.

Callistratus, 15. 6. 1.

Camissares, 14. 1. 1.

Canere, vox propria de Oraculis, vatibus, poetis, 25.
 16. 4.

Canius, 25. 10. 2.

Cannensis pugna, apud Cannas pugnata, 23. 5. 4.

Capere arma. ad pugnam instruere se armis, 14. 4. 5.

Capere locum, occupare, 17. 6. 2. capi humanitate
 cujus, *affici, delectari*, 25. 4. 1.

INDEX.

- Capeffere temp. *Cic. accedere ad temp. de gerendis Ma-*
gistratibus, 2. 7. 1.
 Caput Græciæ, *urbs domina, imperans ceteris, 15.*
10 4. capitis absolvi, de reo capitis, cui vita con-
ceditur, 1. 7. 6.
 Capitulatim, *summatim perstricta, 24. 3. 4.*
 Cappadocia Eumeni data, 18. 2. 2.
 Captiani *Schott. legend, conjicit Caspiani. 14. 8. 2.*
 Capua, 23. 5. 1.
 Cardianus, *ab urbe Cardia, 18. 1. 1.*
 Car, 14. 1. 3. Caria, 17. 3. 1.
 Cassander, 18. 1. 3. 3. Macedonia pellitur, 19. 3. 2.
 Cassius floret, 25. 8. 1. interit, 25. 11. 2.
 Castrum, *munitus muro locus, 7. 9. 3. ejus diminut.*
Castellum. castellum Hannibalis, 23. 12. 3.
 Castra movere, *opbrecken, 14. 8. 4. Castra alicujus*
sequi, militari apud aliquem, 24. 1. 2.
 Casus, *acerba fortuna, 7. 6. 4. casibus agi, varietate*
scil. temporum eventuumque, 25. 9. 1.
 Cataonia, 14. 4. 1.
 Caro 17 annor. stipendium meruit, 24. 5. 2.
 Catullus. *pœta elegantiss. 25. 12. 4.*
 Causa Causam capitis dicere, *in judicio capitali pro*
se verba facere, 19. 2. 3. causam interponere, cau-
sari, prætectu uti, 2. 7. 1.
 Cedere, *præbere se necessitati, non reluctari, 3. 1. 3.*
auctoritati cujus, propter auctoritatem, 13. 3. 4.
 Celebritas frequentia, præf. 6.
 Censorinus, 24. 1. 1.
 Centenius prætor cadit. 23. 4. 3.
 Ceraunus, *cognom. Ptolemæi, 21. 3. 3.*
 Certamen de principatu, *amulatio, 2. 6. 3.*
 Certa dies, *præstituta, 12. 3. 1.*
 Chabrias Athen. 12. 1. 1.
 Chalceceus, *Templum Minerva Lacedæm. q. d. Domus*
ænea, aliquando in cognomen Deæ transit, 4. 5. 2.
 Chalcis, *urbs Eubœæ, 12. 3. 5.*
 Chaones, *pars Epirotarum, 13. 2. 2.*
 Charès Athenis honoratus, 12. 3. 4.
 Charon, *Theb. 16. 2. 5.*

Cher-

Chersonesus
 Chius, *infa*
 Cicero *M.*
 Cilices, 14.
 Cimon, 5.
 Cinnanus
 Circulus.
collatis ca
 3 2.
 Citari victo
 Citerior Hi
 Citharizare
 Citium, *op*
 Civilis vis
de bellis
 Civitas ali
 Clandestin
 Claritas, *c*
 Classarii.
 Clastidium
 Clava in u
 Claudere l
 Claudius,
 Clementia
dignum,
 Cleon Hal
 Cnidus, *In*
 Coarguere
nidis con
 Coercere
ac inhibe
 Cogitare
 Coire *con*
 Colere fac
 20. 4. 4
 larum f
 Collabesc
tate vel
 Collegæ
 Colligere

I N D E X:

- Chersonesus, *scil. Thracia, peninsula*, 1. 1. 1.
 Chius, *insula* 12. 4. 1.
 Cicero *M. Tullius*, æqualis Attici, 25. 1. 4.
 Cilices, 14. 8. 2: Cilicia, 14. 7. 2.
 Cimon, 5. 1. 1.
 Cinnanus tumultus, 25. 2. 2.
 Circulus. *catus vulgo coeuntium ac fabulantium, qui collatis capitibus, videntur veluti orbem facere*, 15. 3. 2.
 Citari victorem, *voco praconis declarari*, præf. 5.
 Citerior Hispania, *Tarraconensis provincia*, 24. 2. 1.
 Citharizare, *canere cithara*, 15. 2. 1.
 Citium, *opp.* 5. 2. 4.
 Civilis victoria omnis funesta, 5. 10. 3. *civiles fluctus, de bellis civil.* 25. 6. 1.
 Civitas aliena, *de eo usurp. qui alienigena*, 18. 1. 2.
 Claustrina consilia, *occulta molitio*, 23. 2. 2.
 Claritas, *celebritas*, 18. 3. 3.
 Classarii, *milites class.* 1. 7. 3.
 Clastidium, *oppid.* 23. 4. 1.
 Clava *in venatorio habitu ponitur*, 14. 3. 2.
 Claudere hostem angustiiis. 14. 8. 4.
 Claudius, *M. Cos.* 23. 7. 6.
 Clementiam violare, *facere quod clementia officio indignum*, 7. 10. 2.
 Cleon Halicarnasseus 6. 3. 5.
 Cnidus, *Ins.* 9. 4. 4.
 Coarguere tyrannidem cujus, *cum exprobratione tyrannidis convincere*, 15. 6. 4.
 Coercere manibus procacitatem cujus, *punire pariter ac inhibere*, 20. 5. 2.
 Cogitare callidè, *de agitatione animi*, 14. 8. 4.
 Coire conspirare, 16. 2. 1.
 Colere sacellum, *de cultu religioso in sacello fieri solito*, 20. 4. 4. *coli literis ab aliquo, de commercio epistolarum familiarium*, 25. 20. 4.
 Collabefieri ab aliquo, *eleganti metaph. signific. dignitate veluti sua pelli*, 3. 2.
 Collegæ *scil. gerendi belli in imperio militari*, 7. 3. 1.
 Colligere manum, *copias*, 7. 7. 4.

Colloqui

INDEX.

- Colloqui per internuncios, 7. 5. 3.
 Commeatus, *annonæ subvectio*, 1. 7. 2.
 Commendare alicui regum, *designare successorem*,
 18. 2. 2.
 Cominus pugnare, 12. 4. 4.
 Commoda, adversus commoda populi stetit, *pro cri-
 mine majestatis*, 17. 4. 1.
 Commoditatem consequi, *emolumentum*, 25. 9. 2.
 Commovere se non sint ausi, *de nefaria molitione* 17.
 6. 3. commoveri, *excitari ad rem accuratius agend.*
 14. 7. 1. commoveri nova re, *perturbari*, 14. 6. 6.
 Commutatio rerum, *fortuna statusque imperii ac b.li*,
 7. 5. 5.
 Comparare iter ad regem, *de destinatione itineris*, 7.
 10. 3. milites ad resistendum, *instruere*, 14. 4. 4.
 Compellare aliquem fratricidam *increpare*, 20. 1. 5.
 Completa sunt tot millia. *b. e. effecta*, 1. 5. 2.
 Componere bellum, *pacem facere*, 22. 1. 5.
 Composito, *de compacto*, 14. 6. 6.
 Comprimere preces, *inhibere*, 25. 22. 2.
 Conari, *ipsum actum notat, non rem effectui dare*, 14.
 7. 2.
 Conata perficere, *destinata*, 10. 8. 5.
 Conciliator nuptiarum, *pararius, negotiarius*, 25. 12.
 2.
 Concinnus 15. 5. 1.
 Concio populi, *de judicio publico*, 2. 2. 3.
 Concludere uno volumine, *complexi*, 15. 4. 6.
 Concupiscere majora, *de molitionibus aliorum, quique
 conditione non contenti ambitiose res novas quarunt*, 4.
 1. 3.
 Concurrere ad opprimendum, *certatim operam conferre*,
 18. 3. 1. in navem regis, *veluti agmine facto ado-
 viri* 23. 10. 5.
 Concurfus, *de conflictu præl.* 8. 1. 4. concursus, *studio
 spectandi*, 14. 3. 3.
 Concurrere opes cujus, *labefactare potentiam*, 15. 6. 4.
 Condiscopulatus, 25. 5. 3.
 Conditio æqua versuræ, *copia, aqua facultas*, 25. 2. 4.

Con-

Condu&
 mestio
 Confer
 Confice
 Confide
 Confir
 mare
 Congru
 6. 3.
 Conjice
 sacra
 4.
 Conon,
 Conscr
 patm
 lebat
 Consec
 2. 4.
 Conser
 consp
 Consec
 eum
 prosp
 Conser
 andi
 Consili
 9. 4.
 3. 2.
 Confisi
 Confi
 cond
 Confi
 dici
 Confue
 dam
 Confue
 Consul
 10.
 scil.
 Consul

INDEX.

- Conductitæ catervæ, de mercenariis militibus, quod do-
mestico opponuntur delectui, 12. 1. 2.
Conferre facta clar. virorum, comparare, 23. 13. 4.
Conficere aliquem, debellare, 6. 1. 1.
Confidere, plus quam sperare, 1. 1. 1.
Confirmare quid, fidem rei facere, 14. 11. 1. confir-
mare regnum, stabilire, 1. 3. 5.
Congruere sententiæ Deorum, ad illam accommodari.
6. 3. 5.
Conjicere, divinare de futuris, 2. 1. 4. conjicere se in
sacrarium, illuc confugere, securitatis gratia, 2. 8.
4.
Conon, egregius mari bellator, 9. 1. 1.
Conscripti patres, 23. 12. 2. de Senatu Romano usur-
patur, qui tanquam solenni titulo, ita compellari so-
lebat.
Consectari, cum studio & labore prosequendo conquirere.
2. 4. 4.
Consentire, conspirare. 14. 5. 2. globus consensionis,
conspirantium, 25. 8. 4.
Consequi quid, perficere, 23. 10. 5. consequuta est
eum magna prosperitas, h. e. magnam adeptus est
prosperitatem, 25. 19. 2.
Conservare simulacra aras, honorens earum & justu-
endi supplices non imminuere, 17. 4. 7.
Consilii mei non est, h. e. judicii & arbitrii in eligendo,
9. 4. 1. in consilium dari, de adjutoribus datis, 13.
3. 2.
Consistere, de acie, instructa, 11. 2. 2.
Constituere urbem, desertam eversamque de integro
condere, incolis & rep. formare, 15. 8. 5.
Constituere quantum quisque daret, de arbitrio, ju-
dicio, consilio, 3. 3. 1.
Consuevit hoc sanctum esse apud, consuetudine qua-
dam religio rei apud omnes servata est, 16. 5. 1.
Consuetudo regum, ingenium. 14. 5. 4.
Consultare malè patriæ, utilitates ejus negligere, 15.
10. 1. noxam afferre, 19. 2. 2. consultum mittere,
scil. ad Apollinem, 2. 2. 6.
Consul quinques, scil. quintum, 23. 5. 3.

Con-

INDEX.

- Consumere tot menses in morbo, *tam diu agrotare*, 25. 21. 3. consumi morbo, *interire*, 21. 2. 1.
 Contendere, *affirmare*, 15. 8. 1. quod contenderat, *h. e. quo cursum diraxerat*, 13. 3. 4.
 Contineri hospitio ejus, *esse inter eos, qui sedere hospitii cum aliquo sunt conjuncti*, 6. 1. 5.
 Continens, *opponitur aquis*, 2. 3. 2. *exertis*, 15. 3. 2.
 Contrahere classem, *comparare*, 9. 4. 4.
 Convenit hoc inter illos, *pacti sunt de hoc*, 4. 4. 2.
 Convivæ quales vocandi, 25. 14. 1. convivio uxores Romani adhibebant, Græci non item, *pr. f.* 6.
 Corcyræum bellum, 2. 2. 1.
 Corinthus à Tyranno liberata, 20. 1. 3.
 Cornelius, *L. Cos.* 23. 8. 1.
 Corona aurea Romanis à Carthag. legatis donatur, 23. 7. 2.
 Coronæa urbs Bæotia, 17. 4. 5.
 Corripere partes omnium, *omnium potentiam ad se trahere*, 18. 2. 3.
 Corrupte Delphos, *sacerdotes Oraculi Delphici*, 6. 3. 1.
 Cotta *L. Cos.* 25. 4. 5.
 Cotus rex Thraciæ, 11. 3. 4.
 Craterus, 18. 2. 2.
 Crimessus, *fluv.* 20. 2. 4.
 Culleus, *saccus inter vasa militaria, trajiciendo amni*, 18. 8. 7.
 Cultus domesticus, *usus familiaris*, 25. 13. 4.
 Cupiditas, *vehementior impetus animi cupientis*, 18. 6. 2. cupidè elaboro, *vehementer studeo*, 3. 1. 4.
 Curare præceptum, *efficere*, 18. 9. 5.
 Cyclades, *insulæ*, 1. 2. 5.
 Cyme, 7. 7. 1.
 Cyprus *Ins.* 4. 2. 1.
 Cypri victi, 5. 2. 2.
 Cyrenæ, *urbs Libya*, 17. 8. 6.
 Cyrus, 7. 9. 5.
 Cyzicum, 13. 1. 3.

D Am
 8.
 Damon
 Dare fid
 14. 1
 opera
 ventin
 niam,
 15. 8.
 fopor
 Darius
 2. Hy
 Datame
 Datis
 Dea Pa
 Debitur
 Deceder
 spect
 Decelia
 Decern
 decer
 6. 4
 Declara
 Decurre
 5. 5.
 Deduce
 4. 2.
 abstr
 Deesse
 hono
 3. 5.
 Deferre
 Degred
 Delecto
 Solda
 Deleri
 Deliber

INDEX.

D.

Damnati hoc timore, ob eum populi timorem, 2.
8, 1.

Damon *musicus*, 15. 2. 1.

Dare fidem, *jurare*, 14. 10. 1. fidem de re, *super re*,

14. 10. 2. manus, *viſtum ſe conſiteri*, 22. 1. 4.

operam honoribus, *capere honores*, 24. 1. vela

ventis, *de navibus in alitrum provectis*, 23. 8. 2. ve-

niam, *annuere poſtulat*, 2. 15. 1. crimini, *arguere*

15. 8. 2. ſe, *in gratiam alicujus facere*, 25. 9. 2.

foporem, *pro medicameto ſoporifero*, 10. 2. 5.

Darius Perſ. R. contra Scythas, 1. 3. 1. Ochus, 7. 5.

2. Hyſtaſpis filius, 21. 1. 2.

Datames, 14. 1. 3.

Datis 1. 4. 1.

Dea Pax, 13. 2. 2.

Debitum naturæ reddere, *mori*, 21. 1. 5.

Decedere. *mori*, 3. 3. 2. decedere morte ex con-

ſpectu hominum, *de morte voluntaria*, 20. 1. 6.

Decelia, *opp.* 7. 4. 7.

Decernere cum aliquo, *dimicare, conſigere*, 23. 4. 1.

decernere alicui ſtatuas, *decreto publico conferre*, 1.

6. 4.

Declarare, *documentum dare*, 11. 3. 2.

Decurrere in ſpatio, *de equis exerceri curſu ſolitis*, 13.

5. 5.

Deducere ſecum aliquem, *ſibi adſciſcere comitem*, 25.

4. 2. deducere quem à viſtu priſtino, *demovere,*

abſtrahere, 10. 4. 5.

Deeſſe cui, *in judicio non defendere*, 23. 4. 3. nullus

honor huic defuit, *circumlocutio honoratiſſimi*, 20.

3. 5.

Deferre Senatui, *exponere, reſerre*, 23. 12. 2.

Degredi à ſuis, *longius proceſſi*, 16. 5. 4.

Delectæ novi, *de militibus recens lectus, worvingo van*

Soldaten, 23. 6. 5.

Deleri dicuntur hoſtes penitus fugati, 4. 1. 3.

Deliberare, *oraculum conſulere*, 2. 2. 6.

Delphi.

INDEX.

- Delphi, *urbs*, 1. 1. 2, *pro Oraculo Delphico*, 6. 3. 1.
 Delphicus Deus, *Apollō*, 4. 5. 5.
 Delus, *Inf commune Græciæ ærarium*, 2. 3. 1.
 Deniades Athenas tradi cupit Antipatro, 19. 2. 2.
 Demænetus, *perulans homo*, 20. 4. 3.
 Demergere, *de fortuna deprimente*, 10. 6. 1.
 Demetrius, *Antig. Fil perit in custodia*, 21. 3. 1.
 Phalereus, 1. 6. 4.
 Deprecari pericula amicorum, *ne illos affligant*, 25. 12. 2.
 Deprimere naves, *demergere*, 9. 4. 4.
 Depugnare, *prælium committere*, 2. 4. 4.
 Dercyllus, *Antipatri præfectus*, 19. 2. 4.
 Desperatis rebus provinciarum, *cum diffisi essent provinciis*, 25. 8. 5.
 Destitui ab aliquo, *de rejectis precibus negatoque auxilio*, 7. 5. 4.
 Deterior peditatu, *inferior* 18. 3. 6.
 Detestans compellabat impium, *detestabatur & vocabat imp.* 20. 1. 5.
 Detrahere de aliquo, *de invidiosa & obtræctoria depressione*, 12. 3. 3. detrahere quid multæ, *minuere multam*, 13. 4. 1.
 Devia itinera, *occulta & insueta*, 18. 3. 5.
 Devincere virtutem cuius, *deprimere, inutilem reddere*, 23. 1. 2.
 Devocare, 5. 4. 3. *est vocare ad comam.*
 Devovere quem, *de publico devotionis ritu*, 7. 4. 5.
 Dextra fidei pignus, 2. 8. 4.
 Dianæ templum apud Gortynios, 23. 9. 3.
 Dicere causam capitis, *in iudicio capitali pro se respondere, & verba facere*, 7. 4. 3. dicere pro se, *sc. in iudicio*, 1. 7. 5. dicendo valere, *hac vox propriè eloquentiam notat & artem*, 7. 1. 2.
 Dictator Fabius, 23. 5. 1. *quà dicendo creabatur.*
 Dictator, *summa potestas, & à regno non nisi tempore differens.*
 Dictum, dicto audiens alicui, *obediendi signif.* 6. 1. 2.

Dies.

Dies sup
 ultim
 aliq
 Differr
 Differtu
 Dignus
 Dignita
 regia
 nobil
 clere
 corp
 vitæ
 vive
 qua
 Diliger
 Dimica
 adve
 dicio
 Dimitt
 tere,
 se,
 Dinon
 Dion S
 Disced
 bus
 abire
 Disjice
 Dispal
 gant
 Disposi
 Disputa
 Dissoci
 Dissolu
 nisqu
 Distine
 Distrab
 18. 4
 Diversi
 Divide
 I,

INDEX.

- Dies supremus, *mors*, 7. 10. 6. dies induciarum, *scil.*
ultimus, 17. 3. 1. in diem emere, *ut solvat post*
aliquod tempus, 25. 9. 5.
- Differre in crastinum, *rejicere*, 16. 3. 2.
- Differtur rumor, *dispergitur*, 10. 10. 1.
- Dignus memoriâ, *celebrari dignus ad posteros*, 13. 4. 4.
- Dignitas Regia, *non auctoritatem modo, sed & potestatem*
regiam notat, 1. 7. 3. dignitas equestris, *de ordine &*
nobilitate, equitum, 25. 1. 1. dignitati servire, *con-*
sulere existimationi & honori suo, 25. 6. 5, dignitas
corporis, *angusta corporis forma*, 10. 1. 2. dignitas
vitæ *cum splendore jungitur*, 7. 11. 2. pro dignitate
vivere, 25. 2. 2. intelligitur *hic dignitas vita exacta,*
qua sci. virum bonum decet.
- Diligere affinitatem cuius, *eligere*, 25. 2. 1.
- Dimicare, *adversus quem, resistere, in aciem exire*
advers. 1. 4. 5. dimicare de fama, *de causa in ju-*
dicio disceptanda, 13. 4. 3.
- Dimittere imperium, *deponere*, 20. 2. 3. vitam, *amit-*
tere, negligere, 23. 12. 5. dimisit eum nusquam ab
se, *retinuit in convictu assiduo.*
- Dion historicus, 9. 5. 4.
- Dion Syracusanus describitur, 10. 1. 1.
- Discedere pari prælio, *ut neuter viceris, a quis mani-*
b. abscedere, 2. 3. 3. discedere à pugna, *re infecta*
abire, 1. 7. 5.
- Disjicere copias alicujus, *dissipare*, 1. 2. 1.
- Dispalata multitudo, *palabundi & dispersi passim, va-*
gantesque, 23. 5. 10.
- Dispositi, *scil. milites in acie stantes*, 11. 2. 2.
- Disputare de rep. *differere*, 15. 3. 3.
- Dissociati civium animi, *de civili discordia*, 25. 2. 2.
- Dissolutus, *sign. neglectum legis, boni moris existimatio-*
nisque, 7. 1. 4.
- Distineri litibus, *vexari ac distrahi*, 25. 9. 4.
- Distrabi, *divelli, de pugnansibus & inter se complexis,*
18. 4. 2.
- Diversi discedunt, *in diversas partes*, 14. 11. 3.
- Dividere copias hiematum, *in hiberna dispartiri*, 18. 8.

I,

Divinus,

INDEX.

- Divinus, qui ea parte prudentia, qua divinatio sive providentia dicitur. valet: rectitudine, inquam, constantiaque consilii, in proposit, 25. 9. 1.
- Divitiæ orbis terrarum, ὑπερβολικῶς de summo pretio, 15. 4. 2.
- Dium, sub dio, aëre, quicquid non sub tecto, sed aperto aëre fit, 4. 5. 2.
- Docere, exponere, narrare, 1. 6. 1.
- Dodona, pro Oraculo Dodonæo, sive potius sacerdotibus Oraculi, 6. 3. 2.
- Dodrans, ex dodrante hæres, novem partes hereditatis intellige: dodrans sunt novem partes assis, scil. totius hereditatis, 25. 5. 2.
- Dolopes sacrum obtinent, 5. 2. 5.
- Dolor desiderii, ex desiderio conceptus, 25. 4. 5.
- Domicilium, sedes 17. 3. 1. domicilium imperii orbis terrarum. Urbs Roma, 25. 3. 3.
- Domitius. Ch. Cef. 25. 22. 3.
- Drusilla T. Claudii Neronis conjux. 25. 19. 3.
- Dubito an ponam, eleganter pro dubito an non ponam, 8. 1. 1. non dubitavit committere prælium, de fiducia & conandi promptitudine, 23. 11. 3.
- Ducere aliquem in errorem, falsa opinione deludere, 23. 9. 3. ducere bestiam, vincam agere, 14. 3. 2. ducere secum, de contubernio, 23. 3. 1. ducere, existimare, credere, 7. 7. 2. ducere bellum, mora pretrahere, 7. 8. 1. ducere tempus, cunctari, 2. 7. 1.
- Duci adverb. alig. significat. militari, 18. 3. 4. duci amore, impelli, 5. 1. 2.
- Ductu ejus res gestæ, 4. 1. 3. Dissert ab auspiciis: quod hæc ad summam sati & fortuna, illa formula ad operam ac administrationem belli pertinet, Interdum conjunguntur.
- Dux manus, qui parti copiarum præest, 16. 4. 2.
- Dynastes Paphlagoniæ, 14. 2. 2.

E.

E Der
4
Editus
Efferre
propri
ria, i
Efflare
Effusæ
Elatius
Elicere
bendi
Elis, A
Eloquer
Elpinic
Elucefo
his il
12.
to cog
Emax,
Emitte
2. 1.
Emphy
Ennius
Enume
Enunti
Epamin
Ephebe
Ephefu
Ephem
nifica
gatio
Apu
Ephori
Epigra
addu
Epiroti
25, 1

INDEX.

E.

EDere in vulgus, *vulgo rumorom spargere*, 14. 6.
4

Editus locus, *altior*, 27. 6. 2.

Efferre laudibus, *extollere*, 7. 11. 1. efferre matrem,
propria vox de sepulturis, 25. 17. 1. efferri victo-
ria, *insolescere*, 4. 1. 3.

Efflare animam, *mori*, 4. 5. 4.

Effusæ largitiones, *immodica*, 25. 6. 2.

Elatius se gerere, *insolentius*, 4. 2. 2.

Elicere epistolas alicujus, *occasione suppeditata rescri-
bendi scil.* 25. 20. 2.

Elis, *Argiv. oppid.* 7. 4. 4.

Eloquentia antistat innocentiam, *superat eam*, 3. 1. 2.

Elpinice Cimonis soror. 5. 1. 2.

Elucescere virtutibus, *inclarefcere*, 4. 1. 1. elucet ex
his illud *illud potissimum*, & ad gloriam illustre est.
12. 1. 1. eluxit eloquentia ejus, *illustri argumen-
to cognita est*, 15. 6. 4.

Emax, *qui emendi studio ducitur*, 25. 13. 1.

Emittere exercitum in Asiam, *bellatum mittere*, 17.
2. 1.

Emphyletus, 19. 4. 3.

Ennius, *Q. poeta*, 24. 1. 3.

Enumerare, *per seriem narrare*, 6. 2. 1.

Enuntiare. *revelare rem secretam*, 4. 4. 6.

Epaminondas Theban. 15. 1. 1.

Ephebus factus est, *ad pubertatem venit*, 15. 2. 4.

Ephesus, 17. 3. 2.

Ephemeris, 25. 13. 6 diurnum Latini vocant, *Sig-
nificat hic libellum quotidianarum expensarum & ero-
gationum. Aliud significant. diurni commentarii.
Apud. Suet. Aug. 64.*

Ephori Lacedæmoniorum, 2. 7. 2.

Epigramma, *inscriptio, titulus, elogium*, qualia donis
adduntur, *qua Diis sacrabant*, 4. 1. 3.

Epiroticæ possessiones, *quas habet aliquis in Epiro*,
25. 14. 3.

Eretria

INDEX.

- Eretria capta, 1. 4. 2.
 Erga. *adversus*, in. 14. 10. 3.
 Exerit eum hæc contumelia, *h. e. ad industriam & emendationem excitavit*, 2. 1. 2.
 Erichthon, *ignotus locus, fatentibus* Lambin. & Schot. *qui ex codicib. annos*, Crithonem. 13. 1. 3.
 Eryx *mons Sicilia*, 22. 1. 2.
 Esse alicubi, *degere*, 23. 12. 3. cum jam in eo esset, *ut, h. e. cum jam parum abesset*, 1. 7. 3.
 Esse civitatis alienæ, *de alicunde orto*, 18. 1. 2. Esse partium optimatum, *sequi partes opt.* 25. 6. 1. esse pluris, *plus efficera, prestare publico*. 15. 10. 4. non est tuæ virtutis, *non convenit*, 22. 1. 6. esse calamitati, *inferre calamitatem*, 14. 6. 6. indicio, *præbere indicium, indicare*. 6. 3. 4. invidiæ, *parere invidiam*, 10. 4. 2. malo, *nocere alicui*, 7. 7. 3. usui, *multum prodesse opera, consilioque*, 9. 2. 4. pari imperio. *de belli ducibus*, 14. 3. 3. hoc sensu, *ingenio*, 7. 5. 3. ante oculos civium, *versari*. 12. 3. 2. cum aliquo, *de convictu*, 22. 3. 2. esse in animis debet, *obversari animis*, 8. 2. 3. in colloquio, *colloqui*, 14. 11. 3. in fuga, *fugam meditari, adornare*, 2. 4. 4. in obsidione, *obsideri*. 18. 5. 6.
 Etruria, 23. 4. 3.
 Euagoras, 12. 2. 2.
 Eubœa, 1. 4. 2.
 Evitare tempestatem, *de fuga periculi*, 7. 4. 4.
 Eumenes Cardianus, 18. 1. 1.
 Eumolpidæ, 7. 4. 5.
 Europæi adversarii, *ab Europa hostes*, 18. 3. 2.
 Eurybiades Rex Lacedæm, 2. 4. 2.
 Eurydice mater Perdiccæ & Philippi, 11. 3. 2.
 Eurysthenea Rex Spartan, 17. 1. 2.
 Exacui ira, *irritari, exasperari*, 19. 4. 1.
 Exanimari, *de moriente*, 15. 9. 4.
 Excedere pugna, *desistere*, 15. 9. 2.
 Excipere hostium impetum, *hosti incurrenti se objicere*, 12. 1. 2. excipere has partes, *in se suscipere negotium*, 10. 8. 3.
 Excitare quem *adversus aliquem, infligare*, 22. 10. 1.
 Excur-

Excursion
 2. 1.
 Exercent
 & loco
 5. 4.
 Exercitat
 prompt
 Exercit
 4. 2.
 Exhaust
 7. 8.
 Exiguus
 Exiles re
 na ad
 Exire, p
 6. 1. 6
 Exitus,
 12. 3
 Expedit
 se, de
 aliqu
 expe
 tem
 6. 2.
 Expen
 qua
 Explica
 locor
 Expon
 verb
 Expol
 Extern
 Extin
 scil.
 duff
 tum
 Extre
 Extru
 Exiliu
 5. 3

INDEX.

- Excursionēs, *qua praeda ab hoste agenda causa sunt*, 1.
2. 1.
Exercentur equi stantes, *agitatione scil. novo genere,
& loco ambulationis cursusque equestris usurpato*, 18.
5. 4.
Exercitatus bello, 15. 5. 4. in dicendo, 15. 5. 2.
prompta facultas utrobique notatur.
Exercitus victor, *victoriis clarus & formidabilis*, 17.
4. 2.
Exhaustus, *cui pecunia deest, & instrumenta belli cetera*,
7. 8. 1.
Exiguus, *brevis statura*, 17. 8. 1.
Exiles res, *tenuēs, calamitosa, de difficultatibus à fortu-
na adversante objectis*, 18. 5. 1.
Exire, *proficisci domo*, 2. 6. 5. in hostem, in bellum, 17.
6. 1. exit fama, *emanat*, 17. 2. 1.
Exitus, *finis vita*, 18. 13. 1. *ædificii, de soribus*, 23.
12. 2.
Expedire rem, *de ancipiti negotio*, 18. 9. 2. expedire
se, *de eo, qui circumventus erat*, 23. 5. 2. expedire
aliquem, *proscriptorum numero eximere*, 25. 12. 4.
expedita ad dimicandum manus, *intellige faculta-
tem dimicandi non impeditam loco aut precisam*, 14.
6. 2.
Expensum sumptui ferre, *in rationes eorum referre,
qua erogamus & expendimus*, 25. 13. 6.
Explicari non potuit multitudo, *in acie scil. propter
locorum angustias*, 2. 4. 5.
Exponere, *de scription. hist.* 10. 3. 2. aliquem è nave,
verbum nauticum, 2. 8. 7.
Exposcere aliquem, *potere ut dedatur*, 23. 7. 6.
Externum malum, *de bello externo*, 22. 2. 1.
Extinguere liberos, *è medio tollere*, 25. 9. 2. aliquos,
scil. expugnando perdere, 17. 5. 4. contumeliam in-
dustria veluti redimere, aut memoriam contumelia-
rum delere, 2. 1. 2. 3.
Extremo be'lo, *pro fine belli*, 9. 1. 2.
Exstructa satis altitudo muri, *educta*, 2. 6. 6.
Exilium 10 annorum, *pœna Ostracismi, legibus definita*,
5. 3. 1.

INDEX.

F.

Fabius, Q. Maximus dictator Hannibali opposi-
tus, 23. 5. 1

Facere audet quod cogitavit, *rem deliberatam efficere*,

14. 7. 1. faciebat, ut numerarent, *curabat nume-
rari*, 15. 3. 6. bona, *de beneficiis prastitis, aut face-
re quod utile est alteri*, 2. 9. 3. caedem alicujus, *per-
petrare*, 8. 3. 1. castra, *ponere*, 1. 5. 2. aliquem,
certiorem, *docere*, 14. 11. 1. civem, *asciscere*, 25.
3. 1. imperum in aliquem, *adoriri*, 14. 9. 4. insi-
dias, *struere*, 7. 9. 2. magnam multitudinem, *col-
ligere exercitum*, 23. 10. 5. summam, *sc. pecu-
nia*, 15. 3. 6. mentionem, *in sermone*, 7. 5. 3.
pecunias ex metallis, *reditus fodinarum metallina-
rum intellig.* 5. 1. 3. aliquem missum. *dimittere ex
captivitate*, 18. 11. 1. potestatem sui, *sc. ad pug-
nam*, 23. 9. 1. progressum in studiis, *proficere*. 24.
3. 2. reum, *accusare*, 7. 4. 3. verba, *orationem habe-
re*, 2. 10. 1. facere aliquid pulchre posse, *de ope-
ra prompte obeunda*, 25. 13. 3. aliquem pluris, *astim-
andi significatione*, 11. 3. 4. facere lucri aliquid,
de gloria capta, qua alteri debebatur, 8. 1. 3. face-
re naufragium, *de clade navali*, 2. 7. 5.

Face, *pro fac.* 4. 2. 4

Fio, fit caedes civium. *caduntur*, 15. 10. 3. sumptus
in classem impenditur, 1. 7. 6. fieri pluris, *astim-
ari*, 14. 5. 2. quid bis fieri vellent *de his* 17. 4. 6.

Factum est aequitate ejus, ut, *effectum, impetratum,
res eo deducta*, 3. 2. 2. facto, *per id, hac ratione*,
17. 5. 2. quo facto, *qua causa, qua ex re* 14. 5. 2.

Factio adversaria pro viris advers. *fact. divinus oppos.*
16. 1. 2. sine factione amicis officia praestanda,
*intelligitur, officia amicitia non extendi ad societatem
ver. nov. factionum*. 25. 8. 4.

Facultas ita vivendi non datur, *copia, potestas, occasio*,
25. 2. 2. facultates ingenii, *opes*, 15. 1. 3.

Falernus ager, 23. 5. 1.

Fallere verbo, *falsi tituli specie*, 15. 5. 3. sefellit eum
hac,

haec res,

Festigio p
modus vit

Fautrix, de

Ferocior, b

18. 11. 4

Ferre calan

4. 1. æq

ne, 25. 1.

tus in c

ita fortu

gium, se

no odio

affectu, 2

Ferrum, p

li prafixu

Festum hal

intelligit

Fidere pec

vicioria,

1. 2.

Fidenti an

Fides vix t

3. fidei

quid tan

dum. 2

vicissim

Fiducia n

curitas

rei poti

2.

Figura ve

11. 5.

Filius à l

jus rece

filio reg

Fingere t

re se, e

ta, ibid.

Firmæ co

INDEX.

- hæc res, *contra opinionem cecidit*, 10. 5. 4.
 Fastigio pari stare in utraque fortuna, *par cultus ac
 modus vite intelligitur*, 25. 14. 2.
 Fautrix, *de natura propitia*, 17. 8. 1.
 Ferocior, *bellicosior*, 2. 2. 1. ferocius loqui, *elatus*,
 18. 11. 4. ferocia, *animosa elatio*, 22. 1. 5.
 Ferre calamitatem moderate *tolerare, sustinere*, 20.
 4. 1. æquo animo ferre, *sine invidia, & amulatio-
 ne*, 25. 1. 3. ferre expensum sumptui, *expenses sump-
 tus in commentarium referre*, 25. 13. 6. si tulisset
 ita fortuna, *si ita accidisset*, 18. 6. 5. ferre suffra-
 gium, *sententiam per calculos*, 15. 8. 5. ferri mag-
 no odio in aliquem, *de studio animi, contentione,
 affectu*, 25. 10. 4.
 Ferrum, *pro gladio*, 14. 11. 5. *pro spiculo, quod hasti-
 li præfixum est*, 15. 9. 3.
 Festum habere hunc diem, *solennis instituta festivitas
 intelligitur*, 20. 5. 1.
 Fidere pecuniæ, *spem conficiendi inde sumere*, 6. 3. 5.
 victoria, *fiduciam victoriæ habere tanquam certa*, 12.
 1. 2.
 Fidenti animo, *ex successu animositas intell.*, 22. 3. 1.
 Fides vix facta est, *vix persuasi, ut crederent*, 17. 8.
 3. fidei alicujus aliquid credere, *committere alicui
 quid tanquam homini bonæ fidei, aut bonæ fide servan-
 dum*, 23. 9. 3. dare, accipere fidem, *polliceri, &
 vicissim alterius pollicitis credere*, 14. 10. 1.
 Fiducia nimia magnæ calamitati solet esse, *intell. se-
 curitas ex confidentia*, 16. 3. 1. fiduciam habere
 rei potiundæ, *spes certa, & plusquam spes*, 17. 4.
 2.
 Figura venusta, *de totius corporis habitu congruo*, 18.
 11. 5.
 Filius à Patre acceptam gloriam auxit, 13. 1. 1. e-
 jus recens gloria veterem patriæ renovat, 13. 2. 3.
filio regnum à vivo patre non tradendum, 21. 3. 3.
 Fingere fortunam sibi, *conciliare*, 25. 11. 6. finge-
 re se, *effingere suos mores in rectitudinem officiorum vi-
 ta, ibid.*
 Firmæ copię, *respectu peritiæ bellandi indurata bello
 manu*

INDEX.

- manus*, 18. 3. 3. firmæ vires ad laborem feran-
dum, *de eo qui invictus laboris & operis*, 18. 11. 5.
Firmissimi amici, *constructissimi*, 6. 2. 2.
Flaccus, *L. Valerius*, 24. 1. 1.
Flagitium, *de armis relictus*, 22. 1. 6, *de dedecore*, 22.
1. *ibid.*
Flaminius, *C. Cos.* occiditur, 23. 4. 3.
Flaminius *L. Quintus Cos.* 23. 12. 2.
Flectere suum iter, *de alia via tentanda*, 18. 9. 6.
Florere, *de potentia & excellentia imperii*, 18. 1. 2.
rebus quibusdam, *gestorum gloria*, 5. 3. 1. *fiorens*,
adhuc vivens, superstes, 25. 11. 4.
Fluctus civiles, *turba*, 25. 6. 1.
Forma imperatoria, *imperatore digna*, 11. 3. 1.
Fortuna, *ut si in manu ejus esset fortuna, ab ipso ve-*
geretur, ad arbitrium flecteretur, 13. 3. 4. *fortuna*
secunda, de successu, 1. 2. 5. *fortuna virtuti par,*
de bona fortuna & felicitate, 18. 1. 1. *fortuna, de*
infelicitate, adversa fortuna, 17. 5. 7. *non simplex, utra-*
que, 20. 1. 2. *fortuna, pro conditione, statu*, 7.
9. 4. *conversa subito fortuna est, rerum status &*
vices, 25. 10. 2. *fortunam suam oculere, statui suo*
& celebritati latebras quarere, tum fama tum securi-
tatis, 7. 9. 1.
Forum, *in foro esse cœpit, feri studiis & civilis actus*
rudimentis operam dare, 24. 1. 1.
Frangi curâ rerum, *angi vehementer*, 10. 7. 3.
Fregellæ, *opp. Lat.* 23. 7. 2.
Frui aliquo, *convictu alicujus*, 25. 2. 2.
Fructus, *fructum pietatis ferre, præmium*, 25. 5. 1.
Frustrari seipsum, *nocendi signis*, 23. 2. 6.
Fugam alicujus sublevare, *de expulso & hoste judicato*,
25. 2. 2.
Fugare, *vincere*, 15. 5. 6.
Fugere procurationem reip. *abstinere eâ*, 25. 15. 3.
non fugit me, satis intelligo, 10. 2. 1.
Fulget indoles virtutis in eo, *explendescit*, 18. 1. 1.
Fulvia uxor Antonii, 25. 9. 4.
Funesta victoria, *deserenda*, 15. 10. 3.
Fungi munus militare, 14. 1. 4. *functus summis ho-*
noribus,

honoribus,
imperii ma-
gnus nullius
Furius, *L. Cos.*

G Alea ven
G Gellius,
Geminus, *Cn.*
Genus Antiqu
2. 1.

Generatus ab
Generosus de
sa fama eoru
2 generosi c
diti, 25. 1. 3

Gerere, pro a
nas, efficere,
na, 1. 3. 3.
Geri, effici, 4.
10. 3. 4

Gladii minuti,
Globus consen
hors, 25. 8.

Gloria belli, b
Glonæ, pl. loc

Gongylus Ere
Gortinii, Gorti

Gracchus, T. S
gradus, sc. h

secundus, pr
Græcæ literæ,
Græci libri Ha

Græcia, pro in
Gravius saltus,

Gravitas Laced
penitissimè ex

Grænum in Ph
Gymnasium Ti

INDEX.

honoribus, qui magnis rebus præsuit, multum in
imperiiis magistratibusque versatus est, 2. 7. 3.
unus nullius ex suis vidit, de morte, 21. 2. 3.
Iulius, L. Cos. 23. 7. 6.

G

Galea venatoria, 14. 3. 2.
Gellius, Q. Canius, 25. 10. 2.
Geminus, Cn. Servilius, 23. 4. 4.
Genus Antiquum, 14. 2. 2. pro gente, natione, 21.
2. 1.
Generatus ab origine, oriundus, 25. 1. 1.
Generosus de nobili familia dicitur, 2. 1. 2. genero-
sa fama eorum, fama ex majoribus generosis, 10. 1.
2. generosi condiscipuli, animo erecto excelsoque pra-
diti, 25. 1. 3.
Gerere, pro administrare, 24. 2. 1. gerere res mag-
nas, efficere, 22. 3. 3. rem male, uti adversa fortu-
na, 1. 3. 3.
Gerere, effici, 4. 2. 4. gerere amicitiam, exercere, 14.
10. 3. 4.
Gladii minuti, breviores, 11. 1. 3.
Globus consensionis, numerus, conspiratorum factio, co-
hors, 25. 8. 4.
Gloria belli, bello gesto parata, 4. 5. 4.
Golonæ, pl. locus agri Troadis, 4. 3. 3.
Gongylus Eretrienſis, 4. 2. 2.
Gortinii, Gortina urbs Creta, 23. 9. 4.
Gracchus, T. Sempronius, infidiis perit, 23. 5. 3.
Gradus, sc. honoris & amicitia, 18. 1. 6. imperiū
secundus, proxima à Rege dignitas, 9. 3. 2.
Græcæ literæ, de lingua Græca, 23. 13. 3.
Græci libri Hannibalis, 23. 13. 4.
Græcia, pro incolis Græcis, 15. 5. 4.
Gravius saltus, 13. 3. 4.
Gravitas Lacedæmoniorum, in suspendenda, dum res
penitissimè exploraretur, fide, 4. 4. 2.
Grunium in Phrygia castrum, 7. 9. 3.
Gymnasium Timoleontium, 20. 4. 4.

L

Gynæ

I N D E X.

Gynæconitis, *praf.* 7.

H.

HAbere, quemdam, se habere, *ut valetudo ejus comparata esset*, 10. 2. 4. ut haberet, quo fugeret ad salutem, *h. e. locum, quo fug.* 10. 9. 2. habere amorem alicujus magnum, *amari*, 20. 3. 4. contentionem cum aliquo, *disceptare*, 17. 1. 2. 3. liquem secum, *convictum*, *notat*, 25. 4. 1. quaestionem de, *intellig. cognitio judicialis*, 7. 4. 1. aliquem ad manum, *uti alicujus ministerio*, 18. 1. 5.

Haberi numero sapientum, *reputari*, 8. 4. 2. malè, *vexari, detrimentis multis affici*. 18. 12. 1.

Haliartus, *urbs Boeotia*, 6. 3. 4.

Halicarnassia civis, 3. 1. 2.

Hamilcar, 22. 1. 1.

Hannibal, 23. 1. 1.

Haruspex, 10. 1. 4.

Hasdrubal male audit ex contubernio Hamilcaris, 22. 3. 2.

Hastæ brevis *modus duplicatus*, 11. 1. 3.

Hastile, 15. 9. 3.

Hellepontus, 4. 2. 1.

Helotes, *servi Lacedamoniorum*, 4. 3. 6.

Helvius, C. 24. 1. 3.

Hemerodromi Græc *q. d. Cursores diarii*, 1. 4. 3.

Hephæstio magni æstimatur, 18. 2. 2.

Heraclides, interficitur, 10. 6. 5.

Herculis, progenies, 17. 1. 2. Hercules Graius, 23. 3.

Hermes Andocidis, 7. 3. 1.

Hetærice, *ita vocabatur honoris causa ala Equitum apud Macedonas, ab amicitia & veluti sodalitate regia*, 18. 1. 6.

Hibernacula, *pro hibernis, alias pro ipsis tentoriis sumuntur, sive pro pellibus, sub quibus antiquitus milites hiernabant*, 17. 3. 4.

Hiems, *pro tempestate*, 25. 10. 6.

Hierophantes, *genus sacerdotii Atheniensis*, 16. 3. 2.

Hila-

Hilaritas, *vel*

Hipponicus,

Hipparinus,

Hippo, *urbs*

Hispania cite

Histaspès Dar

Hirta tunica,

Homerus, 14.

Monor regni,

ram dare,

1. 1. hono

Hortari milit

Hortensius, 2.

Hospitio alicu

Humilis vesti

IAm tunc,

Jason Ty

Ioetas vincitu

Ignorare aliq

te ista, *dece*

Illudere quen

Illustris adol

est ei maxi

mum præli

Illustrari, *ad*

Imago consue

Imitari consu

7. 11. 5.

Imminere, *mo*

Imminuere a

gere, 18. 5.

Immoderata l

peranter hal

Immodestia,

6. 1. 2.

Immortalis p

15. 10. 2.

INDEX.

Hilaritas, *voluptas animi*, 15. 8. 5.
 Hipponicus, 7. 2. 1.
 Hipparinus, 10. 1. 1.
 Hippo, *urbs Africana*, 22. 2. 4.
 Hispania citerior, 24. 2. 1.
 Histaspès Darii pater, 21. 1. 2.
 Hirta tunica, *hirsuta, hispida*, 14. 3. 2.
 Homerus, 14. 2. 2.
 Honor regni, *pro ipso regno*, 17. 1. 4. honoribus ope-
 ram dare, *accedere ad honores & temp. capessere*, 24.
 1. 1. honorificentius. *honoriatus*, 18. 1. 5.
 Hortari milites, *prælio firmare*, 1. 6. 3.
 Hortensius, 25. 5. 4.
 Hospitio alicujus contineri, *esse inter hospites*, 6. 1. 3.
 Humilis vestitus, *vilior*, 17. 8. 2.

I,

I Am tunc, 13. 3. 1.
 I Jason Tyrannus, 13. 4. 2.
 Icetas vincitur, 20. 2. 3.
 Ignorare aliquem, *non nosse*, 3. 1. 4. ignorare nolui
 te ista, *decere volui*, 25. 21. 5.
 Illudere quem, *callide invento fallere*, 23. 10. 1.
 Illustris adolescens, *generis respectu*, 22. 3. 2. illustre
 est ei maxime, *insigne ad famam*, 21. 1. 3. illustrissi-
 mum prælium, *celeberrimum*, 4. 1. 2.
 Illustrari, *ad famam celebritatem pervenire*, 2. 1. 4.
 Imago consuetudinis, *vita descriptio*, 15. 1. 3.
 Imitari consuetudinem gentis, *moribus ejus vivere*,
 7. 11. 5.
 Iminere, *moliri oppressionem*, 18. 10. 3.
 Imminuere animi magnitudinem, *minus quam fran-
 gere*, 18. 5. 1.
 Immoderata licentia, *vulgi scil. libertatem suam intem-
 peranter habentis, & in licentiam vertentis*, 7. 4. 4.
 Immodestia, *licentia militaris, & dedignatio parendi*,
 6. 1. 2.
 Immortalis pugna dicitur, *cujus memoria est perpetua*,
 15. 10. 2.

L 2

INDEX.

- Impedimenta, scil. militaria, ut sarcinæ, instrumenta, vehicula. &c. 8. 2. 5.
- Impelli auctoritate alicujus, moveri, 1. 5. 2.
- Impendere, imminere, de mor futuris, 18. 10. 3.
- Imperare, summam belli administrare, 14. 5. 3.
- Imperium majus, de prolatiis finibus, 1. 6. 4. imperii summam tenere, imperare urbi, praeesse cum perpetuo imperio, 1. 3. 5. non magis imperio, quam justitia, non tam potestate jurisdictionis, quam aequitate administrationis.
- Imperium, militaris praefectura, 3. 2. 2. abrogare, scil. ducibus, 15. 7. 3.
- Impetus, repentina oppressio, 7. 8. 6. hostium, incursus, 12. 1. 2. impetum facere, impressionem, 17. 3. 1.
- Implicitis magnis rebus, ex difficultate captorum in varias emergendi angustias conjectus, 4. 4. 6.
- Impotens dominatio, intemperantis imperii insolentia & abusus potestatis notatur, 6. 1. 4.
- Imprudens, inscius, 6. 4. 3. imprudentem, hostem opprimere, inopinantem, 18. 8. 6.
- Impugnare prior voluit, de singulis qui alteri ictum inferre priores conantur, 8. 2. 6. impugnare aliquem, adversus aliquem pugnare, 15. 10. 3.
- Inensus, irritatus, infestus, 18. 10. 4.
- Incestus, OEdipi, 15. 6. 2.
- Inceptum, propositum, 10. 8. 5.
- Inclinatae sunt copiae, fugam spectant, 16. 5. 4.
- Incurrentes, qui in hostem impetum faciunt, 12. 1. 2.
- Index, qui rem desert, 4. 4. 3.
- Indicium, narratio, manifestatio, 4. 4. 4. indicio sunt ei rei, pro ejus rei indicium, 25. 16. 3.
- Indicare se, se ipsum prodere, 4. 4. 4.
- Indidem Thebis, 15. 5. 2.
- Indigere alienarum opum, de exule, 23. 1. 3.
- Indigna iniqua, miseranda, 19. 4. 3.
- Inducere in insidias, pellicere, 23. 5. 3. ad bellum, permovere, 23. 8. 1. Plato inducit Socratem personam alicui tribuere, actionis aut sermonis gratia, 7. 2. 2. induci ad credendum, adduci, 9. 3. 1.
- Indulgere alicui, favoris honorisque respectu, quem ex hibernu

hibemus
creditoribus
tam con
education
sequi dolo
vere 12.
Industria
vita, 2. 1.
Infamis, pe
Infamatus,
Infectis reb
Inferior cor
mero, 14.
Inferre bell
sedem be
stem ire,
detrimens
tur corporu
Infectus Cor
Inficias ire
Infirmus, se
mi, scil. p
Infodere, de
Ingratiis, v
Injicere ad
amplius q
17. 8. 2.
Inimica patr
inimicissim
23. 12. 2.
Inire consili
3. 1. inire
7. 9. 5.
consilium,
Iniens adole
Initium tenu
Inopinatae re
Insciente, in
tia, 15. 7.
Insequi, vex

INDEX.

hibemus vero bene merenti, 10. 2. 1. indulgere, de creditoribus solutionem debiti non urgentibus, ad meram conniventibus, 25. 2. 5. indulgere, de dissoluta educatione. 10. 4. 3. dolori, ejus impetum sequi, obsequi dolori, 21. 1. 4. sibi liberaliter, splendidius vivere 12. 3. 2.

Industria summa de studio actus civilis, & officiorum vita, 2. 1. 5.

Infamis, per flagitia, 15. 10. 1.

Infamatus, à plerisque vituperatus, 7. 11. 1.

Infectis rebus, non effectis, 1. 7. 5.

Inferior copiis, sic superior, de majore & minore numero, 14. 8. 4.

Inferre bellum in Italiam, bello Italiam potere, vel eadem sedem bello legere, 22. 3. 5. inferre signa, in hostem ire, 14. 6. 5. mala in alium alicujus, vexare, detrimentis afficere domum, 2. 9. 2. inferre eo dicitur corpus mortui, sepeliendum scilicet, 4. 5. 5.

Infectus Comanis animus, de hostili odio, 22. 3. 1.

Inicias ire aliquid, negare, 15. 10. 4.

Infirmus, scil. viribus armorum, 18. 3. 1. infirmissimi, scil. potentia, 2. 6. 3.

Infodere, de sepultura, 4. 5. 5.

Ingratis, vellent nolent, 2. 4. 4.

Injicere admirationem, sui, excitare, 11. 3. 1. non amplius quam pellis est injecta, de strati tegumento, 17. 8. 2.

Inimica patriæ consilia, seditiosa molitiones, 4. 3. 3.

inimicissimum suum, vocant Romani Hannibalem 23. 12. 2.

Inire consilia, de proposito, & molitionibus seditiosis, 6.

3. 1. inire gratiam ab aliquo, mereri apud aliquem,

7. 9. 5. talem rationem ad interfic. capere tale consilium, 23. 10. 3.

Iniens adolescentia, incipiens, prima, 2. 1. 1.

Initium tenue, occasione tenuis rei oblat, 16. 2. 3.

Inopinata res, felicitas spe uberior, 10. 6. 1.

Insciente, inscio, 18. 12. 4. Inscientia belli, imperitia, 15. 7. 4.

Insequi, vexare, 25. 9. 2.

INDEX.

- Inſervire ſtudiis gentis, imitari mores & conſuetudinem*, 7. 11. 3.
Inſolens quid, de elato ſermone, 20. 4. 2.
Inſtare hoſti audacius, urgere, 15. 9. 1.
Inſtat tempus proficiſcendi, adeſt, 7. 4. 1. *inſtans periculum, imminens, impendens*, 4. 3. 5.
Inſtitutum vitæ, ratio, conſuetudo, 25. 7. 3. *inſtituta patriæ, reſpectu habito ad formam reip.* 17. 4. 3.
Inſuetus male audiendi, de eo, qui ſiniſtre de ſe opinantes ægrè fert.
Inſula Scyrus, 5. 2. 5. *Lemnus*, 1. 1. 4. *Cyclades*, 1. 2. 5.
Intemperantia, licentia militaris, 18. 8. 2.
Inter. obtreſtarunt inter ſe, pro invicem, 3. 1. 1.
Intercedit cupiditas major, ſc. intervenit conſiliis melioribus, 10. 1. 3. *interceſſit nullus temere dies, ferme ſingulis diebus*, 25. 20. 2.
Interdici non poteſt ſocero gener, contubernium & convicſus generi 22. 3. 2.
Intereſſe rebus privatis, publicis, plus quam nudam præſentiam notat, 20. 4. 2.
Interfectus exercitus hoſt. deletus, occiſus, 3. 2. 1.
Interit pecunia, prodigitur, 2. 2. 2.
Internecio, ad internecionem geſta bella, ad partis, aut partium interitum, 18. 3. 1.
Interponere, de judicio ſententiaque ſcriptioni inſerta 16. 3. 3. *interponere ſe, ope ſua intervenire, facultatem rei conciliare, pecunia mutua juvare*, 25. 2. 5.
Interpretari, rationem reddere, 25. 3. 1.
Intueri, animadvertere, 12. 1. 2.
Invehi multa in aliquem, alicujus exagitandi ergo, probra ſpargere, 15. 6. 1.
Inventum, conſilium, ars, ſtratagema, 12. 1. 1.
Invidere aliquid, pro ob aliquid, 8. 4. 2.
Invidus potentiæ populus, qui ob potentiam invidet, 13. 3. 5.
Invidia non opprimitur acerbitate, ſed tenetur obſequio, 10. 6. 5. *invidiæ crimen, ex invidia impoſ-*
sum

sum, 7. 7.
vidiam.
Iones, 1. 4.
Iphicrates
ſtantibus
Ire, cum e
Is non ſu
animo p
Iſmenias c
Iſter, fluvi
Iſtiæus Mi
Judicare a
23. 7. 7
tatem, 2.
Judicium c
judiciu
Julii divi t
Jumentum
Jupiter An
Max. 23
Jas, Jure t
reſpectu
mur, 13
Juſſu popu
Juſtus, pro
Juſtus, cog

K *Alend*
Karo

L *Abeo,*
Labo
de hac
Lacedæmo
Laco. pro
Lacon, pro

INDEX.

- inim,* 7. 4. 1. *invidia minor esse, minus sentire in-*
vidiam, minus peti invidiâ, 18. 7. 2.
 Iones, 1. 4. 1. *Ionia,* 1. 3. 1.
 Iphicrates, 11. 1. 1. *Iphicratenses milites, pro pra-*
stantibus, 11. 2. 1.
 Ire, *cum exercitu scil.* 17. 3. 5.
 Is non sum qui, *non eiusmodi homo, vel tali animo*
animo praeclatus, 17. 5. 3.
 Ismenias captus, 16. 5. 1.
 Ister, *fluv.* 1. 3. 1.
 Isthmus Milesius, 1. 3. 5.
 Judicare aliquem exulem, *judicio exilium discernere,*
 23. 7. 7. *judicandum est utilitate, secundum utili-*
tatem, 25. 13. 3.
 Judicium capitis, *cum quis accusatur capitis,* 15. 8. 5.
judicium sit de hoc, habetur, 19. 3. 2.
 Julii divi filius, 25. 19. 2.
 Jumentum *de equis,* 18. 5. 6.
 Jupiter Ammon. 6. 3. 2. *Feretrius,* 25. 23. 3. *Opt.*
Max. 23. 2. 4. *Jovis antistites,* 6. 3. 3.
 Jus, *Jure suo, merito,* 8. 1. 4. *jura patriæ, hospitii,*
respectu obligationis, quibus patria aut hospiti obliga-
mur, 13. 4. 3.
 Jussa populi, *sententia Democratica,* 13. 4. *ibid.*
 Justus, *pro aequitate civilis animi ac, ἰσχυρὸς* 3. 2. 2.
 Justus, *cognomen,* 3. 1. 2.

K.

- K** Alendæ Aprilis, 25. 22. 3.
 Karthaginenses à Lutatio vincuntur, 22. 1. 3.

L.

- L** Abeo, *Q. Fab. Cos.* 23. 13. 1.
 Labor animi, *contentio,* 7. 1. 4. *labore quærere*
de hac re, annitor, studio, 16. 3. 1.
 Lacedæmonii Græciæ domini, 9. 4. 4.
 Laco, *pro Agesilas,* 13. 1. 3.
 Lacon, *pro Lysandro,* 7. 10. 2.

Laconica

INDEX.

- Zaconica**, *scil. regio*, 13. 2. 1.
Lacrymare casum alicujus, *illa lacrymare alicui*, 7. 6. 4.
Lamachus, 7. 3. 1.
Lamestius, 20. 5. 2.
Lamprus, *Musculus*, 15. 2. 1.
Lampsacum, *urb.*, 2. 10. 3.
Lapis, *de miliari*, 25. 22. 4.
Largitiones, *effusæ, fere in malam partem usurpatur hac vox, de iis quæ ambitus causa donantur*, 25. 6. 2.
Latere, *occultum esse, ignorari*, 17. 6. 3.
Laus, *liberandarum Thebarum, gloria ex commendatione liberationis ejus*, 16. 4. 1. *rei militaris, fama rebus bello gestis parata*, 1. 8. 4. *victoria illa est. in eo fit laudabilis*, 17. 4. 6. *in summa laude esse, laudari*, 11. 2. 4.
Laute vivere, *splendide, liberalius sibi indulgere*, 12. 3. 2.
Laxare vincula epistolæ, 4. 4. 1.
Lectoris *fatietas & ignorantia, quarum hac ex nimia brevitate, illa ex multitudine*, 16. 1. 1.
Legationem suscipere, *obeundam in se recipere*, 2. 6. 5. *legationes. pro ipsis legatis*, 15. 6. 4.
Lemnus *non vult se dedere*, 1. 1. 4.
Lenire invidiam, *mitigare*, 10. 6. 2.
Leonidas rex Lacedæm. 2. 3. 1.
Leonnatus 18. 2. 4.
Leorychides, 17. 1. 2.
Levare inopiam, *sublevare, subvenire*, 25. 2. 4.
Leucosyri, *qui nunc Cappadoces*, 14. 1. 3.
Leuctra, *vicius Bæot.* 17. 6. 1.
Levis armatura, *pre militibus levis armatura*, 14. 8. 2. *levis, expeditus*, 11. 1. 4. *levis non liberalis, qui plura promittit, quam præstat, non tam facilitate officii, quam temeritate lingua. leviora sunt mihi, apud me, duco leviora*, 15. 1. 1.
Libenter detrahete de iis, *vitium animi ad detrahend. proni notatur*, 12. 3. 3.
Liberalitas temporaria, *callida, quæ temporis & spei causa fit*, 25. 11. 3. *liberaliter polliceri, prolixo*, 6. 4. 2.

Liber.

Libertatis
 Librarii, *fr.*
libris vel
 Lighea mœ
 Ligures, 23
 Literis colli
commerci
 Literæ. *pro*
gua, 23.
 Locus non
cus pro oc
 Longum ef
 5. 3.
 Longus Th
 Loqui, *ferre*
 Lucani, *pro*
 Lucretius.
 L. Lucullus
 Lumina ocu
 Lutatius, C
 Lycus, *pate*
 Lyco Syrac
 Lydi, 14. 9
 Lyfander I
 Lyfimachu
 Lysis Tare
 LLS 25. 4
 IIS. HS
ractere,
um in n

M Acro
 Ma
 Magnesia,
 Majores re
 4. 2. 2.
 Malefica
 cam in

I N D E X.

- Libertatis species, pars, indicium, 20 §. 2.
 Librarii, servi quorum opera in exscribendis & curandi
 libris veteres utebantur, 25. 13. 3.
 Ligna mœnia, anigmatica de navibus, 2. 2. 6.
 Ligures, 23. 4. 2.
 Literis coli ab Antonio, de familiaritate epistolæ
 commercii 25. 10. 4.
 Literæ pro studiis, 23. 13. 2. literæ Græcæ, pro lin-
 gua, 23. 13. 3.
 Locus non æquus, iniquus, incommodus, 1. 5. 4. lo-
 cus pro occasione, 22. 1. 2.
 Longum est enumerare prælia, formula præcisionis, 23
 5. 3.
 Longus Tib. 23. 4. 2.
 Loqui, ferre rumoribus, 22. 5. 3.
 Lucani, pro regione Lucan. 23. 5. 3.
 Lucretius. 25. 12. 4.
 L. Lucullus, 25. 5. 1.
 Lumina oculorum, pro oculis, 20. 4. 1.
 Lutatius, C. fudit Carthagin. 22. 1. 3.
 Lycus, pater Thrasybuli, 8. 1. 1.
 Lyco Syracusanus. 10. 9. 6.
 Lydi, 14. 8. 2. Lydia, 9. 2. 1.
 Lyſander Lacedæm. 6. 1. 1.
 Lyſimachus, 3. 1. 1.
 Lyſis Tarentinus, 15. 2. 2.
 LLS 25. 4. 4. Sestertium antiqui his modis exprimabant,
 IIS. HS. LLS. duarum librarum & semissis cha-
 ractere, superposita lineola, millenarii index, sesterti-
 um in neutro signif. vid. Budaum & Glaream,

M.

- M**acrochir (Longimanus) Artaxerxes. 21. 1. 3.
 Magistratus, imperium, pratura belli, 1. 8. 2.
 Magnesia, urbs Asia apud Meandrum fl. 2. 10. 2.
 Majores res appetere, de ambitiosis, novisque consiliis,
 4. 2. 2.
 Malefica natura, 17. 8. 1. nancisci naturam malefi-
 cam in corpore, nihil aliud, quam in corpore natura
 aliquem.

INDEX.

- aliquem errorem ac deformitatem praeferre.*
 Malum externum, bellum cum ext. gest. 22. 2. 1.
 Malitiose facere, cum quis culpa sua & de industria rem male gerit, 7. 7. 2.
 Mamercus Italicus. capitur, 20. 2. 4.
 Mago frater Hannibalis, 23. 7. 1.
 Manceps, qui à populo aliquid emit conductive, ejus rei quoniam sublata manu indicium facit seque auctorem proficitur, manceps dicitur. vid. Sigon. 25. 6. 3.
 Manere, expectare hostem, 2. 4. 2. in officio obsequii,
 Manere, ratum esse 7. 10. 1.
 Manubiæ, pradam sive pecuniam ex prada redactum intelligit, 5. 2. 5.
 Manus, ad manum habere, ministerio alicujus uti, 18. 1. 5.
 Manus, exercitus & copia, 1. 5. 2. manum conferere, acie contendere, 14. 8. 4. manum dare, victorum est & succumbentium, 22. 1. 4.
 Marathon campus, 1. 4. 2.
 Marathonica pugna, 2. 2. 6. Marathonium tropæum, pugna seu pugna gloria, 2. 5. 3.
 Marcellus, M. Claud. Cos. 23. 13. 1.
 Mardonius quis, 4. 1. 2.
 Marius hostis judicatus, 25. 2. 2.
 Massagetae, 21. 1. 3.
 Mater patri prælata, 11. 3. 4. filii pœnam promovet 4. 5. 3.
 Media, 18. 8. 1.
 Mederi satietati lectoris, ne satietate obtundatur, ca- vero, 16. 1. 1.
 Medimnus (& medimnum) Græcorum mensura, Roma- nos sex medios captus, 25. 2. 6.
 Meditari animo, constituere apud se, 17. 4. 1.
 Mel cadaveribus circumfusum, conservabat ea à putre- dine, 17. 8. 7.
 Memor gratusque, quodam sententia genere juncta, 25. 9. 5. memor virtutum pristinarum, non tam memo- ria, quam memoria efficacia, & insinû ad aliquid notatus, 23. 12. 5.
 Menechdes, 15. 5. 2.
 Menelai portus, 17. 8. 6.

Menestheus

Menestheus,
 Mens, propo
 Mensa secu
 Mentio, de t
 Mercenarii f
 hac vox h
 quam luc
 sunt, oppon
 Merere stip
 Messena con
 Miccythus,
 Miltiades, 1
 Minervæ æ
 Minus diebu
 M. Minutiu
 23. 8. 1.
 Mira comita
 Mirabilis cu
 Miscere plu
 onibus, 4
 Mithridates
 Mithrobarz
 Mitylenæi
 Mnemon A
 Mobilis, po
 Mocilla, L
 Moderata v
 Moliri, 2
 Molossi, 6.
 Momenti n
 Monument
 indicia re
 tur à mo
 Mos ad mo
 ribus pr
 dines, in
 Mos crudo
 primit, 8
 Morem gen
 Morum pr

INDEX.

- Menestheus, filius Iphicr. 11. 3. 4.
 Mens, propositum, consilium, 16. 1. 4.
 Mensa secunda, 17. 8. 4.
 Mentio, de tota expositionis vita, 15. 4. 5.
 Mercenarii scribæ, non sine nota vilis animi, & opera
 hac vox honestis, ac industriis viris, qui fidem potius,
 quam lucrum spectant, majorumque rerum actores
 sunt, opponitur, 18. 1. 3.
 Merere stipendium militare, 24. 1. 2.
 Messena constituta, 15. 8. 5.
 Miccythus, 15. 4. 1.
 Miltiades, 1. 1. 1.
 Minervæ ædes, 4. 5. 2.
 Minus diebus, minus quam dieb. 2. 5. 2.
 M. Minutius Rufus M. E. 23. 5. 3. Q. Minutius Cos.
 23. 8. 1.
 Mira comitas, magna, 1. 8. 4.
 Mirabilis cupiditas, vehemens, ingens, 1. 5. 2.
 Miscere plurima cupit, de seditiosis & turbulentis sediti-
 onibus, 4. 1. 2.
 Mithridates Ariobarzanes, fil. 14. 4. 5.
 Mithrobarzanes, 14. 6. 3.
 Mitylenæi quid Pittaco donarint, 8. 4. 2.
 Mnemon Artaxarxes justitiæ fama florens, 21. 1. 4.
 Mobilis, populus, inconstans, 13. 3. 5.
 Mocilla, L. Julius, prætor, 25. 11. 2.
 Moderata via, civilitatis respectu, 13. 4. 2.
 Moliri, de conatu rei magna, 7. 10. 1.
 Molossi, 2. 8. 3.
 Momenti nullius esse, auctoritate sci. amissa, 7. 8. 4.
 Monumentum, sepulchrum, 25. 22. 4. monumenta,
 indicia rei memoriam conservantia, 2. 10. 3. dicun-
 tur à monendo.
 Mos ad morem majorum, h. e. instituta inde à majo-
 ribus propagata, 5. 1. 2. mores civitatis, consuetu-
 dines, instituta, 25. 6. 3.
 Mos crudelitatis, ipsam crudelitatis usurpationem ex-
 primit, 8. 1. 1.
 Morem gerere, obedire, 14. 4. 3.
 Morum præfectus, sen Hofmeester, 22. 3. 2.

Move

INDEX.

- Movere se, *scil. ex pristina habitatione*, 18. 6. 2.
 movere, *persuadere*, 2. 4. 3. moveri auctoritate
 cuius *sc. ad fidem habendam* 9. 4. 1. moveri quæ
 possunt, *vulgo mobilia bona*, 2. 2. 8.
 Motus concursusque, *præliantium scil. bellantiumque*,
 11. 1. 4.
 Multaret. lex multat morte, *mortis penam constituit*,
 15. 7. 5.
 Multitudo, *populus*, 7. 3. 3.
 Munire itinera, *vias faciendo, itineri aptare, ac ex-
 currere*, 23. 3. 4. munitiones, *opera obsidentium*,
 18. 5. 7.
 Muri lignei quo commento instructi. 2. 2. 7.
 Mutare arma *alia invenire*, 11. 1. 5.
 Mutina, 25. 9. 1.
 Mycale, *urbs Caria*, 5. 2. 2.
 Mysteria facere, *Cereris sacra, arcana*, 7. 3. 6. *alio
 nomine Initia. vid. Justin. 5. 1.*
 Myuns, *urbs Asia*. 2. 10. 3.

N.

- N**ancisci causam idoneam, *sc. opportune, commode
 oblatam, captamve*, 2. 6. 2. hostes nivalem
 nacti diem, *scil. tempestatem ejus diei in consilium
 verterunt, suusui accommodarunt.*
 Natu magno, *substantivè, ætatis ratione*. 4. 5. 3.
 Natura experta in hoc quid efficere possit, *celebrata
 certatim studiis imitantium inventio, magni ingenii
 index: significat autem hic Natura grandius, tan-
 quam effectrix rerum, &c.* 7. 1. 1. naturæ debi-
 tum reddere, *mori*, 21. 1. 5. neque id natura so-
 lum fecit, *naturali ingenii propensione*, 25. 17. 3.
 natura civitatum eadem, *translata consuetudo*, 1.
 6. 1.
 Naturale bonum, *naturalis quadam gratia apud om-
 nes obtinenda felicitas*, 8. 1. 3.
 Naves onerariæ, *serviebant commeatui transvehendo*,
 2. 2. 5.
 Naxus *Insula*, 2. 8. 6.

Ne,

Ne, *pro an*
 Necessarii
 6. 4.
 Necessitas
 Necessitud
collegar
junctioq
 Nectaneb
 Negotium
 Neocles,
 Neoptoler
 Nepos, C
 3. 2.
 Neptuni
 Nero, C.
 Nescio qu
 quod r
 20. 1.
 In neutra
 13. 5.
 Nicanor
 Niclas,
 Nilus flu
 Nitor rec
 Nixus in
 Nitida ju
 Nobiles
 4. 4.
 Nocere
 17. 4.
 Nomen
grand
titulu
presso
 Nora ca
 Notare
 res si
 notari
 Nota vi
 3. 2.
 Noxia,

INDEX.

- Ne, *pro an. verum falsumne*, 14. 9. 2.
 Necessarius homo, *signif. propinquitatis, de socero*, 14.
 6. 4.
 Necessitas, *de urgente calamitate*, 2. 8. 6.
 Necessitudo, *affinitas*, 10. 1. 3. necessitudo fortis.
collegarum sorte lectorum consensio, & vinculum con-
junctioque notatur 24. 1. 3.
 Nectanebes, *rex Egypti*, 17. 8. 6.
 Negotium suscipere, *dare mandata efficienda*, 25. 15. 2.
 Neocles, 2. 1. 2.
 Neoptolemus cadit. 18. 4. 1.
 Nepos, Corn. *laudat librum suum de Historicis*, 10,
 3. 2.
 Neptuni fanum *ἄστυον* 4. 4. 4.
 Nero, C. Claudius 24. 1. 2.
 Nescio quomodo *formula frequens ἀπορρηχὴ* 7. 11. 1.
quod nescio an ulli, h. e. quod scio nulli contigisse
 20. 1. 1.
In neutram partem, neque hoc neque illo respectu. 25.
 13. 5.
 Nicanor Cassandri praefectus Piræo potitur, 19. 2. 4.
 Niclas, 7. 3. 1.
 Nilus flumen, 18. 5. 1.
 Nitor recuperare, *labore*, 16. 2. 1.
 Nixus in cubitum, *erigentis se habitum notat.* 25. 21. 5.
 Nitida jumenta *pinguia, non strigosa*, 18. 5. 6.
 Nobiles populo & civitatibus Democraticis inveni, 7.
 4. 4.
 Nocere supplicibus, *dicitur de illata pœna damnove.*
 17. 4. 6.
 Nomen *pro fama*, 1. 8. 4. nomen Romanum. *cum*
granditate quadam, pro populo, 23. 7. 3. Nomen,
titulus sine re, 15. 5. 3. nominatim, praecipue, ex-
 presso nomine, 1. 1. 3.
 Nora castellum Phrygia, 18. 5. 3.
 Notare loca, *signis & observatione*. 14. 11. 2. notare
res sine nomine, exprim. scrib. 24. 3. 4. notari, an-
 notari, praescribi, 25. 18. 2.
 Nota virtus, *cum laude insignis pariter ac perspecta*, 5.
 3. 2.
 Notitia, *ob notitiam intromissi, tanquam noti*, 10. 9. 3.
 Nova

INDEX.

- Nova res, insolita,** 14. 6. 6.
Novum consilium, nova ars, eleganter dicuntur signi-
ficatione inventi tam solertis, quam necessarii, 18. 8. 4.
Novissimo tempore, extremo, 18. 1. 6.
Nubere alicui, faminarum est, 5. 1. 4.
Nudare vagina telum, distringere, 14. 11. 4.
Numen Deorum, notat hic auspiciū, curam, 17. 2. 4.
Numentanum prædium, 25. 14. 3.
Numerus decemplex, 1. 5. 5. in hoc numero fuit,
aliās in eis, inter eos, 1. 3. 2. numero copiarum
fretus, multitudine, 1. 5. 4.
Numidæ frustra insidiantur Hannibali, 23. 6. 4.
Nutu ejus gerunt omnia, h. e. arbitrio, placito, 6. 2. 1.
Nysæus, 10. 1. 1.
O **Bducta nocte, obscura minimeque serena,** 23. 5.
 181. 19.
Objicere se hosti, de eo qui oppositus hosti, 23. 5. 181.
Obire legationes, suscipere, mitti, legatum agere, 10.
 1. 4.
Obniti, obnixo genu scuto, h. e. obnixo in scutum, ob-
firmato genu ad scutum, 12. 1.
Obruerere gladios, infodere, 14. 11.
Obsequi studiis suis. iis cum studio & opportunitate in-
servire, 25. 2. **obsequium, comitas,** 10. 6.
Obses retentus, legationis missa causa, 2. 7. 2. obfi-
dem rei esse, obligare fidem suam hoc futurum, vel
non futurum esse, 19. 2. 161. 21.
Obsideri, urbs dicitur cujus arx scil. jam est occupata, 16.
 1. 129. 5. **obsideri undique, cum exitus omnes custo-**
diti sunt, 23. 12. 290. 19.
Obstistere, objicere se, 17. 4. 138. 14.
Obsoletus honor, glorioso epennitur, spretus, 1. 6. 23. 29.
Obstare consiliis cujus, propositum intervertere, 10. 9.
 89. 22.
Obstinatio taciturna. obstinatio propositi, taciturnitate
ostensa significata, 24. 22. 320. 8.
Obterere laudem virtutis, includit significatum con-
temptus ac suppressionis, 20. 1. 165. 9.
Obtigit ille quæstor Scipioni, ita sæpe Romani auctores
de Magistratibus, sive datis, 24. 1. 192. 23.

Obtri-

Obtinere l
 159. 27.
Obtrectare
sari sibi
Occasione
Occasus,
Octavius,
colit, 25.
Oculorum
Odium civ
ejus in l
 4. 163.
Oedipus
Offendere
 2. offer
 7. 87. 2.
Offendere
Offerre se
 130. 5.
Officio tri
 25. 6. 2.
Officium,
Officia pr
gistratu
urbana
 25. 4. 1.
Oleagina
ria syn
transfer
Olympia
mox 80
Olympia
Olympio
Olynthus
Onomarc
Onustus
Operire.
Opera,
 5. 4.
culpa.
Opes pr

INDEX.

- Obtinere locum eundem, *idem officium gerere*, 18. 13.
159. 27.
- Obtreſtare inter ſe, *ſc. non æmulari tantum, ſed adverſari ſibi mutuo*, 3. 1. 39. 6.
- Occaſione data, *occaſio non dimittendi*, 22. 1. 173. 17.
- Occaſus, *mors*, 18. 13. 159. 11.
- Octavius, Cæſar Atticum familiariter per epiſtolas colit, 25. 20. 217. 19.
- Oculorum lumina, *oculi*, 20. 4. 168. 5.
- Odiſm civitatis, *in civitatem*, 13. 3. 101. 4. odiſm
ejus in hoc viro tantum eſt, *adverſus hunc virum*, 19.
4. 163. 23.
- OEdipus parricida & inceſtuofus, 15. 6. 122. 16.
- Offendere, *abſolute, offenſionem incurſere*, 19. 2. 161.
2. offenſa voluntas in quem, *inſenſa, inſeſta*, 10.
7. 87. 28.
- Offendere quem imparatum, *deprehendere*, 17. 2. 134. 4.
- Offerre ſe periculo, *audere rem periculoſam*, 16. 2.
130. 5.
- Officio tribuere aliquid, *honeſti rectique ſtudio facere*,
25. 6. 202. 1.
- Officium, *de obſequio imperantibus debito*, 1. 7. 24. 17.
- Officia præſtare alicui, *nunquam civis civibus & Ma-
giſtratuſi, cum nota obſequii erga imper.* 1. 2. 18. 25.
urbana, ſcil. ſolemniſus negotiis in urbe præſtari ſolita,
25. 4. 199. 14.
- Oleaginæ virgulæ, & ex iis corona, 8. 4. 74. 4. *vic-
toria ſymbolo oblata. Nam à ludis Olympiſis ad ſeria
transferri ejusmodi res uſitatum & elegans.*
- Olympias, Mater Alexandri, Eumenis conſilium,
mox & auxilium implorat, 18. 6. 150. 13.
- Olympiæ victor, *praſ.* 16. 7.
- Olympiodorus, *tibicen*, 15. 2. 116. 24.
- Olynthus, *Urbs Thracia*, 19. 1. 128. 21.
- Onomarchus, cuſtodum præfectus, 18. 11. 157. 4.
- Onuſtus præda, *copiam dicit & ubertatem*, 7. 5. 62. 14.
- Operire, *obtegere*, 23. 9. 186. 14.
- Opera, *officioſa ſcil. in iis, qua amicis aliisve præſtamus*,
5. 4. 51. 19. *opera ejus acciderunt res adverſæ.
culpa.* 7. 6. 62. 24.
- Opes pro potentia, 15. 6. 123. 3. *opes magnas
pro.*

INDEX.

- prostrernere, magnam vim hostium ac numerum; adeoque potentia hostilis partem non minimam, 1. 5. 23. 19.*
- Opes alienæ, potentia. patrociniū, 23. 1. 177. 21.*
- Opinio, de quo quanta fuerit opinio eorum, quid judicarint, 18. 13. 159. 6.*
- Opusentes, 12. 3. 96. 16.*
- Opus. opera, munitiones, 1. 7. 24. 22.*
- Ora Asiæ, extremitas, 7. 5. 62. 10.*
- Ordinatæ copiæ, qua in Acie stant. 11. 2. 52. 19.*
- Ordire reliquos, vitam reliquorum exponere, 7. 11. 70. 13.*
- Ordo equestris, dignitas ordinis equestris, 25. 19. 216. 30. ordo locus in agmine, 14. 9. 113. 4.*
- Orestes matricida, 15. 6. 122. 15.*
- Origines Catonis, 24. 3. 194. 22.*
- Ornamentum habere ab aliquo, honores & opes intelliguntur, 25. 7. 202. 12.*
- Ornatus Elephantus, instructus ad pugnam, 23. 3. 180. 7.*
- Oro te, interpositum sermoni, ut alias, quæso, amabo, 25. 4. 199. 3.*
- Ostendere, præ se ferre, causam allegare, 10. 4. 84. 3. renuntiare, 23. 12. 190. 21.*
- Ostracismus, 5. 3. 50. 6.*
- Otium de statu & facie pacis, 22. 2. 175. 17.*
- P***actio, induciarum scilicet juramento sancita, 17. 2. 134. 14.*
- Padus fluv. 23. 4. 180. 15.*
- Palæstra quomodo utendum, 15. 2. 121. 11.*
- Palæstræ vocantur, qua alias Gymnasia.*
- Pamphilium mare, 23. 8. 185. 24.*
- Pandates, 14. 5. 107. 17.*
- Paphlago, pro Thyo, 14. 2. 103. 28.*
- Pani præbendo urbs destinata, more Persarum, 2. 10. 3. 8.*
- Pari prælio discedere, aquis manibus, neutro victo, aut victore, 2. 3. 29. 27.*
- Par alicui, scilicet armis, 18. 8. 207. 21. par non est, aquum, 14. 6. 153. 5.*
- Parare bellum, moliri, adornare in aliquem, 23. 2. 179. 5.*
- Parare*

Parare cop
proficisci
Parare dili
Parcere, q
perstites,
Parere nat
Parere sibi
Parma, scu
Parricidaru
Pars illa
in hoc, n
Parus insul
Passus, 7.
pides &
num lap
manicum
Paterna P
1. 103. 1
Patria care
Patrimoni
Patientia
7. 11. 6
Patroclus,
Paulus, L
Paupertas
Pausanias;
171. 13
Pax non f
vocabulo
Pecunia pu
Pellere pa
fugare,
Pellicere a
Pelopidas
Peloponne
Pelta, scu
Penates, a
Pendere a
7. 184.
meram
ria man

INDEX.

- Parare copias, *comparare*, 14. 10. 112. 23. parat
proficisci. *constituit*, 14. 4. 105. 26.
- Parare diligentia, pretio *acquirere*, 25. 13. 211. 6.
- Parcere, quibus fortuna pepercerat, quos facerat su-
perstitis, 8. 1. 71. 17.
- Parere naturæ, *eius dictum sequi*, 25. 17. 214. 47.
- Parere sibi amicitiam cum, *comparare*, 7. 7. 65. 1.
- Parma, *scutum breve*, pelta tamen majus, 11. 1. 91. 27.
- Parricidarum exempla. 15. 6. 122. 15.
- Pars illa. *factio*, 25. 8. 203. 29. pars mea nulla erit
in hoc, *mihinihil tribuetur, adscribetur*, 7. 8. 65. 29.
- Parus insula oppugnata, 1. 7. 25. 9.
- Passus, 7. 4. 21. 4. His veteres metiebantur suos la-
pides & milliaria. Faciunt autem 1000 passus u-
num lapidem Ital. 4000 passus, unum milliare Ger-
manicum.
- Paterna Provincia, *cujus præfectus pater fuit*. 14.
1. 103. 11.
- Patria carere, *de exule*. 16. 1. 129. 14.
- Patrimonium, *possessions*, 25. 12. 209. 17.
- Patientia apud Lacedæmones, *summa laus dicitur*,
7. 11. 69. 28.
- Patroclus, 14. 2. 103. 24.
- Paulus, *L. Æmilius Cos.* 23. 13. 191. 9.
- Paupertas Aristidis, 3. 3. 41. 10.
- Pausanias, 4. 1. 41. 22. Philippi percussor. 21. 2.
171. 12.
- Pax non fida, *mala fide petita*, 18. 4. 148. 9. *pacis*
vocabulo sapè servitus tegitur, 15. 5. 121. 2.
- Pecunia publica, *de rebus*. 2. 2. 27. 29.
- Pellere patria, *in exilium*. 3. 1. 39. 18. *adversarios*,
fugare, 23. 11. 39. 18.
- Pellicere aliquem, *scil. in suas partes*, 18. 1. 145. 10.
- Pelopidas Theban, 16. 1. 128. 8.
- Peloponnesus, 10. 10. 91. 7.
- Pelta, *scutum parma brevis*, 11. 1. 91. 7.
- Penates, *dii domestici*, 2. 7. 34. 17.
- Pendere alicui pecuniam ex fœdere, *numerare*, 23.
7. 184. 10. *pendebant veteres monetas quas nunc nu-
meramus, inde tot vocabula ponderum in re moneta-
ria mansere.*

INDEX.

- Per se, si per se virtus ponderanda sit, sine adscititio
rerum externarum pretio sola. 8. 1. 70. 71. per
suos, venia & concessu suorum, 18. 10. 156. 2.
neque per senatum efficere potuit, propter Sena-
tum, Senatu obstante, 24. 2. 193. 17.
- Peræque, 25. 13. 211. 18.
- Peragere propositum, pertendere, 25. 22. 220. 10.
- Peragrar, de exercitu. 18. 8. 152. 18.
- Percussa est potentia, convulsa, 16. 2. 130. 6.
- Perdiccas Amynta & Euridices filius, 11. 3. 93.
23. inter amicos Alexandri, 18. 2. 145. 6.
- Peregrinatio, alias demigratio, 25. 2. 186. 29.
- Perfuga, transfuga, 14. 6. 109. 10.
- Pericles, 7. 2. 57. 6.
- Pericula, labores belli, pugna, pralia, 16. 4. 1. 32. 7.
- Perinthus, urbs Thracia, 7. 7. 64. 23.
- Pernicies, ad perniciem alicujus cogitatum, pro mor-
te interit, exitio. 14. 6. 110. 4.
- Perorare de, causam dicere, 19. 4. 163. 11.
- Perpetua vita, tota, 24. 1. 192. 26. oratio, continua,
15. 5. 164. 9.
- Persequi, scil. narratione. 24. 2. 120. 23.
- Persequi aliquem, conari à medio tollere, 7. 10. 67. 29.
- Perseverare, de constantia consiendi belli, 14. 2. 104. 13.
- Persona, significanter pro viro, cui administrationes
publica inniuntur, 16. 4. 132. 11.
- Pertinacia, non recedentis scil. à sententia, 22. 1. 174. 17.
- Pertinere, pertinet ad remp, respicit, refertur, 7.
3. 58. 12.
- Pervulgata sunt nomina eorum, publice & vulgo nota
celebrataque, 15. 2. 116. 22.
- Peucestes corporis custos Alexandri, 18. 7. 151. 16.
- Phœnices victi, 5. 2. 49. 11.
- Phalanx, 12. 1. 94. 20.
- Phalereus portus, 7. 6. 32. 7.
- Pharæ, 9. 1. 75. 11.
- Pharnabazus satrapes regius, 6. 4. 55. 8.
- Philænius, res Hannibalis scripsit, 23. 13. 191. 21.
- Philippides cursor, 1. 4. 21. 27.
- Philippense prælium, quo Augustus sc. B. nunt &
Cæsiu devicit, 25. 11. 207. 19.

Philippus
Philistus
83. 12.
Philocles,
Philocrater
Phocion,
Phœbidas
Phryges,
Phyle, east
Pietas, de
Pila lapid
famia c
Piræei po
Pisander,
Pisidæ,
Pisistrati
Pittacus,
Placare al
Plaga, pr
ra, 18.
Platææ,
Plataeæ
Plato Tar
Plebiscit
Pœcile,
1. 6. 2
Pœnus, p
Pœni, pro
Polyibus
Polymnu
Polypers
Pompeiu
Pondera
Pondus,
Ponere,
10. ti
solenn
Ponere.
pro v
malec

Phi-

INDEX.

- Philippus *Alex. pater*, 11. 3. 93. 23
 Philistus Historicus Syracusas perducitur, 10. 3.
 83. 12.
 Philocles, 7. 8. 65. 6.
 Philocrates, 10. 9. 89. 19.
 Phocion, 19. 1. 159
 Phœbidas Lacedæm. 16. 1. 128. 19.
 Phryges, 14. 8. 111. 11.
 Phyle, *castellum Attica*, 8. 2. 71. 24.
 Pietas, *de affectu in necessitudines*, 25. 17. 214. 14.
 Pila lapidea, *in qua, incisa devotio Alcibiadis, mos in-*
famia consciscenda usurpatus, 7. 4. 60. 9.
 Piræci portus triplex, 2. 6. 32. 9.
 Pisander, 7. 5. 61. 17.
 Pisidæ, 14. 8. 111. 12.
 Pisistrati tyrannis, 1. 8. 25. 26.
 Pittacus, 8. 4. 74. 7.
 Placare aliquem, *reconciliare*, 4. 5. 46. 27.
 Plaga, *pro calamitate*, 18. 5. 148. 28. *plagæ, vulne-*
ra, 18. 4. 148. 2.
 Platææ, 4. 1. 42. 13. *Platæense prælium apud*
Platæas commissum, 3. 2. 40. 7.
 Plato Tarentum venit, 10. 2. 81. 29.
 Plebiscitum, *quod plebs sciscit, jubet*, 7. 5. 61. 27.
 Pœcile, *ποικίλη, nomen porticus Atheniensis pictæ,*
 1. 6. 24. 4.
 Pœnus, *pro Hannibale*, 23. 10. 186. 26.
 Pœni, *pro Carthagin.*, 22. 2. 175. 2.
 Polyibus, *historicus*, 23. 13. 191. 8.
 Polymnus, 15. 1. 115. 20.
 Polyperchon Cassandrum pellit 19. 3. 162. 9.
 Pompeium qui, & cursequ. 25. 7. 202. 10.
 Ponderare, *considerare*, 8. 1. 70. 18.
 Pondus, *scil. armatura*, 11. 1. 92. 6.
 Ponere, *positum in publico monumentum*, 7. 4. 60.
 10. *tripodem ponere, doni causa dedicare, est inter*
solennia, 4. 1. 42. 11.
 Ponere, *existimare*, 7. 3. 58. 24. *poni in vitiis,*
pro vitio habere, 15. 1. 115. 28. *ponere quid in*
maledictis, scil. inter alia hoc usurpare, 15. 6. 122. 11.
 Portæ

INDEX.

- Portæ Ciliciæ, *claustra, aditus*, 14. 7. 110. 20.
 Possidere, *occupatum scil.* 2. 6. 32. 19. possessio Si-
 cilicæ, *imperium quod ibi obtinetur*, 20. 2. 166. 18.
 Post hominum memoriam *ultimam præteriti temporis*
memoriam hac locutione significamus, 3. 1. 39. 10,
 post, *posteriore parte*, 18. 5. 149. 23.
 Postulare fidem, *juramentum*, 23. 2. 178. 25. po-
 stulata facere, *de consilio dato*, 7. 8. 65. 26.
 Potens, *magnus in civitate, aliàs qui multum potest*,
 17. 1. 134. 18.
 Potentia singularis, *imperium unius*, 10. 9. 60. 6.
 Potestas, *imperium*, 9. 1. 75. 10. potestatem sui fa-
 cere, *offerre se pugna*, 17. 3. 137. 10. potestas ei
 facta manendi, *facultas data*, 25. 11. 207. 18.
 Potestatem habere cujusvis conditionis, *de eo cu-*
jus matrimonium & affinitas ubique optata, 25.
 12. 208. 26.
 Præ illo omnes parvi futuri, *contentionem notat*, 18,
 10. 156. 11.
 Præbet hæc res suspicionem talis hominis, *facit ut*
talis suspectetur, 17. 8. 142. 22.
 Præcipere, *de responso oraculi*, 1. 1. 17. 20.
 Præmia virtutis & meritorum, *statuæ*, 1. 6. 34. 20.
 Præoccupare alterum *insidiis tollere*, 29. 4. 84. 5.
 Præs, *publicorum conductores (mancupes) prades da-*
bant, 26. 6. 201. 13.
 Præsidium, *convoy*, 15. 4. 120. 5. præsidia, *militēs*
præsidium agentes, 1. 4. 21. 16. præsidii in eo
 non satis, *de eo qui hosti oppositus erat*, 13. 3. 99.
 29. præsidio esse civibus suis, *invare*, 9. 2. 75. 25.
 Præstare alicui, *antecellere*, 12. 4. 97. 23.
 Præter cæteros, *supra seu præ cat.* 3. 1. 39. 24.
 Prævidere, *excogitare, reperire consilium*, 23. 9. 186. 8.
 Premere adversarium, *carpere, vexare*, 14. 7. 110,
 27. premi ab hoste, *cum in periculo & angustiis*
sumus, 1. 3. 20. 4.
 Principem in bello ponere aliquem, *eius opera con-*
silioque plurimum uti, 23. 2. 179. 6.
 Probare auctorem hunc, *huic potissimum credere*, 2.
 16. 38. 19.
 Procacitas hominis, *audax petulantia in incessendo*,
 20. 5. 169. 7.

Procellæ

Procellæ civi
 Procefferat ja
 Procuratio
 civili, 8. 3
 Proditionis
 25. 8.
 Progenies H
 In propatulo
 23. 9. 186
 Propinquita
 Propitia, vo
 Prosequi, co
 Περσικὴν
 vocabulo
 Prostrernere
 um num
 Proximus
 rat, quib
 Proleinaeus
 celebratu
 Pubes adj
 4. 84. 1
 Publicare
 Pugna Car
 Pulchre a
 ditaque
 Pulvinar
 subjice
 Punicum
 Pydna u
 Pylæmen
 Q Uær
 Q Qu
 R Ad
 R Ra
 mansu
 Recipere
 Referre
 1. 52.
 Refringe
 1. 52.
 E. Regio

INDEX.

Processus civiles, bella, discordia, 25. 10. 207. 9.
 Processerat jam nox, proventa erat, 16. 3. 131. 14.
 Procuratio reip. de rerum actu & administratione
 civili, 8. 3. 73. 14.
 Proditionis accusatus, majestatis scil. crimine, 1. 7.
 25. 8.

Progenies Herculis, stirps, 17. 1. 134. 1.
 In propatulo in loco aperto, & in conspectum exposito,
 23. 9. 186. 20.

Propinquitas, pro cognatione, 10. 1. 80. 25.
 Propitia, voluntas, benevolentia signif. 10. 9. 90. 9.

Prosequi, comitari, deducere, 7. 6. 63. 7
 Προσκυειν, veneratio Persarum Regibus delata, hoc
 vocabulo exprimebatur, 9. 3. 77. 18.

Prosternere magnas opes, profligare ingentem hosti-
 um numerum, 1. 5. 23. 20

Proximus ætate, qui proximè post illa tempora vix-
 rat, quibus hac acciderunt, 2. 9. 36. 25.

Proleinaeus, ex Alex. amicis, postea Egypti imperio
 celebratus, 18. 10. 156. 9.

Pubes adjectivè, priusquam puer pubes esset, 10,
 4. 84. 18.

Publicare bona, confiscare, 7. 4. 60. 5.

Pugna Cannensis, 23. 182. 10

Pulchre aliquid facere posse, de opera prompta expe-
 ditæque serv. 25. 13. 210. 26.

Pulvinar paci factum, 13. 2. 99. 13. in pulvinum
 subjicere, sc. super quo accumbebat. 16. 3. 131. 12

Punicum bellum I. 22. 1. 173. 10, II, 12, 4. 176. 26.

Pydna urbs Maced. 2. 8. 36. 4.

Pylæmenes, 14. 2. 103. 23.

Q Uærere ab aliquo, interrogare, 3. 1. 39. 19.

Quirinalis collis, 25. 13. 210. 13.

R Adices montis, ima montis, 1. 5. 22. 27.

Ratum, nihil fore ratum, qua constituisset non
 mansura, de abrogatione, 7. 10. 67. 26.

Recipere aliquem in fidem, patrocinium, 2. 8. 35. 27.

Referre mores alienos ad suos, comparare, 15. 1.
 1. 52. 23.

Refringere dominationem, obsistere ei, debilitare, 6.
 1. 52. 23.

E Regione, ex adverso, 1. 5. 22. 28.

Reli

INDEX.

- Portæ Ciliciæ, *claustra, aditus*, 14. 7. 110. 20.
 Possidere, *occupatum* scil. 2. 6. 32. 19. possessio Si-
 ciliciæ, *imperium quod ibi obtinetur*. 20. 2. 166. 18.
 Post hominum memoriam *ultimam præteriti temporis*
memoriam hac locutione significamus, 3. 1. 39. 10.
 post, *posteriore parte*, 18. 5. 149. 23.
 Postulare fidem, *juramentum*, 23. 2. 178. 25. po-
 stulata facere, *de consilio dato*, 7. 8. 65. 26.
 Potens, *magnus in civitate, aliàs qui multum potest*,
 17. 1. 134. 18.
 Potentia singularis, *imperium unius*, 10. 9. 90. 6.
 Potestas, *imperium*, 9. 1. 75. 10. potestatem sui fa-
 cere, *offerre se pugna*, 17. 3. 137. 10. potestas ei
 facta manendi, *facultas data*, 25. 11. 207. 18.
 Potestatem habere cujusvis conditionis, *de eo cu-*
jus matrimonium & affinitas ubique optata, 25.
 12. 208. 26.
 Præ illo omnes parvi futuri, *contentionem notat*. 18.
 10. 156. 11.
 Præbet hæc res suspicionem talis hominis, *facit ut*
talis suspectetur. 17. 8. 142. 22.
 Præcipere, *de responso oraculi*, 1. 1. 17. 20.
 Præmia virtutis & meritorum, *statuæ*, 1. 6. 34. 20.
 Præoccupare alterum *insidiis tollere*. 29. 4. 84. 5.
 Præs, *publicorum conductores (mancupes) prades da-*
bant, 26. 6. 201. 13.
 Præsidium, *convoy*. 15. 4. 120. 5. præsidia, *milites*
præsidium; *agitantes*, 1. 4. 21. 16. præsidii in eo
 non satis, *de eo qui hosti oppositus erat*, 13. 3. 99.
 29. præsidio esse civibus suis, *invare*, 9. 2. 75. 25.
 Præstare alicui, *antecellere*, 12. 4. 97. 23.
 Præter cæteros, *supra seu præ cat.* 3. 1. 39. 24.
 Prævidere, *excogitare, reperire consilium*, 23. 9. 186. 8.
 Premere adversarium, *carpere, vexare*, 14. 7. 110.
 27. premi ab hoste, *cum in periculo & angustiis*
sumus, 1. 3. 20. 4.
 Principem in bello ponere aliquem, *ejus opera con-*
silioque plurimum uti, 23. 2. 172. 6.
 Probare auctorem hunc, *huic potissimum credere*, 2.
 10. 38. 19.
 Procacitas hominis, *audax petulantia in incessendo*,
 20. 5. 169. 7. Procellæ

Procellæ civi
 Processerat ja
 Procuratio
 civili, 8. 3
 Proditionis
 25. 8.
 Progenies H
 In propatulo
 23. 9. 186
 Propinquitat
 Propitia, vol
 Prosequi, con
 Προσκυεῖν,
 vocabulo e
 Prostrernere
 um num
 Proximus
 rat, quib
 Prolecinæus
 celebratu
 Pubes adj
 4. 84. 1
 Publicare
 Pugna Cat
 Pulchre a
 ditaque
 Pulvinar
 subjice
 Punicum
 Pydna u
 Pylæmen
 Q Uær
 Q Qu
 K Ad
 K Ra
 mansu
 Recipere
 Referre
 1. 52
 Refringere
 1. 52,
 E Regio

INDEX.

- Procellæ civiles, bella, discordia, 25. 10. 207. 9.
 Processerat jam nox, provelta erat, 16. 3. 131. 14.
 Procuratio reip. de rerum actu & administratione
 civili, 8. 3. 73. 14.
 Proditionis accusatus, majestatis scil. crimine, 1. 7.
 25. 8.
 Progenies Herculis, stirps, 17. 1. 134. 1.
 In propatulo in loco aperto, & in conspectum exposito,
 23. 9. 186. 20.
 Propinquitas, pro cognatione, 10. 1. 80. 25.
 Propitia, voluntas, benevolentia signif. 10. 9. 90. 9.
 Prosequi, comitari, deducere, 7. 6. 63. 7.
 Προσκυειν, veneratio Persarum Regibus delata, hoc
 vocabulo exprimebatur, 9. 3. 77. 18.
 Prosternere magnas opes, profligare ingentem hosti-
 um numerum, 1. 5. 23. 20.
 Proximus ætate, qui proximè post illa tempora vixe-
 rat, quibus hæc acciderunt, 2. 9. 36. 25.
 Proleinaus, ex Alex. amicis, postea Egypti imperio
 celebratus, 18. 10. 156. 9.
 Pubes adjective, priusquam puer pubes esset, 10,
 4. 84. 18.
 Publicare bona, confiscare, 7. 4. 60. 5.
 Pugna Cannensis, 23. 182. 10.
 Pulchre aliquid facere posse, de opera prompta expe-
 ditaque serv. 25. 13. 210. 26.
 Pulvinar paci factum, 13. 2. 99. 13. in pulvinum
 subjicere, sc. super quo accumbebat. 16. 3. 131. 12.
 Punicum bellum I. 27. 1. 173. 10. II. 12. 4. 176. 26.
 Pydna urbs Maced. 2. 8. 36. 4.
 Pylæmenes, 14. 2. 103. 23.
Q Uærere ab aliquo, interrogare, 3. 1. 39. 19.
 Quirinalis collis, 25. 13. 210. 13.
R Adices montis, ima montis, 1. 5. 22. 27.
 Ratum, nihil fore ratum, qua constituisse non
 mansura, de abrogatione, 7. 10. 67. 26.
 Recipere aliquem in fidem, patrocinium, 2. 8. 35. 27.
 Referre mœurs alienos ad suos, comparare, 15. 1.
 1. 52. 23.
 Refringere dominationem, obsistere ei, debilitare, 6.
 1. 52. 23.
 E Regione, ex adverso, 1. 5. 22. 28.

Reli.

INDEX.

- Religiose promittere, *magna fide certaque*, 5. 15.
12. 29.
Relinquere, *transfugere*, 14. 6. 109. 7. relinqui,
superesse, 1. 3. 19. 29.
Repentina vis, *tumultus*, 7. 3. 58. 14.
Reprehendere se ipsum, *damnare consilium suum*,
14. 5. 107. 5.
Res divina, *de sacris & immolatione hostiarum*, 23.
2. 178. 20.
Rebus Laconum studere, *partibus*, 16. 1. 128. 28.
Respicere, *considerare*, 1. 8. 26. 20.
Rhetor Articus, *de Legato*, 15. 6. 122. 22.
Rhodanus, *fluv.* 23. 4. 180. 12.
Rhodii configunt cum Antiochi copiis, 23. 8. 185. 23.
Robur Libertatis, *vires ad reparandam libertatem*, 8.
2. 71. 28.
Romanum nomen, *populus*, 23. 7. 183. 26.
Romulus, 25. 20. 217. 26.
Sabini, 24. 1. 192. 10.
Sagunthus expugnata, 23. 3. 179. 19.
Salis plus, quam sumptus habebat tectum ædium,
hoc est, gratia, 25. 13. 210. 17.
Samothracia, 25. 11. 207. 25.
Samus deficit ab Athen. 13. 3. 99. 26.
Sanctum habere, *inviolabile*, 17. 4. 138. 27.
Sardes, *urbs Lyd.* 17. 3. 137. 1.
Sardinia, 24. 1. 193. 2.
Satius, *utilius, melius*, 16. 1. 129. 4.
Scapha, 23. 11. 188. 10.
Scipio, *P. Cornelius*, *ter vincitur ab Hannibale*, 23.
4. 180. 12.
Scismas, 14. 7. 110. 10.
Scribæ apud Romanos mercenarii, apud Græcos ho-
norati, 18. 1. 144. 17.
Scytale, 4. 3. 44. 19. *clandestina littera, quibus ad*
duces suos Lacedæmonii utebantur,
Scythiffa, 1. 1. 102. 25.
Secius, neque eo secius, *minus*, 1. 2. 18. 25.
Seleucus, 18. 5. 148. 23.
Senescere, *pro potentia decrescente*, 7. 5. 61. 15.
Sentire, *intelligere*, 10. 2. 81. 26.

Sepul-

Sepulchr
Sergius
Serpente
Servilius
Servilia
Sessores,
Sestertiū
Sestus,
Sigæum,
Simulare
Sociale b
Socrates,
Sophrosy
Sofilius
Stare al
Stare pa
Stat mih
Strymon
Subalare
Summa
Sylla At
Symposi
Syracusa
Syfamid
T
T
Tamphi
Tarentu
Taurus,
Telum,
Temere
Testaru
Thasii,
Themec
Themist
Theopo
Theram
Thressa
Thraſy
Thurii,
Thyus

INDEX.

- Sepulchrum Themistoclis, 2. 10. 38. 14.
 Sergius Galba, 24. 3. 194. 27.
 Serpentes venenatæ in naves jactæ, 23. 10. 189. 31.
 Servilius, *Cn. Geminus*, 23. 4. 181. 6.
 Servilia Bruti mater, 25. 11. 208. 4.
 Sessores, *pro incolis*, 5. 2. 49. 24.
 Sextertium cen. mil. 150. *Philippici*, 25. 8. 203. 30.
 Sextus, 13. 1. 98. 24. *Sicilia*, 7. 5. 61. 15.
 Sigæum, 12. 3. 96. 26.
 Simulare, *causam interponere*, 9. 5. 80. 1.
 Sociale bellum, 11. 3. 93. 28.
 Socrates, 7. 2. 57. 8.
 Sophrosyne, 10. 1. 80. 21.
 Sosilius *Lacæd. Hist. Hannib. praeceptor*, 23. 13. 191. 24.
 Stare ab aliquo, *pugnare pro aliquo*, 14. 6. 109. 27.
 Stare pari fastigio gerere se pari modo, 25. 14. 212. 11.
 Stat mihi, *decretum est mihi*, 25. 12. 219. 19.
 Strymon, *fluv.* 5. 2. 49. 6.
 Subalare telum, *quod sub alis gestatur*, 7. 10. 68. 22.
 Summa rerum, *totius imperii*, 18. 5. 148. 4.
 Sylla Atticum deducere cupit, 25. 4. 199. 1.
 Symposium Platonis, 7. 2. 57. 16.
 Syracusæ à Corinth. conditæ, 20. 3. 166. 29.
 Sysamithres, 7. 10. 68. 9.
TÆnarus, 4. 4. 46. 5.
 Talenta quinque, 3000 *Coronati*, 15. 4. 118.
 Tamphilana domus, 25. 13. 210. 13.
 Tarentum, 10. 2. 81. 29.
 Taurus, *mons Lycia*, 9. 2. 76. 20.
 Telum, *pro gladio*, 14. 11. 115. 6.
 Temere, *facile*, 25. 20. 217. 19.
 Testarum suffragia, *de Ostracismo*, 2. 8. 35. 5.
 Thasii, 5. 2. 49. 26. *Thebæ*, 7. 4. 60. 3.
 Themeontici, *pl. cast. Thrac.*, 7. 7. 125. 64.
 Themistocles, 2. 1. 26.
 Theopompus Historicus, 11. 3. 93. 18.
 Theramenes, 7. 5. 61. 26. *Thermopilæ*, 2. 3. 29. 16.
 Thressa, *Thracia famina*, 11. 3. 94. 2.
 Thrasylbulus, 8. 1. 70. *Thucydides*, 2. 1. 27. 19.
 Thurii, *pl. urbs*, 7. 4. 59. 26.
 Thyus Dynastes *Paphlag.* 14. 2. 103. 21.

INDEX.

- Timæus Histor. 7. 11. 69. 13.
 Timoleon, 20. 1. 164. Timoleonium, Gymnasium
 Syrac. 20. 5. 169. 26.
 Timophanes frater Timoléontis, 20. 1. 164. 17.
 Timotheus Athen. 13. 1. 98.
 Tiribazus, Sardib. præest. 9. 5. 79. 28.
 Tisagoras, 1. 3. 25. 15. Tisaphernes, 9. 2. 76. 9.
 Tithraustes, Chiliarch. 9. 3. 77. 11.
 Titubare, *animi pendere, incertum esse quid agendum*,
 18. 9. 154. 11.
 Transcurrere Hellespontum, *præternavigare, præter-*
vehi, 18. 3. 146. 24.
 Transimenus fl. 23. 4. 180. 26. Troas ager, 4. 1. 15.
 Troicum bellum, 14. 2. 103. 23.
 Tropæum, *structa armorum congerie adornari solitum*
post victoriam, in loco prælii, 14. 8. 111. 23.
 Tunica hirta, 44. 3. 194. 28.
 Tusculum municipium, 24. 1. 182. 7.
Vacatio ætatis, *usus est vacatione ætatis, de sex-*
agenario, qui nō civilibus bellis & partibus se mi-
sceret excusationem ætatis habuit, 25. 7. 202. 6.
 Vacuefacere *ins ejectis se incolis*, 5. 2. 49. 24. vacuefactæ
 possessiones, *deserta, vastata bello*, 20. 3. 167. 2.
 Vadimonium, *est sponsio ad certum diem se sistendi in*
iudicio, vel per se, vel per procuratorem, 25. 9. 205. 6.
 Valerius, L. Flaccus, 24. 2. 193. 9.
 Varro C. Terentius, 23. 4. 181. 2.
 Venusia, urbs, 23. 4. 182. 4.
 Versuram facere, 25. 2. 197. 7.
 Vertens annus, *hæc intelligitur*, 17. 4. 138. 12.
 Vesperascente coll. 16. 2. 130. 15.
 Vestis Medica, serica 4. 4. 3. 44. 8.
 Via Appia, 25. 22. 220. 18.
 Vicinitas, *pro vicinis*, 7. 10. 68. 12.
 Vitulina missa *Mineri*, 17. 8. 142. 29.
 Volumnus 25. 9. 205. 1.
Xenophon Socraticus, 17. 1. 133. 20.
 Xerxes bellum infert Europæ, 2. 2. 28. 12.
Zacynthii, *adolescentes*, 10. 9. 89. 24.
 Zama, urbs Afr. 23. 6. 182. 24.

FINIS.